

Niki Frenč

DRUGA SMRT

Dvaput sam umrla.

Prvi put sam želela da umrem. Mislila sam o smrti kao o mestu gde bol prestaje, gde strah konačno nestaje.

Drugi put nisam želela da umrem. Uprkos bolu i uprkos strahu, napokon sam zaključila daje život onakav kakav bi trebalo da bude: haotičan, euforičan, zamoran, divan, paćenički život sa svim svojim greškama i tugama; sa svim svojim iznenadnim i nepredvidivim deličima radosti zbog kojih sklapate oči i mislite: Sačuvaj ovo, sećaj se ovog. Sećanja mogu da vas prenesu dalje. Ples u tami; izlazak sunca; šetnja kroz grad, probijanje kroz masu; radost susreta sa sopstvenim osmehom. Spasla si me kada više nisam mogla sama sebe da spasem. Našla si me kada sam bila izgubljena.

Nisam želela da umrem, ali neko drugi je to želeo. Svojski su se potrudili da me ubiju. Ja sam osoba koju ljudi ili vole ili mrze. Ponekad je teško uočiti razliku između ovo dvoje. Čak i sada, kada je sve gotovo i kada mogu da se osvrnem na to kao na pejzaž kroz koji sam prošla, postoje stvari koje su ostale skrivene, za mene izgubljene tajne.

Umiranje vas vodi na drugo mesto. Sami prekoračujete granicu i tamo vas ne čeka niko. Imala sam šesnaest godina kada mi je umro otac. Sećam se prolećnog popodneva kada je sahranjen. Moja majka je pokušala da mi obuče crninu, ali moj otac je oduvek mrzeo crno pa sam navukla svoju ružičastu haljinu, namazala drečavocrveni karmin i obula cipele s visokim potpeticama koje su tonule u meku zemlju. Htela sam da izgledam kao bludnica, kao drolja. Kapke sam obojila plavom senkom. Sećam se kada je sveštenik rekao - „Pepeo pepelu, zemlja zemlji” - kako su ljudi počeli da plaču i grle jedni druge. Znala sam da od mene očekuju da zaplačem kako bi me zagrlili i utešili, ali moj otac je mrzeo uplakane ljude. Oduvek je voleo da svetu pokazujemo kako smo srećni. Tako sam se tokom cele službe smeškala i, zbog načina na koji su me svi gledali, čak sam se i malo kikotala. Dok su ga spuštali u zemlju, moja majka je na njegov kovčeg spustila jednu belu ružu, kao što dolikuje. Skinula sam narukvice s ruke i bacila ih u raku tako da je na nekoliko sekundi sve ličilo na paganski ukop nego na dostojanstvenu englesku sahranu. Jedna od narukvica se pokidala i šarene, plastične

perle zakotrljale su se po jeftinom drvenom poklopcu, zveckajući mom ocu u lice.

Tada sam mislila da ću poludeti od usamljenosti i besa iako to nikada nisam priznala jer nisam mogla da nađem prave reči. Deset godina sam pokušavala da mu se vratim. U stanjima očaja, ljubavi, gađenja, ushićenosti, prkosa i osvete.

Dvaput sam umrla. Samo dvaput. Razmišljala sam kako bi uz sve to manijakalno gladovanje mogla da dobijem nešto više od toga.

I sada su tu. Ljudi koji su me voleli i mrzeli, koji su me želeli živu i koji su me želeli mrtvu, koji su pokušali da me spasu i koji su me oslobodili. Svi izgledaju srećno. Zure jedni u druge, drže se za ruke; neki se ljube. Sigurna sam da jedni drugima obećavaju nešto u životu koji im predstoji. Veliko i tajanstveno putovanje. Samo jedna osoba nedostaje.

Prvo umiranje

Prvo poglavlje

„Privlači me opasnost“, kaže on. „Oduvek je bilo tako. Šta mogu da vam donesem?“

Za trenutak razmišljam. Sredi se, Holi. Prošlo je sat vremena otkad smo Meg i ja izašle s posla, ali ja se i dalje pušim. Ključam. Jednom sam imala prijatelja koji je radio kao glumac. Rekao mi je kako mu posle svake predstave treba sat vremena da se sabere, što je u neku ruku problem ukoliko se zavesa spusti u deset i trideset a vi nemate nikakvu ambiciju da se priklonite ostatku sveta. Uglavnom se dobro slagao sa ostalim glumcima jer su to bili samo ljudi koji u jedanaest žure na večeru i svakog radnog dana spavaju do podne.

Jedna moja prijateljica sa koledža je atletičarka na duge staze. Impresivna je. Umalo da dospe na Olimpijske igre. Trči brzo i daleko samo da bi uposlila svoje telo. Pretrčava ozbiljne razdaljine i neretko bira strme uzbrdice. Posle toga joj je teško da vrati telo u normalu pa zbog toga nastavlja da trči i trči, ne bi li se smirila. Na kraju privija led na mišiće i zglobove kako bi ih rashladila. Mogla bih to da probam. Ponekad imam želju da umočim celu glavu u bure s ledom.

„To nije teška odluka“, nastavlja on. „Meg je već naručila belo vino.“

„Molim?“ pitam.

Za trenutak zaboravljam gde se nalazim. Moram da se osvrnem oko sebe i podsetim se. Napolju je predivno jesenje popodne i bašta kafića u Sohou je prepuna. Izgleda kao da će leto trajati večno i kao da zima nikada neće doći, niti će kiša ikada padati. Oranicama van grada potrebna je kiša, rečna korita su presušila, usevi su na ivici propasti, ali u Londonu vlada atmosfera kao na Mediteranu.

„Šta ćeš da popiješ?“

Naručujem belo vino i vodu. Zatim spuštam ruku na Megino rame i šapućem joj na uho: „Jesi li pričala sa Deborom?“

Neprijatno joj je. Dakle nije.

„Ne još“, tiho uzvraća ona.

„Moramo o tome da razgovaramo. Sutra, može?“

„Gazirana ili negazirana?“ pita konobar.

„Česmovača“, odgovaram. „Prvo i osnovno, Meg, pre svega ostalog.“

„U redu“, pristaje ona. „Onda u devet sati.“

Gledam je dok posmatra stranca koji ulazi u kafić. Ima fino, iskreno lice: Kako li se zove? Tod, tako je. Svi smo ranije šmugnuli s posla. Za nama je naporan dan. Upali smo kao grupa ali smo se brzo utopili u masu gostiju. Vidim poznata lica oko sebe. Uglavnom su to srećnici koji su uspjeli da pobjegnu s posla. Tod je klijent koji je dolazio da proveri našu ponudu i koji je izašao zajedno s nama. Sada pokušava da naruči piće za prepunim šankom. To mu ne polazi za rukom jer šankerka jednog od gostiju optužuje da je nepristojan. Oprošteno joj je - liči na Indonežanku - a i nepristojni gost se samo žali da mu je dala pogrešno piće. Teško joj je da ga razume. „Gledaj me kad ti se obraćam“, breca se on.

Utom se Tod vraća noseći piće za Meg i mene, i pivo za sebe. „Nisu hteli da mi sipaju vodu iz česme“, izvinjava mi se. „Flaširana je.“

Uzimam gutljaj.

„Znači, voliš opasnost?“ izazivam ga.

„Iz tvojih usta zvuči glupo, ali izgleda da je tako.“

Tod nastavlja da nam priča o odmoru s kojeg se nedavno vratio. Ponosan je na sebe. Sa grupom prijatelja odlučio je da se odmetne u opasne sportove diljem južne Afrike. Spuštali su se niz brzake u Zambiji, vozili kanuom pored nilskih konja u Bocvani, iskusili bandži-džamping u Kejptaunu, i ronili u vodama prepunim belih ajkula.

„Zvuči fantastično“ kaže Meg. „Mislim da ne bih imala petlju za tako nešto.“

„Uzbudljivo je“, nastavlja on. „I užasavajuće, istovremeno. Mislim da mi se više sviđa u retrospektivi.“

„Je li neko stradao tokom ronjenja?“ pitam.

„Išli smo u kavezima“, pojašnjava on, „i nismo videli nijednu ajkulu.“

„U kavezima?“ pravim grimasu. „Mislila sam da voliš *opasnost*.“

Tod deluje zbunjeno. „Šališ se?“ kaže mi. „Voleo bih da te vidim kako skačeš sa visine od hiljadu stopa sa elastičnim konopcem kao jedinom zaštitom.“

Smejem se, ali se nadam da ne zvučim zlobno. „Zar nisi pročitao našu brošuru?“ pitam. „I mi organizujemo bandži-džamping. Nudimo i razne druge rizike ali i osiguranje. Kažem ti daje manje opasno nego prelazak preko ulice.“

„Adrenalin ti jednako skače“, primećuje Tod.

„Adrenalin možeš da kupiš u apoteci“, odgovaram. Baš me zanima hoće li se uvrediti ili nasmejati?

Tod pomirljivo sleže ramenima i smeška se. „Dobro, šta je za tebe opasnost?”

Razmišljam za trenutak. „Prave stvari, kada su važne. Potraga za neeksplozivnim minama i njihovo deaktiviranje. Deaktiviranje mina - ali ne u Britaniji. Možda u Rusiji ili zemljama Trećeg sveta.”

„A šta te najviše plaši?”

„Mnogo toga. Krađa, nasilje, visina, košmari. Skoro sve u vezi s mojim poslom. Poraz. Javno obraćanje.”

Tod se smeje. „Ne verujem ti” kaže. „Ono danas je bila dobra prezentacija.”

„Odsekla sam se od straha. Uvek imam tremu.”

„Znači, slažeš se sa mnom. Voliš izazove.”

Odmahujem glavom. „Tvoj bandži-džamping i vožnja kanuom pored nilskih konja bili su u brošuri. Unapred si znao šta te čeka.” Iza sebe čujem metež i okrećem se. Jedan od gostiju se opet svađa sa šankerkom ali ovoga puta bučnije nego pre. Ona pokušava da se raspravi s njim ali je na ivici suza.

„A ti, Meg?” pita Tod, gledajući u nju. Meg mu se stidljivo smeška i otvara usta ali joj upadam u reč.

„Hoćeš da kažeš da voliš rizik?” pitam ga.

„Da.”

„Adrenalin?”

„Valjda.”

„Dokaži.”

„Holi!” nervozno me opominje Meg.

Todov pogled leti s mene na nju. Primećujem u njima tračak uzbuđenja, ali i nervozu. Šta se dešava? „Kako to misliš?”

„Vidiš onog tipa za šankom, onog što se svađa sa šankerkom?” pitam ga. „Da?”

„Misliš li daje nasilan?”

„Verovatno. Da.”

„Idi i kaži mu da prestane i da se izvini zbog svog ponašanja.”

Tod pokušava još nešto da izusti ali počinjem da kašljem pa strpljivo čeka da završim. „Ne budi luda” naposletku mi kaže.

„Plašiš se da će te udariti?” provociram. „Mislila sam da te opasnost privlači.”

Todovo lice poprima grublji izraz. Ovo više nije smešno. I više mu nisam draga. „To je samo razmetanje”, kaže on.

„Znači, plašiš se.“

„Naravno da se plašim.“

„Ako se plašiš, onda ćeš taj osećaj odagnati samo ako to uradiš. Poput ronjenja sa ajkulama. Ali bez kaveza.“

„Neka, hvala.“

Spuštam svoju čašu na sto. „U redu“, odlučno kažem. „Onda ću ja to da uradim.“

„Nemoj, Holi...“ uglas uzvikuju Meg i Tod.

To je jedino ohrabrenje koje mi je potrebno. Prilazim muškarcu za šankom. Na sebi ima odelo. Zapravo, svi muškarci u kafiću nose odela. Rekla bih da ima oko tridesetak godina, počeo je da ćelavi, naročito na vrhu glave. Lice mu je rumeno od vrućine, ili možda od gneva. Sa stolice mi se nije činilo da je toliko krupan. Sako mu je neobično zategnut na širokim plećima. I nisam primetila da je u društvu još jednog muškarca. I dalje nešto govori šankerki, nešto prilično nerazumljivo.

„Šta se ovde dešava?“ pitam.

Okreće se, uplašen i besan. „Ko si sad ti, jebote?“ sikće on. „Moraćete da se izvinite ovoj ženi“, mirno mu kažem. „Molim?“

„S ljudima se tako ne razgovara. Moraćete da joj se izvinite.“ „Odjebi.“

Izgovara to s posebnim naglaskom na *j* i pravi jedva primetnu pauzu kao da su to dve reči. Zar misli da će me time oterati? Ili da ću zaplakati? Podižem njegovu čašu sa šanka i njenim sadržajem mu zapljuskujem lice, držeći je na samo par centimetara od njegove brade. Bilo bi dobro napomenuti da u kafiću najednom vlada muk, scena slična onoj u starim vestern filmovima, iako nas primećuju samo gosti oko nas. Čovek spušta pogled na čašu, kao da pokušava da vidi čvor svoje olabavljene kravate. Na licu mu čitam misli: Je li ova žena luda? Hoće li sada da mi razbije čašu o glavu? Zbog čega? Dok moje misli teku u prilično sličnom smeru: Ako se uvredio i izvikao na sirotu šankerku samo zato što mu je sipala pogrešno piće, šta li će meni da uradi posle ove fizičke pretnje? Trebalo je da mislim, kao što je Tod verovatno imao u vidu, da je ovaj čovek možda upravo izašao iz zatvora. Možda je odslužio kaznu zbog nasilja. I možda mu je specijalnost zlostavljanje žena. Ništa od toga mi nije palo na pamet. Gledam ga u oči i osećam kako mi pulsira žila na vratu. Obuzima me

neprijatan osećaj neizvesnosti. Šta li će se dogoditi u narednih pet sekundi?

A onda se njegovo lice smekšava i širi u osmeh. „U redu“, mirno kaže i neobično pažljivo uzima čašu iz moje ruke, kao da bi svakog časa mogla da eksplodira. Spušta je na šank i kaže, „Pod jednim uslovom.“

„A to je?“

„Da vas častim pićem.“

Otvaram usta da kažem NE i okrećem se da pogledam u Toda. Nema ga, baš kao ni Meg. Pitam se u kom trenutku su napustili scenu. Jesu li pobegli ne želeći da vide šta će se desiti? Ili tek pošto su videli šta se desilo? Sležem ramenima. „Može“, odgovaram.

Primećujem da mu je ponašanje krajnje džentlmensko. Rukom poziva nervoznu šankerku, klimajući glavom ka meni. „Ova dama - kako se zovete?“

„Holi Kraus“, odgovaram.

„Gospođica Holi Kraus mi kaže da sam bio grub prema vama i zbog toga se izvinjavam. U neku ruku, mislim daje u pravu. Zato mi je veoma žao.“ Žena zbunjeno gleda čas u mene, čas u njega. Ne verujem da sasvim razume o čemu se radi. Muškarac, po imenu Džim, naručuje dupli džin-tonik za mene i još jedan za sebe.

„Živeli“, kaže on. „I samo da se zna, ovo je prokleta loša šankerka.“

Ispijam svoje piće i on mi naručuje još jedno. Posle toga, događaji se ubrzavaju. Kao da sam na velikoj žičari i ne prestajem da se penjem i penjem. U trenutku kada podignem čašu do Džimove brade, dostižem najveću tačku gde za trenutak zastajem, a onda počinjem da se spuštam sve većom brzinom. Kafić počinje da poprima atmosferu žurke na kojoj poznajem većinu gostiju, ili bar želim da ih poznajem, ili oni žele da poznaju mene. Časkam sa Džimom i njegovim prijateljima kojima je cela epizoda sa čašom bila neizmerno zabavna, zbog čega je stalno prepričavaju, zadirkujući ga.

Pričam sa čovekom koji je radio u firmi preko puta naše i kada s nekolicinom prijatelja krene iz kafića sa namerom da večera u obližnjem privatnom klubu, poziva me i ja pristajem. Sve se odvija brzinom fotografskih snimaka, poput trenutaka osvetljenih blicem. Klub se nalazi u zgradi iz osamnaestog veka, iznutra pokrivenoj izbledelom lamperijom i brodskim podovima. Kada padne večer, sve deluje opušteno i dostižno. Jedan od muškaraca za našim stolom je

direktor kluba pa mu je dopušteno da se šegači sa konobarom i naručuje nam specijalitete samo da bismo ih probali. Upušta se u dug i žučan razgovor sa ženom koja radi nešto nedefinisano u filmskoj ili izdavačkoj industriji, ali kasnije ne mogu da se setim nijednog segmenta njihove priče. Jedino čega se sećam je da me je ona na rastanku poljubila u usta tako da sam osetila ukus njenog ruža.

Neko predlaže odlazak na ples. Kaže da je nedavno otvorena nova diskoteka, nedaleko od kluba, i da bi bilo dobro daje posetimo. Gledam na sat i shvatam da je prošla ponoć; konstatujem da sam s ovim ljudima još od pet po podne. Ali to je sada manje važno.

Odlazimo svi zajedno, grupa od deset tulumdžija koji se do pre par sati nisu ni poznavali. Dok koračamo, neko me grli oko ramena i počinje da mi peva na španskom ili portugalskom. Ima predivan, dubok glas koji bruji u tihoj jesenjoj noći. Dižem glavu i gledam u zvezde. Čarobno sijaju i tako su blizu. Kada bih podigla ruku, čini mi se da bih ih dodirnula. I ja nešto pevam, ne sećam se šta, ali mi se ostali pridružuju. Svi su nasmejani i zagrljeni. Cigarete nam svetlucaju u tami.

Uskoro opet izbijamo na uličice nedaleko od naših firmi. Sećam se kako mi prolazi kroz glavu kako sam napravila ceo krug, ali se osećam bolje nego kada sam izašla s posla. Plešem s muškarcem koji mi je pevao na španskom i s nekim ko je rekao da se zove Džej. Kada uđem u ženski toalet, neko mi nudi crtu kokaina.

Diskoteka je mala ali dupke puna. Crnac toplog pogleda miluje mi kosu i kaže mi da sam predivna. Žena, mislim da se zove Džulija, prilazi mi i kaže da bi želela da krene kući i kako ne bi bilo loše da s njom podelim troškove taksija, pre nego što se nešto desi, osim ako ne želim da se nešto desi, jer će se onda to i desiti. Iz nekog razloga ne bih volela da se veće završi. Neću da upalim svetio. Lepo mi je. Ponovo plešem, osećajući se tako lako na nogama, skoro kao da letim, sve dok mi znoj ne oblije lice i ne zapećka oči, kvaseći mi kosu i lepeći mi košulju za telo.

Tada odlazim. Džej je uz mene, mislim, a možda i pevač. Tu je i žena sa zapanjujuće crnom kosom koja miriše na indijski parfem i ostali ljudi koji su za mene samo siluete u tami. Napolju je prijatno i sveže. Punim pluća vazduhom i osećam kako mi se znoj suši na koži. Sedamo pored reke, duboke i crne. Čujemo talase koji zapljuskuju obalu. Želim da zaplivam, da se prepustim tamnim strujama koje će

me odneti u more gde me niko ne može pratiti. U reku bacam šaku punu kovanica, iako nijedna ne stiže do vode, i svima kažem da zamisle želju.

„A šta ti želiš, Holi?”

„Želim da ova noć traje večno.”

Stavljam cigaretu u usta i neko se naginje ka meni, nudeći mi vatru. Neko drugi mi je vadi iz usta i drži je dok me ljubi i ja mu uzvraćam poljubac, uvlačeći prste u njegovu kosu, a onda me još neko ljubi po vratu i zabacujem glavu, puštajući ga da to čini. Svi me vole i ja ih sve volim. Svi su nežni i oči im se cakle. Rekoh, svet je čarobniji nego što znamo. Ustajem i trčim preko mosta. Sa svakim korakom osećam da možda nikada neću opet dotaći zemlju. Za sobom čujem bat sopstvenih koraka a potom zvuk još nečijih koraka koji me prate ali ne mogu da me sustignu. Moji noćni prijatelji me dozivaju, hučeći poput sovuljaga. „Holi, Holi!” Smejem se. Mimo mene tutnji automobil, obasjavajući me farovima i puštajući me da trčim dalje.

Zastajem da povratim dah, nedaleko od niza prodavnica, i tu me pronalaze. Njih dvojica, mislim. A možda i ne. Jedan me grabi za ramena i priljubljuje uza zid, govoreći da me je konačno uhvatio i da me više nikada neće pustiti. Kaže mi da sam divlja ali da i on može da bude divlji. Podiže ciglu. Ruka mu je iznad glave, nekoliko centimetara od mene, i vidim kako cigla leti kroz vazduh. Čujem prasak razbijenog stakla i vidim kako se piramida od limenki ruši sa svoje police. Za trenutak izgleda kao da ćemo zakoračiti u drugi svet gde ću moći da budem neka sasvim nova osoba. Nova, odmorna i cela.

A onda se oglašava alarm, zaglušujući pisak koji kao da dopire iz drugog pravca. On me hvata za ruku i uzvikuje: „Trči.”

Trčimo zajedno. Mislim da nas je troje, ili možda nas je, ipak, samo dvoje. Koraci su nam ujednačeni. Ne znam zašto ne prestajemo da trčimo ali znam da smo uskoro u taksiju koji juriša praznim ulicama, pored mračnih kuća i prodavnica sa metalnim zastorima. Mačka pretrčava drum, zastajući pod jarkim uličnim svetlom, i sledećeg trenutka nestaje u osenčenom vrtu preko puta.

Posle toga slede događaji kojih se istovremeno sećam i ne sećam, poput nečeg što se desilo nekom drugom, u filmu ili u snu koji znate da sanjate ali iz kojeg ne možete da se probudite. Ili, bolje, poput nečeg što mi se dogodilo ali kada sam bila neko drugi. Bila sam ja ali

nisam bila ja. Bila sam nasmejana žena koja se s njim popela do zvezda; žena koja stoji u sobi na spratu sa jednom prigušenom lampom u uglu, starom sofom pretrpanom jastučićima i tirkiznom papigom u kavezu koji visi sa tavanice. Da li papiga zaista pilji u nju svojim znalačkim očima ili je to čudna halucinacija koju doživljava u groznici večeri? Žena gleda kroz prozor u krovove kuća i uspavane vrtove koje nikada pre nije videla.

„Zaboga, gde sam?“ pita ona, puštajući da joj sako s ramena padne na pod, iako ne želi da zna odgovor. „Ko si ti, do đavola?“ opet pita ona iako ne želi da zna. Nije joj važno. Ali on se ipak smeje i navlači zavese i pali cigaretu, ili možda džoint, i dodaje joj. Ona oseća kako joj uzbuđenje pulsira duboko u venama i seda na sofu, zavaljujući se u jastučice. Potom izuva cipele i bose noge skuplja pod sebe.

„Šta ćemo sada?“ pita ona iako dobro zna šta sledi. Otkopčava dugme na svojoj košulji, osećajući njegov pogled na sebi. Papagaj je takođe gleda, ispuštajući neartikulisane krike. Pijana je od nečeg providnog i jakog, i oseća kako joj se vreline širi telom sve dok joj ne istopi najdublje jezgro. Odnekud dopire tiha muzika ali njoj se čini daje to samo u njenoj glavi. Ne može da dokuči razliku između ritma svojih osećaja i ritma pesme. Sve se sjedinjuje sa svačim.

Nakratko je sama u sobi. Muzika ne prestaje da svira. A onda više nije sama. Ni ja više nisam sama. Ležim na leđima, osećajući se meko poput reke pored koje smo sedeli. Puštam ga da mi zadigne suknju. Sa meke sofe padamo na tvrdi pod. Prsti mu posluju oko dugmića na bluzi. Ako sklopim oči, iza kapaka mi seva i čini se da će ceo taj neobični svet, nad kojim nemam nikakvu kontrolu, eksplodirati u mojoj glavi. Zato otvorenim očima gledam u taj svet iako ne znam šta vidim. Pukotine na tavanici, nogar od stolice, zid na nekoliko centimetara od sebe, lice koje se nadvija nad moje, titraj usana. Osećam krv i prelazim jezikom preko usana. Moja krv: dobro je. Tepih mi grebe kožu: dobro je. Grubi prsti na mojoj ruci, na mom telu, zarivaju se u mene. To sam ja i nisam ja; ja i ta druga žena koja skida svoju bluzu dok se dugmići kotrljaju po podu. Spušta se na krevet, rasipajući kosu po jastuku; nepoznate ruke joj skidaju grudnjak; muško telo se pripija uz njeno. Ona konačno sklapa oči, uranjajući u bleštavi svet pun neobičnih oblika, vrištavih boja i pretećih senki.

„Ovo je tako čudno“, kaže ona. „Nemoj da prestaješ“, kažem ja

Drugo poglavlje

Nešto me golica po obrazu. Muva mi gmiže ka uglu usana. Ne otvarajući oči zamahujem rukom i teram je. Čujem kako odleće dalje. I bez gledanja mogu da zaključim daje to ona debela, letnja muva, puna krvi i izmeta. Kada bih je ubila, verovatno bi ostavila tamnoljubičastu fleku.

Ne pomeram se ali znam da nešto nije u redu. Uspevam da proškiljim na jedno oko, uprkos bolnom probadanju u glavi. Su-vim jezikom oblizujem usne. Otečene su i popucale. U ustima mi je ogavan ukus: ustajao, dimljiv i prljav.

Sve oko mene najednom gubi boju. Jednim okom piljim kroz polutamu ka vratima sa čije kuke visi pohabana siva odeća. Skrećem pogled ulevo i vidim prigušeni odblesak zore koja se probija kroz tanke zavese. Zadržavam dah, trudeći se da ostanem savršeno mirna. Pored sebe čujem zvuk ravnomernog disanja. Sklapam oko i nastavljam da ležim dok ne iščeznu i poslednji tragovi sna. Trenutak je da se konačno suočim sa ovim danom i sa sobom. Dodirujem svoje lice, utrnulo i neosetljivo poput maske. Brojim u sebi do pedeset, a zatim otvaram oba oka. Pažljivo pomeram glavu, osećajući kako mi bol pulsira u čelu, šireći se ka slepoočnicama.

Postepeno prepoznajem predmete oko sebe. Ležim na levoj strani bračnog kreveta, pod bledim jorganom sa velikim prorezom u obliku slova L u sredini. Visoko na zidu je četvrtasti, zamračeni prozor. Pod njim stoji trim-bicikl preko kojeg su prebačene farmerke i grudnjak. Na podu pored njega leži sportska torba sa reketom za skvoš na vrhu. Ormar je otvoren, otkrivajući nekoliko muških košulja na vešalicama. Gomila časopisa leži u uglu i tik uz nju oborena flaša vina. Vrh patike viri ispod kreveta i pored nje papirna maramica zgužvana u lopticu. Pepeljara, na nekoliko centimetara od mog lica, prepuna je pikavaca koji se presipaju preko vrha i prljaju par muških bokserica. Na digitalnom satu svetle zelene brojke 4:46.

Dok se pridižem u sedeći položaj, na čaršavu vidim krvave mrlje koje podsećaju na slikarske boje, brižljivo nanese kistom. Zurim

ispred sebe, zatim oprezno spuštam noge na pod. Ustajem i osećam kako mi tlo izmiče pod nogama. Naređujem sebi da ne gledam unakolo, ali mi neka nevidljiva sila odvlači pogled i ne mogu a da se ne osvrnem iza sebe. Prvo što zapažam su dlakave noge koje vire ispod jorgana. Pomeram pogled i vidim raščupanu gustu kosu, zatim ruku prebačenu preko očiju i blago otvorena usta. To je to. Opet okrećem glavu i nastavljam da zurim ispred sebe. Ne znam ko je čovek u krevetu. Ne želim da znam. Nevažno je.

Bešika mi je puna. Vučem se ka vratima i polako ih otvaram, grčeći se kada zaškripe. Pod nogama osećam hladne, gole daske i preko puta vidim druga vrata. Pažljivo ih otvaram. Ali to nije kupatilo koje sam očekivala. Soba ima tepih i krevet u kojem se neko meškolji, zatim podiže glavu i mrmlja nešto nerazgovetno, očigledno još u dubokom snu. Zatvaram vrata. Povraća mi se.

Konačno pronalazim malo kupatilo i drhtavo sedam na WC solju. Moje hladno, ukočeno telo kao da ne pripada meni i potreban mi je nadljudski napor da opet ustanem i vratim se u dnevnu sobu. Tamo me zapahnuje vonj znojavih tela, piva i dima iz noćnog kluba. Prostorija je prepuna odeće - njegove i moje. Sto je pomeren u stranu i na njemu stoje polomljena šolja i još jedna pepeljara prepuna pikavaca; zgužvane limenke od piva kotrljaju mi se pod nogama i flaša viskija leži odgurnuta u stranu. Na zidu visi slika živih boja i pored nje je crvena mrlja. Na podu leži nešto što liči na zrno žitarice. U naletu sećanja dižem glavu i iznad njega vidim kavez sa papagajem koji visi sa tavanice.

Podižem svoju suknju sa sofe, dok bluzu pronalazim zgužvanu u uglu sobe. Pocepana je ispod pazuha i preostalo joj je samo jedno dugme. Jednu cipelu vadim ispod stola, potpetica joj je oguljena. Posle nervozne potrage drugu pronalazim u hodniku ispred kupatila. Zadržavam dah kada ponovo uđem u spavaću sobu i sa trim-bicikla podižem svoj grudnjak. Smrdim na alkohol verovatno na viski. Pod stopalom osećam nešto ljigavo, podižem nogu i vidim iskorišćen kondom. Odlepljujem ga sa tabana i bacam nazad na pod.

Ne mogu da nađem gaćice. Spuštam se na pod i virim ispod kreveta, zatim ih tražim po hodniku ali bez uspeha. Moram da pobegnem odavde pre nego što se muškarac ili osoba u drugoj sobi - ili ptica, što je najvažnije - ne probude i zateknu me tu. Oblačim grudnjak, suknju i pocepanu bluzu čije krajeve vezujem oko struka. Obuvam cipele i

preko svega navlačim sako, jedan od onih glupih sakoa koji sa jednim dekorativnim dugmetom jedva uspeva da sakrije kaos ispod njega. Žudim za flannelskom pi-žamom, čistom posteljinom, opranim zubima, čistim udovima... Torba, gde mi je torba? Nalazim je pored ulaznih vrata sa sadržajem istresenim na gomilu. Ubacujem sve nazad, otvaram vrata i tiho ih zatvaram za sobom. Žurno silazim niz stepenice i izlazim napolje na sivu ulicu gde me konačno sustiže umor. Za trenutak zastajem da uhvatim dah.

Gde sam to?

Koračam do kraja ulice i čitam njeno ime. Avenija Nortingli SE7. Gde je to? Kuda da krenem da bih bilo gde stigla? Moj sat -nekim čudom još na mojoj ruci - govori mi da je 5:10. Gledam levo i desno, nadajući se da će niotkuda naići taksi i pokupiti me. Potom duboko uzdišem i krećem pešice niz ulicu. Dugo mi treba da pređem bilo koju razdaljinu; sve deluje tako daleko. Jutro je hladno pre svitanja i zgrčeno koračam ulicom pored neosvetljenih kuća.

Napokon izbijam na drum sa prodavnicama i jednom trafikom koja se upravo otvara. Saginjem se pod polupodignutu rešetku i prilazim čoveku iza pulta. On diže pogled sa novina koje uredno slaže i iznenađeno me gleda. „Šta...?“ muca. „Opljačkani ste?“

„Molim vas, možete li da mi kažete gde je najbliža stanica metroa?“

Pogled mu poprima nešto što liči na gađenje. Podižem ruku da stegnem sako jače oko sebe, trudeći se da delujem opušteno. „Okolo polu milje u tom pravcu.“

Kupujem flašu vode i pakovanje maramica. Sa dna torbe vadim sitniš i plaćam.

„Hvala“, kažem, ali on samo pilji u mene. Pokušavam da se osmehnem ali me lice ne sluša. Usta su mi previše kruta da bi se pomerila.

Čudni ljudi putuju metroom u zoru. Ljudi koji se teturaju kući na kraju neprospavane noći, mešajući se s radnim ljudima koji počinju svoj dan, još krmeljavi i pospani.

Dok čekam da stigne prvi voz, u stanicu ulazi mladić s predivnim dugim dreadovima i počinje da svira usnu harmoniku. Želim da mu dam nešto sitnine ali on kaže da nije prosjak, samo lutajući muzičar, što me baca u još veći očaj. Naposletku mu dajem paklicu cigareta i on mi ljubi ruku. Nadlanica mi je izgrebana a nokti prljavi.

Kada uđem u voz, sipam vodu na maramicu i njom brišem lice. Maškara, krv. Trudim se da odmerim svoj odraz u prozoru ali vidim samo bleđi, zamagljeni lik. Par puta provlačim četku kroz kosu i presedam na Nordern lajn, pravac Arčvej.

U deset do šest, sa osećajem trijumfa, stižem do svojih tamnozelenih vrata. Kao da sam se popela na vrh planine, pretrčavši prethodno maraton. Otvaram vrata s duplom bravom i ulazim u hodnik. Spuštam torbu na pod pored metalnih merdevina i kanti neotvorene farbe za zidove. Izuvam cipele i ulazim u kuhinju gde pijem dve čaše vode zaredom. Napolju je tmurno i bez vetra. Drvo u dvorištu jedva da se pomera. Skidam bluzu i bacam je u kantu za đubre, vadeći prethodno limenke i omot od kafe kako bih je njima zamaskirala.

Stepenice deluju tako strmo ali se penjem na sprat. Šunjam se u kupatilo i skidam ostatak odeće, ubacujući ga na dno korpe sa prljavim vešom. Gledam se u ogledalu, gušeći vrisak koji mi se skuplja u grlu. Ono što vidim je izbečena, umrljana, krvava žena otečenih usana i crvenih očiju sa ptičjim gnezdom umesto kose. Ličim na nešto što je izbacila poplava, čekajući da bude odneseno na deponiju.

Tuširam se najtoplijom vodom koju mogu da podnesem, zatim još toplijom, osećajući kako mi vrelina prži kožu, prodirući do srži kostiju. Kosu penušam sve dok me koža na glavi ne zaboli. Sapunjam telo i trljam ga najgrublje što mogu, skidajući s njega ceo sloj kože ne bih li je što pre obnovila, dekontaminirala. Zube perem sve dok mi desni ne prokrvare. Ispiram grlo. Nanosim kremu na lice, losion na telo, dezodorans ispod pazuha.

Odlazim u spavaću sobu gde kroz zavese vidim da je zora prerasla u dan. Digitalni sat pokazuje 6:11. Nameštam ga da zvoni u 7:10, kao i obično, zatim se uvlačim pod jorgan i omotavam ruke oko kolena.

„Holi?“ mrmlja Čarli. „Koliko je sati?“

„Ššš. Spavaj. Sve je u redu.“

Dok padam u san, shvatam da sam zaboravila da stavim burmu.

Treće poglavlje

„Holi, Holi, doneo sam ti kafu. Sedam i dvadeset je.“

Jedan trenutak ležim, zaklanjajući rukom oči od jutarnjeg svetla. Noge su mi teške, usta suva, glava mi pulsira i grlo me boli. Ne mogu da se suočim sa danom; ne mogu da se suočim sa Čarlijem.

„Holi“, zove me opet.

Sklanjam ruku i uspevam da otvorim oči, gledajući u njegovo lepo lice i braon oči u kojima ne vidim ni trunku gađenja ili iznenađenja. „Dobro jutro, Čarli. Poranio si.“

Deluje toplo i smireno, na njegov uobičajen, neobrijan, kućni način. Radi kod kuće pa ne mora da oblači odelo i svakodnevno izlazi u svet kao ja. Ne mora da stoji pred ogledalom i šminka se. Nasmeši se, Holi, nasmeši se, naređujem sebi. Čarli na sebi ima stari sivi kućni mantil i oker majicu s kragom.

Pridižem se na laktove i uzimam gutljaj kafe. Gorka je, topla i crna.

„Sinoć si zaginula?“ pita on. „Beskrajna noć, veruj mi.“ „Nisam te čuo kada si došla.“

„Spavao si. Bože, koliko je sati? Verovatno nisam čula alarm. Evo, odmah silazim.“

Sklapam oči i slušam ga kako odlazi. Par sati sam nepovezanu spavala i sada imam tri minuta da se opet pretvorim u osobu koja će se praviti da je normalna, kao da se ništa nije dogodilo.

Zbacujem sa sebe jorgan i pokušavam da se prisetim događaja iz prethodne noći. Očigledno nisam bila sva svoja. Imam utisak da me je neko vrlo vesto udario u glavu, zadavši mi povede koje na tdu neće ostaviti tragove. S naporom dišem. Kašljem kao da me je plima izbacila na obalu. Razmišljam o ženi iz prethodne noći - o sebi - koja se smeje, flertuje i raskalašno prihvata svaki izazov. Ne, ne 'raskalašno', *žudno* prihvata svaki izazov. Život i dušu zabave. Sada je ta žena samo iscedena, odbačena krpa. Razmišljam o sebi n toj sobi, u tom krevetu, s tim muškarcem - ko god on bio.

Tako je to s ljubavlju i seksom: ljudi pišu pesme, snimaju filmove dok mi fantaziramo o tome i svi to želimo ili bar sanjamo o tome. A onda kada se desi, kada izađete iz kluba i skinete odeću, dobijate

bubuljičava leđa i uflekanu posteljinu u nekom ogavnom stanu negde u predgrađu Londona, gde nikada pre niste bili, s ljigavim, iskorišćenim kondomom na podu od kojeg vam se povraća. Bavim se mišlju da siđem u kuhinju, sednem preko puta Čarlija i ispričam mu sve što se dogodilo prethodne noći dok je on mirno spavao u našem krevetu. Čista glupost, besprimerna, ružna i besmislena. Zamišljam njegov izraz lica kada bih to učinila i grčim se na krevetu. Glasno stenjem u polutami sobe, zgrožena onim što sam učinila. Kada bih samo mogla da vratim vreme i odem iz kafića zajedno sa Meg, ostavljajući buku, svetio i smeh, i vratim se kući svom mužu, nevino legnem u krevet i sklupčam se u čistoj posteljini pored njega, i probudim se sledećeg jutra sa čistom savešću... Kada bih samo, kada bih samo...

Delić mene dobro zna da sam ovim činom promenila svoj život. U mojoj glavi neki glasić govori, „Učinila si preljubu.“ Sećam se časa iz veronauke u školi, delova iz Biblije koji kažu da je preljuba u srcu kada nekog samo pohotno pogledate. Ali ja nisam varala srcem, pa čak ni umom. Varala sam telom, telom koje sam tako žustro oprala pod tušem, kao da sam time htela da sa sebe sperem i preljubu. Ne mogu Čaliju da kažem. Bilo bi to grubo i, poput neke velike fleke, zagadilo bi sve u našem životu.

Dobra sam u laganju. Oduvek sam bila. Od onog jesenjeg dana pre jedanaest meseci, tako burne, bleštave i obećavajuće, kada sam ga odvukla kod matičara s još dva zbunjena, stidljiva svedoka pokupljena na ulici, slagala sam mnogo puta. Da, lagala sam, pretvarala se i glumila, ali nikada kao sinoć. Ovo je prvi put.

Čarli posluje u prizemlju. Čujem zveckanje porcelanskog posuđa, zveket proreza na vratima kroz koji je ubačena pošta. Svlačim jorgan sa lica, škiljeći kroz polumrak. Noge su mi obamrle, oči me bole i na vratu osećam otečene žlezde. Možda imam groznicu, potajno se nadam. U tom slučaju, imaću dobar razlog da se sakrijem od sveta, bar još malo. Ali znam da nemam groznicu, samo mamurluk i nečistu savest.

„Ustaj iz kreveta, Holi“, naređujem sebi i, poput automata koji sluša komandu svog gospodara, sedam, osećajući kako mi glava bolno pulsira. Zatim se vučem u kupatilo gde lice pljuskam hladnom vodom. Zurim u svoj odraz u ogledalu: tamnu kosu koju Čarli voli da zove grivom, sive oči koje me tupo gledaju pod gustim obrvama, pune usne

koje se cinično smeškaju. Kako je moguće da mi je um obavijem tolikim crnilom dok mi lice deluje tako srećno i ispunjeno?

„Mene nećeš prevariti”, sikćem u ogledalo, mršteći se. „Poznajem te, Holi Kraus. Mene nećeš prevariti.”

„Ideš na posao u uobičajeno vreme?” Čarli vadi pismo iz koverta, gleda ga a zatim gužva u lopticu.

„Moram. U devet treba da se vidim s Meg. I pre toga moram s nekim da se obračunam.”

Čarli me upitno gleda. „Zvuči ozbiljno”, kaže mi.

„Znam”, nastavljam. „A onda krećemo s pripremama za predstojeći vikend. Biće takav smor. Od koga je to pismo?”

„Predstojeći vikend? Ne znam ništa o tome. Šta se dešava?”

„Rekla sam ti. Dvanaest direktora na krstarenju jezerom. Pomažem im u konsultacijama. Šta ti danas radiš?”

„Kao i obično. Hoćeš da doručkuješ?”

„Možda”, zamišljeno kažem.

Probudila sam se s idejom da više nikada neću morati da konzumiram ništa drugo osim kafe, ali najednom osećam ogromnu glad od koje mi se vrti u glavi. Jesam li sinoć išta jela? Ubrzano premotavam film iz prethodne večeri. Bilo je mnogo priče, pića i cigareta. Povremeno hvatam odbleske neke hrane u svom internom filmskom projektoru iako sam je uglavnom gurala po lanjiru, ne stavljajući mnogo u usta. Sežem još dalje u sećanje. Prethodnog dana zaboravila sam da ručam i, vrlo verovatno, da doručkujem, iako sam ustala u pet i trideset. Jesam li to postala neko novo ljudsko biće kojem nije potreban san ili hrana?

Preturam po frižideru i pronalazim parče pite s mesom koju zalivam jogurtom. Sve ima ukus krede. Kombinacija različite hrane pojačava mi osećaj mučnine, razne vrste krede oblažu mi jezik i nepce. Kakav čudan osećaj, razmišljam, uzimati stvari iz spoljnog sveta, ubacivati ih u usta i gurati ih u svoje telo kako bi nešto postalo deo vas. Bilo bi pametno ne konzumirati više hranu, samo što moj stomak zavija poput izgladnele zveri. Nije to toliko neutoljen apetit koliko signal koji robot može da šalje kada zahteva punjenje.

Čarli me zabrinuto gleda. „Evo, uzmi još kafe. Mogu da ti spremim nešto konkretno, ako hoćeš.”

„U redu je.“

„Slaninu i jaja, omlet, kobasice, osim što nemam nijednu kobasicu. A ni slaninu. I nisam siguran za jaja. Ali zato ima hleba.“

„Ne, ne“, odgovaram kroz smeh - teram sebe na smeh, uprkos glavobolji. U publici sam i na pozornici istovremeno, posmatrajući sebe kako imitiram normalnu ženu. „Šta planiraš sinoć?“

Čarli me zbunjeno gleda. „Rekla si sinoć?“

„Jesam li?“

„Sinoć sam bio ovde. Večeras ne znam šta ću. A ti?“

„Mogli bismo da radimo nešto. Ili ništa. To bi bilo dobro.“ Prilazim mu, spuštam ruke na njegovu gustu kosu, naginjem se da osetim njegov čist, jutarnji miris, i ljubim ga u topli obraz. „Čarli?“

„Mmmm?“

„Ma, ništa.“

Grabim svoju solju s kafom ali mi ispada iz ruke i pada na pod, praveći ružnu, sivu baricu na pločicama pored mojih nogu.

„Nema veze“, brzo kaže Čarli. „Očistiću.“ Spušta se na pod, skuplja razbijene komade i papirnom rolnom briše prolivenu kafu.

„Ovo nas je i zbližilo u onoj grnčarskoj radnji blizu Brajtona“, kažem mu. Na ivici suza sam.

„Mogu da je zalepim.“

„Ne moraš. Izvini.“

„Otpala je samo drška, Holi. Vidi. Zalepiću je i nećeš ni pri-metiti daje bila slomljena. Pusti to meni.“

Zurim u njega i razmišljam: Sada. Kaži mu sada. Ne žuri na posao. Umesto toga, uzmi ga za ruke i pogledaj ga u lice. Iskreno popričaj s njim, prvi put u svom promašenom životu. Utom se čuje oštro kucanje na vratima.

„Ja ću“, kažem.

Naomi iz susedne kuće. Uselila se početkom godine i jedina je u ulici s kojom se družimo. Jutros izgleda neugledno kao što se ja osećam. Guste, tamne kovrdže su joj raščupane i na nogama ima papuče. „Došla sam da prosim“, kaže, ulazeći u predsoblje. „Nestalo mi kafe.“

„Imamo koliko hoćeš. A ima i skuvane. Popij solju.“

Naomi nervozno gleda u mene pa u Čarlija. „Ako nije problem...“

„Ja ionako sad idem, ali Čarli je tu.“

Ostavljam ih zajedno u kuhinji i sa olakšanjem izlazim na ulicu gde mi niko ne poznaje lik ili ime.

Prilično volim kada imamo projekte koji su nemogući, jer su ljudi tada zahvalni kada se u svemu snađete. Meg i ja smo se tako i upoznale, pre skoro pet godina, iako mi se ponekad čini da se oduvek znamo i skoro me zaprepašćuje činjenica da nismo zajedno provele detinjstvo i pubertet. Obema je ovo prvi samostalan posao u životu i obe smo predane radnice u firmi u kojoj vlada opšte rasulo. Jednog dana je došla žena da proveri aranžman za sledeći dan i Derek, naš šef, potpuno je zaboravio na to. Oko sat vremena kasnije, ušla sam u njegovu kancelariju bez kucanja i zatekla ga kako plače. Povremeno se setim njegovog zaguljenog lica i crvenih očiju. Izgledao je očajno pa sam mu rekla da će sve biti u redu, da ćemo se svi za to pobrinuti. Uzeo mi je ruku i ispovedio se da je njegova žena pobjegla sa kućnim dekoraterom.

Nismo imali šta da izgubimo. Imali smo samo dvadeset dve i sve je izgledalo moguće. Telefonirala sam ženi, uzela podatke o njenoj firmi, zatim pronašla hotel i prikupila neke ideje iz priče sa ostalim ljudima iz te branše. Na poslu smo ostali celu noć, pripremajući čestitke i male govore. Sledećeg dana, izlet nikome nije naročito prijao, ali smo se Meg i ja svojski potrudile da zabavimo ljude, fiertovale smo i smeškale se dok nas lica nisu zabojele - bar mene jeste. Meg je povučeniya u našem duetu. Ona ne flertuje - kada joj se neki muškarac svidi, postane nespretna i zbunjena, smeje se kada ne treba, crveni do korena kose. I nikada se ne razmeće. S druge strane, kada ja to činim, ona me gleda sa zaprepašćenjem i nekom vrstom panike. Kada se namršti, između obrva joj se useče bora i tada izgleda kao da će svakog časa briznuti u plač.

To smo radile ceo dan i celo veče u kafiću. Malo posle ponoći, žena iz firme nam je prišla, zagrlila nas i bezbroj puta nam se zahvalila što smo joj sačuvala posao, a onda se Derek sledećeg jutra toliko raznežio da je opet zaplakao. Ponovo sam sela pored njega i udelila mu par utešnih reci. Sećam se da sam zadrhtala. Oboje smo bili napeti, trudeći se da to prikrijemo. Bio je potreban jedan pogled da shvatim kako nema sigurnosne mreže, i kada se okliznete onda sigurno padate.

Međutim, istovremeno je to bio vrhunac mog života. Čujem kako ljudi govore da imaju košmare kako stoje na pozornici i predstava teče a oni se ne sećaju teksta. Taj dan mi je pokazao da to uopšte nije moj najveći košmar. Naprotiv: bilo je to nešto što sam priželjkivala. Moj košmar je počeo kada se predstava završila.

Nekoliko meseci kasnije, Meg i ja smo odlučile da nastavimo same. Nikada nisam srela nekog ko mi je bio draži od nje. Mislim da je ona prva osoba u mom životu sa kojom nisam osećala potrebu da glumim i koju nisam morala da šarmiram ili impresioniram. Uvek sam znala daje dobrog srca i na neki neobjašnjiv način sam osećala da sam bolja, ili bar manje loša, kada sam pored nje. Možda sam tek tada, u svojim dvadesetim, prvi put pronašla pravog prijatelja.

Firmu smo mogli da nazovemo nekim nju ejdž imenom, kao što je Sviš ili Entral ili Espajer, ali smo se odlučile za *KS Asosijets*, inicijale mog i njenog prezimena Kraus i Samers. Starom školskom drugu, uspešnom grafičkom dizajneru, platile smo petsto funti da nam dizajnira logo. Zamislite K a onda zamislite kako se S nastavlja ispod njega tako da kriva linija delimično dodiruje donje krake slova K. Teško je opisati dok to ne vidite. Htele smo da izgleda otmeno, međutim, kada smo organizovale zabavu povodom otvaranja firme, neko je primetio, kasnije te noći kada su već svi bili pripiti, da naš logo podseća na znak za invalide koji se obično viđa na vratima toaleta za osobe s posebnim potrebama. Ali bilo je kasno za promenu pa smo Meg i ja zaključile da je to efekat koji je primetan samo u pijanom stanju.

Volim nemoguće ali čak i nemogućnost ima svoje granice. Prošle nedelje je jedna od naših radnica otišla na porodiljsko odsustvo i još jedna je dala otkaz. Povrh toga, predstoje nam dva radna vikenda, nešto vrlo veliko i vrlo teško. I dok sada stojim na stanici metroa, po drugi put od jutros, sa glavoboljom, bolnim grlom i osećajem propasti koja lebdi oko mene poput zaraznog virusa, počinjem u glavi da prelistavam obaveze dve odsutne radnice, prilagođavajući ih svom dnevnom rasporedu i obavezama koje me čekaju u naredna sedamdeset dva sata. Voz bučno izlazi iz tunela i najednom mi pada na pamet: Hej, kako bi bilo da se bacim pod njega? Nikada više neću morati ništa da radim. Uostalom, za sto godina me ionako više neće biti. Svi ljudi nagurani na slanici biće mrtvi, većina posle godina i godina samoće i bolesti. Ja ću ih samo malo preduhitriti. U grobu

nema kompjuterskih programa. I nema sivila. Samo crnilo. Ili ništavilo. A možda ću na nebu dobiti i bonus iznenađenja i sresti svoje stare papagaje i hrčke, takođe zeca i mačku iz detinjstva. I opet ću videti svog oca.

A onda primećujem lice mašinovođe, sumorno, neobrijano, šokantno blizu. I vidim nas iz njegove perspektive, putnike nagurane na ivicu platforme. Jesam li imala košmar kako će jednog dana neko s nje skočiti?

Naša firma ne liči na normalnu firmu, kako bi to moj otac rekao. Iako on nikada nije radio u normalnoj firmi. U svakom slučaju, nije to ono što bi normalni očevi smatrali normalnom firmom. Elem, prostorije smo pronašli na kraju Sohoa i zakupili ih od kompanije koja je otišla pod stečaj. Prostor nema zidove, nema pregrade i nema vrata. Postoji samo niz paralelnih stolova nalik modernijoj monaškoj trpezariji. Tu je i oronula, takozvana sala za sastanke iako se sa klijentima obično sastajemo na čelu dugačkog stola, tamo gde bi sedeo iguman manastira. Osvetljenje podseća na fabričko jer visi sa tavanice i radnici imaju ormariće ali ne i radne stolove sa računarima - osim mene, jer, gde god da sednem, napravim takav haos da više niko ne želi tu da sedi. S prostorijama smo nasledili dizajn prethodne kompjuterske kompanije ali ga nikada nismo promenili. Meg i ja obećavamo jedna drugoj da ćemo prostor jednog dana pretvoriti u pravu firmu sa zidovima kako ne bismo po ceo dan zurili jedni u druge, ali sumnjam da će to biti u skorije vreme.

Na posao stižem u osam i pet, što bi, s obzirom na sve, moglo da se upiše u *Ginisovu knjigu rekorda*. U firmi je tiho i prazno. Dobro je. Imam oko pola sata da sebi skuvam kafu i nešto poradim. Čujem buku i osvrćem se oko sebe. Verovatno dopire s ulice. Nervozno se osmehujem, osećajući se kao provalnik u sopstvenoj firmi. Treba mi samo nekoliko sekundi da lociram Deborine fascikle. Zadatak je lak jer znam šta tražim. Poput svakog umešnog lopova, unapred sam skovala plan i znam gde se nalazi plen. Osećam prijatno zadovoljstvo što mi je dobro krenulo ali taj osećaj brzo zamenjuje turobnost zbog predstojećeg posla. Fotokopiram neke od papira i vraćam ih u fascikle baš u trenutku kada čujem odjek koraka na stepenicama.

Četvrto poglavlje

Znam da je to Meg. Uvek stiže prva na posao. Osim danas. Na sebi ima belu pamučnu košulju i kosu skupljenu u rep. Na ušima joj sijaju male srebrne minđuše, ali se jutros nije našminkala. Pri-mećujem kako sveže izgleda, poput tek ubrane voćke, jabuke ili breskve. Iznenadeno zastaje kada me vidi a zatim mi prilazi i seda pored mene. „Mislila sam da ćeš kasniti“, kaže, „posle onog sinoć. Zašto si tako poranila?“

Sležem ramenima, u fazonu: Kasnije. Pričaću ti kasnije.

Upitno me gleda. „Uradila si neku glupost, je l' da?“

Važno je ne potceniti Meg. Proniče mi duboko u dušu. Zналаčki tumači čak i moje sleganje ramenima.

„Sada nije ni vreme ni mesto“, odgovaram. „Poranila sam jer hoću ovo da pročešljam. Vidi.“

Spuštam fotokopije pred nju.

Meg čita, koncentrišući se. „Moraćeš da mi pojasniš“, napo-sletku kaže.

„Ovo su Deborina takozvana dokumenta“, počinjem. „Prepiska, izveštaji, platni formulari, planovi, znaš. Ono što obično radimo.“

„Da, to vidim i sama.“

„Sve je pogrešno“, nastavljam. „Pogledaj samo procenu troškova. Nije dorasla ni poslu sa Saseksom.“

„Da, ali...“

„A vidi tek aranžman za vikend. Onaj koji je smišljala nedelju dana i koji nikad nije završila. Evo ga.“

Meg uzima skoro prazan list papira. „Kako znaš?“ pita me. „Možda je ostatak odnela kući.“

„Sve sam to već prošla. Jedino pitanje u mojoj glavi je da li je toliko nepoštena ili samo umišljena zabušantkinja koja veruje u sopstvene hronične laži. Uostalom, voz koji joj je prošle nedelje pobegao, kada se vraćala sa sahrane prijatelja. Takav voz ne postoji. Proverila sam.“

Meg je vidno šokirana. „Jesi li sigurna?“

„Jesam.“

„Moraćemo da popričamo s njom.“

„Moraćemo da je otpustimo.“

„Holi, ne možemo. Postoji procedura.“

„Mi smo mala firma, Meg. Neko kao Debora može da nas upropasti. Rešićemo je se na fin način. Razgovaraćemo s njom, objasnićemo joj situaciju i saopštiti joj da mora da ode. Možemo čak i da joj preporučimo da poseti lekara. Uradićemo to danas. Čim stigne na posao.“

„Danas i sutra je odsutna, sećaš se? Na konferenciji je.“

„Onda kada se vrati. Bez odlaganja.“

Meg se grize za usnu. „Ne znam“ neodlučno kaže. „Bolje da se konsultujemo sa Triš.“

„Triš možda ugovara poslove ali ovo je naša firma. Naša odluka.“

„Ali mi smo joj kao porodica.“

„I zbog toga ne možemo da opstanemo s nekim kao što je Debora.“

Meg se blago rumeni, kao i uvek kada je ophrvaju emocije. „Kako ti to polazi za rukom?“ pita me, čudeći se. „Šta?“

„Sinoć je malo falilo da se potučesh u kafiću. Onda si popila piće s muškarcem koji je mogao da te ubije. Tada smo Tod i ja otišli, čim smo se uverili da nećeš nastradati. Gde si posle toga bila? Zvala sam te čim sam se dočepala telefona. Nisi bila kod kuće. I sada si stigla u cik zore, glumeći Šerloka Holmsa. Kako možeš tek tako da ogradiš svoj život? Zar ti se stvari nekad ne pomešaju?“

„U tome je poenta ograđivanja“, odgovaram, skupljajući fotokopije na gomilu. „Uostalom, tako je potonuo *Titanik*. Voda nikada ne bi ušla da je rupa na vreme začepljena. Tako se raširila na sve strane i brod je potonuo. Da je voda ograđena u jednom delu, brod bi bezbrižno stigao do Njujorka.“

„*Titanik*? O čemu to bulazniš?“

Sedim na sastanku s ozbiljnom maskom profesionalca na licu. Imam kontrolu nad situacijom, zapisujem sugestije naših klijenata, uveravajući ih da će predstojeći vikend ispuniti sva njihova očekivanja. Slušam ih s dužnom pažnjom i predusretljivošću. Svojski se trudim da ne budem neljubazna prema direktoru farmaceutske firme servilnog lika.

„Dobijanje na vremenu“, kaže on, češkajući se po bradi. „Osećaj za opšti cilj, intelektualnu avanturu, zrelost i zajedničke interese, sve što ide u istom smeru. To nam je potrebno.“

Ili povišica, mislim u sebi. I novi šef. „Zbog toga smo ovde“, ljubazno odgovaram.

„Preporučio vas je jedan moj kolega. Rekao je da ste ga oduševili na kraju drugog dana. I mi bismo to voleli.“

„Oduševili“, ponavljam. „Daćemo sve od sebe.“ Čujem kako jedna od naših iskusnih radnica prigušeno kašlje i streljam je pogledom.

Na rastanku se čvrsto rukujem s klijentima, poklanjajući im svoj najljubazniji osmeh.

„Drži“, kaže Meg, dodajući mi moj mantil. „Kafa?“

„Možemo dajte popijemo i ovde. Imamo toliko posla...“

„Tebe nije lako opustiti. Hajdemo kod *Luidija* da na miru popričamo.“

Izlazimo na hladan vetar i koračamo niz drum do omanjeg kafea sa atmosferom toplom i ušuškanom poput brodske kabine. Polumračnim ambijentom dominira zvuk šištanja kafemata.

„Jesam li sinoć bila grozna prema onom tipu?“ pitam. „Kako se beše zvao?“

„Tod“ odgovara Meg. „Mislim da se malo uplašio.“

„Mada, delovao je fino.“

„Veoma fino“, neutralno komentariše Meg. Izvijam obrve. Obrazi joj naglo rumene i ona spušta pogled. „Gde si sinoć zaginula?“ pita me posle kraće pauze. „Zbog toga smo ovde.“

Gledam u njeno meko, okruglo lice koje mi uvek deluje tako edvardovski, s rupicom na bradi i kovrdžama na čelu. Hoće li ikada shvatiti? „Ma, znaš već. Malo sam divljala.“ Srcem kafu koja mi peče gornju usnu i uživam u bolu. „Možda sam na kraju malo više popila.“

„Na kraju?“

„Ti si mi prijateljica a ne majka. Dobro sam se zabavila, to je sve.“

„Jesi li posle negde išla?“

„Da. Otišli smo...“ naglo začutim. Ne znam ko smo to mi' i ne znam gde smo otišli. Događaji iz prethodne večeri nisu mi sasvim jasni. Njegovi delovi su nekako izmešani. Mračna soba puna ljudi, rečna obala, razbijeno staklo, taksi, strast na sofi. Divlji seks. Trljam slepoočnice, pokušavajući da oteram slike iz glave.

„Da?“

Iskapljujem kafu i spuštam šoljicu uz glasan zveket. „Iskreno, Meg, ako baš hoćeš da znaš, skoro ničeg se ne sećam.”

„Bila si toliko pijana?”

„Sve mi deluje kao san. Kapiraš.”

„Kada si se vratila kući?”

„Kao da sam opet tinejdžerka”, odgovaram. „Malo pre šest.” Pre samo pet sati, konstatujem. Kako je pet sati moglo tako sporo da prođe?

„Šest? Gospode, Holi, kako uopšte funkcionišeš? Šta je rekao Čarli?”

„Ništa naročito. Spavao je. A onda je došlo vreme za ustajanje.”

„Nije mu smetalo?”

Razmišljam o Čarliju koji čučti nasred kuhinje i brižljivo skuplja komade razbijene šolje. „Hajde da se vratimo na posao.”

„Radi se o nekom muškarcu?” Meg to izgovara tako da zvuči pre kao zaključak nego kao pitanje.

„Molim?”

„To sinoć?”

„Otprilike”, mrmljam a zatim je s odbojnošću gledam u oči.

„Otprilike? Znači, s nekim si spavala?”

„Ništa mi nije značilo.”

„Kako može ništa da ti ne znači?”

„Bila sam pijana i napalila sam se. Kresnula sam se sa strancem. Kraj priče.”

„Ili početak priče. Holi, čuješ li ti sebe?”

Čujem. Glas mi dopire iz daljine i pažljivo ga slušam, trudeći se da protumačim svaku reč koja izvire poput prljave bujice tako da mi je teško da se koncentrišem na njihov smisao.

„A Čarli?” pita Meg tiho, s pretećom težinom u glasu.

„Čarli je Čarli”, nevoljno kažem.

„Ispričaćeš mu?”

„Zašto bih? Da bi se i on loše osećao? Desilo se i više se neće ponoviti.”

„Kako znaš?”

„Pa... neću dozvoliti da se ponovi. Bio je to...” Kroz maglu u svom mozgu tragam za pravim izrazom. „Kratak izlet.”

Meg me dugo posmatra. Srce mi lupa neprijatno brzo ali uspevam da joj uzvratim pogled. Ne spuštam ga, niti ga skrećem u stranu. Na kraju to ipak činim jer su njene oči tako trezvene i pronicljive, kao da

u glavi donosi odluku ili nešto slično. Zapravo deluje, najednom shvatam, kao da me žali. Ne mogu to da podnesem.

Meg me je upoznala sa Čarlijem. Ona ga je srela na umetničkom koledžu koji je pohađala sa svojim rođakom Lukom, i pozvala me s njima u bioskop. Sećam se da smo gledali film *Izgubljeni u prevodu*. Vreme je bilo toplo i vetrovito, lišće se kovitlalo oko nas dok smo zajedno koračali ulicom. Sećam se i šta sam tada obukla: farmerke pocepane na kolenu, čizme i staru kožnu jaknu. Nisam očekivala da će to biti neki poseban dan. I sećam se šta je Čarli nosio. Meg i Luk su se neprimetno povukli iza nas. Čarli je bio svestan svakog gesta koji je pravio, svake reči koju je izgovorio, svakog pogleda koji mije uputio. Znala sam, sa onim finim, nepogrešivim osećajem užasa, da je podjednako bio svestan mene. U kafiću su nam se ruke slučajno dodirnule i telom mije prostrujao elektricitet. U bioskopu smo sedeli odvojeno, ja pored Meg koja je imala gadnu prehladu, a on pored Luka. Meg je uporno istresala nos u veliku maramicu. Oči su joj suzile. Je i' mi palo na pamet da se Meg takođe zagrejala za Čarlija? Jeste. Ali mi je takođe palo na pamet kako on sve vreme gleda u mene i to onim prodornim pogledom od kojeg su me podilazili žmarci. Pomislila sam, *Ovde će nešto biti*.

Luk i Čarli su nas posle predstave pozvali na večeru u restoran nedaleko odatle, ali je Meg rekla da mora da se vrati kući i legne u krevet pa sam otišla s njom. Uхватile smo taksi i neko vreme sedele u tišini, ne gledajući jedna u drugu. A onda, kada smo stigle ispred njenog stana, spustila je ruku na moje koleno i rekla, „U redu je, Holi. Gotivi tebe a ne mene.“ Promrmljala sam nešto neprikladno na šta je Meg - u skladu sa svojom velikodušnošću - rekla: „Čak i ako te ne gotivi, to ne znači da gotivi mene. Ne otimaš mi ga, ili bilo šta slično.“ Izduvala je nos u maramicu, poljubila me u obraz i izašla iz taksija.

Šta bih učinila da mi to nije rekla? Volim da mislim kako verovatno ne bih ništa, ali ko zna? Sačekala sam da otvori ulazna vrata od svog stana i ude unutra a onda zamolila taksistu da me vrati tamo odakle nas je pokupio. Luk i Čarli su još večerali kada sam stigla i sela za njihov sto. Srknula sam vino iz njihovih čaša i ukrala mi par krompirića, trudeći se da ne mislim na Meg koja leži u krevetu pod temperaturom. Uzela sam punu kašiku voćnog sladoleda, spustila ruku na Čarlijevu butinu nakon čega je on ubacio nogu između mojih.

Šćućurili smo se jedno uz drugo, praveći se da slušamo Luka. Kasnije me je odveo svojoj kući.

Meg mi je rekla da će mi se svideti i bila je u pravu. Objasnila je da je isprva stidljiv ali da ume da bude zabavan kada ga čovek bolje upozna - i bila je u pravu. Zasmejao me je čim smo se upoznali. Rekla je da je talentovan umetnik. I zaista, Čarli je vičan svim slikarskim tehnikama, ulje na platnu, akvarel, grafika. U umetničkoj školi je nacrtao strip o neuglednom superheroju koji je vremenom prerastao u lokalni kult. Za diplomski rad uzeo je gvozdenu korpu za istovar uglja i od nje napravio instalaciju. Videla sam fotografije. Bilo je neverovatno. Čim sam ga upoznala, rekla sam sebi, On je taj. Udala bih se za njega već sledećeg dana da je to zakon dozvoljavao. Umesto toga, venčali smo se mesec dana kasnije.

Od tog dana u taksiju, Meg mi više ništa nije spominjala, osim lepih stvari, i ja njoj nisam ništa spominjala, osim lepih stvari, i verovatno nikada o tome nismo ozbiljno razgovarale, čak ni kada je prvi nalet strasti odavno splasnuo. Ali nema razloga za pretvaranje. Oduvek sam znala da ona želi Čarlija i da neće prestati da ga želi iako se on opredelio za mene. Međutim, Meg nije takva. Njen fitilj se pali sporo i gori još sporije, umerenije, skoro neugasivim intenzitetom. Čarli i ja nikada nismo razgovarali o tome ali je on ostao naglašeno ljubazan prema njoj - topao, čak i pomalo izazivački nastrojen - dok je ona ostala stidljiva, samosvesna i pomalo nagla. Sada, kada joj ispovedam svoju preljubu, osećam duboku posramljenost jer sam izneverila toliko dragocenih stvari.

„Stvar je u tome”, iskreno kažem, „Meg, stvar je u tome da ne znam zašto sam to učinila. Nije da to poričem. Ali neću da kažem Čarliju jer bi onda stvar dobila na značaju, a zapravo je sve bilo potpuno bezosećajno.” Ovo nije dovoljno. Podilazim sebi. „Užasno bezosećajno.”

Dugo vlada muk. Gledam je u lice i ne mogu da dokučim o čemu razmišlja. Čutke kruži prstom po obodu svoje šoljice i mršti se. „A je li između tebe i Čarlija sve okej?” naposletku pita.

Odmahujem glavom. „Naš brak nije kao... bar ne onakav kakav su imali moji roditelji, ali oni nam i nisu neki uzor, zar ne? Ali tvoji jesu. Često živimo odvojene živote. Stalno sam usredsređena na posao a on se trudi da valjano odradi svoj. U stanju je satima da se zatvori u svoju radnu sobu i kada provirim unutra, gleda me kao potpunog stranca.

Znam da se sve desilo previše brzo. Mislim na venčanje. Ionako nisam tip koji se lako skrasi ali znam da smo se dobro uklopili. Bar ja jesam. Možda Čarli nije, možda sam ja loša prilika. Ali o braku se mnogo ne razmišlja, brak se živi. Držiš se onoga što imaš. Držiš se ljubavi."

Zavaljujem se u stolici, najednom osećajući umor. Ne znam da li da verujem u ono što sam upravo rekla, ili bar jedan deo mog bića ipak iskreno veruje u to, ali taj deo svog bića ne mogu da doznam pa se trudim da verbalizujem osećanja, čekajući da se nekako ostvare. Tako se to radi: pravite se da ste to što jeste u nadi da ćete to možda opet postati.

„Osećaš li se grozno?"

„Mogla bih večeras ranije u krevet. Ali dobro sam. Nisi na to mislila, zar ne?"

Meg me oprezno gleda i spušta prst na ugao svojih usana, nešto što obično radi kada razmišlja.

„Trebalo bi da budeš opreznija, draga moja", kaže mi.

Zovem Čarlija kući. „Dan ide po planu?" pitam ga. „Da", odgovara on.

„Jesi li počeo ilustraciju?" „Ne još. Treba mi vremena."

„Znam, ali bila bi šteta da izgubiš procenat a znaš koliko nam treba..."

„Rekao sam, uradiću. Izvini. Ne možemo svi da obavimo deset stvari pre doručka."

Osećam užareni bes u grudima, praćen momentalnim ubodom krivice. Odakle mi pravo da se ljutim, naročito na Čarlija? „U pravu si", pomirljivo kažem. Onda mu obećavam da ću stići kući do šest i usput kupiti gotovo jelo.

„Super", odgovara on.

„Volim te", kažem, ali već je spustio slušalicu.

S posla zaista izlazim u dogovoreno vreme. Svraćam u super-market i ponašam se kao prava supruga, natovarivši kolica hranom za nedelju dana, radije planirajući unapred nego ostavljajući sve za poslednji čas. Mogla bih da skuvam pravi obrok, piletinu na primer; naravno da bih mogla da skuvam piletinu. Pomisao na hranu tera me na povraćanje iako osećam neverovatnu glad.

Na putu do stanice metroa prolazim pored niza radnji. Jednoj od njih, prodavnici hrane, razbijeni izlog je pokriven plastičnom ceradom koja leprša na vetru. Azijka u zelenoj radnoj kecelji stoji

ispred radnje s tužnim izrazom na licu. Čudno sećanje mi isplivava iz podsvesti. Sinoć sam bila ovde. Za ovo sam ja kriva. Pogledi nam se sreću kada zastanem pored nje. „Kakav vandalizam“, saosećajno kažem.

Ona samo sleže ramenima, delujući umorno i skoro se mireći sa situacijom koja je sastavni deo života, poput vetra ili kiše. „Nije prvi put.“

Uzimam korpu sa gomile ispred radnje. „Ionako moram još nešto da kupim“, kažem. „Ne znam zašto ranije nisam ušla ovde. Usput mijje.“

Ipak nećemo jesti piletinu. Kupujem kafu, čaj, pasterizovano mleko. Takode biram dve žute jabuke u celofanskom pakovanju, osam rolni ekstramekog toalet-papira u ružičastoj boji, tečni sapun, četiri paklice cigareta, flašu preskupog džina, sok od limete, đus od pomorandže, koji mrzim a Čarli još više. Prinuđena sam da uzmem još jednu korpu za musli, hleb sa susamom, teglu marmelade, margarin, nekoliko pakovanja žvaka, integralni keks i pivo. Kada platim i podignem teške kese, ručke mi zasecaju prste ali se okrećem i odlazim.

U sledećoj ulici prolazim pored filijale moje banke. Zastajem ispred automata da proverim stanje na račun. Sto četrdeset dve funte i trideset tri penija. Podižem sto četrdeset u tek odštampanim novčanicama. Kopam po torbi i pronalazim stari koverat. Stavljam novac unutra i na koverti pišem rukopisom devijantnog huligana, 'ZA IZLOG'. Duboko udišem vazduh i vraćam se u radnju. Za kasom stoji muškarac. Pretpostavljam daje to suprug žene koju sam maločas srela ispred. Spuštam koverat na pult.

„Ovo sam našla na trotoaru“, kažem. „Sigurno je za vas.“

Covek me zbunjeno gleda dok žurno izlazim. Napolju počinje kiša. Krupne kapi padaju po suvom betonu koji ih žedno upija. Nadam se da je moja priča dovoljno uverljiva i da novac neće predati policiji. Šta bi bog rekao kada bi postojao? Verovatno bi rekao da bi trebalo da se ispovedim. Umesto toga, stojim na kiši puštajući da me potpuno skvasi.

Javljam se čim uđem u kuću ali ne dobijam odgovor. Spuštam kese na kuhinjski sto i virim u Čarlijevu radnu sobu. Nema ga, iako radio tiho svira i soba je u katastrofalnom stanju. Listovi papira razbacani su svuda po sobi, prevrnute hrpe knjiga, pepeljare gurnute pod stolicu i sto za crtanje, muzički diskovi ispreturani. Na bloku za crtanje na radnom stolu jedva vidljiva linija završava se ukrasnom spiralom. Na

stolu stoji pet šolja s polupopijenim čajem, dva potamnela odgriska od jabuka i kora od mandarine. Na prozorskom oknu stoji šolja koju sam jutros razbila. Proučavam je: na mestu gde je drška zalepljena vidi se samo tanka crta debljine dlake. Čarli je pravi majstor. Izlazim napolje i zatvaram vrata.

Ako sada legnem u krevet, više se neću probuditi. Umesto loga, oblačim stare farmerke i jednu od Čarlijevih farbom umrljanih majica, terajući sebe na akciju. Palim sva svetla u prizemlju, postižući efekat dnevnog svetla u mračno predvečerje, zatim dovlačim merdevine nasred hodnika kako bih nastavila sa guljenjem tapeta. To je posao koji sam započela pre nekoliko meseci, kada smo se doselili u kuću, ali nikako nisam stigla da ga privedem kraju. Čudno je koliko se naviknete na život u kući sa neugledno oguljenim zidovima i ogoljenim malterom.

Čarli me zatiče u tom poslu, četrdeset pet minuta kasnije. Ulazi u kuću u svojoj prelepoj jakni od antilopa koju sam mu ja kupila. Silazim s merdevina i ljubim mu očne kapke dok mi on grli prašnjavo, bolno, umorno, pokajničko telo.

„Kaži mi odakle ti sva ta energija? Mogu li da pripomognem?”

I ovo je trenutak kada bih mogla da ustuknem jedan korak, pogledam ga u oči i kažem: „Čarli, ne znam zašto i ne znam s kim, ali sinoć sam se kresnula.” Malo uzbuđenje mi prolazi telom, poput drhtaja od čiste, beskrajne studeni, poput prijatne treme.

Osmehujem mu se, blistavo i nevino. „Velika dilema. Kineska, indijska ili tajlandska hrana?”

Kasnije se tucamo, vodimo ljubav, jebemo se. Ne znam kako to da nazovem jer mi se ništa od toga ne radi, samo mi se spava, spava, spava, ali ne mogu to da mu kažem. Ne posle svega. Kada mi se osmehne na onaj poseban način, uzvraćam mu iako mi je lice zategnuto i oči me peckaju. Kada me uzme u naručje, stavljam ruke oko njega i privlačim ga sebi, mrmljajući mu na uho. Ali on ne zna, niti sluti da uopšte više nisam tu.

Peto poglavlje

Dok stojim u vozu metroa, ljuljajući se između dva krupna, znojava muškarca, imam osećaj egzistencijalne slobode. Ne postoji prirodni zakon, kao što je, na primer, gravitacija, koji bi me naterao da radim, da nastavim šinama svog starog života. Mogla bih da ostanem u vozu, da presednem na Lester skveru, odem na *Hitrou* i uhvatim bilo koji avion i nikada se više ne vratim u Englesku. Ali prvo bih morala da se vratim kući po svoj pasoš. A novac? Sve što imam je u kući. Poput investicije, koja je verovatno sigurna, ali to ne bi resilo moj problem. Život u egzilu je takođe težak. Ideja egzistencijalne slobode verovatno je izmišljena u vreme kada nisu postojale vize i kada maltretiranje po aerodromima nije bilo potrebno zarad ulaska u neku zemlju i boravka u njoj, bez obzira na to da li je posećujete radi posla ili zadovoljstva. Postoje granice slobode i granice onoga u šta možete da se pretvorite.

Stoga silazim na sledećoj stanici, penjem se pokretnim stepenicama i izlazim u sivo, kišno jutro. Razmišljam o Čarliju koji je ostao da leži u krevetu i pitam se da li će danas išta raditi. Odlučujem da ga pozovem telefonom. Kopam po torbi u potrazi za mobilnim telefonom. Ne mogu da ga nađem. Nije ni u kancelariji. Pokušavam da se setim kada sam ga poslednji put koristila, ali mi je u glavi sve mutno. Prethodnog dana sam telefonirala sa fiksnog iz firme, toga se sećam. Dakle, ako nije kod kuće, onda sam ga negde izgubila, najverovatnije prethodne noći. Možda ga je neko već ukrao, a možda ga je pronašla neka poštena duša. Celog života lomim ili gubim stvari. Takva sam. Mislim da mi nijedan kišobran nije potrajao duže od nedelju dana. Tašne, naočari za sunce, ključeve, kape - sve što nije permanentno pričvršćeno za moje telo - nemarno sejem oko sebe. Mobilni telefon ima i svojih dobrih strana. Na primer, naočari za sunce ne možete da pozovete i pitate ih gde se nalaze. Tako okrećem svoj broj i posle kraćeg zvonjenja čujem muški glas. „Halo?“

„To je moj telefon!“ uzvikujem.

„Nisam ga ukrao“, odgovara on i smeje se kao da je sve to jedna velika šala.

„Ajde da vam verujem“, uzvraćam. „Mislim da mi je ostao u kafiću ili u klubu u Sohau.“ „U kafiću ili u klubu?“

„Ne pamtim imena“ nastavljam. „Možda u kafiću u Vordor stritu ili... nedaleko odatle je klub, nazvan po nekoj kući...“ „Crvena kuća.“

„Tako je“ zahvalno kažem. „Izvinite. Stalno ga gubim. Nego, postoji li neki način da ga preuzmem. Mogla bih da pošaljem kurira.“

„Gde radite?“

„U Sohau.“

„Ja sam na Strandu. Doneću vam ga na pauzi za ručak.“ „To bi bilo sjajno.“ „Biće mi zadovoljstvo.“

„Kod vas je? Izvinite. Glupo pitanje. Očigledno je kod vas.“ „Pitao sam se šta da radim s njim.“ „Pa, sada više ne morate.“

Zakazujem mu sastanak u jedan sat, u kafeu u Din stritu, i prekidam vezu. Zatim zapušavam nos i uranjam u posao kao u nemirno more. Unapred sam napisala spisak obaveza koji je stao na dve strane. U pitanju je kombinacija telefonskih poziva, poruka, sastanaka, aranžmana, neodložnih odluka, ideja i tome slično. Nešto poput zlobnog vanzemaljca u starom naučnofantastičnom filmu. Sto ga više seckam, postaje sve veći i agresivniji. Nemam vremena da razmišljam ili osećam. Sve što delam je odgovaranje na trenutne stimulanse, rešavam ih i ostavljam iza sebe. Stvari ulaze i izlaze iz mog polja pažnje. Jedina koju primećujem je Meg. Konsultujemo se i zajedno donosimo brze odluke. Pred mene se spuštaju pune šolje sa kafom a prazne se odnose. Hranu jedem automatski, ne osećajući njen ukus. A onda podižem glavu i vidim da je jedan i deset. Ošamućeno gledam oko sebe. Jedva razaznajem gde se nalazim. Većina stavki na mom spisku je prežvrljana ili dopunjena strelicama i porukama. Radni sto mi je čist, duhovno ako ne i bukvalno. Sve je u fascikli ili je problem nekog drugog. Preostale papire skupljam na gomilu i ubacujem u ormarić. Obaveštavam Meg da se brzo vraćam. Meg mi uzvraća ali ne čujem šta mi kaže jer već trčim niza stepenice.

Zapažam ga čim uđem u kafe. Krupan muškarac, stamen. Sako je okačio na naslon stolice i sedi u košulji zavrnutih rukava. Ima gustu tamnu kosu, brižljivo začesljanu unazad. Mobilni telefon stoji na stolu ispred njega. „Moj mobilni, pretpostavljam?“ ležerno kažem kada mu pridem.

On ustaje, smeška se i pruža ruku, međutim, kada je prihvatim on je ne pušta odmah, stežući mi prste svojom velikom šakom.

„Zdravo, Holi", pozdravlja me. „Moja prelepa Holi."

Spoznaja mi uleće u mozak poput sićušnog insekta. Skoro fizički osećam kako počinje da zuji u mojoj svesti. O, ne, razmišljam. Samo to ne. Molim te. Na pamet mi pada da zgrabim mobilni i zbrišem odatle, ali mi je telo najednom teško i tromo. Možeš da pobegneš ali ne možeš da se sakriješ. Otac mi je to stalno govorio kada bismo se igrali šuge u parku nadomak naše porodične kuće. Ne znam zašto, ali ta krilatica mi je ulivala strah u kosti. Izvlačim ruku iz njegove.

„Jednako lepa i na dnevnom svetlu", nastavlja on.

„Izvinite", mucam. „Ne... mogu..."

„Nemoj da žališ."

„Mislim, bila je to glupa greška."

„O, bojim se da nije", odgovara on sa ciničnim keksom. „Usput, ja sam Ris. Za slučaj da se ne sećaš."

„Ne želim da se sećam. Bila sam pijana. To je sve."

„Bila si divlja."

„Idem sad."

„Ne ideš ti nigde."

Posežem za mobilnim telefonom ali me on grabi za ruku i grubo privlači sebi. „Pusti me", šapućem.

„Nemoj mi reći da nećeš opet. Posle onog sinoć?" „Pusti me", kažem, glasnije i odlučnije. „Tada si želela, baš kao i ja. Rekla si..." „Ne budi smešan."

„Da si udata", nastavlja on, uvrćući mi ruku ne bi li video burmu na mom prstu. „Za koga? Ko je taj jadnik? Daj da vidim. Je li to Dejvid ili Konor ili Fred ili Čarli ili Vesli? Ah, da. Čarli, zar ne?"

„Skidaj ruke s mene, idiote."

„Nema veze, već sam memorisao njegov broj. Kao i sve ostale."

Teram sebe da ga pogledam u oči i pomisao na ono što smo radili prethodne noći preplavljuje me talasom mučnine. „Ne budi patetičan", sikćem. „Samo me pusti."

„A imam i tvoje gaćice. Sećaš se? Crne, čipkaste."

Najednom mi pada mrak na oči. Trzam ruku ali je on čvrsto steže, zarivajući mi prste u kožu. „Molim?" brecam se. „Ako misliš da možeš da me ucenjuješ, onda si gluplji nego što izgledaš."

„Je l'?" ceri se Ris. „Ako ti misliš da možeš tek tako da odeš i praviš se kao da ništa nije bilo, onda..."

Ne uspeva da završi rečenicu jer ga slobodnom rukom udaram po licu, najjače što mogu, ostavljajući mu crvene tragove prstiju na obrazu.

„Kučko mala“, šišti on.

„Izvinite, ali ako mislite to da radite“, čujem glas iza sebe, „onda izađite napolje.“

„Odmah izlazim“, kažem. „I da te više nikada nisam videla.“

„Tražiš nevolju“ dovikuje on kada stignem do vrata. „I kunem se da ćeš je dobiti. Lujko jedna.“

Šesto poglavlje

Narednih sat vremena šetkam po kraju. Ručam nektarinu koju kupujem na pijaci. Kada se vratim u kancelariju, i dalje penim. Toliko sam besna na tog čoveka i toliko ogorčena na sebe i ponižena i uzrujana da jedva plivam u sopstvenom emotivnom kovitlacu. Utrčavam u našu takozvanu salu za sastanke i tamo zatičem Meg i Triš u razgovoru. Meg me gleda, delujući posramljeno, kao da sam je uhvatila u nekom nedelu.

„Popričala sam sa Deborom“, kaže mi, „o raznim problemima koje imamo.“

„S Deborom?“ čudim se. „Mislila sam da je na konferenciji.“

„Vratila se ranije“, obaveštava me Triš. „Malopre je stigla.“

„I?“

„Razgovarali smo o njoj. Htela sam da čujem njenu stranu priče. Priznala je da kasni s rokovima. Nije htela da objašnjava zašto jer je to navodno Lolina greška.“

„Molim?“

Lola je počela da radi u firmi pre dva meseca. Mlada je i ambiciozna. Brzo uči ali se njene odgovornosti ograničavaju na kuvanje kafe i raznošenje fascikli.

„Debora je pokušala da je uključi u Kukov predmet.“

Triš počinje da iznosi detalje o tome gde je zapelo ali je prekidam.

Ne, ne, ne“, odlučno kažem. „To je bez veze. Prepusti sve meni. Lično ću popričati sa Deborom. Zamoli je da dode kod mene za pet minuta, hoćeš li, Triš? Moram prvo da telefoniram.“

Sećam se Deборе kada je prvi put došla na razgovor za posao, pre nekoliko meseci. Bila je visoka, zgodna i puna samopouzdanja. Imala sam utisak da ona vodi razgovor a ne Meg i ja. Nismo se odmah zagrejale za nju i u tome je verovatno suština problema. Zapravo, nije nam bila potrebna nova najbolja prijateljica. Htele smo nekoga ko je vredan, ambiciozan i generalno zna gde mu je mesto. Debora je imala sve te kvalitete iako joj je biografija bila malo sumnjiva. Bilo je jasno da ju je prethodni poslodavac otpustio ali nas to nije brinulo. Naročito

ne mene. Svidela mi se ideja zapošljavanja nekog robusnog. Rekla sam Meg da je našoj firmi potreban i loš policajac. Već smo imali dovoljno dobrih. Problem je bio u tome što je ona trebalo da bude loša prema drugima, a ne prema nama.

Sada ulazi u salu za sastanke, izgledajući impresivno kao i uvek.

„Kako je bilo u Rohemptonu?“ pitam. „Solidno“, odgovara ona. „Zanimljivo, hoćeš reći?“

Debora sleže ramenima. „Ne baš“, ravnodušno kaže. „Vratila sam se ranije.“

„Daj, prekini“, krećem u napad. „Sad sam pričala sa Džoom Palmerom koji predsedava konferencijom. Nisi se ni pojavila.“

Moram da priznam da sam zadivljena Deborinim držanjem iako je uhvaćena u laži. Deluje zbunjeno i neznatno povređeno. „Špijuniraš me?“ pita ona.

„To mi je posao“, odgovaram. „Vodim ovu firmu.“

„Bila sam na konferenciji“, pravda se ona. „Možda sam zaboravila da se upišem i uzmem značku.“

Ali pred sobom imam fasciklu. Otvaram je i pred nju spuštam fotokopije kao da su nepobediva ruka u pokeru.

„Šta je to?“ pita ona.

„Znaš ti dobro šta je to“, kažem. „Pitale smo se šta da radimo s tobom i u trenutku slabosti sam pomislila da te ovoga puta samo opomenemo. A onda si pokušala da okriviš Lolu. O čemu se radi?“

„Neiskusna je“, odgovara Debora. „Pokrivala sam je.“

„Šta je s tobom?“ brecam se. „Da li ti ikad odustaješ? Pogledaj ove papire. Lagala si. Izdala si firmu.“

Debora me gleda u oči. „Dobra sam u svom poslu“, uverava me. „I ti to znaš.“

„Otpuštena si“, mirno kažem i gledam na svoj sat. Ne mogu da ie setim koji je datum. Ne mogu da se setim ni koje je doba godine. Lišće opada, zar ne? „Isplatićemo te do kraja meseca. Ali hoću tla odmah napustiš firmu.“

Debora dugo ne odgovara. Konačno sam joj skrenula pažnju.

„Ne možeš to da uradiš“, naposletku kaže. „Napustila sam dobar posao da bih prešla ovde. Otplaćujem stan.“

„U pravu si“, uzvraćam. „Dobra si u svom poslu. Ne znam šta se desilo ali je očigledno da više ne možeš ovde da radiš. Naravno, ako ti treba neka pomoć...“

Debora pravi grimasu kao da se prostorijom širi neprijatan miris. „Samo nemoj da me tetošiš, ti naduvena...” Zastaje, kao da ne može da nađe dovoljno ružnu reč kojom bi me opisala. „Ne vole te ovde, znaš. Misliš da si uspešna, genijalna, da sve obaraš s nogu, ali mene ne možeš da obmaneš. Jadna si. I isfolirana.”

Duboko uzdišem, spremajući se da joj uzvratim tiho i pribrano. „Najbolje da sada skupiš svoje stvari i odeš”, kažem joj.

Debora se smeje. „Misliš da si tako jebeno pametna, a? Jednog dana će ti neko razbiti tu naduvenu njušku.”

Ne mogu da suzbijem osmeh. „Je l' ti to meni pretiš, Debora?”

Ona ustaje i oči joj plamte od gneva. „Misliš da su svi dužni da ti se pokoravaju, to misliš? E pa jednog dana ću se vratiti pa ćeš videti svoga boga. Videćeš.”

Sledećeg trenutka, poput uragana izleće napolje, zalupivši vrata za sobom. Kada se smirim, odlazim u Old Komptom strit. Tamo postoji pekara u kojoj prave fantastične krempite: one sa hrskavim testom na vrhu, što je jedna od velikih kreacija zapadnog sveta. Kupujem deset, po jednu za svakog u firmi, i deset kapucina. Nosim ih nazad na posao. Triš i Meg deluju pomalo šokirano. Prilazim im. „Mislite da sam pogrešila?” Gledaju se.

„Ne znam”, odgovara Meg. „Komplikovano je.” „Nije”, odlučno kažem.

Okupljam sve zaposlene. Kratko im izlažem probleme s kojima se suočava firma i koliko je za svakog od nas važno da s drugima podeli ukoliko nešto krene nizbrdo, međutim, moja nadahnutu beseda ubrzo prerasta u hvalospev o krempitama i nekoliko minuta kasnije svi se u njima guše i sve liči na dečiji rođendan.

Četrdeset pet minuta kasnije, Meg i ja se vozimo kroz London. Meg znalački čita mapu grada iako ja prebrzo vozim. Odmetnule smo se u ispitivanje lokacije za predstojeći vikend. 'Lokacija' zvuči pomalo formalno, poput modernog hotela sa identičnim spavaćim sobama, preskupim i dobro snabdevenim mini-barovima, konferencijskim salama i zagušljivom teretanom gde biznismeni sede za spravama za veslanje petnaest minuta pred početak poslovnog sastanka. Ništa slično tome. U pitanju je stari mlin u Oksfordširu, obrastao bršljanom, koji je uspešnim arhitektonskim rešenjima pretvoren u

ugostiteljski objekat. Dok se mlin veselo okreće, na obližnjoj livadi svetluca jezerce sa patkama. Ovaj hotel u divljini ima desetak soba čiji su memljivi zidovi pokriveni šarenim tapetama. Savršeno mesto za odmor: tu je drveće da se odrasli pentraju po njemu, voda da se brčkaju, dugačka trpezarija gde mogu svake večeri da sede svi za jednim stolom, i miljama unaokolo nema nijedne građevine. Nedavno su me tu doveli prijatelji Meginih prijatelja, koji su hteli da malo predahnu od svog stresnog života u Londonu. Meg i ja sada otkrivamo šta je pravi stres gacanja po kravljivoj balegi.

„Ovde nije tako loše“, primećujem. „Podseća me na vreme kada smo postojale samo ti i ja.“

„Da“, slaže se Meg kroz smeh. „To su bili dani.“ Zatim ćuti. Isprva mi se čini da proučava mapu a onda diže glavu i kaže, „Verovatno si u pravu. U vezi s Deborom. Nadam se da nas neće tužiti.“

„Nadam se da hoće“, odgovaram. „Odraćemo je.“

Meg samo kašlje.

London je drugačiji grad u zavisnosti od toga kako ga napuštate. Kada putujete prema Oksfordu, čini vam se da nikada nećete izaći iz grada, a onda trepnete i sve oko vas je zeleno. Dok se vozimo seoskim drumovima, zapljuskuje nas voda sa druma koju podižu drugi automobili. Kiša, koja se celo jutro sprema, konačno počinje da pada. Uključujem brisače i zahvaljujući njihovim snažnim, preciznim pokretima, mogu da vidim puste, sumorne pejzaže. Uključujem radio i pritiskam dugme u potrazi za iole pristojnom stanicom, a kada je ne nađem, isključujem ga.

Korin i Ričard nas željno čekaju. Naložili su vatru u velikoj dnevnoj sobi i skuvali kafu. Korin nas nudi spužvastim kolačima sa višnjama na vrhu i ja jedem dva, jedan za drugim, žvaćući ih naduvanih obraza poput hrčka. Protežem noge kako bih osetila toplom vatre i udišem miris izgorelog drveta. Napolju oblake rasteruje vetar i nekoliko sunčanih snopova se probija kroz prozor, obasjavajući drveni pod.

„Možda bi trebalo to da uradim“, zamišljeno kažem.

„Šta to?“

„Da pobegnem iz Londona.“

„Ne bih to nazvala bežanjem.“

„Onda preokretom", pospano kažem.

„Preokretom?"

„U stvari, novim početkom", ispravljam se. Kapci su mi teški ali širom otvaram oči, uspravljam se u stolici i uzimam pozamašan gutljaj jake, crne kafe, osluškujući dobovanje kiše po prozoru. Vrt ispred kuće je zelen i vlažan; u subotu će sedam muškaraca i pet žena u njemu igrati dečije igre.

„Dobro", odlučno kažem, uzimajući i treće parče kolača. „Na posao."

Prvo obilazimo spavaće sobe: solidne su, osim što na najvišem odmorištu nedostaje aparat za gašenje požara. Zatim razgledamo kuhinju iz koje jedna vratašca, duplo niža od standardnih, izlaze direktno napolje na kišu.

„Je li ovo bezbedno?" pita Meg, večito praktična.

„Pa ne otvaramo ovde jaslice", kažem.

„Ta vrata su uvek zaključana", obaveštava nas Ričard. „Arhitektonsko rešenje."

Uz malo poteškoća otključavam tešku bravu i provirujem napolje. Kapi kiše mi kvase obraze i vetar nanosi kosu na lice. Uzdišem i zatvaram oči.

„Holi?"

„Mmmm. Evo, dolazim."

Uvlačim glavu unutra i zatvaram vratašca.

„Hoćeš da popričamo o jelovniku za subotu uveče?"

„Sigurna sam da je u redu."

„Sastavila sam jelovnik za ručak i za nedeljni doručak. Napravila sam spisak namirnica potrebnih za kari koji si predložila, pa ako hoćeš da pogledaš..."

„Sigurna sam da je u redu", ponavljam.

„Oh." Korin me zbunjeno gleda a zatim vedro dodaje, „A izbor pića?"

„U potpunosti ti verujem."

„Ali..."

„Samo se pobrini da ga bude više nego što misliš daje potrebno. Duplo više. Hajde da vidimo kako je napolju."

„Hoćeš da obuješ čizme? Trava je još mokra."

„Nema veze."

Meg i ja izlazimo na kišu i hodamo po nečemu što je nekada verovatno bila bašta. Obližnje jezero je predivne, zelene boje. Uzi-

mam kamen i bacam ga u vodu, posmatrajući kako momentalno tone ne ostavljajući ni traga. Meg i ja se za trenutak gledamo a onda praskamo u kikut.

„Jedva čekam da ih vidim kako upadaju u vodu sa svojih splavova“, kažem.

„Ne zaboravi da želimo da nas preporuče svojim prijateljima“, opominje me Meg.

„Daćemo im ćebad i mahaćemo trepavicama dok se ne osuše“, kažem. „Preporučiće nas.“

Meg pravi sumornu grimasu. „Ispada da smo poslovna pratnja“, primećuje ona.

„Pa zar nismo?“ pitam.

„Prekini, Holi“, ozbiljno kaže ona. „Ne pričaj tako. Videla si sugestije koje smo dobili - veća produktivnost, veći moral.“

Grlim je oko ramena i ona me hvata za ruku. „Tako je, draga moja“, kažem. „Pročitala sam brošuru. Primećuješ li nešto?“

„Šta?“

„Neke ptice prave iritantne zvuke i vetar šušti u drveću ali, osim toga, potpuno je tiho. Teško je poverovati da London postoji u istom ovom svetu.“

„Uskoro se vraćamo tamo.“

„Volela bih da iznajmim jednu sobu samo za sebe i da spavam sve do vikenda kada ćeš ti doći i probuditi me.“

„Nažalost, imaš život koji moraš da živiš. I muža u njemu.“

Meg u povratku vozi a ja proučavam mapu. „Kad već nisam iznajmila sobu, mogla bih da prilegnem na zadnje sedište i malo odspavam.“

„Samo izvoli“, kaže Meg.

Ljudi uvek to kažu kada se osećaju bezbedno. Njihovi roditelji bi ih vozili kući posle kasnog večernjeg izlaska dok bi oni spavali na zadnjem sedištu, osećajući se bezbedno. Sećam se jedne takve vožnje kada smo porodično otišli na neku zabavu van Londona ali je nismo našli. Mama i tata su počeli da se svađaju i tata je izgubio kontrolu nad vozilom. Sleteo je s drumu ali smo, na sreću, završili samo u jarku. Lokalni zemljoradnik nas je izvukao traktorom. Sve mi je to bilo prilično zabavno.

Odustajem od prelaska na zadnje sedište ali ipak padam u san. Budim se kada Meg parkira ispred moje kuće i veselo mi kaže da smo stigli.

„Ti si najbolji vozač na svetu“, kažem joj. „Ništa nisam osetila.“ Niki Frenč

Sedmo poglavlje

A onda dolazi nedelja i sve je gotovo. Vraćam se u mlin i tamo zatičem Meg, u Korininoj i Ričardovoj kuhinji, sa šoljom kafe u rukama. „Sada možeš da izađeš“, kažem joj. „Otišli su.“

Meg mi se umorno smeši. „Jesi li sigurna da se još neko negde ne krije?“

Odmahujem glavom. „Izbrojala sam. Nema više nikog“, odgovaram. „Ima li još kafe?“ Meg pokazuje glavom na kafemat pored sudopere. Sipam sebi crnu kafu u solju na kojoj je ispisana neka vickasta parola. „Uvek imam osećaj da bi trebalo nešto više da uradim“, naposletku kažem. „Da izađem na bis i dobijem bukete cveća.“

„Dovoljno će biti i da prođe njihov ček“, uzvraća Meg. „Jesi li bar malo spavala?“

„Nisam sigurna. Spavala sam?“

„Ja jesam.“

„Ti uvek odspavaš.“

„To nije greh, znaš. San nije znak nemorala ili lenjosti. Ne moraš da bdiš celu noć samo da bi se dokazala.“ „Znam. Nego, Meg?“

„Da?“

„Osećaš li se ikad iscedeno?“ „Iscedeno?“

„Poput onih starih krpa kojima ribaš pod. Kada ih uvrneš i iz njih iscediš ogromnu količinu odvratne, prljave vode?“

„Da nešto raspravimo“, kaže Meg. „Ako si ti stara krpa, ta odvratna, prljava voda su verovatno radnici *Makadam Asosijetsa* s kojima smo upravo proveli vikend?“

„A onda spustiš krpu u sudoperu i kada je ispereš, sva prljavština iz nje nestaje“, dodajem.

Meg odgovara ozbiljnim glasom, „Nedelja je večer. Pada kiša. Dani vrednog rada su za tobom.“

„Ne znam da li je Vrednog' prava reč. Pre bih rekla 'uzaludnog'.“

„Umorna si“, nastavlja ona. „Treba da se vratiš kući Čarliju, da se okupaš i dobro naspavaš.“ „Valjda.“

„Sutra možemo da počnemo s poslom kasnije nego obično. Mislim da smo bar toliko zaslužile.“ „Umesto nagrade?“

„Možda ćemo konačno dobro da zaradimo. Dobro nam ide.“
„Ponekad mi se čini da je jedina dobra stvar, i vezi s mojim brakom to što zajednički brinemo o otplaćivanju kuće.“ „Biće sve u redu“, teši me Meg. „Celo veče me tako uspešno tešiš.“ Meg me za trenutak gleda. „To mi je posao, zar ne?“ „A ti?“ pitam. „Staja?“

„Viđaš li nekog? Onog Toda, na primer? Ili sam bila toliko grozna prema njemu da se uplašio i od tebe i od mene?“ „Nisam sigurna“, odgovara Meg i podiže bradu. „Viđaš li...“

„Zaboravi. Neću o tome da pričam.“

„Kad budeš htela...“ želim da dodam još nešto, ali ne mogu da pronađem prave reči.

Svi imaju svoju životnu priču ali je ponekad ne prepoznaju ili pak ne znaju kako u nju da se uklope. Recimo da vas roditelji smatraju neodgovornom osobom; recimo da vas prijatelji smatraju ekstrovertnom osobom; recimo da na poslu veruju kako ste rođeni za žurke: i tako ste zarobljeni u tuđoj verziji sebe, u svojim uskim pogledima, i užasno je što toga uglavnom niste ni svesni. I pošto je svako od nas misterija za sebe i potrebni su nam drugi ljudi da bi nam ukazali na to, vremenom počinjete dublje da sagledavate sebe. To je priča u kojoj verujete da živite. Komedija. Farsa. Vremenom gubite deliće sebe, međutim, ponekad vam je dozvoljeno da sebe vidite u drugom svetlu i da se pokažete drugačijim nego što jeste. Postajete neka druga priča, dublja, neobičnija i zanimljivija, priča s novim značenjem.

Meg i ja zarađujemo novac tako što osvešćujemo ljude, omogućavajući im da na neko vreme obitavaju u drugačijoj šemi. Međutim, kada se vrate kući, i kada se mi vratimo kući, šta je zaista drugačije? Stari svet vas opet guta i vraćate se starim šemama. Ljudi misle da mogu da promene svoje živote i sebe. Grade splavove i njima plove po jezeru, igraju dečije igre umesto da se odmaraju, padaju u naručja svojih kolega, sede u krugovima i pričaju o svojim životnim greškama i svim odlukama zbog kojih se kaju. A onda počinju sve ispočetka.

Kada kažem 'vi', mislim na sebe, naravno, na Holi Kraus, od koje ne mogu da pobegnem ma koliko da se trudim. Ovog vikenda sam se svojski trudila, više nego ikada pre. Bila sam najenergičnija osoba u toj masi energičnih, opijenih ljudi, tako da mi je rezervoar sada prazan a sudopera puna.

Razmišljam o Stjuartu, jednom od učesnika. Ima oko četrdeset, možda malo više, krupne je građe, s dugom, masnom kosom ofarbanom u tamnoplavu nijansu, i pomalo dekadentnom harizmom. Puši cigare na savijanje koje jako vonjaju na duvan i ne skida svoju iznošenu kožnu jaknu. Najciničniji je u celoj grupi i s lica mu ne spada ironičan keč dok obavlja grupne aktivnosti. On mi je najveći izazov, onaj kojeg želim da razoružam. Tako ga odvajam posle večere i ostajemo do kasno, vrlo kasno, dok svi ne odu u krevet i spolja dopire samo huk vetra i dobovanje kiše. Nakon što iskapimo viski koji je Ričard ostavio na stolu, Stjuart mi priča o svoja dva sina.

„Uskoro će se zamomčiti“, ponosno kaže. „Njihovu majku sam ostavio kada su imali tri i dve godine. Bio sam beznadežno zaljubljen u drugu ženu ali ni to nije dugo trajalo. U svakom slučaju, sada su tinejdžeri. Fergal će uskoro napuniti devetnaest, za ime boga. Obojica imaju devojke i drogiraju se. Za njih kao da ne postojim. Gledaju kroz mene. Šta god da kažem, ne čuju me.“

„Promeniće se kada budu stariji“, kažem mu.

„Možda. Verovatno. Ali čudan je to osećaj, kao da me više nema. Kao da sam duh u sopstvenom životu.“

Mota još jednu cigaretu i stavlja je u ugao usana.

„Kladim se da nikada nemaš takav osećaj“, nastavlja Stjuart nakon što zapali cigaretu i duboko uvuče dim. „Kladim se da te niko ne tretira kao da ne postojiš. A i kako bi? Ti to nikada ne bi dozvolila, zar ne?“ Smeje se.

„Ne znam“, zamišljeno kažem. „Volela bih da pokušam. Mislim da bi mi prijalo.“ Tražim da mi smota cigaretu i on to čini u nekoliko veštih poteza. Sipam nam još viskija.

„A sada malo o tebi?“

„o meni?“

„Koja je tvoja priča?“

Moja priča. S obzirom na haotične anegdote koje sam te večeri čula, moja verovatno zvuči najbezbolnije: firma mog oca je poslovala s velikim rizicima, što sada možda deluje smešno ali nije tako bilo pre nekoliko godina. Ili je bilo obrnuto? Da li je sve zaista toliko smešno kada se ispriča kao anegdota? Ili moja dva isključenja iz škole, zbog nedoličnog ponašanja (prvo) i drogiranja (drugo)? Ili kada sam s jedanaest godina pobešla od kuće i sa sobom pvela svog voljenog psa, i stigla čak do kraja ulice? Da, to je slatka priča. Mogla bih nju da

mu ispričam. Odmahujem glavom. „Neki drugi put. Sada moram u krevet.“ „Mrzim starost“, nastavlja Stjuart.

Stenjem u sebi. Ovo je najmračnije doba noći: ispovesti u sitne sate, natopljene viskijem i okadene duvanskim dimom. „Zašto onda starimo?“

„U starosti je sve teško. Vrata se zatvaraju. Snovi blede. Deca ti prete kao da si odavno pao u prošlost. Dok je u tvojim godinama sve lako. Celu noć piješ i ujutro si kao nova. Ja ću se ujutro osećati kao govno, ali ćeš ti biti sveža kao pupoljak.“

„Kad već spominješ jutro...“

„Misliš, Je li ovo život koji želimo? Je li to sve što dobijamo?“

„Koliko imaš godina? Četrdeset? Četrdeset jednu? Da nije malo rano za...“

„A tu je i seks.“

„Stjuarte...“

„Ne znam zašto ti ovo pričam. Iz nekog razloga znam da mi se nećeš смејати. Ne kao ostali ljudi. Vidiš, uvek sam bio dobar u seksu.“

Kao da je seks atletska disciplina ili mentalna aritmetika, razmišljam.

„Nikada nisam imao problema“, nastavlja on, dolivajući sebi viski i iskapljujući ga u jednom gutljaju. „Sve do pre par godina.“ „Hm“, neutralno mrmljam.

„Sada više ne mogu - znaš - da se oslonim na sebe. Na njega. Razumeš na šta mislim?“ „Mislim da razumem.“

„Zlokoban krug - što više gubim samopouzdanje, problem postaje veći. Žene ne znaju kako je to.“ Lice mu obliva rumenilo. „Nekada sam mogao da se kontrolišem. A sada... prebrzo svršavam. Kapiraš?“

Ispuštam nedefinisan zvuk.

„Sad misliš da sam patetičan.“

„Ne, uopšte. Kladim se da mnogi tvoji muški prijatelji prolaze kroz nešto slično, samo nikada ne pričaju o tome.“ „Misliš?“ „Sigurna sam.“

„Stalno razmišljam kako mora da postoji neka žena koja bi mogla da mi pomogne. Čak je i zamišljam kao neverovatno hladnu i pribranu.“

Bar ne misli na mene.

„Ali je iznutra nemirna i strasna.“

„Pa...“ počinjem.

„Nisam smeo da prevarim svoju ženu. Onda je izgledalo bezazleno. Možda sada žnjem ono što sam posejao. Božja osveta za trenutke naslade. Jesi li ti ikada prevarila muža?"

„Ne", izgovaram dovoljno odlučno da me više ništa ne pita na tu temu, i dodajem, „Ionako smo u braku samo malo duže od godinu dana."

„Kako se zove?"

„Čarli."

„Nadam se da Čarli shvata koliko je srećan čovek."

Meg me ostavlja ispred kuće malo posle devet. Kaže da ne bi da svraća jer me se dovoljno nagledala preko vikenda, ali ipak ulazi sa mnom. U kući zatičemo Čarlija sa svojim ortakom Semom kako gledaju DVD u mraku. Ljubim Čarlija u teme i uzimam gutljaj vina iz njegove čaše.

„Ćao", kaže on, pružajući ruku. „Zdravo, Meg."

„Zdravo", otpozdravlja ona i primećujem kako joj obrazi blago rumene.

„Dobar vikend?"

„Smoran."

„Hoće li neka od vas nešto da popije? Ili da pojede? Mislim da je ostalo još pice."

„Samo šolju čaja. Sama ću uzeti."

„Neka, ja ću. Ionako ne mogu da pohvatam o čemu se ovde radi."

Čarli nestaje u kuhinji. Meg mu se ubrzo pridružuje. Čujem ih kako tiho razgovaraju, a onda se smeju. Sedam na sofou pored Sema i gledam u ekran. Scena eksplozije.

„O čemu se radi?" pitam.

„Malo je komplikovano", odgovara Sem. „On je ubica koji je pristao da odradi poslednji posao. Njegova kćerka je oteta. Mislimo da te dve stvari možda imaju neke veze."

„Jesi li završio ono računovodstvo?" dovikuje mu Čarli.

„Počeo sam", uzvraća Sem.

„Mislio sam da si prekoračio rokove."

Sem mu na ovo ne odgovara.

Izlazim u vrt koji pomalo podseća na pustaru ali Čarli i ja planiramo da ga sredimo. Poploćaćemo ga mermerom i na kraju travnjaka posaditi višnju - to je moj zadatak - te napraviti malu verandu pored

kuhinjskih vrata koju ću ukrasiti saksijama mirisnog cveća i ukrasnog žbunja. Magnoliju sam već naručila. Naslanjam se na zid gde planiram da posadim jasmin i ružu, i zamišljam sebe kako tu sedim u toplo letnje popodne, ne radeći ništa, s čašom ohlađenog belog vina u ruci, posmatrajući kako Čarli peče roštilj koji je rekao da će tu postaviti.

Ali napolju je hladno i mračno, i posle par minuta ulazim unutra. Meg kaže da mora da ide i po prvi put ne pokušavam da je zadržim. Tuširam se. Umorna sam od napornog vikenda i verujem da će voda bar donekle ublažiti taj osećaj kako bih što pre zaspala. Oblačim pižamu koju mi je Čarli poklonio i opet se pridružujem muškarcima. Međutim, film je previše zamršen, sve se prebrzo dešava i to me dodatno razdražuje. Vraćam se na sprat, uzimam knjigu i posle nekoliko stranica, koje kao da nisam ni pročitala, razmišljam o tome da je počnem ispočetka. Međutim, nisam raspoložena za čitanje. Trebalo bi da radim nešto što ne napreže mozak. Silazim u prizemlje i virim u Čarlijevu radnu sobu. Ne mogu a da ne napravim grimasu.

Kada sam prvi put čula daje Čarli po zanimanju ilustrator, mislila sam da znam šta to znači. 'Ilustrator' nije isto što i 'umetnik', reč širokog spektra značenja, oličenje kreativnosti i izazova. Ilustrator je nešto mnogo preciznije, sa jasnim granicama i neizostavnom dozom duhovitosti. Ilustrator radi na zadatu temu i ima rok koji mora da ispoštuje. Pretpostavljam da urednici od Čarlija naručuju ilustraciju za sutrašnje novine, časopis ili strip koji će biti štampan za nekoliko meseci. Vrlo je moguće da radi i dečje ilustracije. Zamišljam ga u čistoj, prozračnoj sobi za velikim radnim stolom na kojem su samo blok za crtanje i šolja sa mnoštvom oštrih olovaka. I taj prizor kao da se uklapa u ono što vidim u njemu: sanjivog, povučenog ali postojanog i duhovitog muškarca; pomalo rasejanog ali neverovatno inteligentnog i usredsređenog na zadatak pred sobom. Čarli ima predivne ruke i njima ume svašta da napravi (drvene rezbarije, police i kutije iz delova, baš kao i automobil za autističnog dečaka koji živi tri kuće od nas) kao i da popravi (prozore, bicikla, sve posuđe koje sam razbila, pa čak i veš-mašinu).

Ono što nisam shvatila je da zanimanje ilustratora zahteva prodornost baš kao i svaki drugi posao. Morate da kucate na mnoga vrata i pokazujete svoj portfolio raznim urednicima i agentima. Morate da umnožavate kontakte i iskorišćavate ih. Došla sam do

saznanja da Čarli često razmišlja, dok ležimo u krevetu ili smo na odmoru, da svake godine, poput Nijagarinih vodopada, iz umetničkih koledža pokulja bujica mladih, gramzivih, talentovanih ilustratora sa neugasivim ambicijama i novim idejama.

Očajnički želim da se borim za njega, poput tigrice, da budem njegova muza, njegov agent, njegova žena za sve, ali Čarli je nekako nezainteresovan za to. Možda u sebi ima previše umetničkog. Volim to kod njega, ali istovremeno i mrzim, želeći ponekad da izgrebem zidove od frustracije. Naravno, zauzdavam svoj jezik jer je neverovatno talentovan i pokušavam to da objasnim ljudima, međutim, jedini koji to zaista shvataju su ljudi koji ga poznaju, koji su videli njegove crteže ili, bolje, koji su ga videli na delu. Postoji neka iskra u njegovim očima dok sedi nadvijen nad svojim blokom za crtanje, predivna igra brzih pokreta dok povlači linije i nanosi boju, fantastičan osećaj za njihovo kombinovanje i za prestanak s radom kada je posao završen. Ne želim da budem naporna žena koja će zvocanjem da uguši njegov potencijal. Vidala sam to u starim filmovima. Neću da budem oštrokondža koja kaže, „Hajde, Leonardo, izmalaj tu *Tajnu večeru* kad već moraš ali ne očekuj da ćeš me zateći ovde kada se vratiš.“

Čarli stalno priča kako svoj posao obavlja na sebi svojstven način i samo onda kada to njemu odgovara. Ponekad to znači da uopšte ne radi ništa, prekoračujući rokove. Ne podnosim takve situacije. Ne samo zbog novca, iako bog zna da nam je očajnički potreban jer su rate za kuću ogromne a prihodi od moje i Megine firme nedovoljni da ih pokriju. Zapravo mi je žao Čarlijevog protraćenog talenta. Toliko mi je žao da bih od muke iskočila iz sopstvene kože. Naređujem sebi da ćutim, da mu ne pridikujem: time bih samo pogoršala situaciju. Međutim, ne uspeva mi da držim jezik za zubima. Jednom sam pročitala kolekciju Van Gogovih pisama. To je Čarlijeva omiljena knjiga. Njegova Biblija. Lično mislim da je Van Gogu zaista bila potrebna dobra žena i stručna medicinska pomoć. Ipak, bio je sjajan slikar. I na kraju se ubio.

Pod Čarlijeve sobe pokriven je papirima. Ima i neotvorenih koverata. Vidim otvorene knjige, okrenute nadole - jedna je o crnim rupama a druga o novim evolutivnim teorijama, treća je antologija šaha. Van Gogova pisma. Imam sliku o tome kako je Čarli proveo vikend: uz gomilu čaja i kafe. Trknuo je do Hajgejt vudsa, malo gledao

TV, malo čitao knjige i časopise. Započeo je i nove poslove po kući. Bančio je sa ortacima, surfovao Internetom, jeo gotovu hranu. U jednom trenutku je pokušao da sredi svoje knjigovodstvo. Spustio je ogromne hrpe papira na svoj radni sto i podelio ih na manje hrpe koje je rasporedio po podu. Onda se užasnua i odustao od tog posla. Verovatno je tada pozvao Sema. U takvim trenucima prijatelji su najbolje rešenje jer vam skreću pažnju s problema koji ne trpi odlaganje.

Kuhinja izgleda kao da je u nju neko provalio i vandalizovao je. Dok njih dvojica gledaju film, počinjem da raščišćavam nered, perem gomile sudova, brišem ih i slažem po ormarićima a onda iz njih vadim neke druge stvari, zagledam ih i bacam u kantu za đubre. Kada mi se Čarli pridruži, završavam posao sa osećajem da sam se popela na planinski vrh, posmatrajući predivne doline obasjane suncem.

„Ja sam hteo to da uradim” tobože optužujući mi kaže.

„Nije mi bilo teško”, odgovaram. „Ionako sam planirala da raščistim.”

„Da raščistiš?”

„Da, ovaj haos u ormarićima. Pobacala sam gomilu stvari. Kao što je aparat za sladoled sa mikserom, samo što je nedostajao mikser.”

„Planirao sam da ga popravim.”

„Kako? Gde? Ovo nije devetnaesti vek. Više ne postoje gvož-đare u kojima možeš da kupiš rezervne delove. jeftinije je kupiti nov mikser. Ako nam uopšte i treba. Ionako nikada ne pravimo sladoled. Niti domaće rezance. Bacila sam i tu mašinu. Zarđala je. U stvari, nikada ništa ne pravimo, osim tosta i slanine s jajima.”

„Kako si mogla to da uradiš”, čudi se on, „posle zamornog vikenda? Kladam se da tamo nisi ni spavala. Zar nisi umorna?”

„Naprotiv”, odgovaram. „Osećam se sjajno. Vikend mi je pomogao da se opustim.”

„Znaš, volim te u toj pižami. Ali ponekad žalim što sam ti je kupio.”

Znam na šta misli ali se pravim da ne znam. Telo mi čudno reaguje. Ne mogu da podnesem ničiji dodir.

„Provirila sam u tvoju radnu sobu...” skrećem temu. „Znam, znam”, mrmlja on.

„Tvoj poreski formular je istekao prošle nedelje, zar ne? Ili pretprošle?”

„Završiću to, uskoro”, pravda se on. „Daj da ti ja to pogledam.”

„Ne budi smešna. Pola dvanaest je. Verovatno si hronično neispavana. A imaš i dovoljno svog posla.”

„Nisam umorna, samo hoću da ga pogledam. Hajde.”

Obuvam papuče, navlačim kućnu haljinu i vučem Čarlija u njegovu radnu sobu. Unutra je zaista zastrašujući prizor.

„Kao dijagram unutrašnjosti mog mozga”, pojašnjava on sa osmehom.

„Ne pričaj tako.”

„Raspremiću sutra”, uverava me. „Obećavam. Otvoriću čak i neka pisma. Ona obeležena crvenim.”

Duboko uzdišem. „Glavni savet koji smo dobili kada smo se upustili u ovo jeste da ostanemo u kontaktu sa ljudima. Znaš da brinu kada im se ne javljaš. Ovo”, pokazujem na haotičan prizor pred sobom, „izgleda kao kada dete pokrije rukama oči i misli da ga niko ne vidi.”

Čarli pravi grimasu.

„Neću da izgubimo kuću, Čarli.”

„Nije sve tako crno”, teši me, možda previše ležernim glasom. „Uvek možeš da me ubiješ i mazneš pare od osiguranja.”

Uzimam kantu za otpatke, drugu te večeri, i bacam se na posao. Otvaram sva pisma i počinjem da ih slažem na gomilu: pravu, smislenu, lepo uređenu gomilu. Čarli se isprva buni a onda seda pored mene na staru sofu i pada u polusan iz kojeg ga povremeno budim pitanjima. Koverte i beznačajni papiri završavaju u kanti. Kada sve detaljno pročitam, počinjem da slažem pisma po prioritetima. Čarli nije pravilno vodio knjige pa kreiram grubu knjigovodstvenu verziju koju ću pokazati porezniku.

Budim Čarlija i on odlazi da mi napravi toplu čokoladu u koju ću umakati integralne biskvite. Noge su mi hladne i osećam kako mi se mozak usporava. Umor me konačno sustiže, obarajući mi kapke, vrebajući trenutak da me potpuno slomi. Spuštam hrpu papira koja bi na podu mogla do jutra da bude zaboravljena. Obeležavam ih, uzimam beleške, pokazujem sve Čarliju a zatim pročešljam ostale papire, selektujući i selektujući, sve dok na kraju ne ostane šest strana s kojima se može izaći na kraj. Tri su neplaćeni računi; druga tri su pisma koja nikada nisu poslata.

Kada Čarli opet padne u dremež, nailazim na pismo u dnu fioke, izgužvano kao da ga je Čarli gnevno bacio tu u odlučnoj nameri da zaboravi. Sastoji se iz tri reda, ne računajući potpis. U pitanju je

odbijenica izdavačke kuće na njegovu ponudu za grafičko rešenje romana na koje ne znam da je ikada aplicirao. Tiho zatvaram fioku i gledam u Čarlija. Glava mu je nakrivljena u stranu, pramen kose mu pada preko oka dok kroz poluotvorena usta ispušta tiho hrkanje. Nije mi ništa spomenuo. Sakrio ga je i pravio se da ne postoji. Telo mi se grči od nežnosti, terajući me na drhtaj.

„Neki od ovih su stvarno dobri“, vedro kažem kasnije, kada se probudi, pokazujući na hrpu crteža na njegovom stolu, osim onog na kojem Meg i ja izgledamo izduženo i skoro komično sluđeno, koji sam tajno zgužvala i bacila u korpu za otpatke.

„Nevažni su“, odgovara Čarli, trljajući oči. „Obične škrabotine.“

Radozvalo ga gledam. „Više ne uživaš?“

„U čemu?“

„U crtanju.“

Čarli sleže ramenima. „To je samo posao.“

„Nije samo posao. Dobar si u crtanju, istinski talentovan. Bože, kada bih ja imala bar deo tvog dara. Nekada si uživao u njemu.“

„To je bilo pre nego što sam morao da ga radim. Pre nego što je postao obaveza. Kao što me ti stalno podsećaš, moramo da platimo ratu za kuću.“ »

„Stvarno ga samo otaljavaš?“

„Nije vreme za razgovor o tome, Holi. Dva sata je.“

„Onda prestani da ga radiš“, sugerišem. „Ne moraš.“

„Šta ti je odjednom?“

„Dobro znaš šta najviše voliš da radiš, šta te ispunjava? Pravljenje, popravlanje. Videla sam ti na licu. E, to bi trebalo da radiš.“

„Da popravljam stvari?“

„Da. Zaboravi da si umetnik ili ilustrator. Prekvalifikuj se za... za *vodoinstalatera*. Stalno čitam kako vodoinstalateri mogu da naplate svoj posao koliko žele, toliko su traženi. Možemo da povratimo novac od kuće i platimo tvoju obuku. Svideće ti se.“

„Dakle, to misliš o meni? Želiš da otpušavam kanalizaciju i popravljam cevi?“

Čujem znak za uzbunu ali ga ignorišem. „Bolje i to nego da po ceo dan sediš i ne radiš ništa, zagledan u jednu tačku i osećajući se jadno dok se ja nerviram. Budimo inventivni.“

„Znači, ti ćeš u Sohou da budeš konsultant ili organizator ili kako god to voliš da zoveš, a šta će da radi tvoj muž? On će da bude vodoinstalater. Ako ti se zapuši WC šolja, znaš koga da zoveš.”

„Što da ne, Čarli? Šta fali vodoinstalaterima?”

„Mislio sam da veruješ u mene.”

„Verujem - naravno.”

„Mislio sam da si rekla da je preda mnom svetla budućnost.” „Samo sam htela da budem...” Zvoni telefon. Zbunjeno se gledamo. „Ko zove u ovo jebeno doba noći?”

Drhtaj strepnje prolazi mi telom i skačem ka telefonu ali Čarli je brži. „Da? Oh.” Izraz na njegovom licu se menja i glas gubi svaki trag grubosti. „Neverovatno, ali ne spavam. Da. Da, okej. Odmah dolazim.” Spušta slušalicu.

„Šta se desilo?”

„Naomi panici. Treba joj pomoć.”

„U ovo doba noći?”

„Videla je upaljeno svetlo.”

„Šta može da bude tako hitno?”

„Oseća miris paljevine. Plaši se da ne izbije kuršlus na električnim instalacijama.”

„Zar ne može da pozove nekog drugog?” nervozno pitam. „Već je zvala”, odgovara Čarli. „Nas.”

„Ali u ovo doba noći?”

„Znam, znam”, breca se Čarli, „ali ja sam vodoinstalater a ne električar. Ipak, ona nam je prva komšinica. Ako njena kuća izgori, onda će i naša.”

„Brzo se vrati, Čarli. Ne možemo stvari da ostavimo ovako.”

„Mislio sam da si sve sredila”, kaže i odlazi bez pozdrava. Sle-dećeg trenutka čujem zatvaranje ulaznih vrata i korake u noćnoj tišini.

Neko vreme ukočeno sedim, premotavajući prethodni razgovor u glavi, sećajući se njegovog smrknutog lika. Potom spuštam hrpu papira u posebnu fasciklu. Skupljam olovke sa stola i ubacujem ih u staklenu teglu. Otpatke bacam u kantu. Šolje i pepeljare odnosim u kuhinju. Sve površine brišem vlažnom krpom. Konačno sedam za čist radni sto u pospremljenoj sobi, stavljam glavu među šake i padam u lak, nemiran san.

Budim se uz trzaj, osećajući ukočenost i još veći umor. Gledam na sat i shvatam da je skoro pet ujutro. Trčim na sprat ali Čarlija nema u krevetu. Kuvam bokal jake kafe i telefoniram Naomi.

„Naomi. Holi je.“

„Holi! O bože, izvini, potpuno sam ti upropastila noć. Čarli me je spasao. Električni kabl je pregoreo. Žice su se stopile i usi-jale. Trenutno ih je presekao ali je morao da otvori ovu kutiju na zidu da bi isključio...“

„To je dovoljno informacija“, umorno kažem. „Skuvala sam kafu. Dođite dajte popijemo.“

„Nemam snage, veruj mi. Moram da spavam. Kafa će me razbuditi.“

Deset minuta kasnije Čarli se vraća kući. Deluje zbunjeno i pomalo dezorijentisano ali ga ipak uvodim u njegovu radnu sobu. Trepćući gleda oko sebe. Čista je. Skoro potpuno prazna.

„Evo“, kažem, pružajući mi list papira. On tupo zuri u njega. „Sve sam ti napisala. Veoma je prosto. Moraš da obaviš četiri telefonska razgovora, jedan za drugim, počev od deset sati. I moraš da napišeš tri pisma. Već sam ti ih sročila. U pravu si, nije sve tako crno kao što izgleda. Treba samo da ih pošalješ i ljudi će ti možda i isplatiti neki novac.“

Čarli gleda u papir pa u mene. „Kako si to uspela?“ zadivljeno pita.

„Kada nešto počnem, ne prestajem dok to ne završim.“

„Ne znam šta da kažem.“

„Izvini zbog onog ranije“, dodajem.

„Ne. Ja tebi dugujem izvinjenje.“

Grlim ga oko pojasa. „S nama je sve u redu, zar ne?“

„Odoh da se istuširam“ odgovara on, zevajući. „A onda bar malo da odspavam.“

„Kasno je za krevet“, uzvraćam, trudeći se da ignorišem to što je vesto izbegao odgovor na moje pitanje. „Mislila sam da zajedno doručkujemo. Mogli bismo i da prošetamo pre odlaska na posao.“

„Zar nisi nimalo umorna?“

„San je precenjen“, odgovaram. „Ima toliko zanimljivijih stvari...“ Reči mi se sapliću same o sebe i zastaju u mojim ustima poput nečeg previše suvog za gutanje. „Drugih stvari. Znaš na šta mislim?“

„Ne znam“, iskreno kaže Čarli. „Daleko si ispred mene.“ „Je li to kompliment?“ pitam, ali mi on ne odgovara.

Osmo poglavlje

Lakše se razmišlja kada se hoda, a i lakše se ne razmišlja, takođe. Možete da koračate, udarajući nogama o pločnik dok vam hladan vetar šiba obraze. Možete da vidite stvari a da ih ne gledate, i da ih čujete a da na njih ne obraćate pažnju.

Tog jutra na posao idem pešice, od Arčveja do Sohoa, nekih šest milja duž užurbanih drumova. Dok koračam preko mosta trudim se da ne gledam dole. Zatim silazim u Kentiš Taun roud i dalje Kamden haj stritom. U malom kafeu pijem kafu uz prvu jutarnju cigaretu koju žickam od devojke za susednim stolom, iako je pušenje zabranjeno, i slušam razgovor dve školarke o tome kako je teško obrađivati muški polni organ sa protezom na zubima. Nastavljam Hampsted roudom do Totenhem kort rouda i stižem ispred svoje firme. Gledam na sat. Trebalo mi je malo više od sat i po vremena, uključujući brzo ispijanje kafe. Možda ipak nema šest milja, ili sam prebrzo hodala. Primećujem da mi obrazi gore i kosa se lepi za znojavo čelo.

Kod *Luidija* kupujem makovnjaču i jedem je naslonjena na zid ispred firme, čekajući da se malo ohladim. Žena na rolerima graciozno klizi ka meni i u prolazu mi se široko osmehuje. Možda bih mogla da nabavim jedan par, razmišljam. Tako bih mogla da se kotrljam do posla. Ne bi mi teško padalo.

„Ćao!”

„Meg, nisam te videla. Odlutala sam negde.”

„Dobro si spavala?”

„Okej.”

„Ja sam legla pre deset i ustala u osam. Divota.”

„Izgledaš drugačije”, primećujem. „Šta si uradila sa sobom?”

„Ništa!”

„Jesi. Kosa ti je drugačija.”

Meg naglo rumeni i podiže ruku. „Kupila sam jedan od onih aparata za ispravljanje kose iz kataloga i kada sam jutros ustala samo sam je malo isfazonirala”, odgovara. „Pogledala sam se u ogledalo i videla isto lice kao i svakog jutra samo sa žbunom na glavi.” Pravi grimasu i dodaje, „Je li mnogo grozno?”

„Nije. Ali zašto to radiš kad imaš prirodne kovrdže? Preslatke su. Volela bih da imam tako kovrdžavu kosu.”

„Ne bi, veruj mi, Holi”, uzvraća ona. Za trenutak skuplja usne u crtu i sužava pogled, izgledajući kao neko potpuno drugi. Kao Čarli pret-hodne noći kada sam mu rekla da bi trebalo da postane vodoinstalater. A onda joj se lice opet vedri. „Mada, mala promena nije na odmet. Ne brini, ukovrdžaće se čim vetar promeni pravac. Nego...” zastaje.

„Šta?”

„Ne znam da li smeru da ti kažem.”

„Hajde. Sad moraš da mi kažeš.”

„Neko me je zvao. Neki muškarac. Nije se predstavio ali je rekao da poznaje tebe i da ti se sprema nevolja. Rekao je da svi žanjemo ono što posejemo, ili tako nekako. Zvučao je prilično maliciozno.”

„Je li nosio i srp sa sobom?”

„Holi!” s negodovanjem uzvikuje Meg.

Nisam mogla da se setim ničeg drugog.

U našoj firmi postoje tri toaleta. U devet minuta do dvanaest odlazim u najveći, skidam sako, slažem ga i stavljam na spuštenu dasku WC šolje. Zatim izuvam cipele, sedam na pod i zahvalno uranjam obraz u meku toplinu sako. Sklapam oči.

U kabini do moje neko povlači vodu. Otvaram oči i gledam na sat. Dvanaest i petnaest. Iznad glave čujem neobično zujanje. Ustajem, obuvam cipele, oblačim sako i izlazim iz kabine. Perem ruke i umivam lice, brišem kosu pred malim ogledalom i vraćam se nazad u kancelariju.

„Dobili smo pismo od Deborinog advokata s pretnjom da će tražiti odštetu za neosnovani otkaz”, obaveštava me Meg kada sednem preko puta nje.

„Je li to neki problem?”

„Zamolila sam Krisu da svrati po podne u firmu. Moramo da smislimo šta nam je činiti.”

„Možda sam započela proces propasti naše male firme”, zamišljeno kažem. „Izvini.”

„I došao je neko da te vidi.”

„Ko?” pitam, beznadežno listajući svoj adresar.

„Nije rekao. Samo je tražio da vidi Holi Kraus. Pretpostavljam...”

„Nema veze.”

Ali ima veze. Risov cinični kez ne spada kada mi priđe. Opet me obuzima osećaj gađenja. „Zdravo, Holi.”

Osećam nekoliko pari očiju koje se radoznalo okreću ka nama.

„Nemam ništa da ti kažem”, hladno odgovaram. „Molim te, idi.”

„Zapravo nisam došao zbog tebe. Imao sam nešto slobodnog vremena i odlučio da vidim gde radiš. Čisto da snimim kako živiš i saznam par stvari. A ti mora da si Meg?”

„Tako je. Kako mogu da vam pomognem?”

„Sinoć smo razgovarali telefonom. Sećaš se?”

„U tom slučaju, mislim da je Holi u pravu i da bi trebalo odmah da odete”, odgovara Meg savršeno poslovnim tonom. „Ili želite da pozovem policiju?”

„Sveženska firma, a?”

Meg podiže telefonsku slušalicu.

„Ne brini”, brzo dodaje on. „Upravo krećem.” Zadržava pogled na meni a onda me prstima štipa za obraz, toliko jako da me zaboli. „Čekam tvoj poziv, Holi. Ali neću dugo čekati. I neću nestati.”

Brojevi i datumi misteriozno nestaju u desnom delu ekrana mog monitora. Kako mi je to pošlo za rukom? Osećam da me Meg posmatra. „Staje?”

„Taj čovek je opasan”, primećuje Meg. „Ma, čini ti se. Običan kreten.” „Holi, čuješ li sebe?” „Ne.”

„Jesi li rekla Čarliju?”

„Znaš kad ti mašina lepo radi i nazubljeni točkici se savršeno okreću, podmazani i glatki, i osećaš kako bi tako mogla beskrajno da šljaka? A onda se pojavljuje Ris i poput pajslera se zariva u tu perfektnu mašinu. I znaš da ne možeš odmah da ga se resiš jer bi metal zaškripao i iskre poletele i prašina se digla i sve bi najednom stalo. Znaš taj osećaj?”

„Znači, nisi rekla Čarliju.”

„Nisam. I neću... Šta? I ti misliš da ne bi trebalo?”

Meg me ćutke posmatra ali ne mogu da dokučim njen izraz lica. A onda skreće pogled i lupka prstima po stolu. „Ponekad je bolje”, odgovara jedva čujnim glasom, „kada se stvari odmah iznesu na videlo.”

„Ponekad jeste”, slažem se. „Ali ponekad definitivno nije bolje.”

„Holi...” Meg okleva.

„Da?”

„Ništa. Bar pozovi policiju.“ „Neću.“

„Znači, ignorisaćeš ga u nadi da će nestati sam od sebe?“
Razmišljam o njenim recima. „Mislim da većina stvari nestaje sama od sebe kada ih dovoljno ignorišeš.“

Deveto poglavlje

Postoje trenuci kada se plašim da odem na počinak. Previše me podseća na smrt. Te večeri se ne usuđujem da zaspim iako osećam otupelost od iscrpljenosti. Na putu do kuće podižem gotovo jelo koje je Čarli ranije naručio i za vreme večere ne prestajem da brbljam kako ne bi dobio priliku da mi postavi bilo kakvo pitanje. Svaki put kad nastane trenutak užasavajuće tišine, žurim da ga popunim. Kasnije gledamo TV, vesti pa kviz, tokom kojeg na-merno izvikujem pogrešne odgovore. Čarli naposletku isključuje televizor i odlazi u krevet, izgovarajući se umorom.

„Evo i ja ću“, dovikujem mu. „Za koji minut.“

Kuvam sebi čaj u nadi da će me bar malo smiriti ali mi je njegov ukus otužan, skoro gorak. Opet uključujem televizor i vrtim kanale, čekajući da mi nešto zaokupi pažnju. Ne mogu da se zadržim na bilo čemu duže od pet minuta. Lica sa ekrana pilje u mene, reči mi ulaze u uši ali ne razaznajem njihov smisao. U jedan i trideset, konačno se penjem na sprat. Pri ulasku zapinjem o prag na vratima i vrištim od bola.

Čarli bunovno otvara jedno oko, mrmljajući, „Holi?“

Čekam da opet zaspi a zatim palim lampu pored svog uzglavlja. Kada patim od nesаницe, volim da čitam pesme. Pesme i kuvare. Nikad ne kuvam ali sam rešena da jednog dana počnem. Tada će mi glava biti puna ukusnih recepata, poput dimljenog lososa i paštete od puževa.

Konstatujem da sam gladna. Ustajem iz kreveta i silazim u kuhinju. Imamo ogroman frižider - preveliki za dvoje ljudi - ali u njemu nema ničeg drugog osim piva, putera i voćnog jogurta koji Čarli uporno kupuje iako mene podseća na veštački zaslađen puding. Večeras pronalazim marinirane haringe koje se ne sećam kada sam poslednji put videla. Pokušavam jednu da pojedem ali posle par zalogaja shvatam da nisu pametno rešenje za noćnu gozbu. Previše su slane. Zamišljam morske talase koji se razbijaju o krševitu obalu i ribare s otečenim zglobovima koji vuku mreže pune migoljave srebrne ribe.

Kada se vratim u krevet i priljubim svoje hladno, napeto telo uz Čarlijevo toplo i uspavano, pokušavam da saberem koliko sati sam spavala protekle nedelje, međutim, aritmetika mi uopšte ne polazi za rukom. Grlim Čarlija oko pojasa - svog divnog, toplog supruga - i priljubljujem usne uz njegov vrat.

„Odsad ću da budem samo dobra" šapućem mu u kosu. „Toliko dobra da me nećeš prepoznati. Biću sasvim druga žena."

Zora stiže neprimetno. Otvaram oči. Na pamet mi pada da nisam iskopala informaciju o obuci koju sam obećala Triš i u neko doba noći se sećam da sam obećala ćebe beskućnici koju redovno viđam ispred stanice metroa na putu do posla. Brzo se oblačim -kožne pantalone i belu bluzu, jer me danas čeka sastanak sa grupom muškaraca u odelima - i trčim niza stepenice. Pristavljam kafu i palim kompjuter.

U sedam budim Čarlija i tražim pahuljice po kuhinjskim ormarićima. Mrzim pahuljice slatkastog ukusa iz živopisnih kutija. Neko vreme ih prevrćem kašikom a onda sadržaj činije istresam u kantu za đubre. Čarli zuri u novine, ne okrećući stranice. Jutros se nije ni obrijao.

„Jesi li dobro spavao?" pitam ga.

Mrmlja nešto nerazgovetno.

„Ja nisam. Opet nesanica."

Čitam delove ukrštenice na zadnjoj strani novina, 'Koji se plaši da ne uznemiri zmije, šest slova. Kakav užas! Genijalno, nema šta. A šta kažete na, 'Blista i pojavljuje se samo noću. VIP. Ne. Zvezda. Zvezda! Okej, deset slova, 'Oprezan čovek koji stalno zabušava...'

Čarli sklapa novine i ukrštenica nestaje.

Meg me zove čim uđem u kancelariju. Glas joj je napet. „Holi, mogu li da uzmem slobodan dan? Nije mi dobro."

„Naravno", odgovaram. „Ušuškaj se u krevetu sa vrućim ter-moforum. Mogu li nekako da ti pomognem?"

„Verovatno je samo prehlada. Plus iscrpljenost. Nisam žilava kao ti. Dolazim sutra. Jedino što sam popodne planirala da sko-krierri do Bedforda i vidim ono. Možemo li to da odložimo. Mislim da nije toliko važno."

Frenetično kalkulišem u sebi. Kasnije imam sastanak sa grupom menadžera ali snaći ću se. Mogla bih da pomerim sastanak sa programerima. „Ja ću."

„Sigurna si? Neću da te opterećujem svojim obavezama. Ionako previše radiš.”

„Ne, ozbiljno. Nije problem. Prepusti to meni.”

Bilo je trenutaka, pre par godina dok sam još bila neudata i na granici da budem proglašena babadevojkom - zaboga, imala sam dvadeset četiri - kada su me prijatelji zvali u goste, nameštajući mi frajere koje su oni smatrali da bi mi se svideli. Ti pokušaji provodadžisanja nisu se pokazali naročito uspešnim. Jednostavno nisam dobra u ispunjavanju tuđih želja. Jer, ne možete da živite tragajući samo za važnim stvarima. One se događaju na rubu vašeg vidokruga kada mislite da radite nešto drugo. Tako, kada bih rekla da taj gospodin X nije moj tip, zapravo bih bila uvređena idejom da neko uopšte može da razume koji je moj tip muškarca. Provodila bih celo večer neumorno ćaskajući sa udatom ženom pored sebe za stolom, ignorišući verovatno finog mladića koji je brižljivo posađen pored mene. Moji prijatelji su ponekad pokušavali da budu suptilniji u toj akciji sparivanja ali se ja nisam pecala u njihovu mrežu, bar ne do par godina kasnije. Osećala sam se kao riba koja nije zagrizla mamac zato što nisam znala da je trebalo bilo šta da zagrizem. Podigla bih solju do usana i tu zastala, govoreći sebi: „Zato postoje večere.”

Ponekad bi sve ispadalo suprotno od planiranog. Jednom sam večerala s prijateljicom koju nisam baš najbolje poznavala, zajedno sa još troje ili četvoro ljudi koje sam prvi put videla u životu. Bilo je to jedno od onih večeri kada sve izgleda besprekorno uklopljeno, boje deluju jasnije i fokus izoštreniji. Do mene je sedeo prelep muškarac. Bio je toliko savršen da me je podsećao na glumca iz pornića. Bavio se nečim nesvakidašnjim, poput organizovanja svetskih takmičenja u jahtingu, recimo, i bio je preplanuo, visok, sećam se čak i njegovog imena. Zvao se Glen. Odlučila sam da ga nateram da se te večeri zaljubi u mene i odmah krenula u ofanzivu. Činilo se da razmišljam brže od ostalih. Uvek sam bila korak ispred njega. Imala sam osećaj koji verovatno imaju glumci na pozornici, onaj kada znate, jednostavno znate - na osnovu tišine, smeha ili aplauza - da ste potpuno očarali publiku. Na kraju večeri sam znala daje to bio najbolji provod u mom životu. Bila sam srećna i bila sam svesna te sreće, što me je dodatno radovalo.

Na putu kući shvatila sam da nemam Glenov broj telefona, niti da sam mu dala svoj, ali to više nije bilo važno. Ionako nije imao nameru da me traži po Londonu sa staklenom cipelicom u ruci. Moj broj je dobio od moje prijateljice kako bi se u godinama koje dolaze smejali načinu na koji smo se upoznali, poput ljudi koji se sreću u bioskopima. U svakom slučaju, bilo je to izuzetno veče koje je obećavalo da ćemo se uskoro opet videti, iako sam bila svesna da se tako genijalnih iskustava uvek treba čuvati. Poslala sam Eni veselu čestitku, zahvalivši joj se na predivnoj večeri i dodavši na kraju dovrtljiv komentar o Glenu. Ali ništa. Eni mi se više nije javila. Ni Glen. Otprilike, godinu dana kasnije, na nekoj žurci sam naletela na nju. Spomenula sam joj tu famoznu večer ali je ona vešto skrenula temu. Pitala sam je za Glenu ali se pravila kao da ga se ne seća. Bila je zapanjujuće odbojna, osvrćući se sve vreme oko sebe, da bi se na kraju izgubila uz neki izmišljeni izgovor.

Taj događaj sam bezbroj puta prevrtela u glavi, sagledavajući ga iz svih uglova. Jesam li ja to živela u zabludi? Ili sam samo hrabro ubeđivala sebe da sam šarmantna? Pokušala sam da se setim reakcija drugih ljudi ali nisam mogla. Možda je u tome bio problem. Možda drugima nisam dala priliku da se izjasne.

Nisam sigurna da li je iko ikada iskustio taj raskol između sopstvenih osećanja i ljudi koji sede u blizini. Bila sam ubeđena da se Glen beznadežno zaljubio u mene i da je zbog toga nestao bez traga. A sada se pojavio uvrnuti Ris. Posle besmislene, ogavne veze za jednu noć, on smatra da smo jedno drugom suđeni. Ne znam da li me voli ili mrzi, niti šta je gore od to dvoje. Sve te nepodudarnosti. Kada bi samo svet bio uređen prema sadržaju naših mozgova; kada bi samo sadržaji naših mozgova odgovarali sadržajima mozgova drugih ljudi.

Ništa se ne uklapa. Nosite slušalice i mislite da pričate normalno a ljudi oko vas negoduju jer zapravo vičete. Svesna sam da se stvari polako otimaju kontroli, i u mom životu i u mom umu. Imam utisak da mi oluja tutnji kroz glavu i sve što je potrebno je da provalim vrata i pobegnem napolje, kao što je Glen učinio sa svojim jahtama. Na toj, sada legendarnoj večeri, upitala sam ga za najveću oluju koju je doživeo i sada kada razmišljam o tome, ne mogu da se setim šta mi je odgovorio. Verovatno mu nisam za to dala priliku.

U životu postoji jedno nepisano pravilo: Kada istinski želite da sve prođe dobro, ono se završi katastrofalno. A kada vam nije stalo,

najednom vas svi vole. I tako, razgovor sa grupom biznismena - uprkos svim problemima koji su me snašli - prolazi dobro. Be-leške ni ne gledam. Samo se penjem za govornicu, otvaram usta i recitujem svoj monolog. Čovek koji me je predstavio kasnije me ne pušta na miru. Prepričava ono što sam rekla, zapitkujući me o strategijama i da li bih posetila njegovu firmu i videla kako posluje. Zvuči kao dobar rezultat. Hitam nazad na posao, obavljam kratak razgovor sa Triš dok mi Lola rentira automobil, iskapljujem dupli espresso i ulećem u kola koja mirišu na kožu, borovinu i čistoću. Sporo izlazim iz Londona, kao i uvek u to doba dana. Osećam se kao ljudi koji žive u predgrađu a rade u gradu, samo što ne posedujem kuću na periferiji. Milim kroz zakrčeni saobraćaj, nervozno pogledavajući na sat na kontrolnoj tabli. Trebalo bi da stignem na vreme iako znam da to nije od presudnog značaja.

Svetio na semaforu se menja, pritiskam gas i uz škripu guma pretičem nekoliko automobila, stajući na čelo kolone. Oni iza mene furiozno trube. U retrovizoru vidim kako mi vozač nešto gnevno dovikuje i preteći podiže prst. Pored njega sedi žena koja takođe nešto urla, vidim to po njenim razjapljenim ustima i izobličenoj faci. Stavljam kažiprst na čelo i mimikom usana kažem 'BUDALE'. Lica im se još više izobličuju. Utom se svetio opet menja i prašim niz drum, ostavljajući ih iza sebe.

Sledeće što vidim je crveni *eskort* koji me pretiče a zatim koči ispred mene, primoravajući me da se zaustavim. Čovek istrčava iz kola i poput velikog, debelog petla doskakuje do mene. Otvaram vrata i izlazim napolje.

„Da?“ izazivam ga.

„Pičko!“ izdire se. „Koji ti je kurac?“

Prilazi bliže i unosi mi se u lice. Spuštam pogled na svoju levu ruku, razmišljajući kako su mi nokti predugi. Moraću večeras da ih podrežem, opominjem sebe. Na domalom prstu gledam u svoju burmu i stežem pesnicu. Potom dižem glavu i zurim u njegova usta koja se otvaraju i zatvaraju. Udaram ga svom snagom iz ramena, razbijajući mu usne i vraćajući mu reči nazad niz grlo.

Čovek pada na kolena i gleda me kao da se moli ili kao da se klanja.

„Noćni čuvar!“ uzvikujem. „Da! To je rešenje ukrštenice.“

Uzmičem jedan korak i kroz telo mi prolazi drhtaj. Utom žena izlazi iz kola i histerično trči ka nama. Čovek diže glavu, brišući krv

rukavom bezizražajnog lica. Otvara usta i krv mu boji bele zube. Vraćam se u svoja kola i posmatram kako neslavno ustaje. Potom zapanjujuće smireno ulazi u kola i odlazi. Na sastanak stižem tačno na vreme.

Čarli i ja odlazimo u bioskop sa Semom i Lukom, Meginim rođakom. Pozivam Meg da nam se pridruži jer mi je u toku dana javila da se oseća bolje ali ona u poslednjem trenutku odustaje, bez valjanog objašnjenja. Posle filma svi zajedno idemo u indijski restoran. Pretvaram se da jedem iako zapravo gurkam masne, crvene komadiće mesa po tanjiru, praveći male gomilice od pirinča. Pretpostavljam da gubim na težini. Jutros sam stala na vagu ali su cifre bile u kilogramima. Pokušala sam da ih pretvorim u meni razumljivu meru, množeći ih sa dva zarez nešto a onda ih deleći sa četrnaest, ali je cifra koju sam dobila bila nebulozna, nešto kao četrdeset dve funte, ili je to bilo sto dvadeset sedam, ne sećam se više. Verovatno sam negde pogrešila. A možda nestajem, postajući konačno nevidljiva, ili se stapam sa celim svetom tako da uskoro u prostoriji neće biti više nikog.

U jednom trenutku Čarli se naginje preko stola i hvata me za ruku. Trzam se i prvi put, sa skoro bestrasnim zanimanjem, primećujem tamnu modricu na svojoj nadlanici. Isprva sam zbunjena a onda dobijam viziju čoveka kojeg sam udarila. Samo što modrica počinje da me boli tek kada je pogledam.

„A tek da vidite njegovu facu“, kažem i svi se smeju. I ja se smejem, glasnije od ostalih.

Kući se vraćamo u pola jedanaest. Sem i Luk svraćaju na kafu a onda neko zvoni na vrata. Na pragu stoji Naomi, stežući nešto na grudima. „Pre par sati je stigla pošiljka za vas“, pojašnjava. „Kurijska služba. Morala sam da potpišem ali je bila prevelika da prođe kroz poštanski prorez pa sam je uzela kod sebe. Možda je nešto važno.“

„Hvala ti“, kažem, uzimajući koverat.

„Jesi dobro, Holi? Ne ličiš na sebe.“

„Samo sam smorena. Umorna, mislim. Hoćeš da uđeš?“

„Sigurno nije problem?“

„Već imamo društvo. Što više to bolje“, kažem i uvodim je u dnevnu sobu. Naomi seda između Sema i Čarlija, delujući zdepasto i slatko poput kućne mačke.

„Aj otvori“, predlaže Luk.

Pokušavam da otvorim veliki koverat, za koji se kasnije ispostavlja da je pun neke užasne, sive, pufnaste materije, i pri tom se ubadam u zakačku. „Mrzim ove glupe zakačke. Trebalo bi ih zabraniti. Baš kao i najlon foliju.“

„Daj meni“, predlaže Čarli, uzimajući mi koverat. Otvara ga i uvlači ruku unutra. „Šta fali najlon foliji?“

„To što je...“ počinjem a onda tvrdoglavo ćutim.

„Šta je ovo?“ pita Čarli.

Gledam u mlitavi predmet koji visi s njegovog prsta. Najednom osećam kako gorim. Mogu da osetim graške znoja koje mi izbijaju na čelu.

„Sigurno opet neka glupa reklama“, kažem piskavim, preterano veselim glasom i grabim crne, čipkaste gaćice s njegovog prsta. „Kome je još ovo pametna ideja? Zamislite sredovečne muškarce u odelima kako sede za okruglim stolom ijedan od njih kaže, "Trebalo bi da svim svojim klijentima pošaljemo reldamni primerak seksi donjeg rublja.“

Naomi prevrće koverat u rukama. „Reklama za šta, Holi?“

„Ma, to je mamac“, očajnički kažem, prislanjajući gaćice na svoj vreli obraz i shvatajući tek tada da nisu oprane. Mirišu na mene. Lice mi bukti od stida. „Smišljen da te zaintrigira.“

„Pa, u tome je svakako uspeo“, dodaje Luk, cereći se.

„ A onda se, kasnije“, nastavljam da brbljam, „pojavi neko drugi i tada shvatiš o čemu se radi. To im je nova marketinška fora. Izluđuje me. Kako god, volela bih da mi ovakve stvari ne šalju kući. Vidi, čak i veličinu su promašili. Ovako nešto nikad ne bih obukla. Baciću ih u đubre.“

Čarli ne progovara ni reč. Pilji čas u gaćice zgužvane u mojoj znojavoj ruci, čas u mene.

Deseto poglavlje

U baru naručujem sok od paradajza. Pet i dvadeset je a napolju se već smrklo. Uskoro će jesen zameniti zima, kratki sivi dani i duge crne noći. U nekim raspoloženjima volim tamu. Omotava se oko mene poput somota koji me ne plaši nego štiti. „Znala sam da ću te ovde naći!”

Okrećem se i vidim lice koje prepoznajem ali u trenutku ne mogu da dokučim odakle. Bleda, glatka koža i tamna kosa skupljena na potiljku. Privlačan lik mada iskrivljen u neprijateljsku masku s otvorenim crvenim usnama i recima koje kuljaju iz njih.

„Holi Kraus. Cevči svoje piće i ne mari za svet.”

„Debora”, iznenađeno kažem. „Otkud...”

„Mislila si da me više nećeš videti, zar ne? Ali rekla sam ti da neću tako lako odustati.”

„Šta hoćeš?”

„Šta hoću? Šta *hoću*⁷. Hoću nazad svoj posao. Hoću da zadržim svoj stan. Hoću poštovanje. Hoću izvinjenje. Hoću da puziš. Jer, ako svega toga ne bude, unišću te. U to ne sumnjaj.”

Uspevam da slegnem ramenima, nadajući se da delujem kao da me sve to ne dotiče. „Ako imaš nešto da mi kažeš, obrati se našem advokatu.”

„Da, da, rešićemo to sa gospodinom Grejemom. Ali hoću da se obračunam i sa tobom. Lično. Ne možeš tek tako nekom da upropastiš život a onda sve đubre prebaciš na advokate.”

Gledam njeno napuderisano lice, guste obrve i crvene usne. „Slušaj, Debora, neću o tome da pričam ovde...”

„Nećeš o tome da pričaš”, prekida me Debora. „*Nećeš*⁷. Sirota Holi.”

Prilazi mi korak bliže i ja uzmičem, priljubljujući se uz šank. „Mislim da ti treba pomoć”, tiho kažem. „Psihijatrijska pomoć.”

Celo lice joj drhti od besa, poput maske koja puca, i ne mogu da odvojim pogled od nje.

„Kako se usuđuješ da mi kažeš da nešto nije u redu sa mnom?” sikće ona. „Kako se usuđuješ? Prvo me otpustiš a onda me proglašiš ludom. Smučila si mi se!”

Podiže ruku i zamahuje je ka meni, izbijajući mi čašu iz ruke. Sok od paradajza leti u vazduh, prskajući svud unaokolo. Zurim u crvenu fleku na njenoj beloj košulji i crvene kapljice koje se sli-vaju niz njeno blede lice. „Ups! Ličiš na sliku Džeksona Poloka“, cinično komentarišem.

„Holi, je li sve u redu? Treba li ti pomoć?“

Visok, vitak muškarac kukastog nosa, uskog lica i guste kose u beloj košulji, crnom kožnom sakou, sivim pantalonama i moka-sinama. Stjuart. Klijent s kojim sam prethodnog vikenda ćaskala uz viski. Čovek sa prevremenom ejakulacijom kojeg sinovi ne pri-mećuju. Osmehujem mu se. Prvi put sam srećna što susrećem klijenta van radnog vremena. „Pogađam gde kupuješ nameštaj“ kažem kroz kikut kojim bi mogao da me okarakteriše kao ćaknutu.

„Nameštaj?“

„Gap. To je definitivno klasična Gap košulja. I da, kad već pitaš, treba mi pomoć. Možeš li da zamoliš Deboru - usput, ovo je Debora - da mi kupi drugi sok od paradajza. A ja ću platiti troškove hemijskog čišćenja.“

„Je li ovo još jedan od tvojih ljubavnika?“ pita Debora. „Još jedan u nizu? Čuvaj se“, kaže ona Stjuartu. „Šutnuće te čim joj više ne budeš od koristi.“

„Zakasnićemo na izložbu“, kaže mi Stujart, ne skidajući svoj fascinirani pogled sa Deборе. „Obuci se pa da krenemo.“

„Nisam završila s tobom“, dobacuje Debora kada obučem svoj sako. „Videćeš još. Ne možeš tek tako da upropastiš nečiji život a onda da odeš.“

Hvatam Stjuarta podruku. „Idemo.“

„Zbogom“, kaže on Debori u maniru pravog kavaljera. „Žao mi je što se srećemo u ovakvim okolnostima.“ „Ma, daj.“

Stjuart okleva, zagledan u Deborino ljutito, prelepo lice, a zatim se okreće.

„Upropastiću te“, dovikuje Debora za nama. „Nemoj da misliš da neću. Kučko!“

„Hvala ti“, kažem Stjuartu, puštajući mu ruku čim izađemo na ulicu. „Ne smem ni da zamislim kako ti je bilo.“

„Zabavno. Osećao sam se kao vitez u sjajnom oklopu. Šta si joj to uradila?“

„Ma, devojka ima problem s poslom.“

„Hmm. Izgleda da je to sada i tvoj problem.“

„Otprilike“, mrmljam. Noge mi klecaju. „Verovatno si u pravu. Možda sam stvarno kučka. Nemam pojma.“

„A šta si uradila?“

„Otpustila sam je. Morala sam. Mi smo mala firma, skoro kao porodica. Jedni drugima moramo da verujemo ili u protivnom sve propada. Ali znam da umem da budem direktna. Kompromis mi nije jača strana. Čarli tvrdi da u svađi uvek propustim razvoj situacije i momentalno eksplodiram. Možda bi trebalo da nađem neko neutralno rešenje. Svi ćemo izgubiti ako ovo ode na sud. Bar Meg i Triš tako misle.“

„Mogu li nekako da ti pomognem? Na primer, da budem posrednik, bez novčane nadoknade.“

„Ne budi lud. Lepo od tebe ali ovo je moja greška, moj problem, i ako neko treba da ga reši, onda sam to ja.“

„Ali ti si osoba koja to nije u stanju, rekao bih. Ionako mi je to posao. Neka vrsta rešavanja ličnih problema. Dozvoli da ti učinim uslugu.“

„Ne bi uspelo. Video si kakva je.“

„Mnogo je ljuta“, slaže se Stjuart. „Ali dozvoli da pokušam. Imaš li njen telefon?“

„Ne znam. Triš ga sigurno ima.“ „Triš?“

„Sekretarica. Pitaću je. Ili proveru u telefonskom imeniku -zove se Debora Triket, živi u Keningtonu, to znam. U Vilou lejnu, mislim.“

„Debora Triket, Vilou lejn“, ponavlja on. „Mislim da to nije dobra ideja.“

„To je izazov.“

„Slušaj, Stjuarte, trebalo bi da krenem kući.“

„Ali zar nećeš sa mnom na izložbu? Priznaj da je ono bila genijalna improvizacija. Stvarno sam krenuo na otvaranje izložbe svog prijatelja, tu blizu. Hajde sa mnom. Možda bude dobro.“

„Ljubazno od tebe, ali možda neki drugi put. U poslednje vreme sam imala mnogo obaveza i nije mi do večernjih izlazaka. Nekako sam ostala bez energije.“

„To ne liči na tebe.“

„Kako to misliš?“

„Da ostaneš bez energije. Zbog toga sam one večeri i pričao sa tobom. Bilo je nečeg nesvakidašnjeg u vezi prošlog vikenda. Ne samo

zbog onog što smo radili. Pretpostavljam da svi vole splavarenje. Ali ljudi u firmi su oduševljeni. A za to si zaslužna ti."

„U redu", pristajem. „Ali samo nakratko." Uspravljam se i namestam svoju torbu na ramenu. Povređena šaka počinje da mi pulsira i osećam žuljeve na petama. Lice me pecka kao da ga ubadaju nevidljive iglice. Podižem ruku da protrljam svoj obraz ali ga promašujem i udaram se u nos.

„Kakav ti je taj prijatelj?"

„Kakav mi je taj prijatelj? Pa..."

„Ne, mislim, kakva je to izložba?"

„Pa, neka umetnička. Predmeti napravljeni od, znaš, raznih stvarčica. Teško je opisati. Neki su sjajni, mada uvrnuti na svoj način."

„Super", kažem. „Onda idemo."

Zapinjem na trotoaru i Stjuart me hvata podruku, gledajući me zabrinuto. „Možda si ipak malo umorna."

„Dobro sam. Hajde, hoću da vidim tu uvrnutu umetnost." Entuzijazam mi se vraća, očigledno isforsiran.

„Ovde levo. U galeriji *Oriks*."

„Znam. Pre par nedelja je bila izložba drvenih cipela."

„Uvek hodaš tako brzo?"

„Ovo je brzo?"

„Nismo na trkama, Holi."

„Trkamo se protiv vremena. Ko zna, možda i pobedimo. Evo nas. Trebaju li nam pozivnice?"

„Imam jednu, važi za dve osobe."

„Za dve. Znači neko ti je otkazao?"

„Ja sam nekom otkazao."

„Aha."

Stjuart otvara vrata i sva gužva i vetar i kiša i nejasne, pulsirajuće zvezde nestaju kada zakoračimo u bleštavu čauru belih zidova, ispoliranog parketa, iskričavih sijalica duž greda na tavanici, lagane muzike i tihog žamora. Sa ponuđenog poslužavnika uzimam duguljastu čašu hladnog, belog vina i uranjam u masu gostiju.

„Živelf, nazdravlja mi Stjuart, pomalo ironičnim glasom koji mu je očigledno prešao u naviku.

„Živeli", uzvraćam. Podižem čašu, gledajući kako njen sadržaj svetluca pod snopovima svetlosti a zatim uzimam veliki gutljaj. „Pa, da pogledamo dela tvog prijatelja. Je li on tu? Koji je? Kako se zove?"

„Lori. Verovatno se krije u susednoj sobi ili u obližnjem pabu.”

„Sviđa mi se”, priznajem. „Zaista. Volela bih da imam ono na svom kaminu. Neću da spavam sa tobom, samo da znaš.”

Stjuartu gutljaj zastaje u grlu i počinje bespomoćno da kašlje pa ga tapšem po leđima.

„Udata sam za čoveka po imenu Čarli Karter”, dodajem kada se Stjuart povraća. „Mislim da sam ti to već rekla. Umetnik je, iako mislim da bi bolje bilo daje vodoinstalater. Vidi, nosim burmu.”

„Vidim.”

„Iako je ponekad skidam. Mada možda ne bi trebalo.” „Ne deluješ kao udata žena.”

„Šta to znači? Udata žena. Postoji gomila viktorijanskih romana s tim naslovom. Ali ja i dalje ne znam šta to znači. Da svakog dana pečem kolače sa džemom? Da nosim kecelju u kuhinji? I svud okolo pričam, 'Mi smo Holi i Čarli'? I pred svaki izlazak zovem svog muža, tražeći njegovu dozvolu. Kao sada?” Iz džepa vadim svoj mobilni i mašem njim. Pri tom mi se par kapljica vina preliva preko ruba čaše. „Da ga pozovem i pitam da li bi bio tako ljubazan da dozvoli svojoj ženi da ode u umetničku galeriju sa sredovečnim muškarcem iz *Gapa*, po imenu Stjuart? E, sviđa mi se onaj tamo od sjajnog metala. Kao da je istovremeno mekan i čvrst. Poželiš da ga pipneš, zar ne?”

Stjuart me zblanuto gleda, potom iskaplje svoje vino u jednom gutljaju i bučno spušta čašu na obližnji poslužavnik. „Jesi li uvek tako nepristojna?”

„Nepristojna sam?” Vraćam mobilni u džep, osećajući kako počinje da vibrira ali ga ignorišem. „Izvini. Stvarno mi nije name-ra da budem nepristojna. Rekla sam ti da sam malo umorna, to je sve. Kakva sam ja budala. Slušaj, sviđaš mi se i to je dovoljno. Zar ti se ne čini da neki ljudi, čim ih upoznaš, mogu da ti budu prijatelji? Kao da među vama nešto klikne. Ili pre kvrcne, ako kapiraš na šta mislim. Kažu da je najvažniji trenutak u svakom odnosu tih prvih par sekundi - ili je to slučaj samo sa ljubavnicima. Ne znam čak ni da li je ta ideja veličanstvena ili krajnje zastrašujuća. Kao da više nemaš kontrolu nad sobom, zar ne? Verovatno nemaš. Je li ono tvoj umetnik? Onaj što nam maše? Bože kako je visok. Pravi div. Je *V on* to izgleda smešno ili samo svi ostali izgledaju smešno?”

„Da, to je Lori.”

Dok idemo ka njemu, prolazimo pored visoke žene sa fantastičnom grivom od crvene kose koja zamišljeno posmatra jednu od skulptura. Potom se okreće ka svom pratiocu i glasno kaže: „Izgleda pomalo jeftino, slažeš se?“

Primećujem Lorijev osmeh i dobroćudno lice s kojeg nestaje svaka emocija kada začuje ovaj komentar. Kao da je neko uzeo sunder i zbrisao mu sve tragove izraza. Čak i oči mu postaju duboke, beznačajne duplje. Stajem ispred njega, gledajući ga netremice. „Sviđa mi se vaša izložba“, kažem, možda malo preglasno. „Mnogo mi se sviđa. Neki ljudi je možda ne razumeju ali meni se toliko sviđa da bih rado kupila neki od eksponata. Eno, onaj tamo.“ Pokazujem rukom na metalnu konstrukciju.

„Drago mi je“, kaže on i toplina mu se vraća u lice. „Najbolje da kontaktirate mog agenta. Upravo nam se pridružuje.“

Stjuart mi ispod glasa sugerije kako su svi eksponati preskupi ali ga ignorišem.

„Mogu da napišem ček“, dodajem. Telefon mi opet vibrira u džepu ali ne obraćam pažnju. „Avansno. Kako god. Znači, da sve utanačim, sa vašim agentom?“

„Holi!“ opominje me Stjuart. Uspeva da zgrabi još dve čaše vina, jednu crnog jednu belog, i iz svake uzima po gutljaj. „Jesi li sigurna...“

„Apsolutno. Čemu novac ako ne možeš da ga troliš?“ Pola sata kasnije, odlazim u ženski toalet. Glava mi je neobično prazna i levi obraz mi se iritirano trza. Neko je već u toaletu. Svileni šal i skupe, kožne rukavice leže pored lavaboa. Prepoznajem da pripadaju crvenokosoj lajavici koja je uvredila Lorija. Srce počinje brže da mi lupa, grlo mi se steže i znoj mi rosi čelo. Tiho šmrkćem, zatim još jednom, podižem šal i rukavice i brzo ih ubacujem u svoju torbu. Potom žurno izlazim iz toaleta u trenutku kada crvenokosa povuče vodu.

„Moram da krenem“, žurno kažem Stjuartu.

„Ali tek smo...“

„Izvini, nešto mi je iskrslalo. Zvaću te, ili me okreni na posao. Sutra ili prekosutra. Bilo mi je drago što sam te opet videla. Zdravo.“

Istrčavam iz galerije i jurim niz drum, grčevito stežući torbu u ruci i smejući se u sebi. Provlačim se kroz uske ulice, izbegavajući bicikliste i taksiste. Sirene trube. Moj mobilni opet vibrira i ovoga puta se

javljam. Čarli je van sebe od besa. „Holi, zovem te ko zna koji put. Gde si, jebote?”

„Negde u Sohou. Zašto?”

„Trebalo je da se nađemo. Sećaš se?”

„O, bože.” Poraženost me grabi za vrat i guši me. Ukopavam se u mestu i zurim u mračnu, prljavu ulicu. Ispred mene svetluca sumporna barica gde je neko maločas ispraznio bešiku. „o, ne.”

„Zaboravila si.”

„Nisam! Jesam. Sranje. Izvini. Evo, krećem. Koliko je sati?” „Skoro devet. Sedim ovde već četrdeset pet minuta.” Ne prekidam vezu celim putem do tamo, beskrajno mu se izvinjavajući.

Jedanaesto poglavlje

„Moramo da smislimo neki plan“, predlaže Čarli.

„Plan?“

„Danas ti i nije bio baš produktivan dan.“

Moja prva misao je, ako već moram da spadnem na to da se oslanjam na Čarlijevo planiranje, onda sam definitivno u nevolji. Moja druga misao je da sam definitivno u pravu. Subota je, dan posle susreta sa Stjuartom, odlaska na onu ogavnu izložbu i zaboravljanja na sastanak sa Čarlijem. Još jedno zabavno veče. Sada je četiri i deset po podne. Kada sam imala devet godina, školska nastava se završavala u četiri i petnaest, vreme kada bih pevala pesmice, igrala se, vežbala matematiku, pisala sastav iz srpskog, pila mleko iz tetrapaka, jela užinu, pravila predmete od gline. Šta danas, u dvadeset sedmoj godini, mogu da pokažem svetu?

Ništa naročito. Maštam o tome kako me sudbina odvodi neg-de daleko odavde. Ne znam da li bi trebalo da emigriram ili samo da otputujem na godišnji odmor, nevažno je. Međutim, ne znam gde su mi karta i pasoš, niti mogu da se setim destinacije na koju putujem. A onda shvatam da se nisam ni spakovala iako sam ubeđena da jesam, pa počinjem sve ispočetka. Međutim, ne mogu da nađem kofer a problem je i neka bljutava smesa, prolivena po podu, što me dodatno usporava. Uporno gledam na sat, strepeći da ne zakasnim ali nikako ne uspevam da protumačim vreme. A onda se budim iz košmara i neuspeli pokušaj pakovanja u mom snu potiskuju celodnevne obaveze.

Na noćnom stočiću pored kreveta je šolja hladnog čaja. Kao kroz maglu se sećam da mi ju je Čarli doneo pre nekoliko sati. Trebalo je da ustanem i krenem na posao. Ipak, ne osećam se tako rovito kao što sam očekivala. Nisam čak ni bolesna. U ustima mi je otužan ukus i koža mi je neznatno toplija nego obično, što je verovatno pouzdan znak da ću uskoro dobiti grip. Najgore je što ne mogu da ustanem iz kreveta. Za to će mi, po svemu sudeći, trebati malo više vremena. Dok ležim, otkrivam još neke simptome. Bol u grudima i otežano disanje.

Imam utisak da je sav kiseonik isisan iz sobe. U panici se borim za dah ali su mi grudi previše zgrčene da bi primile potrebnu količinu vazduha. Najednom znam da je to osećaj sličan potapanju, odbijanje, odbijanje, odbijanje a onda, skoro sa olakšanjem, udisanje vode koja vam ispunjava pluća. Davim se, davim, davim, a onda osećam da dišem.

Uzimam gutljaj hladnog čaja a potom navlačim jorgan preko glave. Zar o ovome nisam danima maštala? O povratku u krevet i sigurnosti? Koža mi je znojava i celo telo mi drhti. Pokušavam da se umotam u jorgan ali se samo dodatno zapetljavam. To je oduvek bio problem. Oduvek. Mislim, mesecima i mesecima. Pogrešili smo što smo kupili jorgan i posteljinu veću od njega. Možda je trebalo da uzmemo neki lakši pokrivač, ali nam to tada uopšte nije odgovaralo. Konkretno, problem je u tome što se jorgan migolji u prevelikoj navlaci čiji prazni ćoškovi samo deluju popunjeno iako zapravo ne pružaju nikakvu zaštitu od hladnoće. Još gore, jorgan se uporno uvrće unutar posteljine. Frustracija zaga-rantovana! I svi moji naponi da stvar bar donekle ispravim samo pogoršavaju situaciju. Slikovito, kao da me neko vuče po psećim govnama, hraneći me istovremeno marcipanom, dok očajnički grebem noktima u prazno. U svom tom haosu, nesmotreno cepam šav na jorganu. Na pamet mi pada da ga iseckam na fronce i njima potpalim vatru, rešavajući sebe ove patnje za sva vremena.

Odbacujem tu misao i umotavam jorgan oko sebe. Nezadovoljno konstatujem da me presavijeni delovi žuljaju pod leđima ali ne preostaje mi više ništa drugo osim da ćutim i trpim.

Obično kada ležim u krevetu i ne spavam, onda kujem planove, ali ovog subotnjeg jutro moj mozak jednostavno ne radi. Uporno sebe teram da razmišljam o nekim stvarima ali je krajnji ishod mojih napora uzaludno, neproaktivno mučenje. Kada sam imala dvanaest godina, jela sam artičoke prvi i jedini put u životu. Većina mojih sećanja na porodične ručkove u detinjstvu je prilično apsurdna. Moj otac je često ležao u mračnoj sobi, vonja-jući na nešto što su lekari misteriozno zvali 'bolešću'. A onda su ga odneli. Zauvek. Tada kada su ga odneli, ručali smo to neobično povrće koje je moja majka kupila na pijaci. Bila sam oduševljena svojom artičokom, valjda zbog celokupnog rituala njenog guljenja i umakanja u istopljeni puter, da sam se od silnog oduševljenja skoro zagrcnula. Liske sam pažljivo

oljuštila prednjim zubima. Sećam se čak i kako sam posle toga izgledala: lice mi je bilo masno i musavo, iako to posmatram iz vizure onoga što se kasnije desilo. Usred noći sam se probudila i povratila sopstvena creva. Moja majka je legla pored mene i spustila svoju hladnu ruku na moje vrelo čelo. Pitala sam je da li ću umreti, na šta je ona odgovorila, „Nećeš, dušo“, kao što bi to učinila svaka normalna majka na svetu. I dodala, „Naravno, Holi, jednog dana ćemo svi umreti. Ali ne još dugo, dugo.“ To me je uvek zasmejavalo kao jedan od najkomičnijih segmenata roditeljstva.

Posle tog neprijatnog obroka, koji je bio tako ukusan dok sam ga jela i tako ogavan dok sam ga varila, sama pomisao na artičoke me tera na povraćanje. Kada ih vidim u prodavnici, momentalno dobijem napad mučnine. Sada razmišljam o događajima iz prethodnih nedelja i imam osećaj kao da uranjam ruke u nešto odvratno, smrdljivo, gnjecavo, trulo. Ležim u krevetu, drhteći pod izobličnim jorganom, i osećam kao da mi je stomak pun artičoka. Danima sam jurcala unaokolo, smarajući sve oko sebe kao da mi nije dosta problema, a sada mi je opet muka. Sve izgleda loše, posmatrano iz svakog ugla. Moj bahati susret sa... njim. Trudim se da mu ne pamtim ni ime ni lik, a onda sebe teram na to, skoro u stilu samokažnjavanja. Ne mogu da zamislim kako sam nekome dozvolila da mi to uradi. Saznanje da je taj muškarac ušao u moj život, da me proganja i šalje mi gaćice, ne prestaje da me podseća na taj odvratni čin. Sada sigurno znam da svar može da izmakne kontroli.

Ostatak moje skorije prošlosti nije na tom nivou dekadencije ali imam utisak da je kontaminiran njim. Kao da sam kroz dane zujala kao muva bez glave, poput očajnika koji trči po ivici provalije i koji sada, konačno, gleda dole. Sve izgleda drugačije nego što je bilo. Tu su i neki besprizorni delovi sećanja: cigla bačena u izlog, udaranje čoveka pesnicom u bradu. Čini mi se da sam polovinu vremena provela izdirući se na ljude, upuštajući se u svađe ili urlajući na njih, poput onih stravičnih prolaznika koje srećete na ulici ali ste srećni što ih ne poznajete. A šta je sa Deborinim otkazom? Šta s tim? Situaciju nisam valjano ni razmotrila i sada mi se čini da sam samo htela da pokažem Meg kako mogu da učinim nešto što ona ne može. U suštini sam otpustila radnicu samo da bih se razmetala i sada me zbog toga stiže kazna.

Pokušavam da izvedem eksperiment. Pokušavam da nađem bilo koji deo svog nedavnog ponašanja koji me ne iznenađuje. Na primer, moj odnos sa Čarlijem, koji je problematičan sam po sebi. Slagala sam ga, prevarila sam ga, izdala sam ga, čak sam pokušala i da mu pomognem s tim prokletim knjigovodstvom, čisto da pokažem kako sam - osim u svemu ostalom - čak i u njegovom poslu bolja od njega.

Što se mog posla tiče, čim pomislim na firmu, u ustima mi se skuplja gorka pljuvačka i za trenutak mi se čini da ću povratiti. Osećam se kao igračica u noćnom klubu. Znam kako da zabavim napaljene goste i navedem ih da mi ubacuju novčanice u kostim. Zbog toga nisam nimalo ponosna. Sasvim suprotno. Taj krevet u Arčveju zamišljam kao svoju samrtničku postelju. Kada bih na njoj ležala do kraja svog života i iz nje prešla iz večnosti u ništavilo, kako bih onda opisala svojukarijeru? Tako što sam zabavljala umorne biznismene i slala ih nazad u njihove smrdljive firme sa boljim mišljenjem o sebi. Bolje bi bilo da sam u njihovim firmama postavljala bombe. Skoro sve ti bilo bolje od ovoga čime se sad bavim. Možda će biti najbolje da od svega dignem ruke, vratim kuću građevinskoj firmi i naučm nešto konkretno, naučim kako da napravim nešto opipljivo i s varno.

Kod ovog poslednjeg se skoro naglas smejem. Razmišljam o onom stihu iz pesme Eltona Džona *Goodbye Yellow Brick Road*, i vratim se na selo. Da, tako je. Ako postoji nešto luđe od mog života, onda je to moj zaključak: Čarli bi mogao da bude vodoinstalater a ja bih mogla da muzem krave.

Ustajem iz kreveta jer mi je dosadilo da se rvem sa sopstvenim mislima. Tuširam se i perem kosu, osećajući kako noktima grebem kožu na glavi. Zatim jreturam po policama i fiokama u kupatilu u potrazi za svojim prborom za nokte, ali ga ne nalazim. Dovikujem Čarliju pitanje da i ga je video a on mi uzvraća nepristojnim brecanjem. Na četrnaestom mestu Čarlijevog spiska dvadeset najiritantnijih navikaje seckanje noktiju bilo gde drugde osim u kupatilu. Jedan od rizloga što uporno zarivam nokte u svoje telo u krevetu je upravo taj što ne mogu da nađem pribor za nokte onda kada mi je potreban. Vičem Čarliju da izlazim u kupovinu novog pribora koji će biti samo moj. Ne odgovara mi. Nokat na domalom prstu desne rike je naročito dugačak i njim stalno zapinjem za odeću. Pokušavam da ga odgrižem i nokat počinje da se čepa. Naravno, pošto točinim iz pogrešnog ugla, nokat se odvaljuje skroz do živca,

ostavljajući ogoljeno crvenkasto mesto koje počinje da krvari. Sada izgleda izobličeno i smešno. Prinuđena sam da odgrizem još malotioкта, čisto da bi bio ravnomeran. Trebaće mu dve nedelje da iznste i opet izgleda normalno.

Čarli, a možda i sam bog, negde je sakrio pribor za nokte a onda se stvari pogoršavaju. Neću da oblačim pravu odeću. Danas ne nameravam da izlazim napolje. Navlačim staru trenerku, onu sa učkurom oko struka. Povlačim jedan kraj učkura i gledam kako drugi nestaje u rupi od pojasa. Pokušavam da uhvatim čvor na njegovom kraju i izvučem ga ali je predaleko. Pokušavam da ga sabijem bliže ali ne ide. Osećam ga tu negde ali ne mrda ni makac. Jednom sam naučila kako da se ponašam u kriznim situacijama kao što je ova. Za to je potrebna igla, mirna ruka i strpljenja, ali ja ne posedujem ništa od to troje. Osećam kako mi arterije pulsiraju u glavi. Verovatno je to stanje pred moždani udar koji skoro da priželjkujem. Mrtva priroda se okreće protiv mene. Jorgan, pribor za nokte, učkur u trenerci. Gnevno skidam donji deo trenerke sa sebe, bacam ga u ugao sobe i sedam na pod, hvatajući se za glavu.

A onda osećam ruku na svom ramenu.

„Čarli?" mrmljam.

„Šta se dešava? Šta ti je?"

„Loša noć", odgovaram.

„Znam", kaže on. „Pričala si u snu."

Trzam se. „Šta sam pričala?"

„Nešto nerazumljivo", nastavlja on. „Hoćeš nešto da pojedеш?"

„Nisam gladna."

„Šta ti se desilo sa prstom?"

Gledam u svoj domali prst. Vrh mu je taman od osušene krvi. „Odgrizla sam nokat do živca."

„Hajde, obuci se pa da odemo u šetnju."

„Hoću prvo da se okupam."

„Zar se već nisi jednom okupala?"

„Hladno mi je. Hoću da se ugrejem."

Čarli me sumnjičavo gleda. To me podseća na pogled koji upućujete ljudima čije je čudno ponašanje najčešće posledica pijanstva. „Hoćeš da ti donesem nešto dok ležiš u kadi?" pita Čarli. „Kafu? Keks?"

„Brzo ću."

U kadi grickam sve nokte, skraćujući ih na prihvatljivu dužinu. Ovoga puta sam veštija pa nijedan ne krvari. Ne znam koliko dugo provodim u kadi ali je nekoliko puta dopunjavam vreloom vodom pre nego što konačno izađem iz nje. Dugo mi treba da se obučem. Dilema izbora odeće a zatim njeno navlačenje na sebe pričinjava mi neverovatan napor. Sama ideja suvih farmerki na mojim znojnim nogama izaziva mi vrtoglavicu. A onda se umorno spuštam na krevet i padam u lak san. Svaki put kada zaspim, budim se još umornija. Rukama pokrивam oči, štiteći ih od spoljne svetlosti.

Kasnije, ne znam koliko kasnije, čujem glas. Megin glas.

Otvaram oči i vidim Meg i Čarlija koji sede na krevetu i zabrinuto me gledaju.

„Šta se dešava? Jesam li bolesna? Možda umirem? Možda sam već mrtva i ovo je moj leš a vas dvoje sedite pored mog odra i uskoro će jedno od vas kroz uzdah da kaže, 'Pa, verovatno je ovako najbolje.'"

„Šta lupetaš?" kori me Meg.

„Meg i ja brinemo za tebe", objašnjava Čarli.

„Stvarno ne znam zašto."

„Hoćeš li sada malo da ustaneš?"

„Ne dok vas dvoje sedite tu i gledate me kao da imam neku smrtonosnu bolest koja će me svaki čas dokrajčiti. Uskoro ustajem."

„Pristaviću vodu", kaže Čarli sa samilosnim izrazom na licu.

Dobijam želju da ga ošamarim i zbrišem mu taj osmeh iako sam svesna daje njegovo ekstremno ljubazno i strpljivo ponašanje zapravo jedino rešenje za moju razmaženost. Glasić u mojoj glavi kaže da ću uskoro opet početi da se ponašam kao ljudsko biće.

„Brojim do deset i ustajem iz kreveta", najavljujem. „Jedan, dva, tri..."

Meg izlazi kada stignem do devet i tri četvrtine. Ostajem da ležim još neko vreme, škrgućući zubima, a onda se nadljudskim naporima oblačim. Sklanjam zavese sa manjeg prozora koji gleda na ulicu: pločnici su vlažni i nebo oblačno. Sklanjam zavese sa većeg prozora i spuštam glavu na hladno staklo. Čarli je u vrtu. Uskoro mu se pridružuje Meg i staje pored njega. Ramena im se dodiruju kada se on okrene prema njoj. Stoje vrlo blizu jedno drugog, i razgovaraju. A onda je on hvata za ruku i spušta njen dlan na svoj obraz. Meg mu uzvraća osmehom. Potom se zajedno vraćaju u kuću.

Silazim niza stepenice, tromo i teško kao da su mi noge od olova. Bar me čuju da dolazim.

Čarli mi kuva čaj i dodaje mi solju iz koje se puši, naređujući mi da pijem. Meg peče hleb u tosteru i na njega maže med. Utom se pojavljuje Naomi noseći u rukama metalnu kutiju za keks.

„Čarli mi reče da se ne osećaš najbolje”, kaže ona. „Donela sam ti malo keksa od đumbira. Đumbir je veoma dobar za prehladu. Čao, Meg.”

„Zdravo, Naomi.”

„Nisam prehladena”, jogunasto kažem.

„Pa dobro, svejedno su ukusni. Probaj jedan.”

Smeška mi se, otkrivajući dva niza belih zuba. Tek tada primećujem malo širi prorez između prva dva sekutića. Obučena je vrlo oskudno za zimske uslove. Na sebi ima samo farmerke i jarkožutu majicu. Izgleda tako mirisno i čisto, kao prolećni dan.

„Holi je samo premorena”, pojašnjava Meg.

„I hronično neispavana”, dodaje Čarli.

„Jadnice”, cvrkuće Naomi. „Nije ni čudo što se osećaš tako malaksalo. Ima jedan biljni čaj koji dajem svojim matorcima kad pate od nesаницe. Mešavina kineskog bilja. Malo podseća na sivi pepeo ali je vrlo smirujući i mislim da pomaže. Hoćeš da ti ga donesem?”

„Ne.”

„Da”, odgovara Čarli. „Donesi.”

„Ne podnosim biljne čajeve.” Gledam u sve troje. „Ni sažaljenje.”

Čuje se zvono na vratima i Čarli odlazi da vidi ko je. Čujem prigušene glasove a onda me Čarli zove. Pridružujem mu se na vratima i gledam napolje. Dva muškarca istovaraju nešto iz prtljažnika kombija. U pitanju je kabasti predmet umotan u zeleni papir.

„Šta je to?” pitam.

Treći muškarac mi dodaje priznanicu. „Holi Kraus?” pita on.

„Tako je.”

„Potpišite, moliću”, kaže on.

Pogledom tražim ime pošiljaoca. Na vrhu piše galerija *Oriks* sa slikom nečeg što podseća na rogove, verovatno divokoze.

„Jao”, uspevam da izustim kada me sustigne užasavajuća spoznaja. „Možete li da ovo vratite?”

Kurir odmahuje glavom. „Oдавde idemo u Lester, lutko. Stvari tako ne funkcionišu. Uostalom, platili ste i sada je vaše. Gde hoćete da ga stavimo?”

Svu trojicu uvodim u dnevnu sobu; predmet nije veliki ali je užasno težak. Čarli ništa ne komentariše kada dobavljači skinu zaštitni zeleni papir.

„Predivno!" uzvikuje Naomi. „Šta je to?"

Ne sećam se čak ni koji eksponat sam kupila. Ovaj se sastoji od nekoliko neupotrebljivih mašina stopljenih zajedno u neobičnim uglovima a zatim pričvršćenih za podlogu. Skulptura izgleda rogobatno i previše glomazno za našu dnevnu sobu. Čarli ćuti sve dok se za kuririma ne zatvore vrata. „Šta je ovo?" pita me, sjajno obuzdavajući bes.

„Udarila mi krv u glavu", vedro kažem. „Bum!"

Čarli bez reči podiže kopiju priznanice koju sam potpisala. „Isuse Hriste, Holi!"

„Koliko?" pitam.

„Hoćeš da kažeš da ne znaš?"

„Vratću ga."

„Naravno da ćeš ga vratiti. Ili ćeš bar pokušati da ga vratiš. A šta misliš hoće li ga primiti nazad? Neće. Zašto si ga uopšte kupila? Šta si mislila dok si to radila?"

„Verovatno mi je tada bilo zabavno." Kratkim kikutom potkrepljujem svoju tvrdnju. „A možda će to biti dobra investicija. Ko zna?"

Čarlijevo lice je blede od gneva. Priznanica mu drhti u ruci kao da u sobi najednom duva jak vetar. S naporom govori. „Otplaćujemo kuću po najpovoljnijim uslovima", kaže on. „Slagali smo kolika su nam primanja samo da bismo dobili popust. Ne razumem te."

Svi zurimo u ogavan predmet u našoj dnevnoj sobi.

„Mislim da bi trebalo da krenemo", javlja se Meg, ali ona i Naomi stoje kao ukopane.

„Šta se dešava s tobom, Holi? Šta se kog đavola dešava sa tobom? Odgovori mi! *Objasni mi!*"

Gledam u skulpturu i prvi put tog dana shvatam da mi je nešto smešno. Na moj užas ili sramotu, počinjem grohotom da se smejem. I više ne mogu da se zaustavim.

Dvanaesto poglavlje

Meg mrzi novembar. Tvrdi da je to godišnji hodnik: sumoran, uzak vremenski tunel kroz koji moramo da prođemo ako mislimo negde da stignemo. Takođe mrzi februar i sve ono što ga prati: sivilo, studen, tvrda zemlja, golo drveće, kratki, bleđi, depresivni dani. Ništa od ovoga dosad nisam osetila. Godišnja doba su za poljoprivrednike i baštovane. Smatram da vremenske prilike ne utiču na stanje u našim glavama. Naime, u trećoj nedelji novembra, kada su ulice mokre i vazduh zasićen vlagom, u mojoj glavi sija sunce i nebo je čarobno plavo. Upravo tako. Bilo je nedelja kada sam se vukla kroz taj tmurni tunel poput slepog, sporog, oronulog hrčka, a onda sam bez najave i skoro neosetno izronila na predivnu svetlost.

Sklanjam zavese i puštam jutro da uđe. U magli nazirem obrise kuća i drveća, osluškujući prigušene ulične zvuke. Poznati predmeti postaju tajanstveni. Svašta može da se dogodi po danu kao što je ovaj.

„Ustaj, Čarli, donela sam ti kafu." Sedam na ivicu kreveta i spuštam ruku na njegovo toplo rame. Čarli se ne pomera pa ga nežno drmusam. „Već je pola osam. Rekao si da ćeš krenuti do osam."

Čarli nešto mrmlja i odmiče se od mene, pokrivajući se jorganom preko glave.

„Hoćeš da zajedno ručamo danas? Ja častim."

„Trebalo da se vidim s nekim ljudima", odgovara on pod pokrivačem. „Prvo s knjigovođom a onda sa umetničkim direktorom *Korespondenta*."

S knjigovođom? Zvuči sjajno iako je u pitanju samo Tina, jedna od zaposlenih u našoj firmi koja pomaže Meg oko vođenja knjiga.

„Onda posle toga", navaljujem.

Čarli se pridiže i uzima solju obema rukama, puštajući da mu mirisni dim zapahne lice. „Obećao sam Semu da ću otići s njim i njegovim ortacima na piće."

„Šteta", kažem. „Htela sam da proslavimo."

„Šta da proslavimo? Nije mi valjda rođendan?"

„Samo da proslavimo. U koju boju da okrečimo ovu sobu?"

„Molim?"

„Noću ponekad razmišljam o tome. Žuta je najbolja za kuhinju, ali ne ona jarkožuta što štipa za oči, naravno, nego neka blaža, prijatnija. A ovde bismo mogli neku nijansu narandžaste. Ili zelene. Šta ti misliš? Nešto seksi ili nešto što odmara oči? Kupicu farbu i u subotu se bacam na posao. A možda i pre. Sleduje mi gomila slobodnih dana. Mogla bih to stvarno brzo da završim, samo da počnem. Ti ne moraš ništa da radiš. U poslednje vreme sam te zanemarivala i sada hoću da se brinem o tebi. Samo mrzim sve one pripreme koje bi trebalo ti prvo da završiš. Znaš, pokrivanje drvenarije, postavljanje papira na podove i skidanje polica. Ili pranje četki na kraju. To me smara skoro kao čitanje uputstava. Obećala sam sebi da nikada više neću čitati uputstva. Triš kaže da pre krečenja treba zalepiti onu zaštitnu traku duž svih ivica na drvenariji kako bi se dobile prave linije. Za mene je to preterivanje. Ponekad mi se čini daje Triš trebalo da radi u vojsci. Oduvek sam imala mirnu ruku.“

Podižem šaku u vazduh. „Vidiš? Ni najmanji drhtaj, ni najmanja vibracija.“

„One to nikada nisu radile“, nastavljam. „Dobro, de, nisam neurohirurg ali jednim pokretom mogu da napravim čudo. Možda pijem previše kafe. Ili nedovoljno. Šta misliš da se skinem s kofeina?“

Čarli čeka nekoliko sekundi pre nego što mi odgovori. „Žuta?“ naposletku kaže.

„Šta?“

„Pokušao sam da uhvatim tok tvojih misli ali sam zapeo negde na početku. Šta misliš, koliko dugo možeš da pričaš dok ne dobiješ traženi odgovor?“

„Šta? O, izvini. Hoćeš da ti ispečem tost? I namažem ga marmeladom? Mogla bih i da ti opeglam košulju.“

„Lažljivice“, uzvraća Čarli, na šta se kikoćem. A onda kikot prerasta u neobična, frktavi smeh koji ne mogu da obuzdam.

Čarli skače s kreveta, čvrst i nag. Podižem ruku i spuštam dlan na njegova topla, zlatna leđa. „Sva ta jurnjava“, kažem. „Mogao bi malo da zakasniš.“

„Ne danas.“

„Onda neki drugi put.“

Dok navlači sako, iz džepa se čuje melodija mobilnog telefona. „Halo?“ javlja se. „Da? Ne, osam mi sasvim odgovara. Naravno da dolazim.“ Lice mu se opušta u intiman smešak i odmah znam da

razgovara sa ženom. Prebacuje telefon u drugu ruku i okreće mi leđa. „Neću zakasniti.“

Najednom imam osećaj da posmatram stranca, zgodnog stranca s podočnjacima.

„Kome to nećeš zakasniti?“ pitam ga kada vrati telefon u džep i počne da vezuje kravatu pred ogledalom.

„Nikome. Semu i njegovoj ekipi.“

„Možeš da flertuješ s drugom ali ti nije dozvoljeno da se u nju zaljubiš.“ Ove reči mi izleću iz usta pre nego što stignem da ih zaustavim. Kada ih začujem, telo mi prožima ubod panike. Kako sam mogla tako nešto da izustim? Kako, posle sopstvenog pada? I kako može da mi smeta to što će se Čarli večeras u nekom restoranu naginjati preko stola, zagledan u lice druge žene kada sam noć provela ljubeći, dodirujući, dražeći i vlažeći telo potpunog stranca?

„Ne brini“, odgovara Čarli. „Ja sam oženjen čovek, sećaš se?“

„Da, sećam se.“ Podižem ruke i nameštam mu košulju. Krajnje bespotreban gest. „Lepo se provedi.“

Previše sam nervozna da bih se usredsredila na posao. Dva sata provodim na pauzi za ručak, birajući boje u farbari nedaleko od firme. Sve imaju inspirativne nazive: limun-žuta, trava-zelena, Temza-braon, glečer-siva, nebo-plava, breskva-roze. Na kraju kupujem pet litara tamnonarandžaste po imenu lisica-smeđa i pet cigla-žute, plus tri četke - debelu, srednju i tanku - držač za četku, šest listova fine šmirgle i flašu razređivača. Popodne mi prolazi u sastancima sa strankama i diskusiji sa zaposlenima o novim idejama, međutim, sve vreme ne prestajem da mislim o tome kako ću uskoro stajati pred glatkim zidovima sa četkom umočenom u žutu farbu. Taj prvi sloj boje na bezličnom zidu; životnost u ništavilu.

Malo posle šest, Stjuart me zove na mobilni. U pozadini čujem žamor. Zar ovaj čovek ceo život provodi u kafani? Nisam ga videla od one večeri, još jedne u nizu koju želim da zaboravim. Galerija *Oriks* je odbila moju ideju - ili bolje molbu - vraćanja skulpture koja sada stoji u mojoj spavaćoj sobi gde je niko neće videti, spomenik moje gluposti. Čarli je već povredio nožni palac, naletevši na postolje eksponata u mraku, a ja sam pocepala suknju na jednu od nekoliko isturenih, oštrih ivica.

Stjuart mi je na govornoj pošti već ostavio dve poruke - jednu treznu, jednu pijanu - i mada sam sebi obećala da ću mu se javiti,

nisam to učinila. On pripada onim tipovima muškaraca koji vam se odmah svide, koji su zanimljivi, prijatne spoljašnjosti ali nadasve brbljivi. Stjuart ne zatvara usta iako se kasnije nikad ne sećam o čemu je pričao. Ima pozamašan cug tako da reči iz njega nekontrolisano kuljaju, poput reke u kojoj se gušim.

„Holi!” kaže mi sada. „Stjuart ovde, onaj od kojeg si nedavno pobešla i na čije pozive ne uzvraćaš. Ali ne shvatam to lično.” Pijan je kao letva. „Ćao, Stjuarte.” „Šta radiš?” „Uopšte?”

„U narednih sat-dva?”

Otvaram usta da se izgovorim poslom iako sam zapravo premorena ali ne i prezauzeta. Čarli večeras izlazi. Sa nekom ženom, koliko sam prokljuvila. Ja nemam nikakve planove. I nisam umorna, ubedujem sebe. Samo sam rasejana i istrošena. Žena u potrazi za avanturom.

„Zašto pitaš?”

„Idem na partiju pokera kod jednog prijatelja, igra nas samo šestoro, pa sam mislio da te povedem. Ono, da se malo zabaviš.”

„Nisam igrala poker još od fakulteta. Umem da igram samo tablič, mau-mau i tač.”

„Ne verujem da bi se drugima to svidelo. Uostalom, ne moraš da igraš. Možeš da nas gledaš, pijuckaš viski i praviš kolutove od dima.”

„Zvuči fantastično”, odgovaram. „Celovečernje gledanje ljudi koji igraju karte.”

„Znači, ideš?” ushićeno pita on. „Super. Pokupiću te za sat vremena ispred firme.” I prekida vezu.

„Što da ne?” kažem naglas.

Primećujem kako me Meg posmatra s druge strane stola i skrećem pogled. Uostalom, nije mi majka i planiram samo da gledam kako drugi igraju poker. Šta je u tome loše? Ustajem i odlazim u toalet. Tamo stojim pred ogledalom i mažem usne crvenim karminom. Kosu podižem u elegantnu punđu i potamnjujem obrve. Želim da izgledam kao *femme fatale* u *noir* filmu iz četrdesetih, koja stoji na vrhu stepenica sa senkom preko lica. Želim da nosim visoke potpetice i usku suknju i nonšalantno sležem ramenima na bol i opasnost.

Trinaesto poglavlje

Ubacujem kante sa farbom na zadnje sedišta taksija i smeštam se pored njih. Kada sagledam protekle večeri, shvatam da je ovo poslednje jedino koje ću pamtiti kao koherentnu celinu. Sedim u taksiju sa Stjuartom i njegovim prijateljem Fergusom. Stjuart je veseo ali oprezan. Mislim da je iznenađen što sam prihvatila njegov poziv jer se verovatno seća mog poslednjeg neočekivanog odlaska sa izložbe. Fergusovo lice ne vidim baš najbolje u tami ali primećujem da je vitak, mršav i koščat.

Nudi mi cigaretu koju prihvatam i kada mi ponudi vatru, konačno vidim njegovo sablasno lice. Za trenutak razmišljam da kažem vozaču da zaustavi kola i pusti me napolje ali taj trenutak brzo prolazi - ili bar moja strepnja iščezava. Skoro fizički osećam kako nestaje u dubini mog uma.

„I, kuda idemo?“ pitam.

„U Vandsvort.“

„Ne poznajem Vandsvort.“

Od tada veče liči na stari, pohabani deo filmske trake. Zvuči dolaze i odlaze, sekvence su crno-bele, projektovane u pogrešnoj brzini, slike mutne i nedostaju čitave scene. Od kuće se sećam samo par detalja: ogromnog plazma televizora, kožne sofe, jeftine i 'ukusno erotične' slike na zidu - koja prikazuje ženu kako svlači čarapu sa svoje duge, bele noge i muškarca koji to posmatra iz senke. U kuhinji se nalazi frižider od sjajnog, nerđajućeg čelika.

Grupa muškaraca je već tamo, njih petorica. Piju viski. Svi su u ode-
lima bez kravata, osim jednog. Taj je debeo, zadriglog lica i na sebi ima i odelo i kravatu. To je njegova kuća i njegova partija pokera. Dva mlada muškarca glasno razgovaraju. Jedan je Fergus. Drugi je Toni. Stjuart mi još u taksiju priča da Toni ima građevinsku firmu ali mi uz namigivanje sugeriše da osim posla ima i drugih interesovanja. „Misliš na kriminal?“ pitam.

Stjuart se smeje. „Recimo da Toni ne operiše uobičajenim kanalima“, diplomatski odgovara.

Stjuart očigledno želi da mi stavi do znanja kako poznaje nekog kao što je Toni. Kada me pompezno upozna s njim, ovaj mrmlja nešto nerazumljivo. Visok je, širokih ramena. Prihvatam njegovu ispruženu ruku. Šaka mu je velika i gruba. Za trenutak me radoznalo posmatra. Ja sam jedina žena u društvu. Osećam želju da pobegnem u neki drugi svet gde se rade drugačije stvari.

Momci igraju poker. Na stolu nema novca, samo žetoni jarkih boja. Stojim iza Tonija. U ruci držim svoje piće, zveckajući ledom o čašu. Kružim oko stola, zagledajući im u karte. Sve mi to prija. Žar ulaganja, lica napeta u koncentraciji, tehnička razmena reči. Vraća mi se. Znam ovu igru. Nekada sam u njoj bila dobra.

Stjuart sedi na jednom kraju stola. Kaže mi da mu priđem i stanem pored njega, za sreću. Odgovaram mu da dobro vidim i sa mesta na kojem sam. Stjuart se prema meni ponaša prilično posesivno. Ako neko od prisutnih pomisli da sam mu devojka, on ga neće ispraviti, u to sam sigurna. Udeljuje mi kompliment, govoreći da ličim na gangstersku sponzorušu. Isto mislim o sebi i ta ideja me čak i zabavlja, međutim, kada je on glasno izgovori više ne zvuči tako zabavno.

Zvoni nečiji mobilni telefon. Toni ustaje i odlazi. Nešto neodložno zahteva njegovu pažnju.

Za stolom je prazna stolica. Zauzimam je i ulazim u igru. Stjuart me začuđeno gleda, govoreći kako je mislio da ne igram poker i kako će biti bolje da se i dalje držim svoje dekorativne uloge. Sada je jedan od ortaka, ni nalik senzitivnoj duši s kojom sam u Oksfordširu pričala do kasno u noć. Isprva mi dugo treba da smislim svoj potez. Zurim u dve kraljice u svojim rukama. Da li da idem dalje? U šta da se kladim? Stjuart mrmlja nešto što ne mogu da čujem i svi za stolom se smeju. A onda im prepričava kako sam kupila skulpturu, navodeći me da ubrzam svoj potez. Momci se opet smeju. Obrazi mi gore.

U svakom slučaju, bolje je od prebrzog svršavanja, naglas kažem, gledajući u Stjuarta. Bar po njegovoj priči. Jedan od igrača se grohotom smeje. Zapravo se svi smeju, gurkajući Stjuarta koji nemo zuri u svoje karte.

Osećam probadanje u stomaku. Vratila sam Stjuartu milo za drago, ali možda sam ipak malo preterala. Uzimam nečiju čašu i iskapljujem piće u jednom gutljaju. Telo mi potresa šok, poput električnog. Bolje mi je. Utrnula sam.

Sve je tako lako. Ubrzo zgrćem svoju gomilicu jarkih čipova i uredno ih slažem. Sve teče savršeno glatko. Bacam tri karte i dobijam još jednu kraljicu. Ona pobija sve. Moja kula od čipova raste. Delim je na dve. Kasnije, ne znam koliko kasnije, opet dobijam triling nekih sličica. Ali ne pobeđujem. Neko ima nešto bolje. Svi moji čipovi nestaju.

Igram pa ne igram. Stjuart je izašao i dugo se ne vraća. Sedim na kožnoj sofi. Sve liči na neku veliku šalu. Ja sam gangsterska sponzoruša, flertujem, pušim, pijem, dodirujem muškarcima ramena dok igraju poker. A onda sam još nešto. Nestašna šestrica koja se prišljamačila svojoj starijoj braći i igra se s njihovim igračkama. Ovo je najveća šala koja postaje sve smešnija. Kao kada ste se u detinjstvu igrale sa svojom najboljom drugaricom i obe se kikoćete i kikoćete i sve što se sledeće dogodi samo vas dodatno zasmehava i mislite da ćete se smeјati do kraja života, sve dok ne umrete. A onda smeh počinje da boli ali se plašite da prestanete sa smehom. Sada sedim na kožnoj sofi koja mi pecka butine i ispijam ko zna koje piće po redu, shvatajući da postoje i stvari koje uopšte nisu smešne. Ne poznajem nikog ovde i ne znam kako ću se vratiti kući. Takođe ne znam koliko novca mi je ostalo. Novac. Da, to je to. Posle nekoliko ruku je neko izrekao cifru od koje mi se zavrtilo u glavi: devet hiljada funti. Toliko sam dužna. Tako je. A samo sam se malo igrala. I samo sam došla sa Stjuartom.

Pijem da ne bih više morala da osećam. Neko pored mene mi dodaje cigaretu i pali mi je. Uvlačim dim duboko u pluća. Osećam se sve tuplje i tuplje. Mislim na svoje kante sa farbom. Gde sam ih ostavila?

Incidentna sam, oduvek. Razbijam čaše, obaram stvari. Kada seckam povrće, što retko činim, redovno posečem jagodicu nekog prsta. Zbog toga sam naviknuta na anestetike u hitnoj pomoći, baš kao i u zubarskoj stolici. Problem sa anestheticima je što ne eliminišu bol, samo ga maskiraju kako vas ne bi ometao. Ne osećate čak ni da vas je išta ikada bolelo. Na sličan način osećam da negde duboko u meni postoji deo koji ne uživa u ovom provodu i da, kada sve bude prošlo, nijedan deo mene neće ni u čemu uživati.

Toni se nagnje ka meni. „Dobro si?“

Tupo ga gledam.

„Trebalo bi da krenemo“, kaže on. „Igra je gotova.“ Pomaže mi da ustanem i izvodi me iz prostorije. „Vodim te odavde“, kaže.

„Moja farba“, mrmljam. „Moram da uzmem kante s farbom.“ „Ma zaboravi farbu.“

Četrnaesto poglavlje

„Kuda?”

Zurim u njega. Kuda? Kuda mogu sada da idem? Gledam kroz prozor. Još je mračno iako se na horizontu nazire sivilo prve zore. Istovremeno vidim puste ulice i svoj odraz u staklu. Stavljam kosu iza ušiju i navlačim suknju preko kolena.

„Gde živiš?”

„Neću da idem tamo”, jogunim se. „Kod Meg. Tako je. Vozi me kod Meg.”

„A gde Meg živi?” strpljivo pita on.

„Ah, da, izvini. U Ventura stritu. Blizu Merilebon rouda. Moraš da ideš...”

„Znam gde je. Nekada sam tamo radio.” „Gde sada radiš?”

„Na građevini kod galerije *Tejt modem*. Ali to te ne zanima, zar ne?” „Ne baš.”

„Pod sedištem imaš cebe.”

„Ćebe?”

„Drhtiš. Umotaj se u njega.”

Vozimo se u tišini i posle nekoliko minuta prelazimo reku. Tonijev *mercedes* klizi ulicama, osvetljavajući crne kese sa đubretom nagomilane na pločnicima koje čekaju da ih skupe đubretari, skelete drveća koje maše svojim golim granama, šćućurenu mačku u senci, čoveka u kišnoj kabanici koji sporo korača. Saobraćaj je gušći nego što sam očekivala. Povremeno sklapam oči, ali kada to učinim osećam kao da umirem i kroz glavu mi proleće ceo život. Povremeno piljim kroz prozor u sablasne prizore koji se kreću ka meni, hrle ka meni. Uglavnom posmatram kako Toni vozi, s cigaretom koja mu visi sa usana. „Odavde ćeš morati da me uputiš.”

Kada se zaustavi ispred Meginog stana, želim da izađem iz kola i odem bez pozdrava. Ali imam potrebu da mu nešto kažem.

„Kada si otišao, ja sam - znam da nije trebalo - uskočila na tvoje mesto. Ne sećam se baš najbolje. Ali izgubila sam nešto novca. U stvari mnogo.”

Toni pali novu cigaretu. „Da. Čuo sam.”

„Bila je to greška." Čekam da se opet oglasi ali on ćuti. „Šta sad da radim?"

Toni uvlači veliki dim i izbacuje ga kroz nos i usta. „Plati", jednostavno kaže.

„Nisam sigurna da imam toliki novac."

„Novac uvek možeš da nađeš."

„Ne znam kome da ga dam."

„Kontaktiraj Vika. Ili će on kontaktirati tebe. Nebitno je."

Nadala sam se da će me Toni izbaviti iz ove zbrke. Izlazim iz kola i kroz cipele skoro osećam vlažnu baricu na trotoaru. Toni čeka da stignem do vrata. Pritiskam zvono i čekam. Minut kasnije, opet zvonim i čujem šuškanje s druge strane, potom zveckanje lanca i ubrzo vidim njeno lice, naduveno od spavanja, kako viri kroz odškrinuta vrata.

„Meg", kažem.

„Holi? Šta kog đavola..."

„Mogu li da uđem?"

„Naravno, naravno."

Zveket metala i vrata se otvaraju. Meg stoji umotana u debelu, sivu kućnu haljinu.

„Šta se desilo?" pita ona, zagledajući mi lice. „Jesi li dobro?"

Okrećem se i mašem Toniju. Pozdravlja me klimoglavom i odvozi se dalje.

„A, tako", mrmlja Meg i lice joj postaje bezizražajno.

„Hajdemo gore", kažem i dok se penjemo uza stepenice, posmatram njena ukočena leđa. „Izvini što sam te probudila. Nisam htela odmah da idem kući."

„Razumem", odgovara Meg, glasom tako hladnim da želim da sednem na stepenice i zarijem glavu u šake.

„Stvari su se malo zakomplikovale", pojašnjavam kada uđemo u toplinu njenog udobnog stana.

„Skuvaću kafu", predlaže ona. „A onda ćeš sve da mi ispričaš."

„Ne mogu sada da pričam. Umorna sam."

Meg trlja oči i provlači prste kroz kosu. „Istuširaj se", savetuje mi.

„U govnama sam, Meg."

„Znam."

Preplavljuje me užas, od glave do pete. Kako to misli? Kako može da zna? Neću da me gleda tim svojim pronicljivim očima. Neću da me

iko gleda. Ali oči su svuda oko mene, gde god da pođem, i od njih ne mogu da sakrijem svoje prljave tajne i svoju sramotu.

„Okupaću se“, slabo kažem i vučem se u njeno kupatilo gde radijator tiho zuji.

Dugo ležim u toploj kupki a onda navlačim donji deo crne trenerke i meku, ružičastu majicu koju sam joj poklonila za po-slednji rođendan. Meg mi daje malu četkicu za zube koju je sačuvala od poslednjeg dugog putovanja avionom. Izbegavam da se pogledam u ogledalu. Plašim se sopstvenog lika i mutnih očiju koje bi mi uzvratile pogled. Za trenutak mirno stojim, pridržavajući se za lavabo i čekajući da se užas povuče u dubine, tamo gde će narasti i procvetati u mom ličnom mraku.

„Evo ti kafa“, kaže Meg.

Pokušavam da je podignem rukama koje drhte, toliko da vrelu tečnost prosipam po nadlatici. Spuštam solju na sto i saginjem se da srknem kafu poput kuje.

„Hoćeš nešto da pojedješ?“

„Ne mogu.“

U tom trenutku mi se čini da više nikada neću moći da jedem. Gladovaću i pročistiću se sve dok ne budem potpuno prazna i čista, poput deteta koje tek izlazi iz kuće, neiskvareno i neuprljano životom.

„Dakle“, počinje Meg, gledajući me nadlakćena na sto.

„Ispala sam budala.“

„Zbog onog tipa?“

„Ne, on me je samo dovezao.“

Meg izvija obrve ali ne pita dalje. Čeka da joj sve ispričam.

„Ne mogu“, ponavljam. „Izvini. Moram da porazgovaram sa Čarlijem. Trebalo bi prvo njemu sve da kažem. Pozvaću taksi i ugovoriću sastanak s njim.“

Meg klima glavom.

„Zvuči kao dobra ideja.“

Dođe mi daje detinjasto umolim, *Molim te da ostanemo prijatelji*. Umalo to i činim ali Meg sedi preko puta mene s tim umornim, ozbiljnim licem, delujući tako odraslo, tako sređeno, tako daleko od mene i mojih haotičnih problema. Preostaje mi samo da verujem kako smo i dalje prijateljice i partnerke, dve žene koje se razumeju i koje jedna drugoj mogu da čitaju s lica. I mnogo više od toga.

„Izvini“, slomljeno kažem. „Meg? Izvini.“

Dugo vlada muk u kojem mogu da čujem svoj promukli dah. Podižem rub ružičaste majice i vidim da sam dodatno izgrizla nokte iako se ne sećam kada. „Na kraju ovog tunela nema svetla.“ Kažem sebi. „Ovaj tunel je beskrajan i stvari lete ka meni u tami.“

Meg podiže pogled kao daje naprasno donela neku odluku. A onda je izgovara. „Ne mogu više ovako.“ Glas joj je grub, sa isturenim kandžama. Lice joj je takođe grubo.

„Kako to misliš? Šta više ne možeš?“ Glas mi je kreštav, poput ptičjeg na visokoj grani.

„Da trpim tvoje ponašanje. Misliš li daje to sve što moram da radim do kraja svog života, da čistim tvoja govna?“

„Ne znam o čemu...“

„Da li ikada misliš na mene? Ili na Čarlija? Na bilo koga osim na sebe? Ne, nemoj da mi odgovoriš. Naravno da ne. Svet se okreće oko tebe i tvojih glupih želja. Misliš da si najbolja, zar ne?“

„U ovom trenutku baš i ne...“ počinjem.

„Sa svojom dugom kosom i krupnim očima, lepršajući tim gustim trepavicama, a? Misliš da su svi dužni da ti pomognu, je li? Da te vade iz sranja i da ti praštaju kada ih izdaš? Zato što nikad nije *namerno*. Tako si *impulsivna*. Tako *spontana* i *razuzdana*, a? Ovo su tvoje reči.“

„Izvini.“

„Šta misliš kako je meni? Ti stojiš na sredini pozornice, razmećeš se, a dobra, stara Meg je uvek tu, iza scene, neprimetna i poslušna. Skuplja mrvice i trudi se da sve ide glatko, kao po loju.“

Sva ozlojeđenost koju je dugo skupljala sada kulja napolje. Znam da bi trebalo nešto da joj odgovorim. Radila sam sedam dana u ne-delji, dvadeset četiri sata dnevno, i tako skoro godinu dana. Završila sam toliko teških stvari, dobavljala klijente, sarađivala s njima, ali sada sam se umorila. Nije važno. Meg je u punom zaletu.

„Holi, pogledaj se. Otpustila si ženu samo zato što ti je tako dunulo, i sada moramo da se suočimo sa posledicama. Spavala si s muškarcem koji te sada zivka na posao i maltretira ljude. Šarmi-raš klijente a onda ih vređaš. Zaspala si za svojim radnim stolom i u toaletu - misliš da nisam primetila - a onda si otišla u svenoćni provod. Ponašaš se kao beba, uzimaš sve što ti dopadne šaka i bacaš čim ti dosadi. Odvratna si prema Čarliju.“

„Čarli je moja briga“, umorno kažem. „Samo zato što si...“ Naglo ćutim i stavljam ruku na usta kako bih zadržala reči.

„Šta? Samo zato što sam šta? Reci! Znam šta hoćeš da kažeš. Samo zato što sam ga nekad volela. Jesam. Tačno je, i ti to znaš. Ali on je voleo tebe jer muškarci uvek vole tebe, zar ne?“

„Nisam htela to da kažem“, snuždeno odgovaram. Sav bes naglo nestaje. Poraženo zurim u njeno naduveno bledo lice, razbarušenu kosu i iščupane obrve.

„Jesi li ikad pomislila na mene, Holi?“

„Na tebe?“

„Da. Na mene. Jesi li ikad primetila koliko sam depresivna u poslednje vreme? Da mi život ne ide po planu? Da sam uplašena? Ne, naravno da nisi, jer si previše obuzeta sobom da bi primetila obična i manje dramatična raspoloženja drugih ljudi.“

„Nije tačno.“

Meg ustaje i odvezuje učkur svoje sive kućne haljine. „Idem sa se okupam ako nisi potrošila svu toplu vodu a onda nastavljam svoj dan. Pozovi taksi i sama izađi.“

Kući stižem rano tako da ga vidim kako korača ulicom ispred mene. Ugovorili smo viđenje u parku nedaleko od kuće. Isprva me ne vidi pa mogu da ga posmatram kako ide stazom koja vodi u park. Na sebi ima debeli kaput koji smo zajedno kupili i glava mu je blago pognuta ali me to ne sprečava da pročitam ozbiljnost, skoro turobnost, na njegovom licu. Da su drugačije prilike, pitala bih ga zašto je tako smrknut. Ali sada ne moram. Znam zbog čega mu je lice namršteno i usne stisnute. Zbog mene.

Kada me ugleda, lice mu postaje bezizražajno a ruke tonu dublje u džepove kaputa.

„Hvala ti što si došao“, kažem umesto pozdrava.

„Nema problema.“

Zajedno ulazimo u omanji park. Pročišćavam grlo ali ne mogu da izustim ni reč.

„Noćas si se dobro provela?“ tiho pita on.

„Nisam“, odgovaram.

„Jesi li noć provela s nekim?“

„Ne.“ Uzdišem duboko i teško. Osećam nekoliko kapi kiše na licu. „I ti si sinoć izašao pa sam i ja, s tipom po imenu Stjuart. Klijent je. Nije to bio sastanak, niti išta slično. On me je vodio na tu izložbu, ali on je nebitan. Sve je tako glupo. Moraću ponekad da zavolim samoću. Kada sam među ljudima, često imam osećaj da ću da poludim, da

eksploDIRAM, ukoliko ne pobegnem i ne osamim se. Međutim, ne podnosim ni kada sam sama. Ne mogu to da objasnim, ne znam odakle da počnem. Vidi..."

„Šta misliš da počneš od Risa? Tako mu je ime, zar ne?"

Osećam kako mi hladnoća prodire do kosti. „Risa?" ponavljam. „Šta s njim?"

„To bi ja tebe trebalo da pitam."

„On je nebitan."

„Misliš, nebitan kao što je Stjuart nebitan?"

„Ne. U stvari, ovo nema nikakve veze s njim, mislim ovo što se dogodilo. Bar ne na taj način, iako je bio tamo ali mogao je da bude bilo ko. Mislim..." Nervozno trljam oči. Ne znam kako da mu objasnim. Želim da se izrazim jasno, autentično, da ispovedim sve svoje grehe, ali kao da su mi se upetljale u glavi, poput žicanog čvora, i svaka reč koju izustim je pogrešna. „Otkud znaš za njega?" umesto toga pitam.

„Zvao me je", odgovara Čarli. Prvi put čujem drhtaj u njegovom glasu. Tuga? Bes? Mržnja? Ne mogu da dokučim.

„O, bože, Čarli. Izvini. Izvini. Šta ti je rekao?"

„Prvo me je zvao na mobilni. Odakle mu uopšte broj?" U svom tom očaju uspevam da promrmljam nešto ali on nastavlja, ne čekajući moju reakciju. „Pitao me je da li si ti sasvim pri sebi. Pomislio sam da je neki luđak, neko koga si uvredila. Trenutno ih ima nekoliko u tvom okruženju. Drugi put, pre dva dana, zvao me je kući i tražio da priča sa tobom. Malo-pomalo, ispričao mi je sve."

„Šta ti je rekao?"

„Treći put, juče uveče, rekao je da si divlja mačka u krevetu, i pitao da li znam šta ti radiš u trenutku dok nas dvojica razgovaramo."

„Kakav užas! Mogu da zamislim kako ti je bilo. Trebalo je da mi kažeš."

„Je l'? A ti bi me onda utešila?"

Otvaram usta da kažem nešto nerazumljivo ali me Čarli prekida, „Samo mi kaži. Jesi li spavala s tim likom?"

„Jesam", odgovaram. „Pre mesec dana. Bila sam pijana." „Opet."

„Da. Opet. I sve se omaklo kontroli. Ne mogu da verujem da sam to učinila. Izgledalo je kao košmar, noćna mora, kao da mi je neko posednuo telo. Ne sećam se ni kako je izgledao. Kao da sam preležala neku bolest posle koje sam se pravila da se ništa nije dogodilo."

Senka gađenja prelazi preko Čarlijevog lica. Pružam ruku ka njemu ali se on odmiče, kao da ne može da podnese moj dodir. Razumem ga. Najradije bi da me ne gleda. „Znam”, kažem. „Ovo što ti pričam bila je glupa, glupa, bezosećajna veza za jednu noć. Nisam ti rekla jer... jer sam znala da bih te povredila a meni ta noć ništa nije značila. Baš ništa”, ponavljam. „Niti to umanjuje moju ljubav prema tebi. Samo tebi. Čarli?”

Gleda me skoro u čudu. „Čuješ li ti sebe?” pita on.

„Ne razumem.”

„Kako misliš da reagujem na to - to jebeno sranje?”

„Promeniću se”, očajnički kažem, „samo mi pruži šansu. Biću dobra. Ako mi oprostiš.”

„Znaš šta, Holi? Ne mogu sada da pričam o ovome.”

„Čarli...”

„Nekada sam bio ponosan na tebe... Ponosan što si moja žena.

„Molim te, bićeš opet ponosan na mene. Molim te.” „Osećam se kao kreten. Ne znam šta da radim. Moram da razmislim. Moram neko vreme da budem sam.”

„Da, da, naravno. Razumem te. Biću... ovaj, biću spremna za razgovor kad god ti budeš hteo. Danas ostajem kod kuće. Neću ići na posao. Biću... biću kod kuće. Čekaću te. Važi?”

„Kako god.”

Čarli izlazi iz parka. Posmatram kako mu krajevi kaputa lepršaju na vetru dok spuštene glave korača ulicom. Ubrzo mi se gubi iz vida. Sedam na obližnju klupu.

Kada sam bila mala, volela sam da idem u duge šetnje sa svojim ocem. Kad god bismo stigli do neke ograde ili zidića, popela bih se i on bi mi rekao da skočim u njegove raširene ruke. Nikada nisam oklevala. Čak i s velike visine bih se bacila u njegovo naručje i on bi me uvek uhvatio. Zvao me je svojim divljim detetom. Zvao me je svojom heroinom. Letela bih kroz vazduh i padala u sigurnost njegovog zagrljaja. A onda je otišao sa ovog sveta i ja sad letim kroz vazduh ali više nema nikog ko bi me spasao, ko bi me uhvatio u padu.

Konačno ustajem sa klupe. Nemam predstavu o tome koliko dugo sam sedela na njoj ali su mi ruke pobebele od hladnoće.

Stižem do kuće i ispred nje srećem Naomi koja me pita da li bih s njom popila kafu. Otvaram usta da je odbijem a onda pomislim, Što da ne?

Međutim, kada izvadim svežanj ključeva iz tašne, otkrivam da sa njega nedostaje ključ od kuće. Kopam po dnu tašne za slučaj da se otkao sa alke, ali ga ne nalazim.

„Mrzim ovo“, kažem, skoro na ivici suza. „Stalno gubim ključeve. Ključeve, novčanike, naočari za sunce, telefone, kišobrane. Redovno gubim stvari.“

„Kako možeš da ga izgubiš kada je bio na istoj alki sa ostalim ključevima?“ strpljivo pita ona.

„Ma glupi privezak“, brecam se. „Pogledaj na šta liči. Čuvam ga samo zato što je nekada pripadao mom prokletom ocu. Uh.“

„Nema veze. Ja imam rezervni ključ, sećaš se? Dala si mi ga pre nekoliko meseci, za svaki slučaj. Odoh po njega.“ Sedim na pragu i čekam da se Naomi vrati. „Evo. Zadrži ga dok ne napraviš drugi.“ „Hvala ti.“

„Osim ako ne misliš da ti ga je neko ukrao.“

„Ukro?“ ponavljam, trudeći se da ničim ne otkrijem strah koji mi se skuplja u grlu. „Otkud ti to?“

Naomi sleže ramenima a onda otključava vrata, puštajući me u sopstvenu kuću.

Naposletku ona kuva kafu i pronalazi pakovanje keksa skriveno u dnu kuhinjskog ormarića. Kaže mi da izgledam bolesno i tera me da pojedem dve čokoladice a zatim me pita šta se dešava. Želim da joj kažem da je sve u redu ali mi niz obraze teku suze. Kada me zagrlji, osećam da miriše na vanilu i nešto egzotično, možda muskatni oraščić. Nekoliko sekundi je puštam da me drži u svom majčinski toplom naručju.

„Pekla si kolače“, kažem kroz jecaj.

Naomi mi briše obraze i podiže glavu, uveravajući me da će sve biti u redu.

Zatim odlazi. Ostajem da sedim za kuhinjskim stolom i čekam Čarlija da dođe kući, iako znam da neće. Posle nekoliko sati, spuštam obraz na glatku, drvenu površinu i sklapam oči. Kada bih samo mogla da zaspim. Da zaspim i više se nikad ne probudim.

Petnaesto poglavlje

Oduvek sam sebe smatrala svestranom osobom koja obavlja sav posao, koja vodi firmu, koja pomaže Čarliju da ispuni svoju umetničku sudbinu, koja je duša i telo svakog događaja. Ali više ne. Postala sam jedini član ekspedicije koji je povređen i sve druge vuče unazad, ugrožavajući njihove živote. Sada sam devojka u crno-belom naučnofantastičnom filmu kojoj se polomila štikla dok je bežala od čudovišta.

Stojim na Ridžent stritu i duboko udišem. Veoma je važno šta mi je u glavi. Sve što treba da uradim je da promenim svoj stav, a to zahteva promenu mog ponašanja. Tada će sve opet biti dobro.

Lutam kroz radnjice. Prvo ulazim u knjižaru gde pronalazim zbirku pesama namenjenih popravljanju raspoloženja. Bar tako piše u uvodu. Pokušavam da pročitam jednu kratku pesmu koja uspeva da me nasmeje. Kupujem trideset primeraka ove knjige. Na polici je izloženo samo četiri. Prodavačica mora da ode u magacin i donese mi celu kutiju.

Zatim, posrćući pod teretom kutije, ulazim u papirnicu i pronalazim umetničku razglednicu na kojoj je prikazana samo čaša vode i glavica belog luka. Opet kupujem trideset komada. Na putu do firme svraćam u prodavnicu kuhinjskih elemenata. Tražim nešto što ni sama ne umem da opišem. Nešto od drveta. Najednom otkrivam savršenu stvar. U pitanju je drveni držač sa dva prstena, manjim i još manjim. Liči na model onih besmislenih kula koje vidate u nekim gradovima i na čijem vrhu se okreće restoran. Pitam prodavačicu za šta sprava služi i ona mi odgovara da je to držač za tečni med, stoje super. Kupujem trideset komada.

Kada se vratim u kancelariju, devojkama delim poklone. Preostale, a ima ih podosta, smeštam u omanju kutiju na kojoj pišem poruku da se odnese u sedište dizajnerske firme za koju bi trebalo da organizujem zabavu: „Dragi Kreg, mrzelo me je da pišem ponudu. Umesto nje, šaljem ti ovo. S ljubavlju, Holi.“ Kažem Loli da pozove kurira koji će paket odneti na naznačenu adresu.

Gledam po kancelariji i opet razmišljam koliko nam je zapravo potrebna privatnost. Odlučujem da pozovem arhitektu kojeg je preporučila Lola i ugovaram njegovu posetu firmi. Osmotriće prostor i predložiti nam neka praktična rešenja.

Posle toga sam opet umorna. Želim da se vratim kući i legnem u krevet, poput utopljenika koji želi da se vrati na obalu. Potreban mi je san. Kada bih mogla samo još malo da dremnem, da se nahranim slatkim snom dok mi ne izađe na uši. Možda će mi se povratiti raspoloženje i sve će opet biti dobro. Firmu napuštam sat vremena pre kraja radnog vremena. Stižem kući i uvlačim se u krevet. Hladno mi je. Volela bih da se privijem uz topli termofor ali u kući nema nikog ko bi mi ga dao. Oblačim trenerku, preko jorgana prostirem vuneni ćilim i ušuškavam se pod njim. U jednom trenutku večeri, svesna sam da Čarli ulazi u sobu i nešto mi govori - ili sam to ja - a zatim opet odlazi.

Kada sledećeg jutra zazvoni budilnik, znam da mi je mnogo bolje. Posle četrnaest sati provedenih u nesvesnom stanju, osećam se kao novorođenče. Zbunjeno trepćem, gledajući oko sebe. Rubovi sveta su opet grubi, ravni i jasno definisani. Tragovi panike takođe su nestali. Znam da postoje veliki problemi u mom životu ali konačno osećam da ih mogu resiti. Tuširam se i perem kosu. Oblačim svoj tamni komplet. Čarli i dalje čvrsto spava. Osećam teskobu u grudima pri pogledu na njegovu razbarušenu kosu i lice zariveno u jastuk. Na stočiću mu ostavljam poruku da ga mnogo, mnogo volim i da moramo da razgovaramo.

U kancelariju stižem pre svih. Pijem šolju jake kafe i bacam se na veliku gomilu neobavljenog posla ili, tačnije, manju gomilu *obavljenog* posla koji treba ponovo obaviti. Ali osećam se dobro, poput prolećnog čišćenja, i znam da ću uspeti. Postavljam sebi cilj završavanja svih poslova do ručka, što znači da ću ceo dan provesti u kancelariji. Do kraja radnog vremena opet ću biti na konju. Radim predano i vredno, spuštene glave i skoro nesvesna onoga što se događa oko mene. Kada me Meg potapše po ramenu, trzam se kao oparena. Nemam ideju čak ni koliko je sati. Gledam na sat: dvanaest i deset.

„Imaš li minut?” pita ona.

„Naravno.”

„Hajdemo u salu za sastanke.”

„Zašto?"

„Nećemo dugo."

Pratim Meg i osećam čudnu slutnju u stomaku. Triš već sedi za stolom u društvu žene koju ne poznajem. Između njih sedi Čarli. Čudno, moja prva misao se ne odnosi na to šta on radi tu nego kako je ušao u zgradu a da ga nisam primetila. Pretpostavljam da je došao pomoćnim stepenicama. Meg obilazi sto i seda pored njih. Pokazuje mi da sednem preko puta njih. Osećam se kao kandidatkinja za posao na razgovoru sa komisijom.

„Šta je ovo?" pitam. „Rijaliti šou?"

„Ovo je doktorka Džin Diford", odgovara Meg. „Daje mi save-te po pitanju radnih mesta." „Kakve savete?" „Medicinske savete."

„Izvinite", zbunjeno trepćem. „o čemu se ovde radi?" Džin Diford mi se smeška na iritantno znalacki način. „Drago mi je da sam te upoznala, Holi", javlja se ona. „Čula sam mnogo o tebi."

„Šta si čula?"

„Da li ti je poznato mesto po imenu Glenston Manor?"

„Nije."

„Prijavila sam te tamo danas."

Dugo vlada tišina. Gledam u Meg, Triš i Čarlija. Meg i Triš se meškolje za stolom ali me zato Čarli posmatra s neskrivenom brigom. Prvi put u proteklih nekoliko dana u njegovim očima vidim ljubav. Ili je to sažaljenje.

„Ovo zvuči kao zavera", primećujem.

„Pa i jeste neka vrsta zavere", odgovara on. „Svi brinemo za tebe. Nešto se sa tobom dešava i smatramo da ti je potrebna pomoć."

„Ne možeš više ovako", ubacuje se Meg. „To bi, valjda, ja trebalo da odlučim."

„Ne", odlučno nastavlja Čarli. „U jednom trenutku neko mora da interveniše."

„I svi ste između sebe pričali o meni. Diskutovali o meni." Gledam u Meg. „Ovo je tvoja osveta, zar ne?"

„Nije tačno."

„Juče nisi otišla kod zubara nego si smišljala ovu - ovu zasedu."

„Nije nikakva zaseda nego plan delovanja", pojašnjava Triš. „Okej - da čujem taj vaš plan delovanja?" „Ideš u Glenston Manor", odgovara dr Diford. „Tamo dobijaš stručnu pomoć i negu. Ostaješ nedelju ili dve dana." „Ne razumem", bunim se. „Ti si lekarka?"

„Da.“

„To me i zbunjuje. Kažeš da moram da idem u instituciju a nikada me nisi ni upoznala.“

„Razgovarala sam sa tvojim kolektivom i sa tvojim suprugom.“ Pogledom šibam Čarlija koji ima toliko učitivosti da pokaže bar malo stida. „Svi žele da ti pomognu.“

Duboko udišem a onda sebe teram na ciničan osmeh. „Očigledno je ovo za mene veliko iznenađenje“, priznajem. „Mogu li da postavim nekoliko pitanja pre nego što dođu po mene?“

„Pitaj sve što želiš“, odgovara dr Diford sa usiljenim strpljenjem i smirenošću koja me izluđuje. Imam utisak da se prema meni ophodi kao da me je samo trenutak ranije skinula s vrha zgrade.

„Da li neko od prisutnih misli da imam problem zavisnosti?“ pitam.

„Ne“, odgovara Meg.

„Alkoholizma?“

„Ne naročito.“

„U čemu je onda problem?“

Pauza. Niko me ne gleda.

„O tome ćemo razgovarati u Glenston Manoru“, obećava dr Diford.

„Ah, da. Svi mislite da sam malo skrenula.“ Svi ćute.

„U redu, imala sam nekoliko napornih nedelja“, kažem. „Priznajem. Provela sam par noći koje su se otele kontroli. Nisam ponosna na svoje ponašanje, ali ja ću to srediti. Poslednjih par dana na poslu nisu bili najsjajniji, ali i to ću srediti. Trebalo je prvo da se konsultujete sa mnom, Meg, Triš“, značajno ih gledam, „pre nego što mi iza leđa angažujete neku slatkorečivu doktorku koja misli da može da mi ustanovi dijagnozu pre nego što me upozna. Naročito ti, Meg, jer si mi ti - bar si bila - prijateljica. A što se Čarlija tiče, svesna sam svojih propusta. Znam da imam probleme koje treba resiti, izvinjenja koje treba izreći, ali to se tiče samo nas. Žao mi je, ali ovo je gubljenje vremena.“

„Već smo pričali o tome“, obaveštava me Triš. „Smatramo da je ovo najbolje rešenje.“

„Trebalo je prvo da pričate sa mnom.“

„Pa pričali smo sa tobom.“

„Niste. Samo ste...“ glas mi se gubi. Bes u meni ključa, preteći da iskulja napolje. „Slušajte, krajnje je vreme da se skinu sve maske, ako

je to ono što želite. Priznajem. Ove nedelje sam imala par loših dana..."

„Nije u pitanju samo ova nedelja", prekida me Meg. „I ti to dobro znaš."

„Meg i ja smo stvorili ovu firmu i u proteklih godinu dana smo je vodili skoro bez ičije pomoći. Ko je našao devedeset posto naših klijenata? Ja. Ko ih uveče zabavlja? Ja. Ko izvodi prezentacije? Ko kreira aranžmane? Ko smišlja ideje? Ko ih prodaje?"

„Neki od nas takođe rade", buni se Meg. „Dosadne stvari, kao što je vođenje knjiga ili čišćenje tvojih brljotina."

„Kada ste svi pljuvali unaokolo ne usuđujući se da osudite nasilnu, neodgovornu Deboru Triket, ko je stisnuo petlju i otpustio je? I od tada me samo opanjkavate po celom Londonu. To je bio tvoj posao, Triš. Provela sam godinu dana radeći sedam dana u nedelji i kada nisam radila, radila sam na takozvanom animiranju klijenata. Stvari su se otele kontroli ali ih sada polako vraćam u normalu. Jer mi je to posao. Idite i pogledajte na moj radni sto", sikićem. „Ako nađete jednu grešku, jedan zadatak koji nije rešen, vežite me za krevet i ubrizgajte u venu šta god hoćete."

Triš pročišćava grlo i vidim da pred sobom ima neke papire. „U poslednjih nekoliko dana" počinje ona, krajnje poslovnim glasom, „napravila si nekoliko neobičnih grešaka. Ovo su pitanja naših klijenata."

„Daj mi to!" Grabim papire i gledam ih. Obrazi mi gore od poniženja.

Na vratima se čuje tiho kucanje. Meg i Triš nervozno gledaju u vrata koja se otvaraju i na njima se pomalja Lolina glava. „Poziv za Holi", informiše nas.

„Kaži daje na sastanku", odgovara Triš. „Javiće se kasnije." „Zove Kreg u vezi sa predstojećom zabavom", pojašnjava ona; „Želi odmah da priča sa Holi."

Meg i Triš razmenjuju poglede. Meg ustaje. „Preuzeću ga u kancelariji."

„Holi", kaže Čarli, glasom prepunim sažaljenja, „samo želimo ono što je najbolje za tebe."

„O tome se i radi", kažem. „Hoćete li da me odvućete na silu, protiv moje volje? Verovatno ne prezate ni od čega. Iako je to protivzakonito. Triš vam neće dozvoliti da uradite nešto što se kosi sa

statutom firme. Ne idem u Glenston Manor. Ostajem ovde i radiću svoj posao, svaki dan od devet do šest. Pokazaću vam da mogu da budem mirna i racionalna. Ako učinim nešto što ne odobravate ili ako napravim neku grešku, dođite i ukažite mi na nju."

Vlada duga mučna tišina dok se Meg ne vrati u sobu. Seda na svoje mesto, delujući frustrirano. „Dakle?" pita je Triš.

Meg je ignoriše, netremice zureći u mene. „Ako ćeš da radiš bizarne stvari kao što je slanje kuhinjske opreme i knjiga poezije važnim klijentima s kojima još nismo potpisali ugovor, mislim da bi bilo dobro da svi prvo razgovaramo o tome."

„Izvini", kažem. Trebalo bi da tu reč istetoviram na svom čelu i uštedim vreme.

„Šta si time htela da postigneš?" pita Triš. „Taj posao nam je neophodan."

„Kreg hoće sutra da te vidi", nastavlja Meg.

„Znači nisu odustali?"

Meg izgleda postićeno. „Sutra će da priča o tome." „Sa svima nama?"

„Rekao je da hoće sastanak sa Holi."

„Ipak je trebalo prvo da se konsultuješ sa nama", ne odustaje Triš. „Opet nismo našli zajedničko rešenje."

Primećujem kako im se odlučnost polako topi i ustajem. „Žao mi je što ste morali ovoliko da se trudite", kažem najljubavnije što mogu. „I žao mi je što ste bespotrebno brinuli."

Okrećem se prema Čarliju. „Moramo da razgovaramo", najavljujem. „Mogu li večeras da te izvedem na večeru? Imam mnogo toga da ti kažem. I mnogo da ti se izvinjavam."

Čarli me dugo gleda. „U redu, Holi", naposletku kaže.

„To je jedina terapija koja mi je potrebna."

Sve liči na predstavu koja mora da se napusti pre poslednje scene. Na izlasku vidim kako Meg i dr Diford tiho razmenjuju nekoliko reči. Ne marim jer imam druge prioritete. Imam život i brak koji moram da sačuvam.

Šesnaesto poglavlje

Iza ugla pronalazimo miran italijanski restoran i sedamo za sto pored prozora. Dok posmatramo ljude koji žurno promiču na kiši, Čarli pije pivo a ja kiselu vodu. Podsećam Čarlija da smo na našem prvom sastanku isto ovako sedeli u restoranu, odmeravali goste za drugim stolovima i pokušavali da pogodimo njihove životne priče. Usiljeno se smeška. Trudi se ali je očigledno ljut i povređen. Naginje se preko stola, dovoljno blizu da ga niko ne čuje, i kaže, „Poželeo sam da jednostavno odem i više nikad te ne vidim. Ali opet...” Naglo ćuti i zuri u mene, kao da se bori s nečim što mu je na umu. „Da?”

„Ne znam. Sve je tako zbrkano. Ali ti više nisi svoja.”

„Daj, molim te. Ne počinji opet. Šta je? O čemu razmišljaš?”

Uzima me za drhtave, hladne ruke i govori mi da ćemo sve resiti, bez obzira na cenu. Kaže da je ovo večera povodom naše godišnjice i mada je ne proslavljamo kako dolikuje, bar donosimo neke odluke. Naredna godina našeg braka će biti bolja. Biće to pravi brak. Čuvaćemo jedno drugo i on će mi pomoći u svemu.

Htela sam ozbiljno da razgovaramo. Pokušavam da mu kažem kako mi ne treba pomoć jer ću se promeniti iz korena, da sam već počela da se menjam i da će to uvideti, ali me on učutkuje govoreći da ćemo o svemu tome pričati kasnije. Prvo moram da se odmorim i oporavim. Počinjem da mu pojašnjavam kako nisam bolesna ali me prekida uverenjem da se sada ostavimo toga. „Ponekad nije potrebno da bilo šta artikulišeš”, kaže mi. Otvaram usta da se pobunim ali me želja za prepirkom naprasno prolazi. Kao da mi je um isečen na fragmente. Precizno iseckan na bes i odbranu, poniženje i stid, mračnu ironiju, neobuzdanu frustraciju i lenju nezainteresovanost. I kao da nijedan od tih delova nije povezan s onim drugim i ne znam iz kojeg da se izrazim. Patetično ga pitam da li me i dalje voli ali me on ne čuje. Stoga kažem, iz vedra neba i iznenađujući samu sebe: „Izgubila sam ključ od kuće.”

„Molim?”

„Izgubila sam ključ od kuće”, ponavljam. „Nema ga na privesku.”

„Stalno gubiš ključeve”, primećuje Čarli, skrenut s teme. „Kakve to ima veze s bilo čim?”

„Ne znam. Samo sam htela da znaš.“

„U redu, rekla si mi“, nastavlja on. „Napraviću ti drugi - a ti nabavi privezak koji se ne raspada.“

Naručujemo jednostavno jelo, rižoto i salatu. Čarli prelazi na vino a ja se držim vode. Jedemo oprezno, skoro u tišini, kao da se uopšte ne poznajemo, ispipavajući jedno drugo.

Čarli deluje drugačije. Proteklih nedelja je bio razdražljiv, odbojan, mrzovoljan. Za neke stvari je i sam kriv, što me je donekle ljutilo. Sada se njegovo stanje pogoršalo a moja ljutnja povećala. I, bogzna zašto, nešto od toga je sasvim opravdana reakcija na moje ponašanje. Ponekad mi se čini da nam je brak postao psihološki eksperiment gde je dvoje ljudi smešteno u mali prostor s ciljem da jedno drugo muče do smrti.

Međutim, Čarli sada deluje smirenije, skoro zadovoljno, kao da drži stvar pod kontrolom, kao da bi mogao istinski da me zaštiti. Odlučio je da se potruži. Na licu mu vidim nešto što nisam nikada pre, i to me tera da mu padnem u zagrljaj. Takođe me tera da se uvučeni u neku duboku, mračnu rupu i prespavam zimski san sve dok ne grane proleće. Činim ono što je u tom trenutku najbolje, jedem rižoto sa slašću, uzimam gutljaj vina iz njegove čaše i puštam ga da me taksijem odveze kući. Čarli mi puni kadu i posle dugog kupanja odlazim u krevet. Ležim, zagledana u užasnu skulpturu nasred spavaće sobe. I ona gleda u mene, optužujući me za grozne stvari, sve dok Čarli ne uđe sa šoljom čaja i kutijom keksa. Osećam se kao dete. Gasi svetlo i stoji na vratima, gledajući me, čuvajući me. Omotavam ruke oko jastuka praveći se da spavam i u jednom trenutku se više ne pretvaram jer je naporan dan konačno iza mene.

Sledećeg jutra na poslu dobijam poruku od Krega. U njoj je samo ime kafića nedaleko od naše firme, tamo gde uvređeni klijent želi da se vidimo posle posla. Postiđeno razmišljam o paketu koji sam mu poslala. Gde mi je bila pamet? Najednom sam dobila viziju života provedenog u ispravljanju sopstvenih grešaka. Mogla bih to da objasnim kao šalu ili kao trenutak ludila ili kao ljupku ekscentričnost ili... Molim Lolu da ode preko puta i donese mi dva dupla espresa. Kada se vrati, nosim ih smrknutoj Meg.

„Možda bi i ti mogla sa mnom“, predlažem joj.

„Nisam ti potrebna", hladno odgovara ona.

„Meni si potrebna. I previše", insistiram.

„Izričito je tražio da vidi tebe", podseća me Meg.

Srcem kafu, osećajući kako mi prijatno prži jezik. Meg ustaje, ne pipnuvši svoju kafu.

„Ne znam", neodlučno kaže.

„Šta?"

„Moraš li svaki dan da imaš publiku? Mi nismo takvi. Nije nam potrebno sve to uzbuđenje."

U trenutku kada ugledam Krega u kafiću, shvatam da će sve biti u redu. Već je popio pola svog suvog martinija i kada me vidi, široko se osmehuje. Želi da mi naruči nešto žestoko ali odmahujem glavom. Odlučujem se za kiselu vodu. Ionako sam već popila više martinija nego ostatak ljudskog roda.

„Ti si luda", kaže on, iskapljujući piće i pokazujući šankerki da mu sipa još jedno. „Bilo je to upravo ono što nam je trebalo. Mislim na sadržaj paketa. Evo, slušaj ovo."

Knjiga pesama leži na šanku pored njegove čaše. Podiže je i na-glas mi čita pesmu. Otkrivam da imam poteškoća da ga pratim.

„Sjajno, zar ne? Nisam čitao pesme još od Oksforda. A što se ovog tiče..." Iz džepa vadi držač za tečni med. „Vrlo funkcionalna stvarčica", kaže, „i ima nečeg komičnog u vezi s njom. Pokazao sam je ljudima i svi su se smejali."

„Pa, pretpostavila sam da će ti biti smešna", dodajem, i to je sve što kažem. Mozak mi je previše zakočen da bih bilo šta verba-lizovala pa mi Kreg priča o dizajnerskom poslu. Klimam glavom na pravim mestima, odajući utisak udubljenosti i povremeno se osmehujem, odajući utisak saosećajnosti.

Sat vremena kasnije, on ustaje i pruža mi ruku. „Ovo je bilo izvrsno", priznaje mi. „Verujem da smo iskristalisali zajedničke ideje."

Rukujemo se.

„Mogu li negde da te odbacim?" pita on. „Ne, vraćam se u firmu", lažem.

„Ah, vi radni ljudi", kaže on kroz osmeh. „Vidimo se sutra. Zajedno ćemo da profitiramo."

Kada ostanem sama, naručujem još jednu kiselu vodu. Ono što mi zaista treba je parče papira i olovka ali na kraju spisak sastavljam u svojoj glavi. U pitanju je sortiranje prioriteta. Prvo Čarli. Drugo posao.

A onda sve ostalo. Moram da resim neke goruće probleme, kao što je kockarski dug. Sigurna sam da će neko razu-meti da je sve to bila samo greška. Neka to bude na trećem mestu mog spiska. Srediću i to. Nekako. Plaćam račun i pitam gde je toalet. Šankerka mi pokazuje na suterren. Nakon što operem ruke, dugo stojim zagledana u svoj lik u ogledalu. Potom nameštam kosu. „Korak po korak“, kažem sebi.

Kada se vratim u goli, kameni hodnik, slučajno se češem o muškarca u odelu i automatski mrmljam izvinjenje. Utom osećam kako me njegova ruka grabi za rame i grubo prislanja uz kameni zid. Hladnoća zida mi probija tanki, svileni sako. Risovo lice se nadvija nad moje sa skoro radoznalim izrazom. „Ne javljaš se“, šišti on.

Pokušavam da izmigoljim njegovom stisku ali on zamahuje šakom. Ne osećam udarac. Samo ga vidim kao eksploziju bele svetlosti i čujem pljesak njegovog dlana o moj obraz. Šamar mi izbija dah iz grudi.

„Zajebavaš me“, sikće on. „To mi se uopšte ne sviđa.“

Levom rukom me steže oko vrata kako ne bih mogla da vrištim dok mi desnom miluje obraz koji je upravo udario. Zatim je spušta niže, prelazeći preko dojke, stomaka i gurajući mi je među nogu. Unosi mi se u lice. Odozgo čujem zveckanje čaša i žamor gostiju. Ris mi šapuće na uho, „Poigravaš se sa mnom. Teraš me da ovo radim. Inače nisam takav. Sa devojkama sam sasvim običan muškarac...“

Ovo je ludost. Toliko sam uplašena da mi se utroba rastače. Znam da bi mogao sa mnom da učini sve što poželi i da ga u tome ne mogu sprečiti, ali čak i tada, čak i sa rukom oko mog vrata, kada počne tu tugaljivu priču o tome kako je običan muškarac, ne mogu da obuzdam smeh.

Lice mu postaje tamno od besa. „Šta je smešno... kučko jedna...“ dahće. „A kako ti se sviđa ovo?“ pita, zarivajući koleno u moje prepone i mameći mi bolan krik. Zatim mi čepa haljinu. Lice mu je tik uz moje tako da mu osećam dah i vidim vlažne usne.

„Jebala si se sa mnom“, šapuće mi. „Sada mogu da ti radim šta god hoću.“

Svom snagom pljujem u njega i sa zadovoljstvom vidim kako mu moja pljuvačka curi niz vrat. Ris zamahuje rukom i opet mi lepi šamar. Trzam se unazad, začuvši ali ne osetivši oštar udarac glavom o zid. Sledećeg trenutka mi čepa košulju od okovratnika nadole i spušta

usne na moje. Grizem ga i osećam slanu krv u ustima. Čujem njegov vrisak i još jednu eksploziju bola usled njegovog udarca.

Na stepenicama odjekuju koraci. Ris se odmiče od mene i nestaje trčeći uza stepenice. Dve žene ulaze u hodnik i bez reči prolaze pored mene. Ne primećuju me. Ne vide čak ni da se grčim od bola.

Noge mi klecaju i srce lupa takvom silinom da nekoliko minuta nisam u stanju da se pomerim. Stojim naslonjena na zid i slušam zvuk sopstvenog daha. Neko u toaletu povlači vodu i konačno se penjem uza stepenice, uranjam u jarko osvetljenje i smeh kafića, i dalje na svetlost mračnih ulica.

Sedamnaesto poglavlje

Gledam oko sebe. Zdepasta figura se tetura uličicom, osećam teskobu u grudima ali to nije on, samo neki drugi muškarac u odelu. Spuštam pogled na svoj sat. Nekoliko minuta posle sedam. U junu su dani tako dugi.

Kuda? Trebalo bi da idem kući, ali taksisti koji promiču pored mene su zauzeti a nemam snage za metro. Vadim mobilni ali koga da zovem? Na obraz spuštam dlan i oprezno opipavam otečenu kožu ispod oka, trzajući se od bola. Stežem sako jače oko sebe, trudeći se da ne mislim na njegovu grubu ruku na mom telu. Najednom osećam jezu i mučninu.

Moja firma je na samo nekoliko minuta odatle pa odlučujem da odem tamo. Sporo se krećem na klecavim nogama, osvrćući se sve vreme za slučaj da me prati. Penjem se na sprat i ulazim direktno u toalet. Palim svetio i stajem pred ogledalo, zureći u svoj odraz. Oči su mi krvave, lice otečeno, haljina pocepana i na obrazu se širi plava modrica. Skidam sako i proveravam štetu, zatim puštam hladnu vodu i umivam otok na licu. Opipavam potiljak, tamo gde mi je glava udarila o zid, i pod prstima osećam lepljivu krv. Bol koji onda nisam osetila sada je sve jači. Baš kao i očaj od kojeg mi se vrti u glavi tako da sam prinuđena da se uhvatim za lavabo da bih zadržala ravnotežu.

Sklapam oči. Utom čujem nejasan zvuk koji dopire iz hodnika i otvaram oči. Koraci. Neko ulazi u firmu i pali svetio. Paralizovana sam. Nemoćno posmatram olupinu od žene u ogledalu. Koraci mi se približavaju, zastaju, nastavljaju. Vrata se uz škripu otvaraju.

A onda Meg staje iza mene. Ne okrećem se ali nam se oči sreću u ogledalu. Jedan trenutak se ćutke gledamo. Čini mi se da vidi kroz mene, pronicući u sve sablasne dubine moje duše za koje nisam ni znala da postoje. Toliko sam uplašena i usamljena da jedva stojim uspravno. Ali pogled ne odvajam od njenog. Je li ovo prijateljstvo, pitam se, nešto iznad naklonosti, pa čak i ljubavi? Je li ovo ona užasna intimnost spoznaje? Ili nešto sasvim drugo?

„Meg“, uspevam da izustim.

„Ovako više ne može“, odgovara ona, prilazeći mi i spuštajući ruku na moje rame. Osećam njene tople prste kroz svoju tanku košulju. Ruka joj je neobično teška. Da li me teši ili samo izigrava čuvara koji odvodi zatvorenika? Konačno se okrećem; ona mi stavlja ruku oko ramena i vodi me u kancelariju.

„Moraš da ispričaš policiji - trebalo je to odmah da učiniš. Sada stvarno moraš.“ „Ali...“

„Nema ali. Čovek je opasan - znala sam to čim sam ga ugledala. Neće se zaustaviti.“ „Meg?“

„Vozim te u policijsku stanicu. Odmah! Kola, su mi ispred. Došla sam da uzmem neke fascikle. Idem da ti donesem sako.“

Vraća se s njim, ogrće mi ga preko ramena a zatim mi pomaže da siđem do njenih kola. Smešta me na zadnje sedište i vezuje mi sigurnosni pojas.

„Meg“, kažem kada sedne za volan i upali motor.

„Da?“

„Šta se dešava sa mnom?“

„Ne znam.“

„Stalno mislim da ima nešto što mi nisi rekla.“

„Razgovaraćemo kasnije.“

„Nikada nismo krile tajne. Jedna drugoj smo govorile sve.“

„Prijavićeš tog Risa policiji. Sve ostalo može da sačeka.“

„Mrzim čekanje.“

„Znam“, suvo uzvraća ona.

„Ima li Čarli ljubavnicu?“

„Kasnije, Holi.“

„Ima, je l' da? Ne krivim ga. Pitanje je, ko je ona? Ko, Meg?“

„Stigli smo.“

Kada posle četrdeset minuta čekanja konačno sednem preko puta policajke po imenu Džil Korkoran, ne uspevam da pronađem način da joj ispričam priču. Neverovatno mi je teško da joj opišem živahan mada nedovoljno jasan košmar zbog kojeg se u sitne sate budim okupana znojem. Meg, koja sedi pored mene, uspeva da me podstakne na razgovor i tako policajki ispovedam svoju ružnu priču.

Džil Korkoran ima prijatno lice, pametne oči i istančan sluh. Strpljivo me sluša, ne prestajući da mi dopunjava plastičnu čašu

vodom koju nemilice pijem, kao da bi njom mogla da operem svu nečistoću iz sebe. Navodi me da detaljno opišem kako me je Ris udarao. Zagleda mi obraz i ranu na potiljku, koja ne prestaje da krvari. Zahteva da joj pokažem gde me je tačno dodirivao i ispričam joj sve što mi je radio.

Ne gledajući u Meg ali osećajući njen pogled na sebi, pričam kako sam ga upoznala. Otkrivam policajki da sam noć provela s njim. Ne izostavljam njegove telefonske pozive Čarliju, kao ni gaćice koje mi je poslao poštom. Meg gleda u svoje ruke, mirno skrštene na njenom krilu. U jednom trenutku osećam, pre nego što vidim, kako joj se prsti trzaju ali ne prestajem da pričam. Sada će uvideti kakva sam zaista osoba. Džil Korkoran ne deluje nimalo iznenađeno, niti osuđivački, i na tome sam joj zahvalna. Niki Frenč

„Biću iskrena sa vama, gospođo Kraus.“

„Holi.“

„Holi. Možemo da ga privedemo na informativni razgovor. Postoje neke potencijalne tužbe. Ali neće biti lako.“

„Pogledajte joj modricu“, kaže Meg.

„Imali ste vezu s tim muškarcem.“

„Ne vezu, samo ružnu, besmisleni aferu za jednu noć...“

„To se mene ne tiče. Samo znam kako bi izgledalo - kako bi moglo da izgleda - ako ikada izađe pred sud.“

„Bila sam pijana“, podsećam je. „Pijana, glupa, nesmotrena, luda. Znači, samo zato što sam jednom spavala s njim daje mu za pravo da me napada i preti mi, i da se opet izvuče?“

„Ne. Uopšte nije tako. Samo hoću da znate šta bi to uključilo. Morali biste da opišete poroti sve što ste sada opisali meni. Morali biste da razotkrijete svoj privatni život i svoje ponašanje. Znae li koliko slučajeva silovanja završava kažnjavanjem počinioca?“

„Ne.“

„U nekim delovima zemlje, jedan od pet prijavljenih slučajeva. A to uključuje i nepoznatog silovatelja. I to su slučajevi koji stignu do suda, gde policija i državne službe smatraju da postoji šansa za kažnjavanje. U slučaju poznatih silovatelja...“

„Nije me silovao. I nisam ga poznavala“, jetko kažem.

„Ne morate da me ubeđujete, Holi. Morate ovo da znate pre nego što nastavite dalje. U vašem je interesu.“

„Razumem.“

„Udati ste.“

„Da.“

Nastaje pauza koju Meg koristi da upita, „A šta ako opet pokuša?“

Džil Korkoran joj ne odgovara. Pogled ne skida s mene. Očigledno je u pravu.

„Živu bi me pojeli“, kažem i okrećem se ka Meg. „Nedavno sam sanjala košmar. Kako svi ti ljudi pokazuju prstom na mene i vrište. Lica im ulaze i izlaze iz vidokruga. Risovo, Deborino, i onog tipa koji je igrao poker, i onog muškarca kojeg sam oborila na zemlju.“ Primećujem kako Meg iznenađeno trepće ali nastavljam dalje, „I Čarlijevo, mislim. Tvoje takođe. I svi me optužujete. Ako odem na sud, biće to ostvarenje tog košmara. Sve bi mi se vratilo.“

Ustajem i otkrivam da mi noge više ne klecaju. „Hvala vam“, kažem Džil Korkoran. „Mnogo ste mi pomogli.“

Rukujemo se i kroz glavu mi proleće misao, Mogla bi da mi bude prijateljica. Brižna policajka u noćnoj smeni. Tračak svetlosti u mračnom tunelu.

Meg me vozi kući i mada izražava želju da svrati, insistiram da to ne čini. Hoću nasamo da pričam sa Čarlijem.

Osamnaesto poglavlje

Međutim, Čarli nije kod kuće. Unutra zatičem mrak, tišinu i prazninu.

Penjem se na sprat, skidam sa sebe komplet, bacam ga u ugao sobe i oblačim kućnu haljinu. Češljam kosu, ne gledajući se u ogledalo, čvrsto je skupljam u rep i obuvam tople papuče. Silazim u kuhinju gde iz zamrzivača vadim led, presipam ga u kuhinjsku krpu koju privijam na pulsirajući obraz.

Zovem Čarlija na mobilni telefon i čujem kako aparat zvoni u svom skrivenom mestu iza tostera. Delom svog bića osećam olakšanje što ne moram s njim da razgovaram o onome što se desilo ali istovremeno znam da svaki put kada ne pričamo, odlažući objašnjenja i ispovesti na nekoliko sati, naš odnos se dodatno zapetlja sve dok među nama ne ostane više ništa osim praznine. Ah, da. Ja sam nekada bila ta žena i on je bio taj čovek. Bilo je trenutaka kada smo znali svaki detalj iz dana onog drugog, i svaku misao koja onom drugom proleće kroz glavu. Delili smo male stvari -bolno grlo, sendvič koji je pojeo za ručak, reči koje su mu dobačene u autobusu, zalazak sunca koji ste posmatrali, čarape koje je kupio - baš kao i velike stvari, one koje su najvažnije.

Sada ne znam gde je. Ne znam ni s kim je, niti o čemu razmišlja. Ne znam šta ću mu reći kada se bude vratio i ne znam kako će odreagovati. Hoće li mu lice biti nežno ili grubo? Hoće li mirisati na drugu ženu? Ženu koja je ljubazna, smirena, tolerantna i krotka.

Pržim kajganu i pečem tost, terajući sebe na jelo, zatim pijem dve šolje zelenog čaja. Spuštam čelo na kuhinjski prozor, gledajući u tamu zapuštenog vrta gde vetar miluje dugu travu i mrsi krošnje. Telom mi prolazi drhtaj.

Utom čujem zvono na vratima. Pomeram se na sredinu kuhinje i za trenutak tu nesigurno stojim. Čarli sigurno nije a ja ne želim da vidim nikog drugog. Pomisao na svaki napor krivljenja usana u osmeh, smišljanje učtivih reči koje bi trebalo iz njih da izađu, kao na primer, „Da, ne, dobro sam, uđi...” nepodnošljiva je.

Zvono se opet oglašava. Dva kratka i jedan dugi ton. Možda je Čarli zaboravio ključeve. Zatežem ućkur na kućnoj haljini, prolazim kroz hodnik i otvaram ulazna vrata tek toliko da mogu da provirim napolje.

„Verovatno ste pogrešili...”

Teška ćizma se isprećuje pre nego što stignem da zalupim vrata. Ćujem gromki, muški smeh, kao da je nešto nesvakidašnjje smešno.

„Pazi bogati”, kaće i nasilno otvara vrata, odgurujući me nazad u hodnik. „Ti mora da si Holi?”

Mlad je, možda još tinejdđer, sa pubertetskim aknama na licu i tankom vratu. Kosa mu je ošišana na jedan milimetar. Na levoj obrvi ima mindušu i još nekoliko u levom uhu, ali ne i u desnom jer na tom mestu stoji samo patrljak od uha. Kao da mu je odgrizeno ili nešto slično. Na sebi ima vrećaste pantalone sa džepovima i sivu majicu bez rukava, uprkos zimi. Obe mišice su mu istetovirane a primećujem i neke nedovršene tetovaće na grudima.

„Ne poznajem te”, kaćem. „Molim te, izađi.”

„Gotivna gajba”, mrmlja on kroz još jedan rafal smeha a onda grubo šmrkće i nadlanicom briše nos.

„Zvaću policiju.”

Mladić vadi nešto iz svog džepa - ne vidim šta - i prebacuje u drugu ruku. Tek tada ćujem klik i vidim metalnu oštricu koja sija u polumraku. Za trenutak oboje zurimo u noć. Mladić se smeška kao daje upravo izveo mađionićarski trik.

„Nemoj”, sugeriše mi, sklapajući noć i vraćajući ga u džep. Opet šmrkće i nervozno se češe po ruci. Oko njega se širi jak vonj znoja i lepka. Ovaj mladić je smešan, zaključujem. Ne može ništa da mi učini, apsolutno ništa. Stiskam pesnice.

„Šta hoćeš?”

„Pivo, za početak.”

Grabi me za ruku i vuće za sobom u kuhinju. Otvara frižider i proućava njegov sadržaj.

„Moće i ovo.” Otvara flašu, uzima poveći ćug i glasno podriguje. „Uredno i glatko. Bez frke.” Opet sledi grohotan smeh. „Poznaješ Vika Norisa?”

„Ne poznajem.”

„Duguješ mu jedanaest hiljada funti. Ili, tačnije", naglašava svaki slog kao daje ponosan na svoje umeće, „toliko duguješ kompaniji *Kauden braders*."

„To je bila greška", odgovaram. „Nije mi bilo dobro. I ne znam da igram poker. Te noći nisam znala šta radim."

Ovaj me prezrivo gleda, ne prestajući da se smeška. „Gadna masnica na obrazu", primećuje.

„Izgubila sam devet hiljada a ne jedanaest", dodajem. „I nemam ih. Nemam ništa."

Mladić uzima još nekoliko gutljaja piva i teško uzdiše. „E, baš me zaboje", kaže. „Samo ti prenosim ono što mi je rečeno. Da platiš. Kapiraš?"

„U redu", mrmljam, želeći da mu što pre vidim leđa.

Ali on seda za kuhinjski sto kao da mu se nikud ne žuri i drsko širi noge. Na glavi i rukama ima kraste koje ne prestaje da češe svojim izgrizenim noktima.

„A da vidimo šta ima ovde", kaže, grabeći moju torbu i vadeći iz nje novčanik. Unutra pronalazi dvadeset pet funti i nešto sitnine. Uzima ih i gura u džep od pantalona. „Šta tvoj muž kaže na sve ovo?"

Ne odgovaram.

„Kladim se da mu nisi ni rekla." Ustaje i prilazi mi. Zapahnuje me oblak piva. „Šta ti ono beše nisam rekao? Ah, da. Vik kaže da je trenutno jedanaest ali da će za nedelju dana biti dvanaest. A za dve nedelje trinaest. I tako redom. Kapiraš? Uskoro dolazim po kintu. U gotovini."

Klimam glavom.

„Zovem se Din. Vidimo se, Holi."

Nevoljno izlazi iz kuhinje i dalje hodnikom ka vratima. Odlazim za njim i posmatram kako silazi na trotoar, zatim klimajući nestaje niz drum. U jednom trenutku prolazi pored Čarlija koji korača u suprotnom pravcu. Zatvaram vrata i nemoćno se naslanjam na njih. Trenutak kasnije, čujem okretanje ključa u bravi.

Odmičem se, uspravljam ramena i na licu nameštam osmeh dobrodošlice. „Zdravo, Čarli" pozdravljam ga kada uđe sa hladnoće. Obrazi mu gore i oči sijaju dok živahno korača hodnikom. „I ja sam malopre stigla. Pala sam i udarila se u obraz. Ništa strašno, ne brini. Izgleda gore nego što jeste. Kako si proveo dan?"

by voki

O, pomoz mi, pomoz mi, pomoz mi, dragi Čarli. Neka mi neko pomogne, bilo ko, pre nego što se raspadnem, zapravo želim da vrisnem.

Devetnaesto poglavlje

Sledećeg jutra Čarli me budi. Pomaže mi da sednem u krevetu i na obraz mi privija nekoliko obloga od leda. Dodaje mi katu, vrelu i jaku. Seda na krevet pored mene i posmatra kako je pijem. Donekle oživljavam. Sloj stakla koji me je ograđivao od svega što nisam bila ja, kao da se stanjio.

„Izvini...” počinjem. „Za... za sve, zapravo.”

„U redu je”, odgovara Čarli, milujući mi kosu.

„Mislim da nisam sasvim svoja.”

„Potrudimo se da se povратиš”, uverava me.

„Jao, Čarli”, cvilim. „Znam da si dobar u popravljanju stvari, ali...”

„To mi je hobi.” Oči mu neobično sijaju.

Želim da ga pitam, S kim spavaš? Znam da postoji druga žena: u poslednje vreme je previše predusretljiv i istovremeno tako dalek. Najednom deluje mlađe, uglađenije, energičnije, podsećajući na mladića u kojeg sam se zaljubila pre godinu dana. Želim da vrisnem: „Kada ćemo prestati da lažemo jedno drugo? Zašto ne izbacimo svu prljavu, toksičnu istinu i osudimo je, izrugamo joj se?” Umesto toga spuštam dlan na njegov obraz i zarivam lice u jastuke.

Već je osam sati. Na poslu ću ostati do šest. Punih deset sati igraću ulogu Holi Kraus, sve dok konačno ne siđem sa pozornice, zaključam vrata i legnem u krevet. Kada bi današnji dan prošao bez pogoršanja, sutra bih se već osećala za nijansu bolje, i tako redom.

U početku ide dobro. Obavljam sve svoje ranojutarnje rituale. Uspevam čak i da progutam nekoliko zalogaja nečega što Čarli stavlja pred mene, govoreći da moram da jedem, što zvuči razumno. Koža mi je nadražena, kao da sam preležala neku bolest ili ću se tek razboleti. Svaki predmet oko mene kao da je dodatno osvetljen, iznutra je isti kao spolja. S neobičnom pažnjom se oblačim i šminkam, stavljajući tako svoj oklop protiv sveta iako ništa ne može da sakrije pomodreli otok na obrazu. Pod Čarlijevim budnim okom oblačim jaknu.

Pre nego što krenem na posao iznosim svoj mobilni aparat u vrt gde Čarli ne može da me čuje i zovem Stjuarta.

„Holi? Vidi, vidi, vidi. Nisam se nadao da ćeš se skoro javljati.”

„Ma nemoj?” neubedljivo pitam.

„Ono je bilo sjajno veče, zar ne?” kaže on, preglasno.

„Koje večer?”

„Pretpostavljam da ih ti imaš više. Mislio sam na tvoj pokeraški podvig i sve što je išlo uz to.” „Zbog toga te i zovem.”

„Kada ćemo opet da se vidimo?” Stjuart je neobično zagrejan za tu ideju.

Duboko uzdišem. Nemam nikakvu želju da se viđam s njim ali ne mogu da smislim drugi način da mu preko telefona kažem „Treba mi velika usluga ali što pre”, pa ugovaramo sastanak istog jutra.

Nalazimo se u kafiću. Trudim se da suzbijem osećaj krivice zbog iskradanja iz firme, govoreći sebi da je ostalima verovatno drago što ću im se nakratko izgubiti iz vida. Stjuart izgleda elegantno i samouvereno u tamnom odelu i beloj košulji sa kravatom. Donosi nam kafu u velikim šoljama jarkih boja koje izgledaju skoro kao dečje.

Za trenutak me ispitivački gleda a onda kaže, „Neko ti je konačno pokazao šta zaista misli o tebi?”

Podižem ruku na pomodreli obraz. „Pala sam.”

„Ma naravno!” Sarkastično se ceri. „Ionako izgledaš neispavano.”

„Spavaću kad umrem”, brecam se. „Tako se to kaže. Ili bar kada sve sredim. Video si šta se desilo na pokeru?”

Stjuartov osmeh postaje previše servilan. „Da, video sam.”

„Izvini”, nastavljam. „Sećanje na to večer mi je malo isprekidano. Ali znam da sam bila nepristojna. Ako sam bila nepristojna prema tebi, onda izvini.”

„I više nego nepristojna.”

„Izvini.”

„Pitao sam se šta sam ti uradio da me toliko ponižavaš pred svima.”

„Izvini, Stjuarte. Verovatno sam utripovala da mi se nabacuješ pa sam ti spuštala. Ali to se ne zaboravlja.” „Zbog čega si htela da me vidiš?” „Izgubila sam mnogo novca.” „Znam. Bio sam tamo.”

„Sigurno su videli koliko sam neiskusna i sve to. Ne mogu da verujem da i dalje traže novac. Pre neki dan mi je neki tip došao na vrata. Pretio mi je. Ne znam odakle mu moja adresa.”

Stjuart me bezizražajno gleda ali mudro ćuti.

„Šta misliš, mogu li s nekim da porazgovaram?”

Stjuart pravi grimasu kao da ništa od toga više nije važno. „Možeš da pričaš sa Tonijem, ako hoćeš. Ili sa Vikom. Ali ne znam šta očekuješ. Poker je ozbiljna igra. Videla si da smo igrali u novac. Kao

kada odeš u supermarket, napuniš kolica namirnicama a onda tražiš da ih odneseš kući bez plaćanja."

„Ali jedanaest hiljada funti."

„Kao što rekoh, možeš da pričaš sa Tonijem." Sledi vrlo gadan deo. Teško gutam.

„U stvari, Stjuarte, nadala sam se da bi ti mogao da popričaš s njima."

Nastaje duga pauza. Stičem utisak da Stjuart na neki način uživa u ovoj situaciji.

„Hoćeš i to da ti resim?" pita on. „Kako to misliš 'l to'?"

„Pa, tražila si da se razračunam sa Debi Triket, sećaš se?"

„Nisam bukvalno tražila. Sam si se ponudio. Uostalom, od onda mi se više nije javila."

„A šta misliš što ti se nije javila?"

„Zato što zna da nema slučaj."

„Nadam se da si sigurna u to", odgovara Stjuart.

„Ne razumem."

„Video sam se s njom. Razgovarali smo. Izgubila je stan i biće beskućnica. Prinuđena je da traži posao bez ikakve preporuke. Dala si joj otkaz i sa poslom je izgubila sve. Stoga bi trebalo znati daje tretirana pravedno."

„Na čijoj si ti strani?"

„Ni na čijoj. Ja sam posrednik. Hoću da nađem najbolje rešenje za obe strane. Mislio sam da je važno da shvatiš koliko je Debora povređena. Slaba je. Ti to možda ne možeš sasvim da razumeš."

„O, razumem..." počinjem a ona naglo ćutim, streljajući ga pogledom. Stjuart blago rumeni. „Ne mogu da verujem. Tucao si je."

Stjuartovo lice poprima tamnocrvenu nijansu dok se osvrće oko sebe.

„Tiše malo", opominje me. „Šta je s tobom?"

„Jesi li?"

Preteći podiže drhtavi kažiprst i za trenutak mi se čini da će mi ga zabiti u oko. „Nisam, ako već hoćeš da znaš", uspeva da izusti. Čini se da je naprasno izgubio dah. „Šta je s tobom? Stalno to radiš ljudima. Tražiš im slabu tačku. Jer, svi je imamo. A kada je nađeš, onda kreneš da uništavaš. To si uradila Debi. Uхватила si je kako pravi grešku. Pametna si. I odmah si to iskoristila da je dokrajčiš. Isto radiš i meni. Misliš da ćeš se izvući, a? Je li to način na koji pokazuješ svoju

nadmoć? Ili samo uživaš u kinjenju drugih? Čisto da vidiš koliko ti se može, a? Za početak, nema šanse da se izvučješ iz duga prema Viku Norisu. Probaj da mu cvrkućeš i lepršaš trepavicama pa da vidimo dokle ćeš dogurati. Taj nikom ne oprašta i ne zaboravlja. A ako budeš čekala, nadajući se najboljem, otkrićeš na šta sam mislio."

Stjuart zastaje kao da mu je ponestalo daha.

„Jesi li završio?" pitam.

„Nisam", odgovara on. „Došao sam ovde da pričam s tobom o Debi."

„I?"

„Pokaži kako si u stanju da eliminišeš bar jednu katastrofu. Daj joj još jednu šansu. Obećava da će biti bolja. I poručuje ti da će sve zaboraviti."

„Da će sve zaboraviti?"

„Tako je. Dakle, šta da joj kažem?"

Moram da porazmislim. Srce mi udara tako jako da jedva čujem šta mi Stjuart priča. Ne mogu normalno da razmišljam.

„Imam poruku za Deboru", naposletku kažem. Stjuart se naginje bliže. „Poruči joj da odjebe. Sreća pa smo je uhvatili u grešci. Ne bih joj više verovala ni da iznosi đubre."

Ustajem i odlazim.

Vraćam se u firmu, vukući se poput pijane žene, i stropoštavam se u svoju stolicu. Noge mi klecaju i kada pokušam da radim na kompjuteru, prsti mi drhte tako jako da uporno pritiskam pogrešne tipke, zapetljivajući se u programima. Ne znam koliko vremena prolazi: kao da se sve dešava istovremeno. Sećam se da Lola pred mene spušta solju kafe koju nesmotreno prolivam po stolu.

Pokušavam da sklonim fascikle i papirnim maramicama obrišem nered dok me oni oko mene teše kako to nije ništa strašno. Kasnije uzimam zalogaj sendviča ali mi je toliko muka da ga pljujem u kantu za otpatke.

Međutim, dobro se sećam razgovora sa Meg i Triš u vezi sa Deborom. Glasom, koji kao da ne pripada meni, pričam im kako sam možda pre naglila ali se one više ne slažu sa idejom da bi joj trebalo pružiti drugu šansu. Triš mi odlučno sugeriše da je naš advokat proučio sva dokumenta i zadovoljan je što smo se u datim

okolnostima poneli savršeno korektno. Slučaj je više nego jasan i nema prostora za drugu šansu.

„Znači, to je to“, kaže Meg. „Više ne razmišljaj o Debori.“

„Više ne razmišljaj o Debori“, tupo ponavljam.

Nešto kasnije, Meg mi spušta ruku na rame i nekoliko puta izgovara moje ime, pitajući me jesam li dobro. Kažem joj da jesam ali ne mogu ni na šta da se usredsredim. Iz glave mi ne izbija jučerašnja poseta, Din koji vonja na lepak i znoj, njegov smeh dok mi saopštava da moram da platim kockarski dug i mimoilaženje sa Čarlijem ispred kuće. Sećam se Stjuartovog lika za koji sam verovala da je prijatan i dobroćudan ali koji je jutros vrcao od neprijateljstva i gađenja. A tu je i Ris. Je li mi beše juče cepao odeću i udarao šamare? Opet proživljavam udarac glavom o kameni zid. Sve liči na san, užasan san u kojem se sve ružne stvari odjednom obrušavaju na mene, sve užasne stvari koje sam učinila proganjaju me i znam da od njih ne mogu pobeći. Sve što radite, bilo da se borite, bežite ili vapite za pomoć, beznadežno je. Komično je.

„Ti plačeš“, čujem nečiji glas. Meg, koja se niotkuda stvorila pored mene. „Zašto plačeš?“

„Ne mogu da se zaustavim.“

Sedim zagledana u prazan ekran monitora i čujem telefonsko zvono. Meg se okreće prema Loli i kaže joj da je stigao taksu i da se pobrine da njim stignem kući. Zvuči kao neobična ideja ali ujedno i razumna. Nisam sigurna da li bih bila u stanju da taksisti dam instrukcije za slučaj da se izgubi. Kažem Meg da samo moram da zatvorim sve prozore i vrata kako bih preživela oluju i da ću se posle toga vratiti u normalu. Poručuje mi da ne moram da žurim sa oporavkom. Odgovaram joj da je to sve što mi treba. Obaveštava me da bi trebalo da preduzmem mere zaštite od Risa. I od Debore, suviše je reći. I od uterivača dugova. I same sebe. Kako se preduzimaju mere zaštite od samog sebe?

Čini mi se da kući stižem za nekoliko minuta. Lola mojim ključem otvara vrata i ulazi sa mnom u kuću. Dok sa mene skida odeću, kažem joj kako je to prvi put da me žena svlači, naravno, posle moje majke. Činili su to mnogi muškarci, kažem joj, ali ne i žene. Izvinjavam se Loli. Trebalo bi da joj pomognem. Ipak je to moj posao. Ušuškava me u krevet, navlačeći mi pokrivač do brade. Nameštam se udobnije, slušajući je kako odlazi. Kada se ulazna vrata zatvore, kuća postaje

sablasno tiha. Sama sam. Spolja dopiru prigušeni zvuči graktanja ptica i automobilskih sirena. Tamo su ljudi koji me mrze, neki iz dobrih, neki iz loših razloga, a neki bez ikakvog razloga. Ima ih svuda. Pokrivam se preko glave i skupljam kolena do brade. Lice zarivam u dlanove i neutešno plačem.

Dvadeseto poglavlje

Dan prolazi i ubrzo pada rana, zimska noć. Kroz prozor gledam kako se nebo smrkava, vazduh se hladi i zelene brojke na digitalnom satu menjaju sa pet na šest, zatim na šest i trideset... Čarli se ne vraća kući. Gde je? U ovo doba je obično kod kuće i čeka mene da se vratim s posla.

Konačno teram sebe iz kreveta, oblačim kućnu haljinu, silazim u prizemlje i zovem Čarlija na mobilni.

„Da?”

„Čarli, hoćeš li uskoro kući? Osećam se nekako čudno.” „Stvarno? Hoćeš odmah da dođem?”

„Gde si?”

„S prijateljima.”

Naprežem se da čujem zvuke u pozadini. „Nemoj”, naposletku kažem. „Glupo od mene. Ne moraš da žuriš. Biću dobro.”

„Neću dugo”, obećava on. „Stižem do osam, važi?”

„Važi”, mrmljam. „U redu.”

Zovem Meg.

„Ja sam”, kažem kada se javi.

„Holi.” Zvuči frustrirano. „Je i' ti bolje?”

„Izvini zbog onog danas.”

„Ne sekiraj se. Nego, slušaj, mogu li kasnije da te pozovem? Nije baš pravi trenutak...”

U pozadini čujem muški glas koji je zove.

„S kim si to?” pitam. „Meg, ko je to s tobom?”

„Slušaj, razgovaraćemo sutra, ako dolaziš na posao. Ne mogu sada, ne preko telefona. Odmori se i ozdravi što pre.”

„Meg”, ne odustajem, ali ona prekida vezu. S druge strane nema nikog i sve što čujem kada priljubim slušalicu uz uvo je zvuk sopstvenog daha.

Vučem se uza stepenice i uvlačim u krevet. Nastavljam da zurim u digitalni sat.

Kada čujem zvono na vratima, praćeno lupanjem, tako jakim da se čini kao da će provaliti unutra, isprva mislim da je to san u kojem neko dolazi po mene. A onda se budim i sedam u krevetu. Buka ne jenjava. Ubrzo čujem prasak razbijenog stakla. Ne preduzimam ništa. Spuštam se u krevet i nastavljam paralizovano da ležim. Preplavljuje me umor, težak i jak poput gvozdene pokrova koji nemam snage da zbacim sa sebe. Znam da će se dogoditi nešto loše ali nemam snage da se uplašim. Noge su mi dva panja a grudi ledeni glečer. Mirno ležim, grčevito stežući jastuk. Čujem kako se ulazna vrata zatvaraju a potom stolicu koja škripi po kuhinjskom podu.

Ubrzo stepenicama odjekuju koraci i konačno me obuzima užas, kidajući mi utrobu, ostavljajući me bez daha, ježeći mi kožu i gušeći mi dušnik.

„Ustaj, Holi“, naređujem sebi. „Ustaj!“

Skačem iz kreveta, posrćući kada stanem na noge. Delićem svog bića svesna sam pulsirajućeg obraza, bola u glavi, hladnog parketa pod tabanima, svetlucave tmine vedrog, noćnog neba, prigušene buke koja dopire sa ulice.

Telefon, razmišljam. Tako je - pozvaću policiju. Spuštam se na pod, grabim telefon sa noćnog stočića i pokušavam da ukucam dve brojke ali je u sobi previše mračno a moji prsti su ukočeni i šeptrljavi. Čujem pisak pogrešno biranog broja, zatim korake pred vratima spavaće sobe. Sledećeg trenutka vrata se grubo otvaraju i udaraju o zid. Sa svog mesta na podu mogu da vidim samo crne cipele i sive pantalone.

Pod svetlom iz predsoblja uspevam da ukucam broj na telefonu, ispuštajući nekontrolisani jecaj.

„A, tu si. Kriješ se, je li?“

Na zvuk njegovog glasa moj strah nestaje i najednom sam veličanstveno smirena, kao daje olujni vetar naprasno utihnuo i opet mogu jasno da vidim. Ustajem, ne ispuštajući telefon iz ruke.

„Stjuarte? Šta radiš ovde?“

„Šta misliš šta radim? Došao sam da razgovaramo, to je sve.“

Reči su mu nepovezane i celo telo mu se ljulja.

„Pijan si. Halo? Halo? Da? Je li to policija? Da. Zovem se Holi Kraus i hoću da prijavim provalu...“

Stjuart nasrće na mene i izbija mi telefon iz ruke. Gledam ga kako skakuće po podu kada ga šutne daleko od nas a potom čupa kabl iz zida. „Tako“, dahćući kaže. Lice mu je znojavo i tamno.

„Gubi se odavde", vrištim.

„Ne dok ne popričamo."

„Nemamo više šta da pričamo."

„Holi Kraus. Misliš da si mnogo pametna, je li? Misliš da si najbolja?"

„Idem dole. Skloni se."

„Danas po podne smo pričali s tvojim jebenim advokatom, posle onog našeg razgovora. Nisi slušala šta sam ti rekao, zar ne? Nikad ne slušaš."

„Tako nas je savetovao advokat..."

„Umukni, jebote, bar jednom. Debora neće dobiti čak ni preporuku!" Glas mu je sve jači a lice sve crvenije. „Sada kada je ponižena, gaziš je još više. Uživáš u tome. Poslednji osećaj moći. Kao što si uživala ponižavajući mene, cereći mi se pred svima. Sta misliš kakav je osećaj? I hoćeš li ikada da prestaneš?"

„Samo zato što imaš nešto sa Deborom ne daje ti za pravo da..."

„Koji ti je kurac?" sikće on. „Kako ne možeš da utuviš u tu tvoju sjebanu glavu da između mene i Deборе nema ničeg? Samo - samo pokušavam... a ti mi se podsmevaš."

„Skuvaću nam kafu", kažem. „Nije mi bila namera da bilo koga ismevam."

Stižem do vrata spavaće sobe ali me njegova ruka grabi za rame i grubo okreće. Kada mi se unese u lice, na bradi mu vidim pljuvačku i iz usta osećam jak vonj alkohola. „Ne ideš ti nigde."

„Skidaj ruke s mene."

„Ne ideš nigde dok ti ja ne kažem."

Odguruje me ka zidu. Udaram ga po licu i gledam kako se tetura unazad. Sa komode podižem ogledalo koje mi je poklonila baka, držeći ga za stalak poput teniskog reketa, razbijam mu ga o glavu, slušajući kako urla od bola i besa. Trčim prema vratima, nadajući se da sam slobodna, međutim, on me hvata za kućnu haljinu i vuče ka sebi, zatim mi spušta šamar posred lica. Od siline udarca zabacujem glavu unazad, osećajući oštar bol u vratu.

Stjuart mi ne pušta ramena dok mu se lici krivi od užasa i kajanja. „Holi, nisam hteo", mrmlja, „ali ti jednostavno ne prestaješ. Morao sam nekako da te zaustavim."

„Pusti me", sikćem. „Pusti me."

Stisak mu se steže. Podižem glavu i naslepo ga udaram. Dok Stjuart uzmiče, istrčavam iz sobe i jurim niz stepenice. Mislim da ga čujem iza sebe, baš u trenutku kada promašim stepenicu. Grozničavo širim ruke ne bih li se za nešto uhvatila i bespomoćno grebem noktima po zidu. Sledeće što čujem je udarac o ogradu stepeništa dok posmatram kako mi se podnožje približava kao u usporenom filmu. Najednom mi je sve savršeno jasno: malter na zidovima koje nikada nisam stigla da okrećim; iskrzani tepih pod mojim cevanicama; zadihani čovek iza mene; cipele u hodniku sa olabavljenim pertlama.

A onda svom težinom padam na tvrdi pod. U glavi mi eksplodira svetlost. Nesnošljiv bol preplavljuje mi celo telo. Čujem nekog kako cvili i znam da sam to ja. Otvaram oči i vidim dve ruke koje posežu za mnom, kao da žele da me izvuku iz vode. Jedna noga mi je još na stepenicama. Drugu ne osećam sve dok ne pokušam da se pomerim i shvatim da je neprirodno savijena ispod mene. Uganuli članak mi pulsira u agoniji bola.

„Holi“, vapi muški glas. „o, bože, Holi.“

U glavi mi nešto zavija. Ipak nije u glavi nego spolja. Neko lupa na vrata. Vrata se otvaraju. Opet cipele ispred mog lica, obične crne cipele. Pridižem glavu i vidim muškarca, dva muškarca u uniformi. Iza sebe čujem Stjuarta koji kaže, „Bilo je slučajno. Nisam je gurnuo. Bilo je slučajno. Nisam hteo. Nisam...“

„Zdravo“, kažem i zahvalno spuštam lice na hladan, prašnjav pod, sklapajući oči. Osećam se tako spokojno, skoro srećno. „Drago mi je da ste stigli.“

Stjuartu stavljaju lisice iako im kažem da on zaista nije kriv za moj pad. Ne krivim ga. Ne krivim nikog. Sada se osećam tako daleko od svog tog ružnog, haotičnog događaja. Kakav dan. Pun mržnje i nasilja; ružnih lica i prljavih reči.

Stavljaju me na nosila i pokrivaju mekim ćebetom. Nepoznata žena mi drži ruku dok me ubacuju u ambulantna kola. Svi znaju šta rade i ne moram više ništa da brinem; ne moram više da osećam ili se plašim. Radoznali prolaznici se okupljaju, vireći, ćušavajući jedan drugog, pokazujući prstom na mene i došaptavajući se. Neko izvikuje moje ime, ponavljajući ga poput šuštanja lišća na vetru. Holi Kraus, Holi Kraus, Holi Kraus... Ali ni to više nije važno.

A onda se neko nadvija nad mene, muška figura koja se probila kroz otvorena vrata ambulantnih kola i klekla pored ležaja.

„Holi?“

„Čao, Čarli. Ipak si došao kući.“ „Šta si to uradila sebi?“

„Pre bih rekla, šta su joj uradili“, ispravlja ga žena koja me drži za ruku. „Imala je sreće.“

„Lepo mirišeš“, pospano kažem. „Na vanilu.“ „Ko ti je to uradio?“

„Stjuart. Ali nije hteo da me povredi. Bio je pijan, to je sve...“

„Tvoje lice...“ „Dobro sam. Stvarno.“ „Lice ti je...“

„Izubijano? Nema veze.“

Bura je prošla, razmišljam, ali me je samo delimično zakačila. „Bura je u meni“, mrmljam.

„Šta?“

„Ništa. Uzmi me za ruku, hoćeš?“

Čarli me poslušno hvata za ruku i nežno, skoro odsutno, tapše je, poput čoveka u transu.

„Moramo da razgovaramo“, kažem. Čini mi se da istu rečenicu već nedeljama ponavljam, kao papagaj. Čarli ne odgovara. Vrata se zatvaraju i ambulantna kola uranjaju u tamu.

Povrede nisu teške ali me u bolnici zadržavaju preko noći. Za svaki slučaj, još nekoliko modrica na licu i nova rana na potiljku koju ovoga puta šiju; uganuli članak koji je otekao; ušinut vrat; ugruvane cevanice od pada niza stepenice. Policajka koja me sledećeg jutra obilazi kaže da Stjuartovo lice izgleda gore od mog. Jadni Stjuart. Pričam joj šta se dogodilo i ona sve to zapisuje, zatim mi čita izjavu pre nego što je potpišem. Pitam je šta će biti sa Stjuartom i ona sleže ramenima. Okrećem lice prema zidu, čekajući da ona ode.

Događaja iz prethodne noći sećam se skoro sa tugom. Razmišljam o Čarliju i meni. Razmišljam o Meg i meni. Razmišljam o Čar-liju i Meg. Oni su jedine osobe na ovom svetu koje istinski volim. Možda su to jedine osobe koje sam ikada volela - osim možda moje majke, koju volim samo zato što mi je majka. Ako oduzmete Meg i Čarlija, ko mi preostaje? Velika gomila poznanika koji ne znaju ništa o meni, osim da sam rođena za žurke: zabavna ali pomalo svojeglava. Hramljem do kupatila i stajem pred ogledalo. Masna kosa uokviruje mi blede lice. Usne su mi ispucale i oko očiju imam tamne podočnjake. Kada bi me sada mogli videti, možda bi se predomislili.

Dvadeset prvo poglavlje

Na putu kući osećam se kao besprizorna parodija novopečene majke koju voljeni suprug izvodi iz bolnice. Na krilu stežem torbu punu poderane, uflekane odeće. Čarli i ja ne razmenjujemo nijednu reč sve dok ne stignemo pred kuću. „Izvini“, počinje on. „Trebalo je da budem tamo. Trebalo je da te zaštitim.“

„Sile zakona i reda stigle su u pravi čas“, odgovaram. „Ko im je javio?“

„Valjda ti.“

„Nisam imala vremena da im izdiktiram adresu.“

„Nisi morala.“

„Pametno“, primećujem.

„Mislio sam da ti je prijatelj“, nastavlja Čarli.

„Bio je“, priznajem. „Sada me prijatelji mrze više od neprijatelja.“

Izlazimo iz kola i koračamo prema ulaznim vratima.

„Nemoj tako“, opominje me Čarli.

Ulazimo unutra. Otvaram usta u želji da mu se izvinim ali Čarli istovremeno pokušava nešto da mi kaže. Zbunjeni smo. Insistiram da prvi kaže šta ima.

„Osećaš li se dobro?“ pita on.

„To si hteo da kažeš?“

„Ne. Hteo sam da ti se izvinim. Trebalo je da ostanem kod kuće i brinem o tebi ali sam išao na razgovor. Za posao.“

„Sjajno“, oduševljeno kažem. „S kim?“

„S predstavnikom nekog časopisa. Ne znaš ih.“

„Baš mi je drago. Kada počinješ?“

„Nažalost, odmah. Ne ljutiš se?“

Dodirujem mu ruku. „Idi. Ionako planiram da se odmaram.“

„Nekako mi je glupo da te ostavljam samu.“

„Ma daj“, uveravam ga. „Nije nikakav problem. Ovo je bila samo prolazna kriza. Čir je pukao i sav gnoj je iscureo napolje. Vreme je da se strovalim u krevet.“

Čarli se osmehuje a onda me upitno gleda. „Prekinuo sam te. Šta si htela da kažeš.“

„Samo da ti se izvinim. Opet.“

„Zašto?“ pita Čarli. „Tebe su napali.“

„Zbog ponavljanja“, pojašnjavam.

„Čega?“

„Svih ovih sranja. Nikako da prestanu. I svaki put su sve gora. Poput zapora. Čekaj. Šta je to zapor?“

„Zezaš me?“ čudi se Čarli. „Zapor je poluga koja prolazi kroz osovину točka tako da može da se okreće samo u jednom pravcu. Nešto poput zupčanika na satu.“

„Vidiš?“ kažem. „Ti znaš te stvari. Upravo na to sam i mislila. Kada sve ovo prođe, kada sve ovo preživimo, tada ćemo razgovarati.“

„Da“, kratko odgovara Čarli. „Ali u međuvremenu...“ Trči na sprat i vraća se u elegantnom sakou.

„Super izgledaš“, pohvaljujem ga. „Ja bih te zaposlila.“ Lice mu se mračí. „Znaš da to od tebe nikad ne bih tražio.“ „Nisam mislila na to“, vadim se. „Bolje da krenem.“ „Zaboravio si svoj portfolio.“

Čarli me za trenutak gleda i ćuti, možda predugo. „Ne treba mi. Već su upoznati s mojim radom“, uverava me. „Onda, srećno“, veselo mu dobacujem.

Klima glavom. „Ah, da. Napravio sam ti novi ključ“, kaže, stavljajući ga na sto.

„Hvala ti. Iako sam razmišljala da promenimo bravu. Šta ako ga je neko uzeo?“

„Ko?“

„Ma, nema veze.“

Čarli odlazi. Stojim nasred kuhinje, pokušavajući da se setim pesme koju sam čitala u školi. „Lažem je i ona laže mene i po tim lažima da-dam, da-dam, da-dam.“ Ili možda „di-dam“. Neko kuca na vrata, mameći mi osmeh. Čarli. Predomislio se. Spremam se da ga zagrlim i da mu kažem sve što sam tako predugo potiskivala u sebi.

„Ovo je bilo brzo...“ kažem i zastajem usred rečenice jer na vratima nije Čarli nego Din, držeći u ruci limenku piva.

„Čekao sam da ti muž ode“, kaže on, ulazeći pored mene u kuću. „Baš sam obziran, je l' da?“

Uzima gutljaj piva.

„Ovoga puta sam doneo svoje“, nastavlja, gledajući me radoznalo. „Opet si se tukla?“ „Otprilike“, odgovaram.

Din trlja nos kao da ga svrbi i mrmlja nešto što ne uspevam da razumem.

„Dakle?" pitam. „Šta?"

„Šta radiš ovde?"

„Znaš ti dobro šta radim ovde?"

„Upravo sam izašla iz bolnice", kažem. „Samo što sam stigla kući. Uostalom, rekla sam ti da nemam novac. Ne mogu da platim Viku Norisu."

„Kako to misliš, ne možeš da platiš?" iščuđava se Din. „Ovo je tvoja kuća, zar ne?"

„Pod hipotekom je. Nemam novac."

Din uzima još jedan gutljaj piva. „Baš me briga", ravnodušno kaže. „Ja sam samo uterivač koji dolazi po stvari a ne osoba koja *obavlja* stvari. Biću u govnama ako mu kažem da nisi spremila kintu. A ti ćeš biti u još većim govnama."

„Ne mogu..."

Din prilazi kaminu i podiže zelenu, ornamentalnu vazu koju smo dobili kao svadbeni poklon.

„Vredi najmanje sto funti", kažem. „Uzmi ako hoćeš."

Ispušta je na pod i zadivljeno gleda kako se razbija u param-parčad. „Nije dovoljno", kaže i iskapljuje pivo. „Nabavi kintu. Svako može da nabavi kintu ako to zaista želi. A ti to moraš."

„Ako nastaviš da mi pretiš, zvaću policiju."

Din spušta limenku na stočić i skoro odsutno, kao da je sasvim sam, otkopčava šlic, vadi svoj mali ružičasti penis i počinje da mokri po podu dnevne sobe, praveći veliku, žutu lokvu na parketu. Neobičnim trzajem kukova vraća svoj ud u pantalone i zakopčava šlic.

„Ono što treba da uradiš", nastavlja on, kroz uzdah olakšanja, „jeste da nabaviš kintu. Ako je sledeći put ne budeš imala, više me nećeš videti. Ja sam fin. Odrađujem samo kurirske poslove." Okreće se i odlazi ka vratima. „Razgovaraćemo i sa tvojim mužem." Ceri se. „Hvala ti što si mi dala da se poslužim tvojom klonjom."

Mirno odlazim u kupatilo, nadvijam se nad WC solju i povraćam dok ne ispraznim sav želudac. Zatim uzimam kofu, punim je vodom i vraćam se u dnevnu sobu da pokupim razbijeno staklo i lokvu mokraće. Ribam pod sredstvom za čišćenje. Nekoliko puta. Kada sve završim, gledam u svoje dlanove. Izgledaju smežurano poput leša koji je nedeljama plutao u vodi.

Dvadeset drugo poglavlje

Posle noći prepune mučnih snova, budim se konstatujući da su to bili košmari.

„Bolesna si“, primećuje Čarli, stojeći pored kreveta dok sa sebe svlačim pižamu. Čak me hvata za ruku, pokušavajući da me vrati u krevet ali sam jača.

Trzam ruku sebi i iz ormara vadim prvo što dohvatim. Nešto što ima belu pufnastu kragnu i rukave. Ja sam Elizabeta I. Ja sam tju-dorski džentlmen. Oko previjene glave vezujem maramu. „Umesto toga biću seljanka“, kažem. „Prodavačica krompira. Severna Španija i magarci, i čovek koji ceo dan sedi u debelom hladu i pije.“

„Slušaj me, Holi“, odlučno će Čarli. Lice mu je tik uz moje i usne se otvaraju poput ribljih. Mogu da vidim kapilare na njegovoj koži i čekinje na bradi. Mogu da mu omirišem dah. Povlačim se. „Odmah da si se vratila u krevet“, nastavlja on. „Dozvoli mi da se brinem o tebi.“

„Ne viči se na mene“, brecam se. „U glavi kao da imam lopticu skočicu koja skače u svim pravcima. Mogu da nacrtam dijagram od neverovatnih uglova. Strele i tačkice. Ovde preseći.“

„Holi, dušo, nije ti dobro. Uostalom, nije ni sedam sati.“

„Moram na posao. Otplaćujemo kuću, sećaš se? Ako sada stanem, sve će da ode do đavola“, pojašnjavam. „Gotovo. Kraj. Niko ne može da se iščupa iz tog pakla. Samo ja.“

Obuвам cipele. Čini mi se da je jedna viša od druge. Nema veze. Uspevam da uguram previjeno stopalo.

„I ti moraš da radiš“, kažem Čarliju. „Moraš da se pokreneš, Čarli. Život prolazi a ti kaskaš za njim.“

„Slušaj, daj mi nekoliko minuta i idem s tobom. Važi? Ne možeš sama. Samo da se obučem i spremim doručak pa ćemo zajedno na metro.“

„Nikad više“, jogunim se.

„Molim?“

„Nikad više metroom. Nikad. Kao mravi u mravinjaku, kao bube pod kamenom. Zemlja iznad, ispod i sa strana. Dole smo živi

sahranjeni, Čarli, kako to ne vidiš? Zatočeni u malim kapsulama od kiseonika i svi dišu svačiji ustajali, smrdljivi, jutarnji dah."

„Onda ćemo autobusom."

„Možemo pešice, preko mosta. Ali moraćeš čvrsto da me držiš - nikad ne znaš šta može da mi padne na pamet."

„Holi, sedi na krevet i čekaj. Moram da se istuširam. I obuci nešto normalno."

„To nije važno", odgovaram. „Meni nije."

„Obećavaš da ćeš čekati?"

„Obećavam", kažem. „Dabogda crkla."

Ako mi veruje, onda je teška morončina. Trenutak kasnije, Čarli utrčava u kupatilo i čujem kako pušta vodu. Hramajući silazim niz stepenice i izlazim iz kuće.

Koračam ali se osećam čudno, poput automobila koji vozi velikom brzinom. Predmeti munjevito promiču pored mene, drveće, ljudi i zidovi. U jednom trenutku zapinjem nogom o kamen i teturam se po drumu. Čujem sirenu i škripu kočnica. Okrećem se i vidim lice vozača, iskrivljeno od netrpeljivosti. Neko ko me istinski mrzi, zaključujem po njegovom izbezumljenom pogledu. Prelazim preko ulice, hramajući.

„Gledaj kuda ideš!"

Žena sa dečjim kolicima. Primećujem taman izrastak na njenoj plavoj kosi. Želim da joj kažem daje vreme za farbanje. Dokle misli da se oslanja na trikove. Ne može večno nekog da obmanjuje. Svi smo tako mali i smešni, misleći da uspevamo drugima da zamažemo oči iako sve vreme znamo istinu. Svi smo deo iste sumanute šarade.

Prelazim preko mosta. Iznad reke još lebdi magla. Mora da je hladno jer mi se dah leđi. Osećam kako most drhti pod mojim nogama. Kunem se da se ljulja poput onih visećih mostova sa drvenim letvama od kojih svaka druga nedostaje. Uporno se saplićem. I most je skoro beskrajan, protežući se u nedogled iznad ogromne, strme padine. Kako je moguće stići na drugu stranu? Jednom mi je to pošlo za rukom. Znači li to da ću i sada uspeti? Ranije sam sve mogla, da lažem, smejem se, preživljavam ekstremno loše dane. Znači li to da ću i sada moći? Je li to život? Samo to?

Most se pred kraj malo sužava. Gledam oko sebe i čini mi se da vidim poznatu figuru ali mi pod naletom vetra oči toliko suze da mi je najednom sve mutno. Kola zuje pored mene. Prolaznici me zaobilaze

u širokom krugu kao da sam gubava. Vrlo mudro. Cipele mi se klizaju o ledenu površinu. Spuštam jednu ruku na ogradu i osećam njenu metalnu hladnoću. Ako je malo duže zadržim tu, možda će mi se prsti zalepiti za metal i moraću da strgnem sloj kože da bih je ponovo odlepila. Desna, leva, desna, leva. Kako ide ona pesmica koju mi je tata pevao? „Desno, desno, nije tesno. Levo, levo, hitaš, evo!”

„Hitaš, evo”, kažem naglas.

Silazim s ivice mosta i skrećem desno i dalje nizbrdo. Vetar mi duva direktno u lice, kočeći me. Čudan zvuk mi se otima iz grla, potom još jedan.

„Jesi dobro, mila?”

Piljim u žensko lice nadvijeno nad mojim. Kosa joj je tamna a brada neobično zašiljena. Na usni joj vidim tačkicu pljuvačke i iza nje okrnjen zub. Lepo lice. Braon oči, obrve blago izvijene.

„Jesi dobro?” ponavlja ona.

„Zašto pitate?” mrmljam.

„Deluješ izgubljeno. Mislila sam da ti treba neka pomoć.”

„A, to.” Počinjem da se smejem.

„Koga da pozovem?” insistira ona.

„Nemate pojma.”

Njena ruka u rukavici je već pod mojim laktom. Neko proizvodi čudan zvuk, sličan izbezumljenom jecaju. Oko mene se formira krug ljudi koji zure u mene. Sedim na trotoaru. Mora da je hladno, razmišljam. Izgleda da ne nosim hulahopke jer su mi kolena krvava. Verovatno sam neugledan prizor. Možda misle da sam se okliznula i pala.

„Okliznula sam se i pala”, kažem. „Okliznula sam se i pala. Moram da ustanem.”

„Vidi kako se obukla”, čujem nečiji glas. „Pijana je.”

„Nečuveno”, mrmljam.

„Šta kaže?”

„Nečuveno!” ponavljam glasnije.

„Sad se dere. Napraviće neko sranje. Zovite hitnu pomoć.”

Hej, neko se zaista dere. Stvari su se definitivno omakle kontroli. Kao kada na zabavi izbije tuča u susednoj sobi i čujete razbijanje stakla, ali u vreme kada utrčite unutra već je sve gotovo. Vidite samo rezultat: oborene stolice, ljude koji ustaju, povike. Izgleda da je sve ovo samo rezultat. Krajičkom oka zapažam metež. Nekoliko figura

leži na zemlji, ispuštajući čudne zvuke. Osećam užasno peckanje na kolenima i dlanovima. Proučavam svoje ruke i vidim ružičaste ogrebotine od asfalta. Prolaznici se okupljaju kao da se dogodila saobraćajna nesreća. Ostali žurno prolaze. Evidentno se nešto dogodilo ali ja i dalje ne uspevam da dokučim šta. Kao da mi događaji za dlaku isklizavaju iz vida. Pokušavam da ih uhvatim, brzo se osvrćući oko sebe, ali uzalud. Pitam ljude oko sebe šta se dešava ali mi oni govore nešto nerazumljivo. Neka devojčica mi se otvoreno smeje kada je isto to pitam pa odlučujem da je naučim lekciju ali oni su brži od mene, tri mala matadora koja me krote kao da sam bik.

Utom se zaustavljaju kola i iz njih izlaze policajac i policajka. Pitam ih da li smo se sinoć već sreli. Sećanje me izdaje. Očekujem od njih da počnu da hapse ljude i uzimaju izjave, ali policajka prilazi meni i gleda me direktno u oči. Imam utisak da je moje lice prozor i da ona kroz njega gleda nekud u daljinu. Njih dvoje me hvataju za ruke. Pokušavam da se oslobodim stiska ali nemam toliko snage. Ubacuju me na zadnje sedište policijskih kola dok pokušavam da im objasnim daje sve ovo jedna velika greška. Hapse pogrešnu osobu. Ali oni kao da me ne čuju pa sam prinuđena da urlam i vrištim. I dalje ne reaguju. Policajka seda pored mene i kola odlaze.

„Zakasniću na posao“, kažem joj. „Pokazaću vam gde živim. Osim ako me ne vozite kući. To je samo pravo, do kružnog toka.“ Kola stižu do kružnog toka ali ne skreću u moju ulicu. „Vozite me u policijsku stanicu? Žao mi je, ali nemam ništa da dodam svojoj izjavi.“

Ali oni me ne voze ni u policijsku stanicu, ni na posao, ni kući.

Dvadeset treće poglavlje

„Znate li gde se nalazite?”

„Da”, odgovaram. Nastaje pauza.

„Dakle?”

„Dakle, šta?”

„Gde ste?”

„Niste to pitali”, odgovaram. „Pitali ste da li znam gde se nalazim. I rekla sam da znam. Jer znam.” Duboki uzdah.

„U redu. Možete li da mi kažete gde se nalazite?”

„Da, mogu. Želite da vam kažem gde se nalazim?”

„Da, molim vas.”

„Zar ne znate? Trebalo bi da znate. Vi ovde radite.”

„Hoću da znam da li vi znate.”

„Ja ovde ne radim.”

Ne mogu da obuzdam smeh. Dan je počeo loše ali sada sve izgleda komično. Osećam kako migrena prolazi, ostavljajući tragove blage vrtoglavice ali mi zato mozak radi brže i jasnije nego svima ostalima u sobi. Gledam u mladu ženu pored sebe: dr Klivli, piše na kartici na njenom reveru. Obučena je u bleštavobeli mantil i s lica ne skida bleštavobeli osmeh.

„Svojski se trudite”, nastavljam. „Trudite se da smislite kako da me naterate da kažem da sam u bolnici. Evo, rekla sam. Svaka čast.” „Znate li zašto ste ovde?” pita ona.

„O, ne. Sve ispočetka, zar ne? Otkad su me doveli muškarac i žena u uniformi - ima nečeg u tim ljudima u uniformi, slažete se? Kada sam ih prvi put ugledala, mislila sam da se bave striptizom. Mislim, ruku na srce, malo je neobično da se striptizeri pojave baš u trenutku kada pređete preko Samoubilačkog mosta. Ali to mu nije pravo ime, zar ne? Samoubilački most. Grozno ime za jedan most. Niko ne bi želeo da ga pređe. Niti da prođe ispod njega. Zapravo se zove...” Ne mogu da se setim. „Ali znam da ga iz milošte zovu Samoubilački most. A razlog za to je, prvi, zato što ljudi na njemu izvršavaju samoubistva. Dobro, ne na njemu. Nego s njega. U podnožju. I drugi, zato što, tobože, nisam to proverila, ali tobože, predstavlja jedino mesto u

Londonu gde možete da se ubijete skačući s jedne pošte, na primer NI9, a dočekate se u drugoj, na primer N i nešto. Šta ste me ono pitali?"

„Holi..."

„Gospođice Holi, za vas."

„Poslaću nekog da vas pregleda."

„A šta je vaš posao?"

„Da smestim pacijenta."

„Ne izvinjavajte se."

„Neću dugo."

„Nebitno", dobacujem. „Ionako moram na posao."

Dr Klivli nestaje iza zavese navučene oko mog kreveta, ostavljajući me sa vrlo krupnom medicinskom sestrom koja kaže da će me, ukoliko pokušam da ustanem, vezati za krevet. Uvlačim je u razgovor kako bih je malo opustila. I baš kada se udubimo u priču o Zimbabveu, odakle je ona poreklom, dr Klivli se vraća s još jednom lekarkom, Azijatkinjom po imenu dr Mehta. Ova me pozdravlja i kaže da je dežurni psihijatar.

To je trenutak kada kažem, „Psihijatar? Ne treba mi psihijatar. Savršeno sam razumna."

Dr Mehta se smeška. U pitanju je ozbiljna mlada žena sa fasciklom u rukama, koja mi uzima osnovne podatke, ime, datum rođenja i adresu. „Znate li zašto ste ovde?"

„Ne mogu sve ispočetka", odgovaram. „Stvarno nemam vremena. Ako baš morate da znate, policija me dovela."

„Zašto?"

„Verovatno zato što sam im dosadila. U poslednje vreme sam ih često zivkala. Duga je to priča."

„Da?" insistira dr Mehta.

„U redu, kad već pitate. Neko mi je pretio i - kako svari stoje - mnogi ljudi su mi u poslednje vreme pretili ali onaj o kome sada govorim je trenutno verovatno u bolnici jer sam ga odalamila ogledalom koje je nekada pripadalo mojoj baki. Elem, sigurna sam da je u ovoj bolnici, bila sam u njoj pre neki dan, ne mogu tačno da se setim kada - teško je razdvojiti dane, zar ne? - ali on je pokušao da me povredi samo zbog te žene koju sam otpustila. Povrh toga, tu je čovek koji me proganja. Jednom smo se kresnuli ali ja sam o svemu porazgovarala sa Čarlijem, bilo je grozno, ali nekako smo to izgledili."

Zatim je tu još jedan mladić koji mi je pre neki dan ušao u kući i ispisao se na pod dnevne sobe - ali o tome ne bih smela da govorim. Niko ne srne da zna." Zastajem. „Slušam sebe dok vam ovo pričam i shvatam da u vašim očima verovatno izgledam kao lujka. Ali sve je tačno. Kunem vam se. Pitajte policiju za muškarca koji me je napao. Ali ne ono dvoje što su me doveli ovde. Verovatno ne znaju ništa o tome. Ili pitajte Čarlija, mog muža. Znam da zvučim paranoično ali sve što sam vam rekla je tačno. Proverite." Opet zastajem. „Ne, ne morate da prove-ravate. Ionako više nije važno, zar ne?" Pokušavam da joj uhvatim pogled ali dr Mehta nešto vredno piše.

Diže pogled. „Kažite mi šta se dogodilo kada vas je policija pokupila."

„Nisam mnogo videla", kažem. „Išla sam na posao. Dogodila se neka frka. Policija je pogrešno procenila situaciju. Trebalo je da puste da stvari teku svojim tokom."

„Je li vaše ponašanje bilo neobično?"

„Ne znam šta to znači. Šta pišete sve vreme?"

„Hvatam beleške."

„Jesam li prošla?"

„Nije uopšte tako."

„Pokušavate da me uglavite u vaše male kutije, je li? Pokušavate da me procenite?" „Privremeno, da."

„Neće vam uspeti", kažem, „jer znam šta radite. Ne možete da provalite da li govorim istinu ili samo ono što nekim čudom znam da bi zdrava osoba rekla ili sam jednostavno zdrava osoba koja razumno govori ili možda zdrava osoba koja govori sulude stvari jer je nervozna i tako pokušava da imitira zdravu ali u tome ne uspeva."

„Na sebi imate pižamu", konstatuje dr Mehta.

„Genijalno!" uzvikujem. „Uhvatili ste me. Je li ovo neka vrsta igre?"

„Samo primećujem."

Iza zavese čujem komešanje. Neko pokušava da prođe ali mu to ne polazi za rukom. Za trenutak zamišljam kako je ovo pozori-šte sa spuštenom zavesom. Kroz prorez se promalja lice. Poznato lice. Čarlijevo.

„Holi", kaže on, „šta se dešava? Gde si otišla? Pokušao sam da te nađem. Trčao sam na sve strane. Jednog trenutka si sedela na krevetu u pižami a sledećeg - o, bože, pa ti si još u pižami! Šta je s tobom? Šta si to uradila? Zvali su me - rekli su da si fizički napala neku..."

„Nije bilo ništa“, prekidam ga. „Samo glupi incident.“ Podižem ruke. Dlanovi su mi previjeni odmah po prijemu u bolnicu. „Pala sam i ogrebala ruke i kolena. Dovedi su me ovde i sada mi postavljaju gomilu pitanja. Bez ikakvog smisla.“

„Je li ovo vaš suprug?“ pita dr Mehta.

„Fin je, zar ne? Čarlija svi vole.“

Lekarka gleda u Čarlija. „Možemo li da porazgovaramo?“

Njih dvoje odlaze iza zavese, ostavljajući me samu na pozornici bez publike, osim boga. Nekoliko minuta kasnije, dr Mehta se pojavljuje sama. „Čarli je napolju“, obaveštava me. „Videćete ga za koji minut.“

„Vodi me kući?“

„Moram da vam postavim još nekoliko pitanja. Kažite mi neke opšte stvari. Kako spavate?“

„Zakasnili ste“, odgovaram. „Do pre nekoliko nedelja bila sam previše zauzeta da bih spavala. Danima sam gurala bez sna. Znao da istraživanja pokazuju kako nedostatak sna može da dovede do ludila? Tačno je. Ali ja sam to prevazišla. Spavala sam i spavala kao... kao... top? Ko još spava kao top? Kao gluvi top.“ Smejem se. „Zvuči kao top na godišnjem odmoru. Ili bolje kao medved. Medvedi spavaju zimski san. Srećkovići.“

„Kakvo vam je opšte zdravlje? Jeste li u dobroj kondiciji? Osećate li se dobro?“

„Zar se ne vidi? Pucam od zdravlja. Verovatno sam najzdravija osoba u ovoj ustanovi.“

„A kakav vam je, recimo, seksualni život?“

„Šta vam znači to 'recimo'? Neprijatno vam je? Hajde, priznajte. Jeste li novi u ovom poslu? Mislite li da ste kompetentni da analizirate moj seksualni život?“

„Zanima me kako ga vi vidite.“

„Stvari očigledno nisu savršene. Da bih vam pokazala koliko sam bestidna i operisana od stida, pre par nedelja sam spavala s muškarcem kojeg nikada pre nisam srela dok sam bila pod dejstvom ovog ili onog. I da, udata sam, i da, *srećno* sam udata, i da li se kajem? O, bože, da - što meni zvuči krajnje razumno.“ Zastajem, pokušavajući da se koncentrišem. „Sve ovo sam vam već rekla, zar ne? Ili sam rekla nekom drugom? Onoj drugoj doktorki?“

Sve same žene. Zar muškarcima ovde nije dozvoljeno da rade? Nije da se žalim. Samo bi mi bilo malo teško da o ovome pričam s muškarcem. Mada, ni vi niste od neke pomoći. Mislila sam da ste psihijatar. Zar ne možete da mi pružite neke reči utehe? Zato što mi je to sada najpotrebnije. Znam da brbljam bez prestanka ali ispod toga sam neizmerno tužna." Gledam je. Piše, piše, piše. „Ništa? Samo još jedna negativna ocena? Još jedan keč? Znae, mislim da se previše trudim da vas zabavim. Ovo počinje da me umara. Glava me boli, zglobovi mi otiču, ruke i kolena me peckaju i sve što hoću je da legnem i spavam. Ako hoćete da mi prepisete neki lek, u redu. A sad bih da krenem."

Piše, piše, piše. Potom diže glavu. „A hrana?" pita ona.

„Ne, hvala. Nisam gladna."

Bez osmeha.

„Mislim na apetit. Generalno." „Ne znam." „Hranite li se zdravo?"

„Ovde ću se držati dostojanstvenog 'bez komentara. Nijedna osoba ne bi smela da odaje dokaze protiv sebe." „Imate li problema na poslu?"

Pravim grimasu. Ovo je već neprijatna tema. Moraću da budem oprezna. „Ne znam koliko vremena imate. Tamo su svi - što bi verovatno priznali kada bi... ma jednog dana će sigurno priznati - nerazumni. Ah, ovo je tako besmisleno. Šta vi uopšte znate o mom životu? Dovedi su me ovde kao mrtvu pticu koju je zaklala mačka i bacila je pred vas. Ni sama više ne razumem svoj život a prinuđena sam da ga živim punih dvadeset sedam godina."

Gledam u dr Mehtu.

Ne piše nego zuri nekud u daljinu. „Dozvolite da porazgovaram sa vašim suprugom", naposletku mi kaže.

„Zar već niste?" pitam. „Imam utisak da se vrtimo ukruć."

Kada ostanem sama, u glavi sastavljam spisak stvari koje ću da joj kažem. Pokušavam da ih poredam po prioritetima ali mi stalno isklizavaju i moram sve ispočetka. Utom se njih dvoje vraćaju.

„O, opet vi", šalim se.

„Gospođice Kraus", počinje dr Mehta. „Moraću da porazgovaram sa glavnim lekarom. Nema sumnje da će i on želeti da popriča sa vama..."

„Znači, ipak imate muškarce u ovoj ustanovi", prekidam je. „Krijete ih negde? I dovodite ih samo u specijalnim prilikama?"

„Kako god, želela bih da vas prime na psihijatrijsko odeljenje kao dobrovoljnog pacijenta.“

„Presudila je mrtva ptica, je l' da? Ili mačka? Dajte, to je bilo samo poređenje.“

Dr Mehta nastavlja kao da nije čula ono što sam upravo rekla, kao da me ni nema u sobi. „Kao što rekoh, volela bih da budete primljeni na dobrovoljnoj osnovi. Ako niste voljni da to prihvatite, lečićemo vas na odeljenju za mentalno zdravlje zbog nasilnog ponašanja.“

„Lečićete me? Vi to ozbiljno? Ali to je za luđake koji tumaraju ulicama s noževima i prete ljudima. Pogledajte me. Mirno sedim ovde i sa vama vodim jebeni razgovor.“

„Lečenje nasilnog ponašanja je težak proces. Potrebna su vam dva odvojena lekara i socijalni radnik. Moraćemo da popunimo mnogo formulara, ali to ćemo učiniti samo ako bude neophodno. Sada možda želite da vidite svog supruga.“

„Da se oprostimo? Ali neću da se opraštamo, hoću kući. To je sve što mi treba. I sve će biti dobro čim stignem kući.“

Dr Mehta me ignoriše, kao da sam radio-aparat koji je ostao uključen dok je ona nastavila sa svojim poslom. Doktorka izlazi napolje i Čarli se vraća, izgledajući kao da je njemu pomoć potrebnija nego meni.

„Holi“, počinje on, smrtno ozbiljnim glasom. „Žao mi je.“

„Je l' ti rekla? Hoće da ostanem. Dolazim u iskušenje da pobeegnem odavde samo kada bi mi ti našao neku odeću. Ne mogu ovakva napolje.“

A onda mu vidim lice, smrknuto, umorno i izbečeno pod jarkim bolničkim osvetljenjem, i sav bunt nestaje iz mene. Osećam se isceđeno, poniženo i postišeno pred samom sobom. Pružam ruku i nežno ga dodirujem. Vidim ga kako se trza. „Ako misliš da je tako najbolje, učiniću to. Samo kaži.“

„Ne znam“, odgovara Čarli. „Više ništa ne znam.“

„U redu je“, tešim ga. „Potpisaću se gde treba, Čarli. Ne moraš ništa da brineš.“

Želim da se pobuni, ali on to ne čini, samo sporo klima glavom.

„Ovde će ti pomoći da ozdraviš“, kaže mi.

Dvadeset četvrto poglavlje

Ne pomažu mi da ozdravim. Naprotiv, pogoršavaju mi stanje.

Osećam se kao automobil kojem treba celokupan remont ali umesto u radionicu, odvoze ga na deponiju starog gvožđa gde je brdo automobila nabacanih jedan preko drugog, odvaljenih vrata, iščupanih radio-aparata i svega vrednog, a potom ostavljenih da rdaju.

Medicinska sestra iz Zimbabvea daje mi tablete za koje kaže da će me smiriti ali ih ja ne pijem. Sećam se da me je potrebno držati obema rukama da bih je poslušala ali se nešto ipak razbija o pod i komadići stakla lete na sve strane.

Ponašam se kao usplahireno dete. Pljujem tablete najjače što mogu. Dr Mehta mi pokazuje špric na čijem vrhu vidim sjajnu iglu. Gura mi je u venu na ruci dok pokušavam da je izmigoljim i čim mi ubrizga tečnost u venu, skoro momentalno me preplavljuje talas prijatne toplote, šireći se celim telom. Sada mogu da me puste. Padam u san i više mi ništa nije važno iako se delićem svog mozga nadam da se više nikada neću probuditi i opet biti prinuđena da pružam otpor.

Dani mi prolaze kao u snu čije blede fragmente jedva pamtim. Prišećam se žene koja sam nekada bila. Bar mislim da sam to bila ja. Ma mora da jesam. Otprilike, kao da su se unutrašnji i spoljni svet stopili u jedan i više nisam u stanju da ih razlikujem. Tako posmatram sebe i kada se izgubim iz vida, trzam se iz besvesnog stanja da bih uskoro opet beznadežno potonula u san.

Verovala sam da će me odvesti na neko mirno i sigurno me-sto, negde gde ću brzo ozdraviti. Ali uopšte nije tako. Znam, kasnije će mi saopštiti da sam na psihijatrijskom odeljenju pod sedativima i da mi se stanje poboljšava i da će me za nekoliko dana pustiti kući gde će se o meni brinuti moj suprug jer me lekarski tim više ne smatra direktnom pretnjom drugima i sebi. Kako ikome mogu biti pretnja? Toliko sam ogrezla u ovom vegetativnom stanju da ne mogu više ni sama da se hranim. Srećom, onog dana na mostu niko nije ozbiljno povređen pa tužba protiv mene nije ni podignuta.

Eto, to mi je rečeno ali ja ništa od toga ne proživljam. Sećam se prizora: odbleska svetla na linoleumu, zavoja na člancima devojk,

starice koja gricka svoju usnu, hrane servirane na kolicima, plastičnih viljušaka, pilula. Sećam se zvukova: vriske usred noći, žene koja šapatom razgovara sama sa sobom, kikota medicinskih sestara na pauzi, televizora. Sećam se mirisa: sredstva za dezinfekciju, hrane i mokraće. I sećam se glavnog lekara, njegove sede kose, širokog džempera i dobroćudnog pogleda. Mislim da ga zovu 'tata. Drži me za ruku. Ili je to Čarli. Ili opet samo san.

Sećam se kako mi Čarli jednog dana saopštava da je nepoznati mladić obrijane glave ciglom razbio prozor naše kuće i smejući se pobegao. Stenjem nešto što bi trebalo da bude početak ispovesti ali me on tapše po ruci i kaže mi da ne brinem.

Sećam se cveća u vazi, jarkog i precvetalog, čiji miris često osećam u snu. Čarli ne zna od koga je cveće a ja neću da nagađam, trudeći se da ga se što pre resim. Obaram vazu na pod ali je plastična pa komično skakuće po linoleumu. Sestra ropćući briše pod i prebacuje cveće u drugu vazu, smeštajući je na stočić u dnu mog kreveta, tamo gde ne mogu da je dohvatim. Sada, svaki put kada dignem pogled, vidim cveće.

I sećam se susreta sa glavnim lekarom psihijatrijskog odeljenja, dr Tornom, iako mi sve liči na strani film bez titla koji uopšte ne razumem, poput neke nepoznate kulture čije gestove i izraze lica ne umem da protumačim. U krevetu me nameštaju u sedeći položaj i celo telo mi je nekako teško i tromo. Zurim u svoje ruke, prebačene preko pokrivača. Čarli je s jedne strane kreveta a dr Torn s druge. Oko njih stoji grupa studenata, mladih od mene, skoro dece.

„Šta ste odlučili?“ pitam. Zatim iznenađujem i sebe i dr Torna, podižući ruku i hvatajući njegovu. „Šta se događa sa mnom?“

„Patite od bipolarnog emotivnog poremećaja“, staloženo odgovara on.

„Manična depresija?“ pita Čarli. „Da. Tako sam i mislio.“

„Ne“, ubacujem se. „To je nemoguće.“ A možda to ne izgovaram, samo razmišljam.

Čujem reči - 'rapidno-kružni bipolarni poremećaj', 'terapija, epizode', 'hemijski disbalans', 'uznapredovala faza, 'režim'. Čujem ponavljanje svog imena ali mi se čini kao da pripada nekom drugom. Nastavljam da zurim u svoje ruke sa izgrizenim noktima i burmom na domalom prstu. Suza mi se kotrlja niz obraz i pada na braon ćebe koje je brzo upija.

„Patim od manične depresije?“ pitam, prekidajući bujicu grubih, ružnih reči.

„Da, Holi“, potvrđuje dr Torn. „Patiš od ozbiljne bolesti.“

„Ne. Patim od same sebe“, želim da kažem. Možda i uspevam u tome.

„Možemo da ti pomognemo“, nastavlja on. „Možemo da odagnamo bol. Litijumom.“

Znam tu reč. To je reč za druge ljude.

„Nuspojave“, nabraja on. „Mučnina, dijareja, gojaznost, žeđ, promene na koži.“

„Klozapin“, nastavlja da objašnjava studentima. „Dok litijum ne probije.“

Dok ne probije, razmišljam, poput gvođenog kopita koje mi smrskava lobanju.

„Izgubiću se“, ne jako kažem.

„Nije onako kako misliš“, uverava me.

Sećam se odlaska kući. Nekoliko dana nakon što su me u bolnicu Sveti Juda dovezli policijskim kolima, Čarli me izvodi napolje, spakovavši moju spavaćicu i osnovnu higijenu u papirnu kesu. Osećam hladne kišne kapi na licu i zemlju pod nogama.

„Samo polako“, kaže Čarli.

Tako počinje moje putovanje.

Na jeziku mi je čudan ukus kojeg ne mogu da se oslobodim. Glavobolje dolaze i prolaze. Koža me svrbi. Ali, iznad svega, tu je umor. Ležim u krevetu. Čarli mi donosi čaj i hranu, i redovno me kljuka pilulama. Gleda kako ih gutam. Ponekad mi ih čak gura na zadnji deo jezika i prinosi čašu vode kako bi bio siguran da sam ih progutala. Svakodnevno me kupava, vodeći me u kupatilo i trljajući me sušilicom, prvo ramena i grudi a potom noge. Radi to rutinski, kao da pere komad mrtvog mesa. U stvari, kada zamislim tu scenu u glavi, svaki put mi se vraća. To objašnjava sve što se dogodilo prethodnih meseci. Razmišljam o sebi kao o komadu mesa koje visi negde u šumi. Da je zaista tako, verovatno bih privukla rojeve muva i brzo postala leglo crva. Takođe bih privukla divlje zveri koje bi se borile između sebe za svaki komadić mog mrtvog mesa.

Pokušavam da čitam knjigu ali ne mogu da dokučim smisao reči. Ne sećam se ko su ljudi. Otužan ukus na jeziku je sveprisutan,

nadjačavajući sve ostalo. Tako svaki prizor, svaki zvuk, pa čak i muzika, kao da su kontaminirani tim ogavnim ukusom. Najviše mi prija da ležim u tišini sa navučenim zavesama. Kada spavam, sanjam Risa, Stjuarta i Deboru, skinhedsa koji mokri po mojim nogama, ruke koje me grabe i lica koja mi se cere. Snovi se pretaču u dane i traju beskrajno. Ne prestajem da razmišljam o svim ljudima koji me mrze. Naterala sam ih da me mrze, zamolila sam ih da me mrze. Slike iz prošlosti se tiskaju oko moje bolesničke postelje poput radoznalih posetilaca. Vidim njihova lica u svojoj glavi, njihove neprijateljske poglede; zamišljam ih kako žive tamo negde, u stvarnom svetu van moje glave, čekajući da me šćepaju na prvi znak moje slabosti. Navlačim pokrivač preko glave. San je bolji odjave i mrak je bolji od svetlosti.

Naomi svakodnevno svraća. Čujem njen tih, melodičan glas u kuhinji i to me umiruje. Ostavlja kolače, hleb koji sama peče, supu, đuveč koji ne mogu da jedem jer mi izaziva mučninu. Ponekad se penje na sprat i spušta mi ruku na čelo, ili mi meri puls. Govori mi da ću biti dobro, da ne brinem. Samo sklapam oči i čujem njene korake dok napušta sobu, silazi niza stepenice i ulazi u kuhinju gde Čarli sedi, ne trudeći se da sakrije kako više ne radi, puštajući da mu sve isklizava kroz prste, čekajući da ja ozdravim. Čujem ih kako razgovaraju iako ne mogu da razaznam o čemu. Moj život prolazi mimo mene.

Meg me često obilazi: seda na stolicu pored kreveta i priča mi stvari na koje ne moram da reagujem. Mislim da ih je pročitala u nekoj knjizi vesele poezije koju sam joj poklonila pre milion godina, a možda je sve to samo san. Još jedan san.

Pokušavam da joj kažem kako znam sve o tome ali reči koje izgovaram su nerazumljive; nemaju nikakvog smisla. Naginje se bliže i briše mi obraze maramicom. Shvatam da plačem ali sam previše daleko od sebe da bih osećala tugu. U svom skrivenom životu.

Niotkuda dopiru slike iz detinjstva: moj otac sedi za kuhinjskim slolom s licem zarivenim u šake dok mu suze kaplju niz prste. Oduvek sam ga smatrala izuzetno veselim, stoga, otkud ova pot resna slika?

„Moj otac“, kažem Čarliju kada mi gurne pilule u usta.

„Da?“

„Bio je kao ja.“

„Hoćeš da kažeš....?“

„Patio je od manijakalne depresije. Znam da jeste. Kako to ranije nisam shvatila? Pa to sve objašnjava i...“ Prstima pokrивam usta.

„Šta je bilo?“

„Ubio se, zar ne? Pa, da. Bio je kao ja i onda se ubio. To nam je u krvi. Ukorenjeno.“

„Prekini.“

Mrzim pilule koje gutam nekoliko puta na dan. Izgledaju moderno. Male su i sjajne, upakovane u plastične bočice sa odgovarajućim imenima. Ali litijum nije sjajan produkt hemijske industrije poput aspirina ili penicilina. On je element, zemaljski metal koji sam viđala na časovima hernije. Deluje geološki i sada je u meni, teče mojim venama poput metalnih žila u steni. Bridi mi na jeziku i sigurna sam da primećujem promene u svom telu jer više ne osećam da pripada meni.

„Bolujem od manijakalne depresije. Delovi mene koji me čine posebnom - činili su me posebnom - zapravo su delovi moje bolesti. Ko sam sada ja? Oduvek sam mislila da sam ono što radim. Ja sam sve moje sećanje na sebe. Ali sada mi je to oduzeto, i dobra i loša vremena. Vremena kada sam se osećala tako potišteno da sam htela sve da okončam, i vremena kada mi se činilo da mogu sve da postignem, da letim visoko. Sva predivna vremena koja sam imala. Sada mislim da to nije deo mene i ovo nisam prava ja. To su bili samo simptomi. Kada sam se ponašala loše, kada sam se ponašala dobro, bilo je to samo usled hemijske neravnoteže u mom telu. Znam da je to samo veliki izgovor ali ga ne želim. Želim da budem *ja*. Da budem loša, da budem dobra, da budem svoja.“

S kim to razgovaram? Na koga to vičem? Na sebe, naravno -na drugu sebe, onu staru Holi Kraus, daleku figuru iz izgubljenog sveta čijih boja i živih osećaja jedva da se sećam. Samo na sebe.

Hoću da me neko nežno zagrlji, da me miluje kako se opet ne bih raspala. Ležim u krevetu koji podseća na krhki brod bačen u nemirno more. Sklapam oči i osećam kako me voda usisava u sebe.

Ustajem iz kreveta, oblačim se, perem zube i češljam kosu. Gledam svoj lik u ogledalu i ne prepoznajem ga. Silazim u prizemlje, polako, stepenik po stepenik, opipavajući sve oko sebe poput slepice.

Tumaram kroz sobe i sve mi je nepoznato. Kuća kao da se promenila: ništa nije na svom mestu; vrata su nakrivljena, sudopera u kuhinji je niža nego što pamtim.

Izlazim u vrt i posmatram kako mi stopala ostavljaju tragove u vlažnoj travi. Govorim sebi da ništa ne traje večno. Uskoro će proleće. Uskoro će opet proleće.

Dvadeset peto poglavlje

„I ostali ljudi se odupiru lekovima, zašto ne bih i ja? Osećam da više nisam svoja. Osećam se... tako *jadno*. Svuda mi je loše.”

Naomi me par sekundi gleda a onda naglo ustaje. „Čekaj ovde”, odlučno kaže.

Dvadeset minuta kasnije, vraća se sa velikom kesom iz koje vadi plastične i kartonske kutijice. Čaj od kamilice. Zeleni čaj. Multivitaminske tablete, riblje ulje, kapsule od ulja jagorčevine, bočicu soli od lavande i svecu s mirisom lavande koja ide u paketu, kao i CD muzike raspoloženja.

„Baci pilule”, kaže mi.

Zbunjeno je gledam.

„Hajde.”

„Ali nemoj da kažeš Čarliju”, preklinjem je.

Čekam da Čarli ode na trčanje, uzimam bočicu pilula i držim je u ruci. Zamišljam kako nekoliko istresam na dlan a zatim ih stavljam u usta iako mi se grlo steže pri samoj pomisli na to. Ionako ih nema dovoljno. Pakuju ih u malim količinama. Za svaki slučaj, kažu.

Nosim ih u toalet u prizemlju, skidam poklopac, istresam sadržaj bočice u WC solju i povlačim vodu, posmatrajući kako elip-saste kapsule nestaju u vodenom viru.

Konačno sam opet svoja.

Ulazim u kuhinju, pijem čaj, perem solju i, pre nego što se predomislim, izlazim napolje na hladan vetar. Brzim hodom odlazim u park gde sam se onog užasnog dana srela sa Čarlijem. Pravim tri kruga a onda se vraćam kući. Neko vreme čak i trčim iako mi se čini da ću povratiti i pred očima mi se muti. Po povratku dugo ležim u toploj kupki. Pijem tri čaše vode. Puštam CD i slušam jebene flaute. Pokušavam da se usredsredim na svoju unutrašnju snagu. Čekam da vidim šta će se sledeće dogoditi. Objavljujem sebi rat.

Sablasni osećaj dolazi sledećeg dana, prikradajući se podmuklo i tiho. Skoro fizički ga osećam u svom telu, u svojoj krvi.

Sredinom druge noći čujem zvuke koji dopiru spolja. Podsećaju na šuštanje lišća. Ustajem i prislanjam lice uz prozor. Ima li nekog tamo u senci? Navlačim zavese i naslanjam se na zid. Celo telo mi drhti. Oblačim kućnu haljinu i sedam na ivicu kreveta, smišljajući šta da radim. Pozvaću Čarlija, odlučujem. On će mi reći. Otvaram usta i ispuštam pištavi krik.

„Čarli!" On ne reaguje pa vičem iz sveg glasa. „Čarli, gde si?"

Nema odgovora. Nije kod kuće. Suze mi se skupljaju u očima i brišem ih rukavom kućne haljine.

Najednom više nisam uplašena. Ništa napolju ne može da bude tako loše kao ono što se događa u mojoj glavi. Silazim u prizemlje, otvaram vrata od vrta i izlazim napolje. Koračam po gruboj zemlji i zapuštenom travnjaku. Trava je blatnjava i hladna pod mojim bosim nogama; vetar mi šiba lice.

„Hajde, dođi po mene!" izazivam, najglasnije što mogu. „Hajde, Rise ili Dine ili Stjuarte ili Debora ili ko god da si! Baš me briga! Učinićeš mi uslugu."

Zatvaram oči i čekam. Bar će sve uskoro biti gotovo. Cela ova idiotarija zvana život.

„Hajde, jebote!" urlam, ali znam da tamo nema nikog.

Čujem zvuk otvaranja prozora.

„Neki od nas pokušavaju da spavaju", dovikuje glas.

Uzvraćam nečim što zvuči kao vrisak.

„Idi, leči se", poručuje glas iz komšiluka.

Idi jebi se, idi ubij se, samo idi, idi, idi. Odakle dopiru ove reči? Iznutra ili spolja? Dlanovima pokrивam uši ali reči i dalje naviru, rojeći se u mojoj glavi. Teturam se u kuću. Porub kućne haljine je moker i stopala mi pulsiraju od kamenčića i studeni.

Gledam u stepenice ali mi deluju previše strmo da bih se popela uz njih. Spuštam pogled na telefon u predsoblju ali je previše daleko. Ionako mi neki glas iz slušalice šapuće ružne reči svaki put kada je prislonim na uvo. Podižem ruke i čini mi se da su prozirne: vidim plavičaste vene i kosti poput kandži. Otvaram fioku i vidim kako me noževi raznih veličina prizivaju svojim tankim oštrica-ma. Skidam kućnu haljinu i sa gađenjem gledam u svoje blede, potrošeno telo.

Prelazim prstima preko rebara i bolnih grudi sve do vrata. Padam na kolena i spuštam glavu na hladne pločice.

„Ne mogu“, mrmljam. „Ne mogu, ne mogu, ne mogu, ne mogu.“

Ne mogu dalje.

A onda čujem prijatni glas, ničiji, niotkuda: I ne moraš, dušo. „Ne moram“, naglas kažem i telo mi preplavljuje olakšanje, poput čiste vode. „Ne moram dalje. Mogu da prestanem.“

Dvadeset šesto poglavlje

Kao da mi neko spušta hladnu ruku na vrelo, znojavo čelo, konačno shvatam. Želim da umrem.

Uspevam to da dokučim s bistrinom koju nedeljama nisam iskusila. Štaviše, bez trunke dvoumljenja. Ne želim bol ili komplikacije. Ne želim da nekoga oštetim više nego što je potrebno. Nakratko brinem za Čarlija, iako je više nego očigledno da će mu bez mene biti mnogo bolje. Svet će biti lepše mesto kada mene u njemu ne bude.

Da u kući postoji pištolj, verovatno bih cev stavila u usta i povukla okidač. Međutim, ne posedujem ništa što bi tako brzo i efektno završilo posao. Neću da sečem vene. Hoću da me smrt dočeka kao nepozvanog gosta a ne da tamo stignem kasapeći kožu rđavom oštricom. Naravno, scena mog pucanja dogodila se na najpoznatijoj suicidalnoj lokaciji u Londonu. Na Samoubilački most u Arčvej roudu sigurno me je privukao neki pritajeni osećaj smrti i očaja. Ljudi iz cele Britanije skaču s njega a ja sam bila na samo nekoliko minuta hoda odatle. Ne bih morala ni kaput da oblačim. Ipak, nisam pala u iskušenje. Moji razlozi verovatno deluju apsurdno, skoro na granici loših manira, poput deteta koje odbija da jede ono što mu je servirano. Sada su na mostu postavljene razne ograde i stubovi kako bi odvratili ljude poput mene sa tih suicidalnih namera. Iskreno, sumnjam da bih bila sposobna da ih premostim. U takvom podvigu bih verovatno pocepala odeću i smrskala telo. Što je još gore - i zvuči istinski glupo, čak i od mene - oduvek sam se plašila visine. Želim da uplovim u smrt, poput plime koja se povlači. Neću da u nju srljam iz čistog straha.

Imam zakazano kod dr Torna. Čarli želi da ide sa mnom ali mu kažem da bih to radije da obavim sama. „Uostalom“, uveravam ga, „ovo je nešto na šta moram da se naviknem, zar ne?“

Dr Torn ima rezultate moje poslednje analize krvi. Nivo litijuma je i dalje nizak pa mi saopštava kako će mi povećati dozu. Dobro je raspoložen, jutro je vedro i sunčano a ja sam mu danas prvi pacijent.

„Izgledate bolje“, primećuje on.

„Osećam se bolje“, veselo kažem. Brižljivo sam se obukla i proučila svoj izgled u ogledaju kako bih izgledala uredno, začesljano i, pre svega, nasmevano.

„Osećate li neke neželjene efekte od medikamenata?“

„Ne“, odgovaram. A onda, ne želeći da delujem preterano veselo, dodajem, „U stvari, usta su mi suva i osećam se malo otečeno. Ali bolje je nego što sam očekivala.“

„Odlično“, konstatuje dr Torn. „Ako budete pili malo više tečnosti nego obično, rešićete problem suvih usta.“

„To već radim.“

„Dobro. Kako vam je raspoloženje?“ „Smirenija sam.“

„Moraćemo da nastavimo sa litijumom radi kompletnog efekta.“

„Znam“, pomirljivo kažem.

„Znači, sve je pod kontrolom?“ pita dr Torn.

„Da“, mrmljam, i naravno lažem. Lek ne uzimam već tri dana i ne znam kako je to Čarliju promaklo.

„Dobro.“

„Mada imam jedan problemčić“, ležerno kažem. „Koji?“

„Carli i ja planiramo da otputujemo na nedelju ili dve. Potrebno nam je neko vreme nasamo. Ne znam još kuda bismo išli. Možda negde daleko, pa brinem da ne ostanem bez lekova.“

„Ne brinite“, kaže dr Torn. „Napisaću vam recept na veću količinu. Kada putujete?“

Bilo je tako lako, zaključujem.

„Čarli to trenutno organizuje“, nastavljam da lažem. „Jedno od onih aranžmana u poslednji čas. Nadam se da krećemo već sutra, a možda će to biti tek za nedelju ili dve. I nisam sigurna koliko ostajemo.“

„Blago vama“, primećuje dr Torn, vredno piskarajući recept. „Mrzim ovo doba godine. Idealno je za godišnji odmor.“

Mnogo čitam o ljudima koji se instinktivno samoubijaju, skaćući iznenada kroz otvoreni prozor ili pod voz. Za mene je to nešto više, poput pripreme za tajni godišnji odmor. Sve mora da bude spremno za sledeći dan, a to je utorak, kada će Čarli ceo dan biti odsutan. Provešće ga na kursu, iako znam da laže. Otići će posle doručka i neće se vratiti do večeri. Nekoliko puta ga pitam kada će se vratiti a on mi uzvraća pitanjem hoću li biti dobro. Osmehujem se i uveravam ga da mi je već mnogo bolje.

Posle posete dr Tornu odlazim u nabavku. Kupujem dimljenog lososa i integralni hleb za večeru, iako znam da ništa neću okusiti. Čarliju kupujem nove čarape i bokserice, koje po dolasku kući uredno slažem u njegovu fioku s donjim rubljem. Taj čin mi nekako uliva osećaj brige za njega iako planiram da ga napustim. Jedna od onih supružničkih stvari koje sam mu oduvek činila i za trenutak zamišljam kakav bi nam zajednički život bio u nekom drugom svetu. Ali sada je kasno za to: znam da polako ali sigurno klizim u zaborav iz kojeg više nema povratka.

Provodimo mirno veče i rano odlazim u krevet jer želim da jutro što pre svane. Preda mnom je dugo putovanje i hoću da čekanje što pre prođe i da sve brzo bude gotovo. Spavam dugo i duboko a kada se probudim Čarli je već otišao. Nije se čak ni pozdravio ali to više nije važno. Uostalom, čemu rastanci? Najbolje je jednostavno podići ruku i glatko otići, bez osvrtanja.

Ustajem iz kreveta i kupam se. Oblačim široku, udobnu odeću, čistu iz fioke. Znam da iz glave zapravo izbacujem stvari koje se ne smeju zanemariti. Koračam po tankom rubu ambisa. Ukoliko ne razmišljam o njegovoj dubini, niti o uskoj ivici pod svojim nogama, lakše ću preći na drugu stranu. Ukoliko pustim da mi dubina i uskost isplivaju u svest, pašću.

Počinjem da nameštam krevet i zastajem, shvativši apsurdnost tog čina. Međutim, ipak završavam započeto, poravnavajući jorgan. Za sve ostalo neka se pobrinu drugi ljudi.

Moram nekako da uposlim mozak da ne bih previše razmišljala. Sa frižidera uzimam tetrapak soka od pomorandže i poluprazan tetrapak soka od jabuke. Spuštam ih na kuhinjski sto pored velike čaše. Odlazim u kupatilo. Posedujem tronedeljne zalihe lekova. Biće više nego dovoljno. Sada sam stvarno na ivici. Klackam se. Opet se sećam kada sam kao devojčica skakala sa zidića u očevo naručje. „Skoči“, hrabrio me je, „skoči, uhvatiću te.“ Poigravao se sa mnom, skupljajući za trenutak ruke, kao da će me pustiti da padnem, ali bi svaki put u poslednji čas raširio ruke. Uporno razmišljam o toj igri. Čudno je da, ma koliko se trudila, više ne mogu da se setim lika svog oca. Baš kao ni Čarlijevog. Ali zato se sećam Meginog.

Najednom mi se čini da je Meg jedina koja će najviše patiti zbog ovoga što planiram da učinim. Osećaće najveću krivicu. Ranije sam odlučila da ne pišem nikakva oprostajna pisma ali se sada, u

poslednjem trenutku, predomišljam. Iz dnevne sobe uzimam papir i olovku i nekoliko sekundi razmišljam. Kako da kažem da mi je žao kada znam da ću to svejedno obaviti? Kako da se oprostim? Pošto ne želim da razgovaram ni s njom ni sa Čarlijem, na kraju kratko i koncizno pišem: „Žao mi je. Tako, tako mi je žao, ali samo želim da sve ovo prestane. Oprosti mi Meg, moja najbolja i najiskrenija prijateljice. Volim te, Holi.“

Vraćam poklopac na olovku, spuštam pismo na kuhinjski sto i počinjem da pijem pilule, po dve, zalivajući ih sokom od jabuke. Kada to završim, pijem sok od pomorandže. Brzo i lako. Odlazim u hodnik i vidim da Čarlijevi ključevi vise na zidu. Za trenutak brinem kako će večeras ući u kuću a onda se penjem na sprat, sporo. Ležem u svoj krevet, setivši se kako je nameštanje pokrivača jutros bilo samo gubljenje vremena. Takođe razmišljam o tome koliko je bilo glupo što sam prethodne noći spavala bolje nego ikad i pitam se da li ću sada uopšte uspjeti da zaspim.

Pokušavam da se okrenem ali su mi pokreti teški i tromi. Pokušavam da mislim o nečemu, bilo čemu, na primer o događaju iz prošlosti, ili o nečemu lepom. Razmišljam o planini i sunčanom danu, i sve se razbija na komadiće i komadići počinju da padaju i postaju meki i gnjecavi, a potom lepljivi i tamni. Usporavaju se i sunce blede i svet postaje hladan, zamagljen i siv, i sivilo postaje crnilo i sunce... sunce...

Nalazim se duboko, duboko, na dnu duboke, duboke jame. Predmeti oko mene se pomeraju kao u magnovenju. Dolaze po mene. Oko sebe osećam kretanje. Mučnina prerasta u sporo, kotrljajuće, užasno povraćanje. Uskoro će nestati i proći i sve će biti gotovo. A onda se opet vraća. Vidim lice svog oca koje zuri u mene. Ne smeje se na način koji je to često činio u detinjstvu, onim nepristojnim, grohotnim, veselim smehom. Niti plače poput bujice koja će odneti ceo svet. Ne. On me samo gleda u oči, vrlo nežno. Njegov pogled ponire duboko u mene ali meni to više nije važno. Konačno sam naga.

„Jao, tata“, kažem, ili pokušavam da kažem ali gubim moć govora. Reči nestaju i znam da padam u tišinu. Osećam kako predivan, nepredvidiv život ističe iz mene: reči, prizori, zvuci, sećanja. Puštam ih, jedno po jedno: voda pada kroz skupljene šake.

Kažem sebi, „Holi, slobodna si, padaš, i uskoro će sve biti gotovo. Jedini je pakao biti u životu.“

U tom trenutku iz dubine mraka osećam iznenadni, bolni ubod žaljenja. Najednom se sećam: tako živo, skoro kao da se događa upravo sada.

U inostranstvu sam i sedim sa Meg u restoranu na obali. Ručak je trajao tako dugo daje sunce već na zalasku. Obe smo strasni pušači. Crveno sunce sija pod neobičnim uglom tako da možemo kroz vodu da vidimo dno, jasno poput plavog stakla. Ribe u jatima plivaju oko užadi kojima su vezani ribarski brodići. Obe nosimo letnje haljine. Svoju ne mogu da vidim ali mogu Meginu, svetloplavu, pripijenu uz grudi. Ona se naginje bliže i kikoće se ali ja najednom postajem ozbiljna i kažem joj: „Zapečatiću ovu scenu. Kao u flaši. I uvek ću je sećati. U najmračnijim trenucima će mi pomoći da nastavim dalje.“ Sada je njena ruka na mojoj. Ne mogu da čujem šta mi govori ali mogu da vidim njen dragi, dragi lik.

Iz dubine uma mi doleće misao: pozovi Meg. Pomeram se i padam sa kreveta na pod. Grabim telefon i povlačim ga sa noćnog stočića. Lice mi je od nečeg lepljivo. Podižem slušalicu. Gledam u brojeve. Igraju mi pred očima. Pritiskam ih sporo, skoro nadljudskim naporom. Prisljanjam slušalicu na uvo. Ništa. Telefon je mrtav. Ne mogu da mislim. Ne znam šta da radim. Sve je tako teško, tako daleko, tako neizvodljivo. Misli su mi tako spore i svaka je troma, kao izvučena iz blata. Vučem se po podu, milimetar po milimetar, zarivajući nokte u pod. Kuda? Šta uopšte mogu da učinim? Pokušavam da se pridignem ali ne mogu. Snaga me izdaje. Kapci su mi tako teški i više ne mogu da gledam.

Poslednjim atomima snage uspevam da vidim siluetu na prozoru, poznatog oblika. Trougao od dugačke žice. Skulptura. Ona odvratna skulptura. Dobijam šlepu, poslednju misao koju jedva prepoznajem. Odupirem se ka stolu, poput ranjene životinje; lice me užasno boli ali i dalje napredujem ka stolu. Sto se prevrće i čujem prasak, zatim lomljenje stakla i još nešto, napolju, nešto što nije staklo. A onda konačno propadam u sebe, puštajući sidro da potone na dno okeana. Dole, dole, dole.

Ali neko je tu. Neko je tu i posmatra me. Osećam nečije prisustvo iako ne mogu više da otvorim oči. Stoji pored mene. Neko.

Pokušavam da otvorim oči. Uski prorezi treperave svetlosti. I kroz te proreze vidim nečije cipele pored svog lica, zamagljene uprkos blizini. Ne mogu da se fokusiram i opscena mučnina mi grči utrobu.

Ali nekoje tu. Znam. Mogu da čujem nečiji dah, tik iznad mene. U svetu koji napuštam.

Podižem ruku da dotaknem cipele ali one uzmiču; prvo jedna pa druga. Postaju daleki, nejasni oblici. Moja ruka pokušava da ih prati ali samo bespomoćno pada.

Pokušavam da izvijem vrat i vidim vlasnika tih cipela ali ne mogu. Glava mi je teška poput umiruće planete; stari, potrošeni plamen mi igra pred očima, trepereći kao daje na izdisaju.

Pokušavam da izustim, „U pomoć“, ali mi se usne ne pomera-ju i dah mi zastaje u grlu. Plima nestaje. Talas za talasom se valja sve dalje dok ja ležim na pustom ostrvu i osećam kako mi život izmiče.

I neko posmatra kako umirem.

Čujem bat cipela koje odlaze, prilično sporo, poslednji zvuk pred apsolutnu tišinu.

A onda ceo svet postaje mračan, hladan i tih. Nestaje i poslednji tračak svetlosti.

Drugo umiranje

Dvadeset sedmo poglavlje

Oči su joj sklopljene i koža joj ima nijansu svetlosive s modrim krugom oko otečenih usana. Mršavija je nego što je pamtim i beli čaršav kojim je pokrivena odaje utisak da je skoro sasvim nepomična. Zurim u nju dok oči ne počnu da me peckaju i primećujem stvari koje kod nje ranije nisam primećivala. Ispucale krajeve kose, liniju usana blago iskrivljenu nadole, sićušni mladež ispod njenog uva, ogrebotine duž unutrašnje strane ruku. Podseća na voštanu figuru kod koje je sve sablasno realno i nedostaje joj samo duh koji udahnuje život. Nikada ranije nisam videla Holi ovako mirnu. Tokom svih godina druženja, nikada je nisam videla uspavanu ili spokojnu. Lice joj se izobličavalo poput plamena svece koji treperi na vetru, dramatično je gestikulirala kada bi govorila, naginjala se napred, lupkala olovkom o sto, a ponekad i vrhovima prstiju. Uvek je bila živahna i nikada je nije držalo me-sto. Stalno se šetkala, kao da ne može da nađe položaj koji bi joj najviše prijao.

Ali, sada se smirila. Apsolutno je mirna i više nikome ne predstavlja problem: ni Čarliju, ni meni, ni medicinskoj sestri koja me je dovela do njenog kreveta i brižljivo navukla zavese kako bih imala svoju privatnost. S druge strane su ostali svi mirisi i zvuči bolničkog odeljenja, ali pored njenog kreveta čuje se samo šapat. Došla sam direktno s posla, čim sam primila telefonski poziv.

Ostavila sam sve u haosu koji je Holi uzrokovala svojim poslednjim brljotinama na poslu. Svi smo pokušavali da ispravimo neke njene greške. Ponekad smo se čak pitali šta ju je nateralo da to učini. A onda smo morali da se suočimo sa još jednim nezadovoljnim klijentom koji je poštom dobio skupe, svilene čarape iz Italije - verovatno po par za svaku ženu u firmi - ili deset novih kancelarijskih stolica, narednog dana, specijalno dizajniranih da sprečavaju probleme sa kičmom. Sagledala sam troškove firme u poslednjem kvartalu i odgovorila na većinu pristiglih dopisa. Održala sam niz složenih sastanaka sa bankarskim menadžerom, zatim se pozabavila arhitektom koji je jednog jutra stigao sa svoja dva pomoćnika i predivnim planovima za rekonstrukciju prostora u kojem radimo, kao što su postavljanje staklenih stubova i probijanje tavanice ka spratu iznad nas. Holi je

verovatno insistirala da se advokatska firma, koja okupira prostor iznad našeg, složi s njenom idejom.

Ipak, ne razumem kako je pronašla vreme i energiju da izazove toliki kaos. Sada leži ispred mene tako spokojna i mirna. Saginjem se i podižem joj ruku, hladnu i išaranu plavim venama. Ako sada umre, iskorači iz smrtonosnog sna, sav taj kaos će umreti s njom. Sav nemir, bes, bol i iscrpljenost će nestati. Ta misao mi lebdi u zapećku uma i s naporom je grabim, sagledavajući je iz svih uglova. Deo mene želi da ona umre, da završi s njom za sva vremena, da nas sve konačno ostavi na miru. Sigurno je i sama razmišljala u tom pravcu kada je zgutala sve one pilule: da svi želimo njenu smrt jer će nam doneti olakšanje.

Palcem prelazim preko nabrekle plave vene na njenoj nadlanici. Telo joj miriše na dezinfekcijsko sredstvo i povraćku. Usne su joj blago otvorene, otkrivajući deo bledog jezika. Oči joj se za trenutak otvaraju i tupo zure u mene. Zatim se opet sklapaju. Kada sam prvi put upoznala Holi, umarširala je u kancelariju u svojim smešnim čizmama i odmah sam poželela da se sprijateljimo. Bila je tako posvećena i uvek je s pažnjom slušala sve što bih govorila, gledajući me uvek u oči. Pretpostavljam da mi je samo udovoljavala, zbog čega mi je ponekad bilo neprijatno. U stvari, naše zbližavanje je pomalo ličilo na upuštanje u ljubavnu vezu. Kupovala mi je poklone, telefonirala mi usred noći kada bi joj neka nova ideja pala na pamet, naprasno se ljutila zbog nečeg što bih rekla ili ne bih rekla. Jednom mi je čak i izjavila ljubav, sedeći za stolom restorana na francuskoj obali dok smo jele morske plodove i pijuckale vino, gledajući u more koje je čudesno svetlucalo na popodnevnom suncu. Sećam se da sam porumenela i promrmljala nešto pijano i apsurdno engleski, ali njoj to nije smetalo. Samo se zakikotala i uhvatila me za ruku, rekavši kako zna da i ja nju volim; nisam morala to da govorim; uvek ćemo biti prijateljice. Bila je to nemoguća avantura.

„Meg?“

„Holi? Tu sam.“

„Povratiću.“

Pomeram zavesu i zovem sestru. Bespomoćno posmatram kako se Holi nadvija nad plastičnom činijom i izbacuje bezbojnu tečnost pomešanu sa krvlju, zatim halapljivo udiše vazduh i stenje. Medicinska sestra deluje nepoljuljano. Kada Holi završi i stropošta se

nazad u jastuke, ova joj maramicom briše čelo i odlazi sa činijom punom bljuvotine.

„Mogla bih da zaglavim u zatvoru”, mrmlja ona.

„Ne budi smešna”, kažem. „To više nije nikakav zločin.”

„Šta?”

„Pa to. Pokušaj...” nimalo mi se ne sviđa ovo što ću da izgovorim, „samoubistva.”

Holi uspireno odmahuje glavom. „Ne”, kaže toliko tiho da liči skoro na jecaj. Moram da se nagnem bliže kako bih je čula. Između svake fraze, ona bolno guta. „Čula si? Uradila sam još jednu lošu stvar. Gurnula sam onu odvratnu skulpturu kroz prozor i umalo ubila nekog starca na ulici. Zvao je hitnu pomoć.” Za momenat mi se čini da vidim iskru humora u njenim očima. „Ja umalo da ga ubijem a čovek mi spasao život.”

Holi tone dublje u jastuke i sklapa oči. Sedim u tišini, ne ispuštajući joj ruku.

„Onda je stigao i Čarli. Siroti Čarli. Verovatno misli da mi tako i treba”, ispoveda Holi šapatom.

Pokušavam da se našalim. „Donekle si u pravu. Posle svih idiotluka.”

Ne otvarajući oči, Holi nastavlja istim, ozbiljnim, zanemoćalim glasom, „Izvini, Meg. Izvini zbog svega.” „Ne moraš...”

„Moram. Izvini. Molim te, izvini. Sve sam upropastila. Sve. Ne zaslužujem da živim. Tako mi je muka.”

„Hoćeš da pozovem sestru?”

„Nemam šta da povratim, samo creva. Kakav užas.”

„Čarli je u prizemlju. Otišao je da udahne malo vazduha. Hoćeš da ga pozovem?”

„Ne. Ne ostavljaj me. Molim te, ne ostavljaj me.” Suze joj se skupljaju ispod trepavica.

Čekam, posmatrajući njeno sivo, otečeno lice i prozirne ruke koje drhte na bolničkom čaršavu. Teško gutam, udišući ustajali vazduh i želeći najednom da pobegnem napolje na svež, hladan vazduh. „Volim te”, konačno kažem, možda pregrubim tonom.

„Pokušala sam da ti telefoniram.”

„Molim?”

„Kada sam umirala. Pokušala sam da ti telefoniram.”

Telom mi prolazi drhtaj, poput hladnog talasa spoznaje. Sada je se nikada neću osloboditi. „Pokušala si da mi telefoniraš?”

Holi se umorno osmehuje, izgovarajući svaku reč s neizmernim naporom. „Veza je bila mrtva. Nisam imala ton. Znaš, ja i tehnologija, stara priča. Pokušala sam da ti ostavim oproštajno pismo. Nemoj da kažeš Čarliju. Trebalo je da ga napišem njemu. Ali ne bih sad da se bespotrebno vreda. Iako ima puno pravo na to.”

„Šta si napisala?”

„Ništa naročito. Uglavnom da mi je žao. Policija je našla pismo tako da ga Čarli nije ni video. A možda sam samo sanjala da sam ga napisala, u svom tom ludilu i bezumlju. Znala sam da ćeš misliti kako si ti kriva zbog onoga što sam uradila ali nije tako. Razumem to što imate ti i Čarli.”

„Molim? Ja i Čarli?”

„Mmm.”

„Bože, Holi. Ti stvarno misliš da nas dvoje... ne mogu ni da...” Naglo ćutim i podižem njenu hladnu ruku, stežući je u svojim šakama, vraćajući joj toplinu.

„Ja sam kriva”, pospano mrmlja. „Sve sam pokvarila.”

Uzdišem, osećajući apsurdnu naklonost prema njoj. „Znaš šta? Moram da krenem jer me napolju neko čeka. Dovezao me je ovde. Zove se Tod, sećaš ga se? Nisam ti rekla jer je to bila naša tajna i nismo hteli nikom ništa da otkrivamo.”

Holi otvara oči i gleda me dok joj se u uglovima očiju skupljaju suze. „Stvarno niste...?” muca.

„Ne.”

„Misliš, nikada...?”

„Ti si mi najbolja drugarica. Ne bih ti to nikad uradila.” „A bila sam ubeđena”, kaže ona. „Učinilo mi se da sam vas oboje izgubila. I to svojom krivicom.”

„Pa, bila si prilično naporna, na ovaj ili onaj način.”

„Znači, Tod?”

„Da.”

„Srećni Tod.”

Glas joj se gubi. Spuštam njenu ruku na pokrivač i milujem je. „Sad se naspavaj.”

„Meg?”

„Kaži.”

„Sada sam srećna.“

„Tako i treba.“

„Stvarno, stvarno srećna...“

Usne joj se neznatno razdvajaju, dah se produbljuje a oči pulsiraju iza sklopljenih kapaka. Ona sanja.

Čarli dolazi hodnikom, noseći u ruci buket žutih karanfila koji je verovatno kupio u cvećari ispred bolnice. Iako se tog jutra obrijao i začesljavao svoju najčešće razbarušenu kosu, korak mu je nesiguran, kao da je pripit, i pogled mu je prikovan za pod; smrknut je i povučen u svoj svet. „Čarli“, kažem.

Zastaje i gleda me iako imam utisak da zuri nekud iza mene.

„Upravo dolazim od nje. Opet je zaspala.“

Čarli deluje umorno na neki svoj način, skoro poput Holi u bolničkoj postelji.

„Takva je“, kaže on. „Budi se, izgledajući polumrtno, zatim priča sve dok se ne umori i onda opet zaspi.“

„Oseća se krivom“, obaveštavam ga.

„Oseća se svakojako.“

Kakva glupost. Ne želim s njim da se takmičim u pogađanju Holinih misli. „Ozdraviće ona, Čarli. Samo polako.“ „Možda“, tupo uzvraća on. „Na neko vreme.“ „Učinio si sve što si mogao.“

„O, Meg“, molećivo kaže, gledajući me prvi put u oči. „Naravno da jesam. Ostavio sam je samu u kući. Trebalo je da pretpostavim.“

„Ne možeš da je kontrolišiš dvadeset četiri sata dnevno.“

Na ovo ne odgovara, samo sleže ramenima i zariva lice u karanfile. „Bićemo u kontaktu“, naposletku kaže.

„Doći ću opet večeras posle posla.“

„Hvala ti.“

„A ti bi trebalo da se naspavaš, inače ćeš se razboleti. Tada nikome nećeš biti od koristi.“

„Da“, odsutno mrmlja i odlazi dalje.

U sedam sati iste večeri, vraćam se u bolnicu ali tamo zatičem previše ljudi koji žele da je vide: Čarli u čistoj košulji; moj rođak Luk; Naomi sa previše plave senke na kopcima; i konačno, na moje zaprepašćenje, Holina majka. Uspravno sedi pored uzglavlja svoje kćeri sa usiljeno tužnim izrazom na svom uštogljenom licu,

uokvirenim metalnosivom kosom, držeći ruku svoje kćeri kao da je neprijatan predmet koji ju je neko zamolio da ga pričuva na nekoliko minuta. Holi među svima njima leži kao leš sa buketom mirisnih ljiljana u plastičnoj vazi na noćnom stočiću. Jesam li jedina koja primećuje da se samo pravi da spava?

Tokom posete sledećeg dana stiže i dr Torn, visok, mršuljav muškarac tankog vrata i prodornih sivih očiju. Pomalo me podseća na čaplju, zbog čega mi se odmah dopada. Ustajem u želji da ih ostavim same.

„Ne idi“, kaže Holi.

„Ali...“

„Ostani.“

Sedam na ivicu kreveta i posmatram kako doktor proučava Holin karton, zatim seda na stolicu i postavlja joj niz pitanja na koja Holi šturo odgovara tihim, prigušenim glasom. Zašto je prestala da pije lekove? Koliko dugo je planirala samoubistvo? Šta ju je tačno navelo na zaključak da više ne može da podnese život? Šta je bio okidač? Je li ovo prvi pokušaj ili razmišlja o sledećem? Otkud ogrebotine duž njenih ruku? Kako bi opisala svoje raspoloženje u trenucima koji su prethodili samoubistvu? Dr Torn je pita kojom bojom bi opisala svoje raspoloženje i Holi posle kraćeg razmišljanja odgovara, „Bordo.“ Seća li se koliko pilula je popila? Je li u trenutku dok ih je gutala otkrila u sebi želju za životom? Kako bi ocenila svoje trenutno raspoloženje na skali od jedan od deset. Holi ga gleda sa tračkom starog sjaja u očima i kaže tri i dve petine, na šta joj dr Torn upućuje osmeh istinske simpatije. Pitanja dolaze i prolaze. Na kraju joj pregleda jezik i meri puls. Pita je da li čuje glasove ili vidi neobične stvari. Holine oči klize ka meni kao da se najednom plaši i ćutke moli za pomoć, ali samo za trenutak.

„Možda“, mrmlja ona. „Kako da znam da li su mi glasovi i lica u glavi ili van nje?“

„Plašite li se?“

„Da.“ Glas joj se pretvara u šapat. „Veoma. Plašim se da ne poludim. Kada sam umirala, mislila sam...“ „Šta ste mislili?“

„Mislila sam da me neko posmatra.“ „To je prilično uobičajeno.“ „Videla sam par cipela...“

Tako se nastavlja. Čini mi se da nije umesno što prisustvujem njegovom temeljnom propitivanju i njenim poluglasnim odgovorima.

Kao da sloj po sloj otpada sve dok ne stignemo do žive rane. Sedim najmirnije što mogu u slatkom oblaku ljiljana.

„Žalite li što niste uspeli u svom pokušaju?" konačno pita doktor.

Holi me opet gleda. Na njenom licu vidim nešto što ne uspe-vam da pročitam. Nešto skoro podmuklo.

„Ne", naposletku odgovara. „Mislim da želim da živim."

Dvadeset osmo poglavlje

Uprkos svemu, srećna sam, srećnija nego što sam godinama bila. Ponekad se osećam krivom ali to je jače od mene. Svakodnevno se budim pored Toda i srce mi skače od radosti a dan proživljam s lakoćom i elanom. Sve stvari koje su me na poslu ranije frustrirale, sada me ne dotiču. Stvari koje su mi bile dosadne sada su zanimljive. Osećam novu energiju i entuzijazam. Zaljubljena sam.

Ponekad spavam kod njega a ponekad on spava kod mene. Stanovi nam liče na scene zločina na kojima ostavljamo sve više i više dokaza o svom prisustvu: četkice za zube, donji veš, kozmetiku, majice, bluže, knjige. Krenem nešto od toga da tražim a onda se setim da je ostalo kod Toda. Zabavno je jer nikada ne znam gde ću spavati na kraju dana. Bezbedna avantura.

Znam da nikada neće biti ovako, šta god da se dogodi sa nama. Ukoliko nastavimo tempom koji meni odgovara, možda ćemo dospeti u fazu gde - iako mi je to nezamislivo - prestajemo sve vreme da mislimo jedno na drugo, gde dan, dva, pa i tri, prođu bez seksa, gde onaj drugi postaje samo poznati deo nameštaja. Tod je lavirint u koji želim da zalutam, zagonetka koju žudim da resim i veza s njim je tajanstveno putovanje. Razgovaramo o životu, o poslu, o bivšim ljubavima, o tome staje bilo loše a šta dobro. Jedno drugom odajemo tajne.

Svaki dan je mali izazov jer, šta god da se dogodi u budućnosti, ovaj intenzitet i energija će nestati. Moraće da nestanu da bismo opet postali normalni ljudi, normalni ljubavnici, normalni partneri ili samo prijatelji. A možda opet samo stranci.

Međutim, uprkos svoj mojoj sreći, brinem za Holi. Doručkujem u Todovom stanu - servirao je voće, kafu i neku posebnu vrstu pahuljica - i saopštavam mu kako ću ga videti tek kasno uveče jer moram da obiđem Holi. On samo klima glavom.

„Sve ovo će još dugo da traje“, kažem.

„Naravno.“

„Razumeću ako te to smara.“ „Ne smara me.“

„Znam da tvoj susret sa Holi nije prošao naročito uspešno...” „Hoćeš da kažeš, ja nisam prošao naročito uspešno?” „Nisi ti kriv. Najblaže rečeno.”

„Za nekog ko važi za njenu najbolju drugaricu, zar ne misliš da je se malo plašiš?”

Treba mi nekoliko sekundi da rastumačim ovu opasku. „Holi je oduvek bila naporna”, priznajem. „Emotivno, mislim. Ali vredna je toga. Izluđuje me, blamira me, ne možeš ni da zamisliš...”

„Mogu, ne brini”, prekida me Tod.

„Ali da nije bilo nje ne bih postigla ni polovinu ovoga. Takva je. Stimuliše te da radiš stvari koje ti izgledaju suludo a onda pomisliš, Pa, što da ne? U poslednje vreme je preterala i to je samo delić ludila. Ono što si video nije njeno pravo lice.”

„Ne moraš da me ubeđuješ.”

Podižem ruku preko stola i milujem mu svilenkastu, braon kosu. „Moram”, tiho kažem. „Tebe više nego ikog drugog. Osim što uništava sebe, Holi ulaže mnogo napora u odbacivanju ljudi koji je vole.”

Ustajem, podižem Toda na noge i grlim ga preko mekog, vunenog odela. „Možeš li da mi učiniš uslugu?” umiljato pitam.

„Naravno.”

„Većina ljudi bi odgovorila, 'Šta ti treba?'” „Ali ne i ja. Ne tebi.”

„Ah.” Ljubim ga i skoro zaboravljam šta sam naumila da kažem. „Hoću da zavoliš Holi. Zbog mene. Kasnije ćeš je svakako voleti.” „Pokušaću.”

„Onda se vidimo večeras.”

„Tako smo se dogovorili.”

Ćutke sedim pored Holi skoro sat vremena. Oči joj se povremeno otvaraju na par sekundi a onda opet nastavlja da spava. I sama padam u dremež tako da se trzam kada začujem njen glas. Isprva ne razumem šta mi govori. Liči na mrmljanje. „Molim?”

„Bojim se”, kaže ona.

„Čega? Ma daj, samo si malo uplašena.”

„Povratka.”

„Kako to misliš?”

„Izlaska iz bolnice. Povratka u svet. Ovde sam bezbedna.”

„Stjuart je izašao uz kauciju. Čarli mi je rekao. Ali ne brini, neće te dirati.”

„Ne brinem zbog njega. Mada mislim da nije trebalo da ga tužim...”

„Trebalo je. Mogao je da te ubije.”

„Samo je bio prvi koji je došao po svoje, zar ne?”

„Kako to misliš?”

„Pa, da nije bilo njega i da nisam ovo uradila sebi, onda bi to bio Ris. Dok sam umirala, neko je stajao pored mene.”

„U kući?”

„Toliko ljudi želi da me ubije. Pretpostavimo da sam umislila neku vrstu osvetničkog svedoka. Kapiraš?”

„Ris je taj koga se plašiš?”

„Da. U stvari, on i...” glas joj se gubi. „Nastavi.”

„Obećaj mi da nećeš reći Čarliju.”

„Toliko tajni”, kažem kroz uzdah. „Daj mi prvo malo vode.”

Dodajem joj plastičnu čašu sa vodom koju iskapljuje, trzajući se pri svakom gutljaju.

„Upustila sam se u pokerašku igru”, počinje Holi. „One noći kada sam u zoru došla kod tebe, kad smo se posvađale.”

„Sećam se.”

„Elem, tada sam izgubila nešto novca i dugujem ga čoveku po imenu Vik Noris.” Smrknutome gleda. „Zapravo, mnogo novca.”

„Koliko?” Očekujem da laže sto funti ili nešto slično: po meni je to mnogo. Najveći ulog u koji sam se kockala jeste pet funti na Grand nacionalu i to je bilo ;amo jednom.

„Dug stalno raste”, šapuće ona. „Dok god ga ne platim, on će se uvećavati.”

„Pa plati onda.”

„Posetio me je jedan skinhed”, nastavlja Holi. „Kaži mi koliko duguješ.⁶ „Meg”, čujem glas iza sebe.

„Jedanaest hiljada”, šištavo dodaje Holi, delujući nesvakidašnje potreseno. Zapanjena sam ali u tom trenutku vidim Čarlija koji dolazi hodnikom, natovaren knjigama, časopisima i voćem za Holi. Ona mi frenetično steže ruku.

Ustajem da se pozdravim s njim i uzimam nekoliko časopisa koji mu klize sa hrpe. Ljubi me u oba obraza. „Drago mi je što si došla. Lepo od tebe. Kako je?”

„Bolje, čini mi se. Izgleda da...”

Ali me prekida dolazak omanje grupe ljudi. Dr Torn u pratnji medicinske sestre i mladića kratko ošišane kose u belom mantilu.

Sestra počinje da proverava aparate kao da je Holi pokvareni bojler i koristim trenutak da skrenem pažnju dr Torna. „Htela bih da popričam sa vama“, kažem, dovoljno tiho da ne čuje Holi.

„o čemu?“ pita dr Torn.

„Možemo li da se udaljimo? E, tako. Upoznali smo se pre neki dan. Ja sam Meg Samers, Holina bliska prijateljica. I ujedno njena poslovna partnerka.“

„Da, spominjala vas je.“

„Brinem za Holi.“

„Svi brinemo.“

„Ne, mislim, zbunjena sam. Slušajte, ne bih da se upuštam u detalje oko njenog stanja ali postoji nešto što nema mnogo smisla.“

„Na šta mislite?“ zaintrigirano će dr Torn.

„Holi je pokušala da se ubije i vi je lečite od ozbiljne depresije.“

„Tačnije, od bipolarnog emotivnog poremećaja.“ „A to je mentalna bolest.“ „Tako je.“

„Radi se o tome da sam upravo razgovarala sa Holi. Postoji li mogućnost daje njena depresija zapravo savršeno racionalna reakcija na ekstremni stres?“

„Kako to mislite?“

Duboko udišem i ukratko mu prepričavam ono što mi je Holi upravo ispovedila. „Shvatate?“ pitam. „Da sam se ja u tako nešto upetljala, verovatno bih isto tako pukla.“

Dr Torn deluje zamišljeno. „Hajde da popijemo kafu“, predlaže mi.

Za trenutak mi se čini da će me povesti u svoju kancelariju na pravu kafu ali on prilazi kafematu u dnu hodnika i uzima dve plastične šolje. Ukus kafe je otužan.

„Kada sam prvi put izučavao biologiju“, počinje dr Torn, „imao sam problema sa idejom ptičjeg gnezda i genetike. Ptičje gnezdo je tako specifično ali tako slično u domenu te vrste. Kako ptičji geni mogu da budu odgovorni za proces koji obuhvata pronalaženje slame i grančica, zatim korišćenje blata ili pljuvačke? Ali za to je zaslužan razvoj mozga koji zavisi od spoljnih stimulansa. Ljudski mozak je programiran da savladava jezike, ali dete u razvoju treba izložiti utkaju tih jezika kako bi se stimulisala posebna regija u mozgu. Razvoj jezika se odvija u mozgu uz pomoć onoga što prima iz spoljnog sveta. Jedan način posmatranja ptičjeg gnezda je shvatanje

da je to produžetak ptičjeg mozga koji koristi komadiće i delove iz spoljnog sveta a ne električni impulsi."

„Ne razumem baš sasvim..."

„Holi mi je pričala o svojim strahovima", nastavlja dr Torn.

„Mene zanima", ponavljam, „da li su te nesrećne okolnosti u njenom životu stvarne ili su samo deo njene bolesti."

Dr Torn se osmehuje kao da je resio naročito tešku zagonetku. „Bilo bi razumno reći i da su stvarne i da su deo njene bolesti. Na to sam mislio kada sam spomenuo ptičje gnezdo. Holin mozak je u konfuziji, što se delimično manifestuje željom za samopovređivanjem. Ono što je radila proteklih meseci je pokušaj da pretvori svoje okruženje u nešto što takođe može da se posmatra kao produžetak njenog uma. Recimo da je produžila sopstvenu degradaciju stvaranjem situacija u kojima su je drugi ljudi doživljavali onako kako ona doživljava samu sebe. Holi je paranoična žena koja je stvorila takvo okruženje ne bi li opravdala sopstveni osećaj paranoje."

„Hoćete da kažete da su svi Holini strahovi opravdani?"

„Ja sam lekar a ne policajac. Ali jasno mi je da u pitanju nije samo lečenje Holi Kraus hemikalijama i psihoterapijom, iako su obe stvari podjednako važne. Njen mozak nije u epruveti. Ona živi u svetu i jednog dana će, nadam se, morati da izađe odavde i opet se suoči s njim."

„Da, ali... ali u međuvremenu su tu neki ljudi koji žele da je povrede."

Dr Torn deluje ozbiljno. „Ne kažem da će biti lako. Imao sam pacijente koji su učinili užasne stvari. Za njih je oporavak bio najteži deo jer su samo tada u potpunosti shvatali štetu koju su napravili dok su bili bolesni. Drugim recima, ljudi koji se oporavljaju samo kroz lečenje shvataju da su u bolesti povredili ili čak ubili sopstvenu decu. Jasno sagledavanje toga može da ih zbuni. Najednom se suočavaju sa stvarima od kojih ih njihov mozak štiti."

„Žao mi je", kažem. „Ništa mi nije jasnije."

Dr Torn dopušta sebi glasan smeh. „Ali ste malo bolje infor-misani", konstatuje.

Dvadeset deveto poglavlje

Sada kada Holi nema u blizini, imam osećaj da se pretvaram u nju, popunjavajući prostor koji je ostavila za sobom. Radim deset sati dnevno, jedući sendviče za radnim stolom, žureći posle posla u bolnicu da budem s njom, a potom provodeći noći sa Todom. Iako sam oduvek spavala po devet sati, najednom mi je šest ili manje sasvim dovoljno. Ne osećam se nimalo umorno. Govorim to Triš i ona se smeje. „Staje?”

„Ništa, Meg”, odgovara ona saosećajnim glasom koji me je oduvek pomalo plašio. „Veruj mi, nisi ni nalik Holi.”

„Znam da nisam, samo se odjednom osećam tako energično.”

„Kada se ona osećala energično, ličila je na kometu”, kaže Triš. „Ili na avion koji se sprema da poleti. Čovek nije mogao da je ignoriše. Čak i kada bi nepomično sedela za radnim stolom, izgledalo je kao da joj telo pulsira a vazduh oko nje vibrira. To se osećalo svaki put kada bih otvorila vrata. Bilo mi je dovoljno pola sekunde da procenim da li će dan biti dobar ili loš. Ipak, to mi se nije sviđalo jer nisam mogla da kontrolišem situaciju. Ona je ta koja je sve kontrolisala, iako je sama po sebi bila van kontrole. Znaš na šta mislim?”

„Otprilike.”

„Ti si sušta suprotnost i verovatno ste zato tako bliske. Nebo i zemlja. Tako si smirena.”

„Zvuči kao da sam pomalo ugašena.”

„Ne, nama odgovara što si takva”, uverava me Triš. „Pored tebe se svi osećamo sigurno.”

„Stvarno?”

„Da. Holi je kao zabavni park. A ti si kao - kao...” Traži odgovarajuću metaforu i ja strpljivo čekam. „Kuća”, konačno kaže. „Je li to dobro?”

„Naravno da jeste”, odgovara Triš.

Zatim spušta svoje male šake na moja ramena i ljubi me u oba obraza. Mislim da je iznenađena baš kao i ja.

Dan prolazi užurbano iako ne prestajem da razmišljam o Triši-nim recima i o Holi; zapravo o Holinim neprijateljima. Razmišljam o

onome što mi je u poverenju rekla i o objašnjenju doktora Torna. Ubrzo će izaći iz bolnice. Ne želim da je sačeka svet pun neprijatelja. Tomova teorija o ptičjem gnezdu mi nije najjasnija, ali razumem da je Holi sebe u više navrata omrzla i tako stvorila svet u kojem joj većina ljudi nije želela dobro. Često sam je vide-la na delu. Svojski se potrudila da svako od nje digne ruke. Lično sam bila na ivici da to učinim iako sam joj najbolja drugarica. Znam da nikada neću shvatiti pakao u kojem je Holi gorela, ali sam videla odblesak tog paklenog ognja.

Triš tvrdi da im ulivam sigurnost. To i nije nešto. Čini mi se da bih više volela da me poistoveti sa zabavnim parkom nego sa kućom: da budem uzbudljiva, seksi, glamurozna, opasna, svojeglava, ranjiva, voljena, uporna i hrabra kao Holi. Ali to sam što sam. I Holi mi veruje. Meni je napisala oprostajno pismo, meni je pokušala da telefonira u trenutku smrti. Želim, ne, *moram* da pokušam da napravim svet malo sigurnijim pred povratak svoje drugarice. Kada pomislim na njenu krhku figuru u bolničkom krevetu, kada se setim kako mi je dan ranije stezala ruku, preklinjući me pogledom, osećam da mi je to dužnost. Neprijatna, ali neizbežna.

Tod me dovozi do bolnice i kaže da će me pokupiti za sat vremena. Čarli je upravo otišao ali tu je Marsa Kraus, Holina majka. Aranžira cveće u vazi. Još je mlada - u svojim pedesetim, pretpostavljam - i nesumnjivo atraktivna, iako to nije lako primetiti ispod njene uštogljene maske. Kada sam je prvi put upoznala, pre par godina, nisam mogla da poverujem da je to Holina majka. Kasnije sam shvatila da je ona sušta suprotnost Holi: uredna, brižljiva, učtiva, skromna, štedljiva, moralna, iskontrolisana i veoma uplašena. Imati Holi za kćerku zasigurno joj predstavlja traumu.

Ljubim je u obraz i saginjem se da poljubim Holi u čelo. „Izgledaš bolje.“

„Lažljivice.“

Ali tačno je. Deluje življe, blede tragovi modrice na obrazu daju njenom licu proporcionalno sivilo i pogled joj više nije tup. Sve u svemu, više ne izgleda onako umorno i potrošeno.

„Ko ti je sve danas dolazio?“

Holi ignoriše moje pitanje. „Evo sad smo pričale o tati“, naposletku mi kaže.

„Ti si pričala o njemu. Ja nisam", ispravlja je Marsa. „Pitala sam te kako je umro."

Holi se definitivno oseća bolje, zaključujem. Opet je robusna. Dođe mi da pokličem od sreće.

„Bio je konstantno pod stresom", kaže Marsa.

„Mama", breca se Holi, „prestani da pipkaš to cveće i pogledaj me, molim te. Pokušao je da se ubije."

„Znam", mrmlja njena majka u ruže i ljiljane. „Zato sam sada ovde."

„Samo što to nikad ne spominješ."

„Ovde sam da ti pomognem da to pregrmiš. Uostalom, Meg ti je došla u posetu."

„Meg to ne smeta, zar ne? Tata me je voleo, stalno si to ponavljala. Samo hoću da znam da li se ubio."

„Holi, sada nije vreme..."

„Nego kada?"

„Ne sada."

„Jeste. Bio je manično-depresivan i ubio se."

„Ne možeš tako da pričaš."

„Osećam to u krvi. Nasledila sam to od njega."

„Prekini!"

„Ali nema veze", nastavlja Holi. „Ti ionako ne možeš da mi pomogneš."

Zavaljuje se u jastuke i posmatra kako njena majka podiže svoju tašnu, zatim namešta cveće još jedanput i ovlaš ljubi svoju kćer. „Ne umaraj se previše."

„Ne brini", otresito uzvraća Holi. „Neću."

Nakon što Marsa ode, okreće se ka meni i kaže, „Kladim se da izluđuje Čarlija. Ona ne želi da bude tu, niti ja to želim. Ali to je jedna od onih stvari koje bi majke trebalo da rade i tako mora biti."

Sedam na ivicu kreveta, sa tanjirića uzimam zrno grožđa i ubacujem ga u usta. „Dobro, kada ćeš kući?"

„Dr Torn izbegava da mi odgovori. Uporno mi postavlja pitanja, pravdajući se kako postoji još jedna oblast koju želi da istraži."

„Kako je Čarli?"

„Dobro, valjda."

„Možeš li da mi objasniš gde da nađem tog kockara? Kako si rekla da se zove? Vik Noris?"

„Kako si uspela da pređeš sa 'Kako je Čarli?' na to?" „Odgovori mi."

„Zašto? Ionako nemam pojma.“

„A šta je s tim drugim tipom - Tonijem? Tako se zove?“

Kao da sam postala poverenik Holinog života, znajući više detalja o njoj od nje same. „Toni Maning. Zašto?“ „Gde živi?“

„Ne znam. U stvari, znam. Rekao je da živi u novom bloku zgrada nedaleko od galerije *Tejt modem*. Izgleda da se taj kraj brzo širi. Zašto pitaš? Znaš da ne možeš ništa da učiniš. Nema šanse da te ljude ubediš da budu fini.“

Nemam vremena da joj odgovorim jer u tom trenutku Naomi promalja glavu kroz zavesu, uzvikujući, „Zdravo“, veselije nego obično. Holi mrmlja nešto i sklapa oči.

„Mislim da je malo umorna“, kažem.

„Samo sam donela ovo.“ Naomi spušta papirnu kesu na Holi-ne grudni. Miris vrućeg peciva ispunjava vazduh. „Rolnice od šafrana“, cvrkuće Naomi. „Tek izvađene iz rerne. Još su tople. Probaj jednu.“

Holi odmahuje glavom.

Ne volim nešto naročito šafran ali Naomi toliko navaljuje da ne mogu da je odbijem pa uzimam mali griz rolnice. „Fantastično.“

„Eto. Znam da je dobila gomilu cveća i voća.“

„Čarliju i Holi si od velike pomoći, zar ne?“ pitam.

„Uglavnom Čarliju“, ubacuje se Holi, istim jedva razumljivim mrmljanjem.

„Zadovoljstvo mi je“, odgovara Naomi. „Prijatelji su. Uostalom, po struci sam medicinska sestra. Znam kroz šta je Holi prošla. I još prolazi“, dodaje ona. „Ljudi misle da se oporavila, ali treba imati na umu da ovo nije grip i da je potrebno vreme, zar ne, Holi?“

„Aha.“

„Ali mi smo tu da joj to olakšamo. Je li tako?“

Holi nam okreće leđa i zariva lice u jastuk. Saginjem se da joj poljubim mršavi obraz. „Nemoj više da brineš“, tiho kažem. „Ni zbog čega. Sve će biti u redu.“

Trideseto poglavlje

Pre nego što nađem vremena da uđem u trag Viku Norisu, pronalazi me Ris. Istog dana, dok sam pisala i-mejl svima u firmi o tome kako bi sada trebalo poprilično smanjiti troškove, i ne samo štednjom ruža za usne, Ris ulazi u kancelariju, prilazi mom radnom stolu i pred mene spušta debeli koverat. „Mislio sam da će te zanimati neki snimci tvoje male drugarice pre nego što je odvedeš u još neku policijsku stanicu”, kaže mi.

„Kako znaš za to?”

Smeška se.

„Gledao sam vas kako ulazite”, odgovara, „a onda kako izlazite. Ali, kao što vidiš, nisam priveden na saslušanje. Policija je nezainteresovana, zar ne? Ko će joj poverovati ako slučaj izađe na sud? Malo fantazira naša Holi. Uostalom, pogledaj fotke - ionako su to samo kopije.”

Okreće se i odlazi. Zapanjeno sedim i zurim u njegova leđa. Potrebno je nekoliko sekundi da se nabujali bes u meni stiša.

„To je onaj, je 1' da?” pita Lola, stojeći iza mene. „Onaj kreten stoje pratio Holi.”

„Da. Slušaj, preuzmi kontrolu, hoćeš li? Brzo se vraćam.”

Skoro sam zabavljena zbunjenošću na njenom licu. Usta su joj komično otvorena kao u crtanom filmu dok hitam pored nje i jurim niza stepenice. Sustižem ga na ulici i hvatam za rukav.

Druga smrt

„Slušaj”, kažem mu. „Šta je?”

„Znam šta si uradio.” „Znaš Holinu stranu priče.”

„Znam šta si uradio”, ponavljam. „I upozoravam te, ako joj se još jednom približiš, nećeš se izvući. Ne drugi put.”

„Zašto bih uopšte želeo da joj se približim? Vidiš da je...” zastaje usred rečenice, tražeći pravu reč. „Ološ”, konačno je nalazi. Dah mu vonja na pivo.

„Samo je se kloni, okej? Nemaš pojma na šta je sve spremna...” Grizem se za jezik.

„Mislim da znam. Pokušala je da se rokne, zar ne? Šteta.”

„Šteta?"

„Što nije uspela."

Da u ruci imam neko oružje mislim da bih mu ga zarila u grudi, čisto da mu zbrišem zlobni kez sa lica.

„I prestani da proganjaš njene prijatelje."

„Bolesna je, zar ne? U glavu. Jadni Čarli. Ali takav joj i odgovara. Nisam budala da karam lujku."

Duboko udišem, stežući pesnice kako bih se obuzdala.

„Kloni je se", ponavljam i ostavljam ga na ulici. Nekom sa strane možda ličimo na ljubavnike koji se svađaju. Od te misli me podilazi jeza.

Vraćam se u kancelariju i otvaram koverat koji je Ris doneo. Vadim fotografije. Uglavnom su to slike uspavane Holi u *Luidijevom* klubu; verovatno ih je uslikao izbliza, osim ako nije koristio zum. Na njima Holi leži na stolu, s jednom rukom ispod glave. Oči su joj sklopljene i maškara oko njih razmazana. Ruž takođe. Koža joj je sjajna i žućkasta, poput voska. Vidi se čak i svetlucavi trag pljuvačke koja joj curi iz ugla poluotvorenih usana. Ne mogu ni da zamislim da Holi vidi ove fotografije, niti da posumnja da postoje. S gađenjem ih vraćam u koverat koji ubacujem na dno fioke.

U jedanaest i trideset stižem u naselje južno od reke. Uprkos Holinom šturom opisu, ispostavlja se da Tonija i nije tako teško pronaći. Zdepastog čoveka bubuljičavog nosa sa narandžastom kapom pitam da li zna gde stanuje Entoni Maning. „Toni?"

„Da, Toni." Pokušavam da zvučim poslovno, kao da s njim imam ugovoren sastanak.

„Nije tu. Četvrtkom nikad nije tu. U klubu je."

„U klubu?"

„Igra golf i ćaska sa klijentima."

„U kom klubu, ako smem da znam?"

„U Kingstonu."

„A, tako. Hvala."

Razmišljam da odustanem i vratim se u firmu, govoreći sebi da sam učinila sve što je u mojoj moći. Ali umesto toga sedam u kola i odlazim u Kingston. Usput pitam kako se stiže do golf-kluba. Parkiram kola i nastavljam pešice, trudeći se da izgledam kao redovna posetiteljka kluba. Za šankom nekolicina gostiju pije džin-tonik.

Pitam ih za Antonija Maninga i čovek u ogavnom braon odelu pokazuje rukom na golf-terene.

Naručujem sok od paradajza ali dobijam obaveštenje da se piće služi samo članovima kluba. Odgovaram da ću posedeti u uglu i sačekati na šta mi saopštavaju da mi nije dozvoljeno zadržavanje u klubu. Razočarano izlazim u hodnik gde prelistavam katalog opreme za golf. Utom čujem muški glas, „Da?”

Visok naočit muškarac nervozno zveckea sitninu u svom džepu. Na sebi ima smešnu odeću za golf, kao što dolikuje članovima kluba. Za trenutak mu na licu igra osmeh, ili je to samo radoznalost.

„Entoni Maning?”

„Da”, ponavlja on s dozom nestrpljenja u glasu. „Ja sam Meg Samers, Holina prijateljica. Holi Kraus.” Toni ne reaguje; izraz lica mu se ne menja. Uzimam vazduh i nastavljam, „Ona je u bolnici, uopšte nije dobro, pa sam uzela na sebe obavezu da podmirim njene dugove.”

Ciničan smešak krivi mu usne. „Ma, je li?”

„Da.”

„I?”

„Gde mogu da nađem tog Vika?”

„Moraćete da posetite sedište njegove kompanije.”

„Zvuči grandiozno.”

„U pitanju je prodavnica u Keningtonu.” Piše mi adresu na parčetu papira.

„Prodavnica čega?”

„Svega i svačega”, odgovara on. A zatim dodaje, „I ne pokušavajte da se cenkate s njim. Previše je moćan.”

Odlučujem da nekog povedem sa sobom i izbor pada na Lolu. Ona je poslednja osoba koju bi neko uvukao u problematičnu situaciju. Sićušne je građe, odiše neizmernom nevinošću i naivno-šću. Iako Lola obožava Holi, kao što štene obožava svog gospodara, od nje tražim samo da sedi u kolima i čeka me. A šta zapravo čeka, ne mogu da joj kažem.

Kauden braders je zalagaonica, smeštena između berbernice i turističke agencije. U izlogu vidim monocikl, saksofon, električnu gitaru, muški ogrtač i obilje nakita. Tu negde je i omanji natpis na kojem piše 'POZAJMICE. DOBRI USLOVI. DISKRECIJA ZAGARANTOVANA Otvaram vrata i čujem glasan odjek metalnog zvona.

Debeli muškarac sitnog, privlačnog lica, sedi iza pulta. Čita časopis i puši. Iza njega, nešto stariji muškarac gleda trke na televiziji. „Tražim Vika Norisa“, kažem.

„A vi ste?“

„Meg Samers. Prijateljica Holi Kraus.“ „Ne poznajem ni jednu ni drugu.“ „Pretpostavljam da će Vik Noris znati ko je Holi.“

Čovek gasi cigaretu u prepunoj pepeljari. „On ne radi ovde“, naposletku kaže.

„Ali dobila sam ovu adresu.“

Debeljko iz paklice sporo vadi drugu cigaretu i pali je. „Kakva je priroda vašeg posla?“ naposletku pita.

„Moja prijateljica duguje Viku Norisu neki novac. Navodno.“ „Baš neprijatno. A zašto ste vi došli?“

„Ona je bolesna.“

Čovek uzima veliki dim i počinje da kašlje. „Kako rekoste da se zove?“

„Holi Kraus.“

„Sačekajte.“ Odlazi u prostoriju iza pulta. Starac okreće glavu ka meni a zatim nastavlja da zuri u ekran.

Kada se debeljko vrati, deluje uslužnije nego pre. „Tako je. Vaša drugarica duguje šesnaest hiljada funti.“

„Šesnaest? Meni je rečeno jedanaest.“

Ovaj se kikoće. „S kamatom je šesnaest, srce“, pojašnjava mi. „Tvoja drugarica je spori platiša.“

„Nije pošteno“, bunim se. „Uopšte nije htela da se upušta u to. I sada je bolesna.“

Ignorišući moje reči, debeljko se okreće svom starijem kolegi. „Ko je pobedio?“

„Brzi Džo“, odgovara starac.

„Sranje!“

„Rekoh, ovo nije pošteno“, pokušavam ponovo. „Tvoja drugarica bi trebalo da pazi gde pozajmljuje novac“, odgovara on.

„Nije ga pozajmila. Samo se upustila u pokerašku igru.“

Debeljko sleže ramenima. „Sledeće nedelje će biti sedamnaest, pa osamnaest. Ali...“ Opet sleže ramenima i spušta pogled na svoj časopis.

„A šta ako ne može da plati?" pitam. „Šta biva kad ljudi ne mogu da plate?"

Ovaj se ceri, pokazujući zjapeću rupu u gornjem nizu zuba.

„Svi uvek plate", mirno kaže.

Gledam u njega pa u starca. Skrećem pogled ka polici na zidu - stari kasetofoni, cipele za stepovanje, čajnik i odgovarajući servis, nekoliko satova, glomazni crni fotoaparati i ispod svega toga trim-bicikl.

„Danas je četvrtak", kažem. „Sledećeg četvrtka dolazim s novcem. Oko šest uveče."

„Sledećeg četvrtka će biti sedamnaest hiljada."

„Onda ću doći u ponedeljak. Mogu li da platim čekom?"

„Uz plaćanje čekom ide provizija", odgovara on.

„Kolika?"

„Tries posto."

„Onda ću u gotovini."

Vrata opet zvone kada izađem napolje.

Trideset prvo poglavlje

U banci imam skoro jedanaest hiljada, na posebnom štednom računu. Trebalo mi je šest godina da ih skupim. Planirala sam da od toga kupim kuću. Zapravo garsonjericu u predgrađu, ali dovoljno za početak. Sanjam da jednog dana imam svoju kuću sa malim vrtom prepunim cveća i ukrasnog drveća. Možda čak i mačku. Holi je uspela da kupi kuću zato što ih je dvoje a i majka joj je pozajmila polovinu sume potrebne za depozit. Kada smo osnovale firmu, maštala sam o tome da ću zarađivati dovoljno za ostvarenje ovog sna ali, nažalost, nije sve išlo kao što sam očeiuvala.

Odbacujem maštarije o svojoj kući iz snova. Moram negde da nađem još pet hiljada funti ali ne vidim način kako to da izvedem. Već otplaćujem kredit od petsto funti tako da ta opcija otpada. Ko bi mogao toliku sumu da mi pozajmi do ponedeljka?

Kasno po podne sedim za svojim radnim stolom i mozgam. Na ime firme smo uzeli kredit od trideset hiljada funti i trenutno nam je na raspolaganju još devetnaest hiljada i četiristo funti. To znači da bih sutra mogla da napišem ček a da pri tom ne prekoračim limit. Vadim čekovnu knjižicu iz fioke i stavljam je u svoju tašnu. Dižem pogled i posmatram Lolu, Triš i ostale koji u mene imaju puno poverenje - koje me smatraju sigurnom poput kuće - i vraćam knjižicu nazad u fioku. Znam da bih time ugrozila sve što smo dosad tako teško stekli.

„Ideš sa mnom za Božić kod mojih roditelja, zar ne?”

Ovo je više pitanje nego konstatacija, koje Tod nonšalantno izgovara u trenutku kada ubacim zalogaj pirinča u usta. Najednom me preplavljuje neizmerna sreća usled ozbiljnosti naše veze. Iskonsko smirenje. Spuštam viljušku na tanjir. „Bilo bi lepo”, odgovaram, trudeći se da sakrijem nabujale emocije. „Ako bi ti to voleo.”

„Voleo bih”, brzo kaže on. „I oni žele da te upoznaju.”

Smeškamo se jedno drugom a onda se opet usredsređujemo na jelo. Godinama se nisam radovala Božiću. Obično ga provodim s roditeljima kod svoje sestre u Devonu. Ona ima muža, dvoje dece i mačku. Svi žive u kućici usred nedodijne, večito blatnjavoj i s pogledom na more. Tamo se redovno osećam suvišno, poput nekog

ko stigne kasno i sam, igrajući ulogu dobre kćeri i vesele tetke na dan ili dva pre nego što pobeđnem nazad za London. Prošle godine sam Božić provela kod Holi i Čarlija, i ostala budna do pet ujutro zato što je Holi insistirala na alkoholu i igri pantomime. Sećam se kako je sa papirnim šeširićem na glavi stajala na stolu u cipelama sa enormno visokim potpeticama i beskrajno se kikotala. Ali ova godina je drugačija. Tod i ja imamo zajedničke planove. Zajedno ćemo kupiti božićno drvce, zajedno ćemo otići negde na doček nove godine, možda ćemo čak doneti i neke zajedničke rezolucije. Čini se da nam predstoji svetla godina.

A onda dopuštam mislima da se vrate na Holi. Njen Božić neće biti nimalo veseo. Razgovarala sam sa Čarlijem o tome i rekao mi je da je njena majka pristala da ostane u kući dok Holi ne izađe iz bolnice. Njegova majka će takođe doći. Naomi će skuvati večeru. Sirota Holi, razmišljam, leži u bolnici, mršava i bleđa, dok drugi ljudi misle i planiraju umesto nje.

Oduvek sam je smatrala hrabrom, najsmelijom osobom na svetu, ali ona je sada tako uplašena. Pitam se da li se toliko plaši zbog onoga što je u njoj - svih tih nemilosrdnih demona koje je smatrala sastavnim delom svog karaktera ali koji su se sada okrenuli protiv nje - ili zbog onoga van nje, stvarnog sveta u koji će uskoro morati da se vrati. Verovatno se plaši i jednog i drugog: jer ni od čega ne može da pobeđne, niti ima gde da se sakrije. Čak i kada spava, rekla mi je, sanja košmare. Nikada u životu nikog nisam toliko žalila kao što sada žalim Holi, niti sam se ikada osećala tako odgovornom prema nekome. Kao da je naš odnos premašio granice običnog prijateljstva i sada mi je ona nešto poput kćerke, sestre, majke, sve u jednom. Holi mi je toliko breme da čak i kada sam sa Todom, delom svog bića razmišljam o njoj, brinem o njoj. Baš kao i planiranje, poput današnjeg plana koji još nisam saopštila Todu jer znam da će ga proglasiti glupim.

„Šta je?“ pita on. „Naglo si se smrkla.“

„Jesam? Nemam pojma zašto.“

„O čemu razmišljaš?“

„Ma, ni o čemu.“

„Meg, nisam slep. Kaži mi.“

„Nije moje da o tome pričam. Tiče se Holi.“

„Ah, Holi. Mogao sam da pretpostavim.“

Neznatna hladnoća provejava između nas, sve do kraja večeri. Kada legnemo u krevet, konačno mu pričam o Holinom dugu, mojoj poseti golf-klubu i zalagaonici.

„Znaš šta ja mislim o tome?”

„Znam. Misliš da sam neviđeno glupa.”

„Ne. Mislim da si najbolja, najodanija i najnesebičnija prijateljica na ovom svetu.”

„o.” Osećam kako mi se obrazi žare u tami. „Ne, stvarno.”

„Jesi li dobro razmislila o svemu?”

„Jesam.”

„Da li se Holi slaže s tobom.”

„Neću ništa da joj spominjem. Hoću samo da bude bezbedna kad izađe iz bolnice.”

„Znači, radiš to a ne želiš čak ni zahvalnost. Krajnje neprirodno.”

„Davno smo prerasle tu fazu”, čujem sebe kako kažem, shvativši da je to istina. „Pre bi se reklo da je pitanje života i smrti, ili razuma i ludila, ili tako nekako. Mislim da nemam drugog izbora.”

Tod dugo ćuti, milujući mi odsutno kosu. „o čemu razmišljaš?”

„Razmišljam kako je trebalo ranije da mi kažeš.”

„Htela sam, ali to je bila Holina tajna a ne moja.”

„I nije trebalo da ideš tamo sama.”

„Lola je išla sa mnom.”

„Odlično.” Upoznao je Lolu.

„Dobro je prošlo.”

„Stvarno ćeš to da izvedeš?”

„Hoću.”

„U redu. Posudiću ti pet hiljada. Doduše, to je sve što imam. U stvari, malo više nego što imam.”

„Ne!” uzvikujem. „Ne dolazi u obzir. Ti je čak i ne poznaješ. I jedini put kada si je video prema tebi je bila gruba i nepristojna. Ne bih ti rekla ni reč da sam znala da ćeš to da mi ponudiš. Sada se osećam grozno.”

„Ali želim.”

„Ne.”

„Meg, *želim*. Odlučio sam.”

„Ali nije u redu - ne mogu od tebe da uzmem novac.” „Zašto?”

„Jednostavno ne mogu.” „Kao pozajmicu.” „Ali...”

„Ali bez nedeljne kamate.”

„Tode.“

„Molim?“

„Ne znam šta da kažem.“

„Zašto moraš bilo šta da kažeš?“

Preostalu hiljadu posuđujem od Triš i stare školske drugarice koja radi u Sitiju, živi u velikoj kući u Kamdenu i svaki par cipela koji nosi vredi najmanje pet hiljada funti. Obećavam da ću joj novac vratiti posle Božića i da je u pitanju samo mali problem u platnom prometu. Svima je pomalo neprijatno.

U ponedeljak ujutro osećam kako mi živci igraju. Teram sebe na posao ali ne mogu da se koncentrišem na bilo šta. Sat vremena trošim odgovarajući rutinski na i-mejlove, zatim otvaram pristiglu poštu, trudeći se da delujemo uposleno. Na pauzi za ručak odlazim u banku i podižem jedanaest hiljada funti. Sada mi je tekući račun u minusu za četiri hiljade i šest funti dok na mom štednom računu ostaje samo 1,56 funti. Imam neki čudan osećaj dok ubacujem novčanice u plastičnu kesu a potom u svoj ranac: mešavinu herojskog žrtvovanja, tuge, ozlojeđenosti i euforične otuđenosti. Nisam navikla na dramatične situacije kao što je ova. Čini mi se da sam zakoračila u nečiji život.

S Todom se nalazim ispred njegove firme. Izlazi na ulicu podsećajući na kriminalca koji ekstravagantno pogledava oko sebe, stežući na grudima aktovku koju nikada pre nisam videla. Ki-kot mi se skuplja u grudima. Čvrsto ga grlim i ljubim u hladan obraz.

„Zdravo“, polušapatom me pozdravlja, smeškajući se sebi u bradu.

„Jesi li gladan? Hoćeš da prvo nešto prezalogajimo?“ „Šta? Noseći sve ovo sa sobom? Bože, Meg, daj da to predamo pre nego što ga negde izgubimo ili nas neko opljačka.“ „Je li s tobom sve u redu?“

„Ne baš. Osećam se čudno. Kao da smo orobili banku ili nešto slično.“

„Kamo sreće. Nas su orobili, sećaš se?“

„Gde su kola?“

„Odmah iza ugla.“

„Idemo.“

„Tode?“

„Šta je?“

„Hvala ti.“

„Kasnije. Hajde.“

Ovoga puta zatičemo samo debeljka iako iz zadnjeg dela radnje dopiru zvuči kao da tamo ima još nekog Čim uđemo, on zaključava vrata i ističe znak zatvoreno'. Zatim se vraća iza pulta i čeka. Dajem mu plastičnu kesu kao i dve Tcdove braon koverta. Debeljko pažljivo liže jagodicu svog kažiprsta i počinje da broji novčanice s nesvakidašnjom umešnošću. Oboje zurimo u njega. Posmatram kako njegovi kratki prsti vesto barataju novcem dok konstantno oblizuje usne.

„Dobro“, naposletku kaže.

„Mogu li da dobijem račun?“

Debeljko čepa list papira iz bloka, ispisuje cifru i pruža mi ga. „Ovo baš ne liči na fiskalni račun“, primećujem. „Pa šta?“

„Kako da vam verujem? Šta ako poreknete da ste dobili novac? Šta ako nastavite da maltretirate Holi?“

Debeljko deluje uvređeno. „Zaboga, mi smo poslovni ljudi“, breca se. „Zar mislite da bismo ugrozili svoju reputaciju? Dug je izmiren. Sada odlazite.“

Trideset drugo poglavlje

Zvuči gordo ali ponosna sam na sebe. Uplivala sam u kaos koji je Holi ostavila za sobom i uspela da ga resim. Nisam sigurna da li sam pobjedila aždaju ili samo ugasila vatru u njenim čeljustima ali sam zato uspela da očistim svet od napasnika koji prete da unište moju dragu Holi. Radujem se što ću joj to reći i izmamiti njen osmeh; polako ali sigurno, stvari idu nabolje. Međutim, ne ispada sve onako kako sam očekivala. Kada joj dođem u posetu, leži leđima okrenuta meni. Položaj njenog tela deluje neprirodno i zloslutno. Obilazim krevet ne bih li joj videla lice. Bleda je i znojava. Isprva mi se čini da spava ali ona otvara oči. Pogled joj je prazan, poput ribljeg. „Holi“, oprezno kažem. „Kako si?“

Mrmlja nešto što ne mogu da razumem pa se saginjem niže. Reči koje izgovara samo su niz besmislenih slogova. „Šta?“ zabrinuto pitam. „Šta se desilo?“

Usplahireno trčim po sestru i skoro je dovlačim do Holinog kreveta. „S njom nešto nije u redu“, panično kažem. „Zovite doktora.“

Sestra se mršti i nadvija nad Holi. Zatim sa dna kreveta uzima njen karton. „Gospođa Kraus se odmara“, konačno kaže. „Upravo je primila svoju prvu terapiju.“

„Kakvu terapiju?“

„ECT.“

Malo nedostaje da udarim sekretaricu dr Torna pre nego što uletim u njegovu kancelariju. Doktor telefonira, zavaljen u svojoj kožnoj fotelji. Kada utrčim unutra, zaprepašćeno me gleda. Tvrđoglavo stojim ispred njegovog radnog stola sve dok ne spusti slušalicu.

„Ja sam prijateljica Holi Kraus“, počinjem. „Razgovarali smo pre neki dan.“

„Da, Meg. Znam ko ste.“

„Šta se kog đavola dešava? Došla sam da je obiđem ali ona nije u stanju da priča. A onda mi je rečeno da prima ECT.“ Zastajem i čekam. Doktor ne odgovara. „Dakle?“

„Ja sam naredio tu terapiju“, kaže dr Torn. „U saglasnosti sa gospodom Kraus i njenim suprugom.“

„Ali zašto?"

„Žao mi je, ali ne mogu sa vama da pričam o detaljima njenog lečenja."

„Ovo je skandalozno", pretim. „Žaliću se!"

Dr Torn ustaje, konačno poljuljan. „Čekajte", kaže. „Slušajte. Ne mogu da pričam o slučaju gospođe Kraus. Ali o tome možete da porazgovarate s njom."

„Ona nije u stanju da razgovara o bilo čemu."

„Verovatno zbog anestetika i opuštenosti mišića. Nema to nikakve veze sa terapijom."

„Ne mogu da verujem da ste je podvrgli tako ekstremnom lečenju. Ovo nije srednji vek!"

„Nije nimalo ekstremno", uzvraća dr Torn. „Sve što znate o tome je ono što ste videli u filmovima. Uveravam vas da nije ništa slično. Procedura je krajnje bezbedna. Njoj podvrgavamo i trudnice kada je to potrebno. Baš kao i gerijatrijske pacijente, skoro svakodnevno."

„Strujom joj pržite mozak", optužujem ga.

Doktor se smeška. „Za vašu informaciju, ECT nema nikakve veze sa 'prženjem' mozga."

„Ne igrajte se s mojim strpljenjem. Šta radite njenom mozgu?"

„Neki pacijenti prijavljuju gubitak pamćenja", objašnjava on, „koje se posle ove terapije uglavnom vraća. U suštini, ECT je vrlo efikasan vid lečenja, a za neke pacijente može da bude i krucijalan."

„Mislite na teške mentalne bolesnike?"

Na licu dr Torna primećujem nelagodnost. „Recimo da je skoro nezamenljiv u slučajevima kada se proceni daje pacijent izložen visokom riziku."

„Hoćete da kažete kako je Holi sklona suicidu?"

Doktor samo sleže ramenima. „Žao mi je", kaže. „To je poverljivo. Ali vi ste joj prijateljica. Dobro je poznajete. I znate kroz šta je sve prošla."

„To je suludo", konstatujem. „To je smešno. Ona nije teško bolesna. Štaviše, počela je da se oporavlja. Ne mogu da verujem da se to sada dešava. Tako iznenada. Rekla mi je da želi da živi, da neće više pokušati. Znam da neće."

Dr Torn je nepoljuljan. Spušta se u svoju fotelju, pokazujući mi da je naš razgovor završen.

Kada se vratim na odeljenje, pored kreveta zatičem Čarlija. Holi je potpuno budna i pozdravlja me slabašnim osmehom. „Kako si?”

„Pomalo čudno”, odgovara ona. „Smušeno, ošamućeno... ništa pametno mi ne pada na pamet.”

Smatram da mi je dužnost da budem krajnje iskrena, bar s Holi.

„Pričala sam sa dr Tornom”, kažem. „Vrlo je pozitivan u vezi sa ovom terapijom.”

„Malo sam, znaš... povodom svega toga. Kao u *Letu iznad kukavičjeg gnezda*. Bojala sam se da ćeš doći i zateći me sa ožiljkom na obrijanog glavi, a onda me od silnog šoka ugušiti jastukom.”

Još ume da me nasmeje. Milujem joj lice. „Izgledaš dobro”, nežno kažem.

Neko vreme ćaskamo iako je razgovor prilično iščašen. Čarli se muva unaokolo, ne uključujući se u razgovor. Donosi nam kafu, namešta krevet i slaže Holine stvari. Iskreno ga žalim. Protekle godine je proveo toliko vremena kao posmatrač Velike Holine predstave a sada izigrava njenu medicinsku sestru. Pitam se da li mu moje prisustvo smeta ili mu donosi olakšanje. Gledam na sat i konstatujem da imam svoj život koji moram da živim. Međutim, želim prvo da popričam sa Čarlijem. Pokazujem mu glavom da me prati u hodnik. Nekoliko sekundi ćutke stojimo, propuštajući grupu studenata i medicinskih sestara sa kolicima. Onda Čarliju priznajem svoje zaprepašćenje. „Znam”, kaže on. „Bila je to teška odluka ali dr Torn je rekao da će joj terapija mnogo pomoći.”

„Ne mislim samo na to”, pojašnjavam. „Doktor je bio iritantno diskretan sa mnom. Ali po njegovim recima rekla bih da i dalje misli da je Holi suicidna.”

Nastaje pauza.

„Da, pa?” zbunjeno će Čarli.

„Ali nije.”

„O čemu pričaš, Meg? Jesi li ti šlepa? Šta misliš zašto je sada ovde? U sanitetu je umrla. Pravo je čudo da su je povratili.”

„Znam, znam”, odgovaram. „Ali promenila se. Rekla mi je. Otkrila je da želi da živi.”

Čarli odmahuje glavom. „Kamo sreće da je tako. Možda sa tobom i dalje glumi veselu Holi. Sa mnom nije takva. I dalje priča o samoubistvu. Razmišlja o tome. Dr Torn kaže da je to ključni faktor rizika.”

„Je li Holi razgovarala s njim o tome?“

„Ne znam“, kaže Čarli. „Ali rekla je meni a ja sam preneo dr Tornu. Zar je bitno?“

Čarli me strelja mrkim pogledom. Pitam se da li sam ga uvredila. „Znaš kolika je Holi folirantkinja. Evo, čak je i tebi sugerisala kako si mogla da je ugušiš jastukom.“

„To je bila šala.“

„Do đavola, ko si ti da sudiš da lije to šala ili ne?“ breca se on.

„Izvini“, kažem, uplašena Čarlijevim iznenadnim besom. „Nećemo da se svađamo. Na istoj smo strani.“

„Znam. Ne mogu više da se suzdržim. Sve me ovo užasno iscrpljuje.“

„Ne sumnjam“, saosećajno kažem.

„Znaš šta, Meg? Ranije sam brinuo da neko ne naudi Holi. Sada brinem da to sama sebi ne učini. Ponekad mi se čini da je gubim. Mislim da ona istinski želi da umre. Ako je tako, onda ne znam kako iko od nas može u tome da je spreči.“

Trideset treće poglavlje

Dan pred Holin izlazak iz bolnice stižem u njenu kuću s buketom cveća ali tamo zatičem raskošne vaze prepune ljiljana i ruža naspram kojih moj buketic deluje sirotinjski. Kuća je puna ljudi. Čarlijeva majka je takođe tu. Zdepasta ženica sedi zavaljena na sofi i puši mentol cigaretu dok Holina majka lupa loncima u kuhinji. Čarli kači ukrase na asimetrično božično drvce, dok Naomi završava krečenja Holine i Čarlijeve spavaće sobe u svetlozelenu boju. „Hteli bismo da je iznenadimo“, kaže ona cereći mi se sa merdevina. Lice joj je umazano farbom.

Osećam ubod dečje ljubomore. „Trebalo je da mi kažeš. Pomogla bih ti.“

„Znam da si prezauzeta, uostalom, volim da molerišem“, pravda se Naomi. Zatim pažljivo spušta četku na poklopac kante s bojom. „Jesi li za solju čaja? Ima i kolača od đumbira.“

„Ne, hvala“, kratko odgovaram. „Žurim.“

Sledećeg dana ne odlazim tamo. Verujem da joj je potrebno vreme da se privikne na promenu. Međutim, uveče, kada se vratim kući, Holi me zove na mobilni. Kaže mi da su svi tako pažljivi prema njoj i zvuči toliko veselo da mi se raspoloženje odmah popravlja. „Zamisli ovaj haos“, priča ona. „Dve majke koje se ne podnose.“

Čarli se svojski trudi da svima udovolji, poput psa koji ima više gospodara. Svrati. Molim te!“ „Sada?“

„U stvari, ionako te ne bi pustili da uđeš. Navodno moram da se odmaram. Iako me to izluđuje, osim što sam već luda, naravno. Dođi sutra.“

„Ne znam da li je...“

„Molim te.“

„U redu. Kada?“

„Dođi na ručak.“

„Doneću nešto.“

Da se nisi usudila. Kuhinja je pretrpana hranom. Svi kuva-ju jebenu supu. Bolje dovedi tog tvog Toda. Uostalom, sutra je subota."

„Jesi li sigurna?"

„Jao, nemoj i ti da me tretiraš kao invalida. Hoću da ga upoznam, da vidim je li dovoljno dobar." „Ali nemoj..."

„Šta? Nemoj da budeš gruba prema njemu? Ko? Ja? Ne brini. Pilule sjajno deluju."

Nisam htela to da joj kažem. Htela sam da kažem, „Nemoj da mi ga ukradeš."

Stižemo u podne. Čarli nam otvara vrata, mene grli a sa Todom se srdačno rukuje. Na sebi ima kecelju i rukavi su mu zavrnuti do lakata. Kuća je osvežena novim cvećem, svud unaokolo su čestitke za brzo ozdravljenje i lampice na božičnom drvčetu se pale i gase. Kuća miriše na sveže krečenje.

Očekujem da ću Holi zateći u krevetu ali ona sedi na sofi, obučena u stare farmerke i ružičasti džemper čiji predugi rukavi sežu do vrhova prstiju. Kosa joj je u pletenicama a lice bez trunke šminke. Tako bleđa, krhka i slatka podseća na tinejdžerku, terajući me da se osećam ogromno i trapavo. Saginjem se da je poljubim u obraz ali me ona steže u čvrst zagrljaj. „Nisam od stakla, ne brini", kaže mi. „Matora žilava 'tica sam ti ja."

Ustaje i pruža ruku Todu. „Mislim da sam bila gruba kada smo se upoznali", kaže mu, „ali mi je kasnije rečeno da su to simptomi mentalne bolesti. Možemo li ispočetka?"

„Naravno", odgovara Tod, prihvatajući njenu ruku. „Drago mi je da si bolje."

„Sada sve izgleda kao san. Naročito kada to niko u ovoj kući ne spominje." Glas joj se pretvara u melodramatični šapat. „Mislim na *samoubistvo*. Na pokušaj samoubistva. Ili na maničnu depresiju, kad smo već kod toga. Oni to zovu 'moja bolest' ili ono što mi se desilo' i slično tome. Zato mi je toliko potrebno da Meg bude uz mene. Znaš, Meg je tako..."

Dok Holi po glavi traži pravu reč, spuštam se na stolicu preko puta nje i čekam da kaže 'pouzdana ili sigurna ili 'utešna.

„Tako *iskrena*", naposletku kaže Holi. „Imamo desetak dragocenih minuta pre nego što se Čarlijeva majka vrati iz prodavnice a moja majka iz već nekog nestašluka u koji se upustila. Uh, jedva čekam da

ovaj Božić što pre prođe. Bolje da sam ostala u bolnici do nove godine. Meg, zašto me tako gledaš?"

„Pokušavam da otkrijem neki novi način da te pitam kako si“, odgovaram.

„Iskuliraj“, odgovara Holi. „Neću opet pokušati da se ubijem. Ali neću više o sebi. Dosadila mi je ta tema. Pričaj kako je u firmi. Daj neki novi trač. Bilo šta.“

Htela sam da joj ispričam za Risa i da su njeni kockarski dugovi izmireni ali sada nije trenutak, ne dok se Čarli vrzma po kuhinji i dok me Tod čudno gleda s drugog kraja sobe a Holi pored mene brblja poput nemirnog deteta. Iznenada se osećam umorno.

Časkamo o trivijalnim, lakim temama. A onda me ona pita da li bih joj pomogla u izboru božićnog poklona za Čarlija. „Ne znam šta da mu kupim“, pravda se Holi. „Čarli je od onih koji ništa ne žele.“ Najednom deluje potišteno i okreće se prema Todu. „Šta bi mu ti poklonio?“

Pa... nemam ideju. Možda nešto vezano za njegov posao?"

„Bojim se da više ne radi. U stvari, mislim da ne radi otkad sam zvanično proglašena lujkom. Ako ne i ranije. Stalno mi govori da ovo nije pravi trenutak, da ima drugih stvari koje treba rešiti.“

„U pravu je“, komentarišem.

„Neću da on rešava moj problem. To je sada moj posao. Hoću da radi. Dobar je u svom poslu. Istinski dobar. Videla si. Kada sam ga upoznala, bio je ubeđen da je dobar ali sada sam ja ubeđena da bih i ja mogla da budem dobra. Ne možemo samo da gledamo jedno u drugo i ne radimo ništa, jedući jebene supe i Naomine kolače od đumbira, kao da spoljni svet ne postoji, zar ne?“

„Verovatno“, slažem se, razmišljajući kako je možda pravi trenutak da joj spomenem novac.

„Šta misliš o nekoj odeći?“ predlaže Tod.

Holino lice se vedri. „Sjajna ideja. To ću mu kupiti. Tode, ti si genije.“

„Fin je“, šapuće mi Holi kada Tod ode u toalet.

„Uh, dobro je“ odgovaram. „Mislim, drago mi je što tako misliš ali moram s tobom nešto da razgovaram.“

„Hajde kasnije da se prošetamo. Moram malo da izađem odavde.“

Holi je za ručkom ćutljiva dok Čarli ne prestaje da trčkara oko stola, sklanjajući prazno posuđe i bučno ga spuštajući u sudoperu. Ostali

gosti razglabaju o mogućem snegu i predugoj zimi, zadržavajući se predugo na nevažnim temama. Pričam im kako na Antarktiku postoje mesta gde se kipuća voda ledi u vazduhu pre nego što padne na zemlju a Tod se galantno nadovezuje pričom o skijanju u Norveškoj kada su mu se na minus dvadeset pet ledile trepavice i ledenice visile iz nosa. Gledam u Holi preko puta sebe, strepeći od neke njene sarkastične upadice. Ona mi uzvraća pogled i jedva primetno izvija obrve ali ne govori ništa.

Utom se oglašava zvono na vratima i Holi se trza. Shvatam da joj je zapravo muka od konstantne neizvesnosti ko bi opet mogao da je poseti. Žudim da je zagrlim i utešim. Napeta je sve vreme dok se Čarli ne vrati sa Naomi koja se spušta pored Antije Karter, Čarlijeve majke, pozdravljajući sve prisutne kao svoj najbliži rod. Konačno pijemo kafu. Antija u svoju umače biskvite sa čokoladom, čije okrunjene komade lovi kašičicom i glasno srče. Za ručkom je popila dve krige piva i nesumnjivo je pripita.

Naomi sipa mleko u svoju kafu, zatim nekoliko kapi u Čarlijevu. Baš kao što on voli. Tako zanemarljiv detalj domaćinske intimnosti me pogađa. Krišom ih posmatram i primećujem Čarlijev pogled ka Naomi na koji mu ona kratko uzvraća pre nego što postideno spusti pogled na sto.

Njih dvoje su u vezi, konačno mi sine. Holi je ipak bila u pravu. Samo što je optužila pogrešnu ženu. Jadna Holi. Jadna Holi, jadan Čarli i jadni svi mi. Najednom mi je muka od sedenja za tim stolom, od besciljnog ćaskanja i lažnog smeškanja.

Holi ustaje, odgurujući stolicu koja neprijatno škripi po podu. „Oдох da se prošetam sa Meg i Todom” objavljuje ona.

„Jesi li sigurna da...” tobože brižno pita Čarli.

„Sasvim sigurna.”

„Ti ostani ovde. Pozabavi se malo sobom, za promenu.”

„Onda se dobro obuci”, pomirljivo kaže Čarli.

Pridržava joj kaput, zakopčava ga i vezuje joj šal oko vrata. Ona podiže lice ka njemu ali on izbegava poljubac u usne, ljubeći je u obraz kao da je bolesno dete.

Tod nas taktično ostavlja same u parku. Napolju je hladno i vetrovito ali Holi to kao da ne smeta. Konačno joj pričam skraćenu verziju svoje posete zalagaonici i uveravam je da više ne mora da brine.

„Tek tako su otpisali dug?“ sumnjičavo pita Holi.

„Bukvalno tako“, lažem.

„Zašto?“

„Objasnila sam im da te večeri nisi bila sva svoja i...“

„Meg, ovo sam ja, Holi. Sećaš se? Nisam tolika moronka. Uostalom, znam da me lažeš. Između obrva ti se ucrtala mala bora.“

„Ali ne moraš više da brineš“, kažem. „Sada si bezbedna. Možeš da se usredsrediš na bolje stvari.“ „Platila si.“ „To je nebitno.“

„Otplatila si dug, zar ne? Jesi li?“ „Otprilike“, mrmljam. „Koliko?“

„Onoliko koliko si dugovala.“

„Koliko, jebote? Kaži mi, Meg.“ Grabi me za ruku, primoravajući me da stanem.

„Dvanaest hiljada“, lažem.

Holi zatvara oči. Vidim da u sebi računa.

„Nisi“, optužuje me.

„Kaži mi pravu cifru.“

„Šesnaest.“

„O, bože, Meg.“

„Kamata je stalno rasla“, pojašnjavam. „Da nisam, sada bi bilo...“

„I sve si platila?“

„Samo sam uradila ono što bi i ti da si na mom mestu.“

„Ne znam šta da kažem.“

„Samo nemoj da mi se zahvaljuješ.“

„Neću da ti se zahvaljujem. Izgrdiću te, imbecilu jedan! Odakle ti pravo da to uradiš?“ Podiže pesnicu kao da će me udariti po licu da bi sledećeg trenutka briznula u plač.

Oklevam a potom je grlim dok drugi šetači prođu pored nas. „I ti bi isto učinila za mene“, tešim je.

„Odakle ti toliki novac?“ pita ona kroz jecaj.

„Snašla sam se.“

„Skinula si sa svog računa, zar ne? Ono što si štedela za kuću.“

„Novac za to i služi. Za crne dane, a ovo je bio jedan takav.“

Holi naprasno počinje da se smeje. „Moj crni dan, Meg. Kako sad...“

„Nije važno“, prekidam je.

Stižemo do kapije Golders hil parka i nastavljamo stazom prema kavezima sa kozama. „Mislim da niko ne može da izgleda nesrećnije od koze“, šalim se, a zatim u istom tonu pitam, „Kako tvoj mozak?“

„Direktno pitanje, a?“ pita Holi, uvlačeći ruke u džepove svog kaputa.

Nedaleko od nas, dečacić se veselo kikoće.

„Bila sam šokirana kada sam čula za ECT“, nastavljam, „ali izgledaš mi dobro.“

„Ništa me ne pitaj“, odgovara Holi. „Prespavala sam sve terapije. Odvezli bi me tamo na kolicima, priključili na aparate i na kraju bih se probudila sva ošamućena.“

„Doktor kaže da je to bilo neophodno. Da si bila akutno depresivna.“

„Da, i ja sam to čula“, priznaje Holi.

„Zvučiš kao da pričamo o nekom drugom“, primećujem. „Zar se ničeg ne sećaš?“

„Rekli su da bi moglo malo da se odrazi na pamćenje ali nije. Bar koliko ja znam.“ Tužno se osmehuje. „A možda sam ipak zaboravila.“

„Čudno“, kažem, „jer, kada sam pričala s tobom, odmah posle terapije, delovala si kao da ti je bolje. Rekla si mi...“ zastajem, birajući reči. „U trenutku kada si pokušala da se ubiješ, shvatila si da ne želiš da umreš.“

„Tako je.“

„Pretpostavljam da si sve to sada prebrodila.“

Holi sleže ramenima. „Nisam baš najpouzdaniji svedok, samo osoba kojoj su lepili elektrode za glavu.“

„Bila sam frapirana kada sam saznala.“

„Dr Torn je rekao Čarliju da su najveći indikatori za samoubistvo prvenstveno moji raniji pokušaji. Što je bilo prilično evidentno. A zatim preokupiranost smrću, što nema velike veze sa depresijom. Možeš da budeš užasno, beznadežno depresivna, ali nimalo suicidalna. S druge strane, možeš da budeš suicidalna a nimalo depresivna. Vremenom postaneš opsednuta time, kao da je to neki hobi. Proteklih meseci sam proživljavala obe kombinacije i više nisam mogla da ćutim.“

„A sada?“

„Sada to više ne mogu da izbrišem iz glave.“ Holi steže kaput jače oko sebe. „Ove kozice su super“, vedrije kaže. „Potpuno se slažem s

tvojim mišljenjem o njihovom izboru terapije. Ali zar ne misliš da bi efikasnija bila ona negde u toplom uz solju kafe?"

Sedimo i pijemo kafu. Holi jede kolač. Pričamo o detaljima njenog povratka na posao. Kada se vratimo njenoj kući, želim da mislim kako će Holi živeti srećno do kraja života'. Konačno shvatam kako to zapravo znači da će ipak živeti dosledno. Predstava, luda avantura, san, ljubav, fantazija, sve je gotovo. Sada će Holi uvideti kakav je život u trezvenom stanju. Moraće da nastavi svoju karijeru i da povrati sreću u svom braku. Na kraju se sve svodi na organizaciju, sastanke, stizanje na vreme.

Holi nije voljna da detaljnije priča o tome, poput deteta koje ne želi da piše domaći zadatak ili da vežba na instrumentu. Kaže da joj je dr Torn rekao kako ne sumnja u njenu sposobnost povratka na posao, već za par meseci. Savetovao joj je da sačeka da joj se firma takođe oporavi. Holi tvrdi da će brzo ozdraviti a zatim resiti probleme u svom privatnom životu i renovirati svoj dom.

Iznad svega, planira da popravi odnos sa Čarlijem. „I sa tobom, naravno", dodaje.

Ovo poslednje mi mami osmeh. „Sa mnom ne moraš ništa da popravljáš", kažem joj.

„Moram. Znaš ono pismo koje sam ti napisala? Uprkos deli-rijumu i elektrošokovima, sećam se da sam osetila potrebu da ti sve objasnim. Možda i dalje to želim. Nikada neću biti savršeno razumna, kapiraš."

„Ne možemo sada da se vraćamo na to", uveravam je. „Ne možeš opet da živiš kao proteklih meseci. Nećeš opstati. Ni ti, ni mi, ni ja."

„Videćemo", tvrdoglavo uzvraća Holi. „Moj glavni zadatak je da ozdravim. Ne. Moj glavni zadatak je da izbacim Čarlijevu majku iz kuće. Ozdravljenje može da sačeka."

Smejem se.

„Zar je toliko grozna?"

„Ko još može da trpi smrad mentol cigareta?" pita ona. „To je neverovatan spoj. Kao da gasiš vatru čajem od nane."

„Ne, ozbiljno" vraćam se na pređašnju temu. „Mislim da ne bi trebalo da se vraćaš na posao dok..."

„Hajde da podelimo još jedan voćni kolač."

„Uopšte nije onakva kakvu sam očekivao. Sad mi je jasno zašto je toliko voliš", kaže mi Tod.

„Znala sam da će ti se svideti čim je malo bolje upoznaš."

„Simpatična je na neki svoj način.“

„Da, znam. Svi tako misle. Inspiriše ljude da se prema njoj ophode kao da je posebna.“

Nastaje kratka pauza a onda mi Tod prilazi i grli me. „Šta je bilo?“

„Ništa.“

„Nešto jeste. Osećam to.“

„Stvarno nije ništa.“ Ali ne mogu da se uzdržim. „Znači, ipak misliš da je lepa?“

„Ne znam da li je lepa. Ali je svakako ljupka.“

„Većina ljudi misli da je lepa.“

„Meg.“

„Molim?“

„Ne moraš da brineš, znaš.“

„Ne brinem. Samo ne znam o čemu ste pričali.“

„Tebe volim. Za mene si jedino ti lepa.“

„Nisam lepa.“

„Meni jesi.“

„Meni'. Zvuči kao sažaljenje.“ „Više kao strast.“ „Stvarno?“

„Najstvarnije. Kako te je ono Holi nazvala? Iskrenom.“

Privlačim ga sebi i spuštam čelo na njegovo. Naša veza poprima novu, dublju dimenziju, kao da oboje znamo da ulazimo u nešto veliko i obećavajuće; i nema više povratka na staro. Posle izve-snog vremena, tiho kažem, „Čarli je vara.“

„Čarli? S kim?“

„S Naomi.“

„Kako znaš?“

„Tako što znam. Odaju ih pogledi.“

„Nije mu bilo lako, znaš“, zaključuje Tod posle kraće pauze. „Verovatno će se ohladiti.“

„Da. I ja se nadam. Misliš da ne moram tu ništa da preduzimam?“

„Sta? Da joj kažeš? Sačuvaj bože. Bolje se nadaj da nikad neće saznati.“

Trideset četvrto poglavlje

Holi opet vidim tek drugog januara iako u međuvremenu s njom u par puta razgovaram telefonom. Previše sam zauzeta svojom srećom, i mada ne zaboravljam sasvim, potiskujem je u zapećak svog uma. Zaljubljenost me čini sebičnom i šlepom.

Tod i ja novogodišnje praznike provodimo u Dorsetu. Holi zovem odmah po povratku u London. Kaže mi da je Čarli otišao na ceo dan i da ona pokušava da sredi sav kaos koji se nagomilao u proteklih nekoliko meseci. Daje sve od sebe jer želi da zadrži taj osećaj smislenosti koji je izgradila tokom nedelja oporavka.

„Hoću nešto da ti pokažem“, kaže mi čim me ugleda na svojim vratima.

Na sebi ima ljubičastu trenerku koja joj je nekoliko brojeva veća pa je rukave zavrnila do laktova. Pratim je u dnevnu sobu. Na podu zatičem nekoliko kutija punih fascikli, starih novina i knjiga.

„Seliš se?“

„Ne, pravim veliko spremanje“, odgovara ona, gledajući oko sebe. „Ovo su samo stare stvari iz ranijih godina. Stari eseji i projekti koje sam čuvala jer sam se toliko pomučila da ih uradim, međutim, sada mi se čini da bi od njih mogla da se napravi lepa logorska vatra. Zatim, tu su knjige koje sam čitala kao devojčica. Njih ću možda da sačuvam, znaš, za svaki slučaj...“

„Dobro zvuči“, kažem. „Vrlo dobro. Šta si htela da mi pokažeš?“

„Pronašla sam ovo. Neću da budem nepoverljiva i bog sami zna kroz šta je sve Čarli morao da proze, ali nekom moram da kažem.“

Vodi me u Čarlijevu radnu sobu i pokazuje hrpu pisama na radnom stolu. „Našla sam ih u najnižoj fioci“, pojašnjava. „Nemoj da mi pridikuješ kako ne bi trebalo da preturam po Čarlijevim stvarima. Znam. Ali htela sam da skupim sve telefonske račune na jednu gomilu kako bih mogla da sredim knjige. Čisto da budem od neke koristi. A bilo ih je svuda. Uostalom, pročitaj sama.“

Gledam ujedno od pisama, osećajući se pomalo neprijatno. U pitanju su poslovna pisma koja nisu poslata na vreme, ili uopšte nisu poslata.

„Tek tako je prestao“, cvili Holi. „Bojim se da mesecima ništa nije uradio. Samo je provodio vreme ovde, govoreći da radi. Satima je sedeo za svojim radnim stolom.“

„Jadni Čarli“, sažaljivo kažem.

„Upravo tako. Ali zašto me je lagao da radi? Zašto mi jednostavno nije rekao? Slušaj, Meg, bili smo u teškoj finansijskoj krizi. Otišla sam u minus sedam hiljada funti i banka mi je stavila zabranu na podizanje gotovine. Proдалa sam bakinu bisernu ogrlicu. Ionako je nikad nisam nosila. Ne smem ni da zamislim kakvo je stanje na Čarlijevom bankovnom računu. Odbija da priča o tome. Kaže da je to njegov problem a ne moj.“

„Neće da brineš.“

„Šta on misli da će se dogoditi? Neko čudo?“

„Prošli ste kroz težak period, oboje. Trenutno mu je tvoje zdravlje najpreče.“ Glas mi zvuči lažno, zbog čega počinjem da rumenim.

„Verovatno si u pravu“, mrmlja Holi, trljajući lice. „Ovo veliko spremanje je takav smor. Oduzima previše vremena i živaca. Kad bih samo imala magičnu pilulu.“ Nervozno se kikoće. „Naravno, imam neke od tih, zar ne?“ „Redovno iz uzimaš?“

„Redovno. Religiozno. Ne brini. Čak i onih dana kada mi svaki atom tela govori da ih ne stavim u usta. Ali nemam drugog izbora.“

Vraća pisma u fioku, zatim podiže telefonski račun sa poda i pravi grimasu. „Bože, koliko vremena provodimo na telefonu? Pogledaj koliko puta sam te zvala u protekla tri meseca.“

Nemarno bacam pogled na račun, videvši da se moj broj proteže do kraja stranice. A onda primećujem datume. Uzimam papir iz njene ruke i pažljivije čitam. U 15:07 na dan kada je Holi pokušala da se ubije, registrovan je kratak poziv sa Holinog telefona na meni nepoznat broj. „Mislila sam da si tada bila, znaš, bez svesti“, kažem, pokazujući joj cifre.

Holi škilji u brojke i traži da joj ustupim moj mobilni telefon. Vadim ga i ona ukucava broj sa računa. „Halo?“ kaže. „Izvinite, s kim razgovaram? O, bože, izvini. Mislila sam da zovem, ovaj... znaš, Čarlija. Izvini. Vidimo se. Čao.“ Vraća mi telefon sa zbunjenim izrazom na licu. „Naomi. Mora da sam je tada okrenula očajnički tražeći pomoć. Iako se toga ne sećam. Ali, sećanje na taj dan nije malo mutno.“

Ne mogu više da izdržim. Osećam kako me razdire razočaranje. Holi mi je rekla da je pokušala da me pozove; da je na mene mislila dok je čekala da umre. Ali izgleda da je mislila i na Naomi. I zapravo je nju pozvala. Dokazi su mi pred nosom i moj broj uopšte nije registrovan na taj dan. Možda je celu priču o telefoniranju samo izmislila, želeći da se osetim voljenom.

„Zar nisi rekla da je veza bila mrtva?“ podsećam je, oštrije nego što želim.

„Bila sam sigurna da jeste. Ali nisam bila svoja, Meg. Ko zna koji broj sam birala?“

„U 15:07 sam ionako bila na poslu.“

„Očigledno.“

„Ali ti ipak nije pošlo za rukom.“

„Meg, umirala sam. Ko zna? Možda sam pritisnula ponovno biranje brojeva.“

„Verovatno ti je Naomi veoma bliska.“ Od silne ozlojeđenosti, jedva se obuzdam da joj ne kažem istinu.

„Pa, i jeste. Živi odmah do nas. Iskreno, nisam sigurna da li mi se uopšte dopada - tako je... tako je... Kako se ono kaže? *Nametljiva*. Znaš, uvek je vesela i uslužna. Ponekad me izluđuje. Ali možda je to i bio pravi razlog. Možda sam pomislila da će me izbaviti upravo zato što mi je toliko bliska.“

„Znaš li njen broj napamet?“

„Naravno da ne.“

„Znači, proverila si u imeniku dok si istovremeno padala u komu?“

„Meg“, breca se Holi, „neću da raspravljam o tehničkim aspektima mog telefonskog računa. Nije trebalo ni da ga gledamo. Sad ću da ga sklonim i da zaboravim na njega.“

„U pravu si. Nego, znaš šta mi treba“, menjam temu, dovoljno nespretno da joj izmamim osmeh, „onaj broj od turističke agencije o kojoj si mi pričala. One što radi aranžmane za seoski turizam.“

„Daću ti brošuru da je prostudiraš, osim ako Čarli ne želi da nas dvoje uskoro negde otputujemo. Moramo da obnovimo ovaj brak, da porazgovaramo o svemu što se dogodilo. Trenutno samo otaljavamo dan za danom, trudeći se da budemo pažljivi i dobri jedno prema drugom. Osim kada s drugaricom ne vršljam po njegovoj radnoj sobi.“

Opet taj crni oblak iznad nje. Najednom deluje umorno i potišteno. S vidnim naporom vadi brošuru iz gomile časopisa i kataloga naslaganih uza zid i dodaje mi je.

„Stvarno izgleda dobro“, komentarišem, listajući stranice.

Podižem komad papira sa Čarlijevog radnog stola, zapisujem broj telefona i i-mejl adresu, presavijam ga i ubacujem u svoj novčanik.

„Kada putujete?“ pitam je.

„Uskoro, valjda. Bogzna možemo li to sebi da priuštimo. Ali pretpostavljam da ni ostanak ne možemo da priuštimo. Tako kaže Čarli.“

Nežno je hvatam za ramena. „Biće sve u redu“, kažem joj s usiljenom vedrinom.

Kasnije sortiramo račune i poreske potvrde ali na kraju završavamo sređujući Holin ormar. Ona ima želju da izbaci svu odeću koji više ne nosi.

„Kao, na primer, ovo“, tugaljivo kaže, podižući malu crnu haljinu s naglaskom na 'malu'.

„To si nosila na onoj žurci u Rojal festival holu! Izgledala si...“ oklevam. „Fantastično!“

„Bombastično, hoćeš da kažeš. Znam da sam se ponašala bombastično. Gadi mi se sama pomisao na to veče. Ali to je sada prošlost. A bilo je ludo, zar ne? Možda ću je ostaviti kao podsetnik. Kako ti se sviđa ova košulja?“

„Prilično je dramatična.“

„Ako ti se dopada, uzmi je. Ili je baci u đubre.“

„Ti odluči.“

„Pošto nisam sigurna, zadržaću je. Za svaki slučaj.“

Na kraju iz ormara izbacuje samo jednu suknju s neispravnim rajsferšlusom i nekoliko pari iznošenih helanki. Sve ostalo - krpice jarkih boja koje je trebalo da baci jer se ne uklapaju u moderne trendove - slaže nazad na police. Ne znam zašto, ali osećam neobično olakšanje.

Holi me zadržava da ostanem duže ali posle par sati se izgovaram poslom i odlazim.

Prati me do vrata i dugo me grli pre nego što ih zatvori za mnom. Čekam nekoliko sekundi a onda prelazim u susedno dvorište gde

Naomi živi u potkrovlju. Jednom prilikom mi je čak i opisala svoj životni prostor: malu spavaću sobu, toalet sa tuš kabinom čija slavina curi, skućenu kuhinju, dnevnu sobu koja je ujedno i radna. Pohvalila se da ima svoju telefonsku liniju.

Pritiskam zvonice na vratima i čekam. Opet zvonim. Konačno čujem korake i vrata se otvaraju. Stariji muškarac u starom, vrećastom džemperu i papučama pilji u mene.

„Je li Naomi kod kuće?” pitam.

„Nije”, odgovara on. „Otišli su.”

„O”, kažem. Nešto mi je tu sumnjivo. „Otišla je sa svojim dečkom?”

„Ne, ništa slično. Ona nema dečka.”

Dopuštam sebi smeh olakšanja. „Vidim, dobro pazite na nju.”

„Peče mi kolače”, pojašnjava čovek. „Ponekad zajedno uveče gledamo televiziju. Žena mi je umrla pre dve godine, razumete. Imate li neku poruku?”

„S kim je otišla?”

„Radoznali ste, a?” kikoće se čovek. „Samo hoću...” „Sa komšijom.” „Sa Čarlijem?”

„Tako je. Vidite da nema razloga za brigu.” Poziva me na čaj. Jadrnik, verovatno je usamljen, ali u mojoj glavi vlada zbrka i stoga odlazim najbrže što mogu.

„Znam da to nije lepo, Meg, ali ljudi to rade”, teši me Tod kada mu sve ispričam. „Sada je najvažnije da ništa ne stane na put Ho-linom oporavku.”

Mršt看 se. „Ne kapiraš”, jogunim se. „Nije u pitanju njegovo neverstvo, iako samo bog zna da ne bih volela da se to dešava. Ali kada je tog dana pokušala da mi telefonira i nije mogla da me dobije, poziv je preusmeren na broj koji se ona ne seća da je ukucala.”

„Zaboga, zašto se ti toliko potresaš zbog nebitnih stvari kao što su...”

„Zato kako mi užasne stvari padaju na pamet, Tode. Ali stvarno užasne.” „Koje?”

Otvaram usta a onda shvatam da ne mogu da ih izustim. Sulude su i lucidne, poput nečega što je samo Holi u svom maničnom stanju mogla da odsanja. „Ma zaboravi. Verovatno sam paranoična”, odustajem.

Tod se svojski trudi da me nagovori da nastavimo razgovor ali mu ne popuštam. Stidim se sopstvenih misli.

Međutim, ne mogu da ih izbacim iz glave, zbog čega te noći dugo ležim budna. Dok Tod spokojno spava pored mene, trudim se da iznađem neko rešenje. Iz glave mi ne izbija Holino blede, izmučeno lice. Šta se dešava? Šta sam propustila?

Trideset peto poglavlje

„U kafiću sam, niz ulicu." „Niz ulicu odakle?"

„Od firme, šašavice, nego gde si mislila? Možeš li da dođeš?" „Evo krećem - ništa se nije dogodilo?" „Hoćeš li do kraja života da tripuješ kako se s tobom viđam samo kada se nešto dogodi?" „Ne, samo..."

„Ništa se nije dogodilo. Samo moram da te vidim. Imam nešto za tebe. Hoćeš da ti naručim sok od paradajza?"

„Da, sa biberom i kriškom limuna. Dolazim."

Kad god me Holi pozove, ne mogu a da ne pomislim kako nešto nije u redu, stoga jurim iz kancelarije, navlačeći usput svoj debeli kaput i izvinjavajući se Triš, uz obećanje da ću se vratiti čim uzmognem i tada završiti knjigovodstvo.

Holi sedi u uglu, za našim starim stolom, u svojoj zimskoj jakni sa šalom oko vrata, zamišljeno vrteći čašu s vodom u ruci. Lice joj je tužno ali se razvedrava čim joj priđem.

„Evo ga", kaže mi. „Sok od paradajza." Iz svoje tašne teatralno vadi koverat, „I, ovo."

„Šta je to?"

„Za tebe."

Uzimam gutljaj soka od paradajza i otvaram koverat. Unutra je ček, naslovljen na mene. Šesnaest hiljada funti. „Holi! Ne!"

„Nisi valjda mislila da ti neću vratiti?"

„Nisam htela da mi vraćaš. To je bio poklon. Uostalom, odakle ti ovolike pare?"

„Jednostavno - i pošteno - odbitak od hipoteke. Naravno, u svom tom poštenju moram da te upozorim da ne pokušavaš da ga unovčiš do sledeće nedelje."

„Neću ove pare. Nije pravi trenutak. Definitivno je pogrešan trenutak. Znam šta te muči i osećam se grozno."

„Meg, slušaj. Neću da se svađamo. Ovo je tvoj novac. Mrzela bih sebe kada bih ga uzela. Znam da si mi ga svojevolejno dala i hvala ti na tome. Nikada neću zaboraviti šta si učinila za mene. Nikada." Oči joj se pune suzama ali ih ona treptanjem nestrpljivo odgoni. „Ovo je deo mog oporavka. Nešto novo. Preuzimam odgovornost za ono što sam

uprskala. Potrebno mi je to, Meg. Kako ne razumeš? Skloni to u svoju torbu. U protivnom, ko zna šta mogu da učinim?"

Hvatam je za ruku i nekoliko trenutaka sedimo u tišini. A onda mi pada na pamet. „Zna li Čarli za ovo?"

„O, da", smrknuto kaže. „Sigurna sam da zna."

„Pre ili kasnije ćeš morati da mu kažeš."

„Valjda."

„Kako je to podneo?" „Ne baš najbolje." „Stvarno?"

„Ne krivim ga. Baš kada je mislio da ne može biti gore." „Šta je rekao?"

„Ništa naročito." Holi uzima srk svoje vode. „Samo se snuždio i vratio u svoju radnu sobu. Znaš, mesto gde se pretvara da radi." „Uh", izleće mi.

„Ne može više da podnese. Setila sam se nečeg dok sam te čekala da dođeš. Kada sam pukla na ulici, napala one ljude i kada su me odvucli u bolnicu, bukvalno sam pobjegla iz kuće. Čarli nije znao gde sam. Mislio je da sam se bacila pod kola. Policija ga je obavestila da sam smeštena u bolnicu jer sam se ponašala kao krika..." Za trenutak se kiselo smeje. „Šta mislim pod tim *kao* lujka? Elem, kada sam videla njegov izraz lica, bes i očaj, onaj razumni delić mene je osetio užasnu krivicu. Mogao je da urla na mene i da me hiljadu puta napusti ali to ne bi bio ni milioniti deo onoga što sam ja njemu priređivala, iz dana u dan, iz nedelje u nedelju. Nije trebalo nikada da me oženi."

„Nemoj tako da pričaš."

„Imam tendenciju uništavanja svega što je dobro."

„Dođi malo kod nas", predlažem joj, ne znajući ni sama otkud mi to. „Čisto dok se stvari ne slegnu. Ne idi kući, Holi."

Tužno mi se osmehuje. „Stalno mi govoriš da je sve u redu", podseća me. „Da li to sada hoćeš da mi kažeš da nije?"

„Samo na neko vreme", insistiram.

„Završi taj sok od paradajza, drugarice moja", nežno mi kaže, „i vrati se u firmu."

Trideset šesto poglavlje

Govorim sebi da je Čarli dovoljno dobar čovek, ne baš heroj, ali ne ni probisvet koji bi se upustio u vezu sa Naomi. Posle svega što je proživio, ko može da ga krivi? Bolna je pomisao da se Holi bori da sačuva svoj brak dok je Čarli sve vreme vara, ako je to uopšte tačno. Ne želim da joj kažem. Holi me neodoljivo podseća na neki osetljivi mehanizam koji bi svakog časa mogao da se pokvari i stoga znam da ne smem da ugrozim njen oporavak.

Ne viđam je nekoliko dana, međutim, kada sednem za svoj radni sto, ne prestajem da razmišljam o tome kako bi reagovala kada bih joj rekla istinu. Razgovaram s njom preko telefona, čisto da se uverim da je dobro. Uvek zvuči smireno i odlučno. Datum Stjuartovog suđenja zakazan je za maj mesec i Holi je u sve većim dilemama. „Stalno mislim kako sam ja za sve kriva“, kaže mi.

„Provalio je u tvoju kuću i napao te.“

„Ali opet“, nesigurno će ona.

„S takvim stavom nećeš biti od velike pomoći na suđenju.“

„Ispričaću kako se sve dogodilo. Bez preskakanja.“

Prijavljuje mi da svakodnevno trči i pliva. Triput nedeljno ide na terapiju kod neke žene na Masvel hilu. „Prilično narcisoidna akcija“, pojašnjava mi. „Treba samo da se koncentrišem na brigu o svom telu i isceljenje svog uma. Dosadno, dosadno, dosadno. Ne mogu da ti opišem koliko žudim za poslom - nečim što nema veze sa mnom. Sigurna sam da bi mi povratak u firmu prijao.“

„Uskoro ćeš doći“, tešim je. „Za par nedelja.“

Pitam za Čarlija i ona mi kaže daje opet postao sladak'. „Ali još nema seksa. Ponekad mi se čini da to više nikada neću osetiti.“

„Da nije zbog pilula?“ pitam je, osećajući se kao izdajnica.

„Nisam ja problem nego on. Tretira me kao invalida.“

„Još je rano.“

„Možda bih na odmoru mogla da pokušam da ga ponovo zavedeni“, kaže ona. „Da navalim i ne prihvatim odbijanje.“

„Kad idete? I gde idete?“ pitam.

„Ne znam odgovore na ta pitanja. Čarli je sve preuzeo na sebe. Pokušava da iznađe najjeftiniju varijantu.”

„Doći ću da te vidim posle vikenda sa onim privilegovanim geometrima, osim ako do tada ne budete već otišli.”

„Volela bih da idem s tobom.”

Zvuči skoro očajno. Znam koliko bi lako bilo reći, „Onda dođi na posao.” Ili pak, „Prestani da uzimaš lekove i vrati se svom starom, srećnom načinu života i svojim danima beskrajne tuge.” Umesto toga, usiljeno veselim tonom kažem, „I ja bih volela. Bez tebe neće biti isto. Neće biti zabavno.”

Kada spustim slušalicu, osećam neobičan strah, ooput svraba u mozgu koji ne može da se počese, zbog čega ne odlazim na sve zakazane sastanke. Za ručak kupujem sendvič koji jedem u praznoj kancelariji, zureći u kompjuterski ekran. Pred očima mi igra Holin lik.

Telefon opet zvoni, trzajući me iz misli. Advokat ima još nekoliko pitanja u vezi sa Deborinim uslovima zaposlenja. Otvaram fioke u potrazi za detaljima a onda vidim braon koverat koji mi je Ris onomad ostavio, onaj sa Holinim fotografijama. Čuškam ga u stranu poput prljave tajne a po završetku razgovora vadim fotografije i ponovo ih gledam. Zapanjena sam i užasnuta njihovim brojem.

Sve su uslikane bez njenog znanja. Holi je mislila da je sama, da je niko od tih stranaca ne gleda, a zapravo ju je neko sve vreme pratio i krišom škljocao. S gnušanjem listam slike, osećajući se skoro postićeno što to činim, ali jače je od mene. Svaku zagledam, pokušavajući da na Holinom licu pročitam o čemu je u tim trenucima razmišljala. Slike su hronologija njene bolesti, prateći njeno putovanje od euforije, depresije i konačno do ludila. Pogled na nju koji niko nije smeo da vidi.

Prva fotografija je malo mutna. Na njoj je Holi sama, uslikana izbliza, iz poluprofila. Na sebi ima jaknu od prevrnutе kože i smešnu malu beretku pod koju je skupila kosu. Na licu joj je izraz koji se retko viđa: sanjiva zamišljenost. Druga fotografija je ispred firme, ali ovoga puta snimljena iz daljine i pored nje sam ja. Delujem nervozno, s rukama uvučenim duboko u džepove sakoa, spuštene glave i smrknutog lica. Sušta sam suprotnost Holi koja je uhvaćena u raskoraku i usred žučnog razgovora. Raskopčani mantil leprša iza nje; ruke su joj raširene, poznata poza; kosa joj ljupko uokviruje lice;

našminkane usne su joj otvorene i nasmejane. Izgleda tako živahno, tako pokretno, čak i pomalo histerično.

Na sledećoj fotografiji ide pod ruku s muškarcem. Prepoznajem Stjuarta u nekim smešnim cipelama. Ona ga ne gleda ali zato on opčinjeno pilji u nju, zapravo u njena napućena usta.

Idem dalje. Na sledećoj fotografiji je Holi uslikana s leđa. U rukama nosi nekoliko kanti sa farbom i ulazi u taksi. Čovek beživotnog lika je nagnut napred, pomažući joj da uđe u kola; u taksiju je još jedna osoba ali je fotografija snimljena noću tako da je nemoguće videti o kome se radi. Na sledećoj je Holi uhvaćena iz daljine dok korača kroz park sa Čarlijem po tmurnom vremenu, verovatno po kiši. Opet primećujem kako su joj ruke podignute uvis dok su njegove skrštene na leđima. Čak i na fotografiji može se videti koliko je nemirna. Na sledećoj je Holi u bezobličnoj trenerci sa masnom kosom i spuštenim ramenima, delujući skoro kao starica.

A onda, najednom, fotografija koja mi od šoka skoro ispada iz ruke. Na njoj se Holi jedva razaznaje, ličeći na animiranu verziju sebe, i sve je nekako preuveličano. Na sebi ima večernju haljinu i cipele različitih boja s visokim potpeticama. Šal joj se vuče po pločniku. Kosa joj je zamršena a usta širom otvorena u - šta? Prestravljeni vrisak, animalni krik ili vrisak usled bezumnog seksualnog zadovoljstva? Jedva zadržavam pogled na snažnoj, užasnoj intimnosti fotografije. Konačno shvatam da sebi nikada nisam dopuštala da u potpunosti zamislim šta je Holi proživljavala proteklih meseci i godina: mučeništvo kroz koje je prošla.

Pogled mi klizi na lica ljudi oko nje. Skoro svi zure u nju i mada se njena figura nalazi na levoj strani fotografije, imam utisak da je u sredini. Nepoznati mladić se smeje, pokazujući prstom na nju. Rumenim do korena kose a potom osećam neobjašnjiv gnev. Niko više neće videti ovu sliku, niti će biti svedok ludila moje drugarice kojoj su bol i tuga skoro izbrisali svu ljudskost. Cepam fotografiju napola i bacam je u kantu za otpatke pored radnog stola.

A onda se iz nepoznatog razloga kočim. Upravo sam videla nešto što maločas nisam. Setila sam se nečeg ali ne znam čega. Saginjem se i vadim iz kante dve polovine. Gledam u Holi, u ljude oko nje - ispred nje i iza nje. Pokušavam da zapazim nešto što sam previdela. Znam i šta. Vidim njega. Na samoj ivici fotografije, na nekoliko koraka iza Holi. Na sebi ima jaknu od jelenske kože dok mirno posmatra svoju

sluđenu ženu. Njegov lik je drugačiji od svih ostalih koji ne skrivaju radoznalost, sažaljenje i gađenje.

Čarli.

Zatvaram oči i čujem Holin glas koji mi govori: „Kada sam pukla na ulici, napala one ljude i kada su me odvukli u bolnicu, bukvalno sam pobegla iz kuće. Čarli nije znao gde sam. Mislio je da sam se bacila pod kola. Policija ga je obavestila da sam smeštena u bolnicu jer sam se ponašala kao lujka...” Tako mi je rekla. Tako je Čarli njoj rekao. Ali on ju je sve vreme pratio, gledajući je kako puca na mostu. Gledajući? I čekajući? Čekajući da se sama ubije? Zurim u fotografiju i ne mogu da verujem njegovoj sabranosti.

Privlačim telefon sebi i zovem je na mobilni ali se poziv preusmerava na govornu poštu. „Holi”, kažem. „Holi, ja sam, Meg. Zovi me čim ovo čuješ. Odmah, jesi li razumela? Samo me pozovi. Hitno je.”

Potom je zovem na kućni broj i slušam kako telefon zvoni i zvoni u praznoj kući.

Trideset sedmo poglavlje

Teram sebe na smirenost kako bih mogla o ovome trezveno da porazmislim iako skoro čujem kako me sopstveni mozak izdaje: šišteći, zujeći, klikćući od užasa. Iznova prelistavam sve činjenice, kao što to činim pred početak svakog posla, čisto da budem sigurna kako se sve uklapa, kako nešto nisam izostavila. Dakle: kada bi pričao o njenim suicidalnim namerama, kako će je izgubiti, Čarli je zvučao kao da se za nešto priprema. Smišljeno je inscenirao finansijske probleme, svaljujući ih na Holi. A tu je i Naomi. I sada ove fotografije. Možda nijedna od njih nije konkretna, međutim, kada se sagledaju sve zajedno, zar ne postoji matrica ili to ja, poput deteta, samo vidim slike u oblacima?

A onda me kao grom pogađa misao daje Čarli bio u kući kada je Holi pokušala da se ubije. To je bio on, a ne Holi, ko je okrenuo Naomin broj dok mu je žena umirala u agoniji samosažaljenja. Bio je tamo i nije učinio ništa. Verovatno je naprasno spoznao da će mu život biti bolji kada u njemu više ne bude Holi. Bez nje bi opet bio slobodan: ne slomljen, posramljen suprug iz sadašnjosti, već bezbrižan, zgodan muškarac kakav je bio pre braka.

Ali to nije Čarli, podsećam sebe. Zamišljam njegov lik. Čarli, muškarac u kojeg sam se jednom skoro zaljubila. Čovek kojem sam se divila, kojeg sam iskreno žalila i zvala ga svojim prijateljem, svojom srodnom dušom. Viđala sam ga namrštenog, nasmejanog, pogužvanog, s podočnjacima. Sećam se njegovog izraza na licu dok se koncentriše na neki praktičan posao, sitne bore koje mu se urezuju na čelu. Ne zaboravljam njegov smešak svaki put kada me vidi, spuštajući mi toplu ruku na rame. Pamtim kako se zaljubio u Holi čim ju je video, uživajući u toploti njene strasti. Ne, ne može biti istina. Ovo je suludo, gnusno, histerično, neprihvatljivo.

Ali dok razmišljam o tome, gledam u fotografiju, u njegovo hladno, usredsredeno lice. Ovo je čovek kojeg ne poznajem, čovek u grču nove, nepoznate emocije. Onda proučavam sirov, groteskan prikaz

Holi, ophrvan samodestruktivnom energijom. Strah mi se uvlači u kosti. Opet je zovem iako znam da ne može da mi se javi.

„Hajde“, mrmljam u slušalicu. „Javi se.“

Gde li su? Grozničavo pokušavam da se prisetim poslednjeg razgovora sa Holi. Je li spomenula nešto što bi mi dalo trag? Pričala je o putovanju u poslednji čas, ali tada još ništa nije bilo određeno jer je Čarli sve organizovao, a ne ona. Ko bi mogao da zna? Zovem par prijateljica ali Holi s njima odavno nije u kontaktu. Zovem Holinu majku ali se niko ne javlja. Osećam kako u meni sve ključa ali se trudim da ostanem pribrana. Neće biti teško da ih nađem: mora da postoji neko lako rešenje. Najednom se setim broja telefona koji mi je Holi dala iz brošure. Tako je. Preturam po svojoj tašni i pronalazim otcepljen komadić papira, presavijen napola. Primećujem da je Holin rukopis neuredniji nego obično i za trenutak zurim u njega pre nego što otvorim papir: „Meg, moja draga i verna prijateljice. Volim te.“ To je sve. Nemam vremena da mislim o tome, samo osećam kuglu koja mi se penje uz vrat. Ja sam njena draga i verna prijateljica i moram da joj pomognem. Drhtavim prstima ukucavam broj u telefon.

Javlja se ženski glas. Objašnjavam joj da su moji prijatelji preko njih rezervisali odmor i da moram s njima da stupim u kontakt što je pre moguće. Stvar je lična i hitna. Razmišljam kako je to dobra fraza: zvuči zastrašujuće ali ujedno inicira previše postavljenih pitanja. Žena okleva. Kaže da joj po pravilu službe nije dozvoljeno da odaje detalje svojih klijenata. Na ivici sam da planem, samo što u tim situacijama nikad ne vičem. Ponašam se sasvim suprotno, povlačeći se u sebe i postajući začaurena i hladna.

„Vi ste turistička agencija a ne hirurško odefjenje“, podsećam je. „Situacija je alarmantna. Moram da ih kontaktiram i prenesem im neke informacije koje su im od ogromne važnosti. Ako ne možete da mi izađete u susret, onda pozovite svog nadređenog.“

Žena me umoljava da sačekam. Čujem šapat, kao da s nekim razgovara.

„Videću mogu li da uđem u trag rezervaciji“, naposletku mi kaže.

Čekam nekoliko minuta.

„Žao mi je“, odgovara ona. „Pod tim imenom ne mogu ništa da nađem.“

„To je nemoguće“, bunim se. „Jeste li proverili pod oba imena?“

Proverila je i više ne može da mi pomogne. Malo fali da bri-znem u plač od frustracije i besa. Utom mi na pamet pada Naomi. Ako neko nešto zna onda je to ona. Ali ne mogu to da izvedem preko telefona. Previše je komplikovano. Moram da je vidim i da razmišljam taktički. Triš se vraća s ručka. Kažem joj da ću izaći nakratko i da nisam sigurna kada ću se vratiti. Zvaću je. Hvatam taksi do Holine kuće, razmišljajući celim putem o tome kako ovo da resim. Vozač brblja nešto o ilegalnim emigrantima ali ga ne slušam. Njegov glas je iritantan koliko i saobraćajna buka oko nas. Kada konačno stignem, zvonim na vrata ali ih niko ne otvara. Prelazim preko dvorišta. Dok zvonim na Naomina vrata, kroz glavu mi proleće da možda neće biti tu i da sam samo izgubila dragoceno vreme. Međutim, vrata se otvaraju i imam utisak da stojim na pozornici, osvetljena snopom reflektora, s publikom koja nestrpljivo čeka moju tačku.

„Meg?“ iznenađeno kaže Naomi. Ulazim u hodnik, nepozvana.

„Ovaj“, počinjem, zaboravljajući svoj tekst, „došla sam da vidim Holi zbog nečeg. Nečeg važnog. Mogu li da uđem?“

„Ali...“ počinje Naomi, ali se već penjem uskim stepenicama u potkrovlje.

„Neću dugo.“

„Mislim da su otputovali na nekoliko dana“, otkriva ona, otvarajući vrata i uvodeći me u svoju besprekornu ali depresivnu sobu: bež sofa, stočić sa dve stolice pored zida, plastična biljka u uglu, prigušeno svetlo.

„Moram nešto da javim Holi“, nastavljam. „Tiče se posla. Nisu ti ostavili broj?“

Posle duge pauze, Naomi se usiljeno smeška. „Nisu. Zašto bi?“

„Čarli je poneo svoj mobilni, zar ne?“

„Jeste“, odgovara ona. A onda, oklevajući nastavlja, „Ali ne znam broj.“

„Važno je“, insistiram.

„Nemam njegov broj“, tiho ponavlja ona.

„Naomi“, počinjem a onda primećujem tvrdoglavo stezanje njenih vilica, oprezan pogled i zastajem. Nema svrhe da je ubeđujem.

Ne znam šta da mislim, niti šta da radim. Utom na stočiću pored sofe zapažam rokovnik u kožnom povezu. Je li moguće? I šta u vezi s tim mogu da učinim? Ne smem da idem. Ne još.

„Dakle", razgovorljivo kažem, „šta ti misliš o svemu? Mislim na Holi."

„Ništa dobro", odgovara ona, vrteći glavom. „Čarli misli..."

„Znam - da će opet pokušati. A ti?"

„Ponekad se plašim da..."

„Mogu li da dobijem solju kafe?"

„Molim?"

„Imaš li kafe?"

„U žurbi sam, znaš", izvrdava Naomi.

„Samo instant."

„Nemam instant."

„Onda solju čaja."

„U redu", konačno pristaje.

Za trenutak gledamo jedna drugu, ispipavajući se, a onda Naomi odlazi u kuhinju.

Čekam par minuta. „Trebali ti pomoć?" dovikujem.

„Dođi", uzvraća ona, zvučeći sablasno blizu kroz tanke zidove.

Podižem rokovnik i žurno listam stranice sve dok ne dođem do tekuće nedelje. Vidim nešto. Nadam se da je adresa. U pitanju je telefonski broj s drugim pozivnim brojem, ne londonskim. Naravno, možda je to njena mama ili prijateljica ili ko zna šta. O, molim te bože, razmišljam u sebi, neka bude pravi broj. Molim te, molim te, biću zauvek dobra. Previše je dug da bih ga zapamtila. Na kaminu pronalazim olovku i pišem ga na ruku. Čujem korake. Hitro zatvaram rokovnik i dopisujem poslednji broj.

„Šta to radiš?"

Iza leđa mi je ušla u sobu. Munjevito se okrećem. „Zapisujem neke ideje", čupam se.

„Šta?"

„Ideje koje mi padnu na pamet. Moram da ih zapišem inače ću ih zaboraviti a nikad sa sobom ne nosim beležnicu pa mi za to obično posluži ruka. Prava stvar. Sinulo mi je nešto za prezentaciju." Pomeram ruku kako Naomi ne bi prokljuvila da su u pitanju samo brojevi. „Ali tebe to verovatno ne zanima."

„Zanima me hoćeš li malo mleka u čaj?" pita Naomi.

„Izvini", učtivo kažem. „Moram da krenem. Sad sam se setila. Kasnim na sastanak. Već je počeo. Osećam se grozno. Hajde da ovo ponovimo. Tako sam nepristojna. Izvini, molim te..."

Bukvalno jurim niza stepenice i istrčavam na ulicu, tražeći taksi. Ali ovo je miran kraj i nema nijednog taksija na vidiku.

Gledam u ruku. Telefonski broj. Čemu sve ovo? Dobro, mogu da ga okrenem. Vadim svoj mobilni i ukucavam broj. Zvoni i zvoni. Ne znam šta da mislim. Možda su se odmetnuli u dugu, iscelju-juću šetnju. Ili je telefon isključen. Ne znam šta da radim. Postoji li način da u imeniku proverim kome pripada broj? Na pamet mi pada Triš. Ona zna te stvari. Zovem je.

„Triš“, užurbano kažem, „ako imam telefonski broj i hoću da saznam adresu, je li to izvodljivo? Postoji li neki CD ili neka centrala ili nešto na Internetu ili...“

„Koji je broj?“

Diktiram joj ga.

„Sačekaj malo“, profesionalno kaže Triš i počinje da kucka po tastaturi. „Eš *tri haus*, Koršam, Safok. Hoćeš i poštanski broj?“

„Da.“

Zahvaljujem joj se i kažem da ću na posao doći tek sutra.

„A vikend s klijentima?“

„Vratiću se do tada.“

„Treba li nešto da znam?“ pita ona.

„Saznaćeš“, odgovaram. „Ovako ili onako.“

Prekidam vezu i gledam u svoj mobilni kao da bi mogao nešto da mi kaže. Na pamet mi pada samo jedna stvar. Jedna osoba. Biram poznati broj.

„Tode?“ Pri pomisli na dugu, zamršenu priču, srce mi se steže. Treba mi nešto brže. „Nedavno sam te pitala možeš li da mi učiniš uslugu i ti si pristao, ne pitajući me šta. Sećaš se? Ta usluga treba sada. Upravo sada.“

Trideset osmo poglavlje

„Tode“, kažem, kada izađemo iz Londona i izbijemo na autoput A12 zakrčen ranovečernjim saobraćajem. „Hvala ti.“

Tod odgovara nešto u stilu „Hm-mm“ kako ne bih pomislila da je ljut. Naprotiv. Zapravo je staložen i miran. Strpljivost s kojom upravlja kolima zapravo ima za cilj da smiri mene. Sedim pored njega, blago povijena napred, kao da želim da nam omogućim koji trenutak više.

Ne pričamo mnogo. Mahnito grickam nokte kod svakog zastoja, teško uzdišući svaki put kada smo prinuđeni da milimo. Proučavam u mapu kao da bih na njoj mogla da uočim neku prečicu između načičkanih automobila. Gledam na sat, pokušavam da izračunam koliko vremena će nam trebati do tamo. Jednom zastajemo na benzinskoj pumpi. Jedva uspevam da sačekam da se rezervoar napuni. Imam osećaj da se broji svaki minut, svaki sekund; svako zadržavanje može da znači propast.

Mrak brzo pada a s njim i kiša. Drum ispred nas je dugi niz zamagljenih farova koji nam dolaze u susret i crvenih stop-svetala koja gmižu ispred nas. Gde lije sada Holi, pitam se. Šta radi? Po stoti put je okrećem na mobilni; po stoti put čujem kako u nedogled zvoni ali ona se ne javlja. „Misliš li da je opet pukla?“ pitam Toda.

„Pukla?“ ponavlja on. „Pre dve nedelje sam svu svoju ušteđevinu dao kriminalcu. Sada te satima vozim da spaseš život svoje najbolje prijateljice koja je na odmoru sa svojim strpljivim mužem. Ne znam imam li pravo da ikoga na ovom svetu proglašim puknutim.“

„Jao, Tode, to je tako lepo od tebe.“

„Naravno, postoji mogućnost da taj telefonski broj nema nikakve veze sa Čarlijem i Holi i da ćemo tamo nabasati na totalne strance.“

„Moguće“, priznajem. „Ali nemoguće.“

„O, dobro je“, odgovara on. „Onda si sigurno u pravu.“

Naginjem se napred, osećajući kako mi se strah gomila u stomaku. Imam potrebu da se molim iako ne verujem u boga. Samo neka Holi bude dobro, molim te neka bude dobro. Brisači se ritmično pomeraju, čisteći staklo koje momentalno zasipaju nove kapi kiše.

Saobraćaj se postepeno proređuje i Tod povećava brzinu. Oko nas je tamna noć bez meseca. Na horizontu vidim narandžasti sjaj grada koji ostavljamo za sobom. Bar smo skrenuli sa glavnog drumca na sporedni, oivičen drvoredom. Kola koja nam idu u susret spuštaju farove. Naša svetla dobacuju daleko, osvetljava-jući okolna polja i rastinje; staru crkvu usred nedodije sa visokim zvonikom. Nadvijam se nad mapom, pokušavajući da iznađem najbrži put do Koršama, okruženog selima, povezanim trouglom drumova, tik uz obalu.

„Blizu smo“, najavljujem. „Još dve milje. Za koji minut ćeš proći raskrsnicu.“

Nekoliko minuta kasnije kažem, „Sigurna sam da je već trebalo da stignemo. Čekaj! Kako smo dospeli u Foksgrou?“

„Kuda sad?“ pita Tod.

„Skreni levo. Ne, to je znak za Lenam. Ne razumem. O, bože. Teraj pravo. Ili možda da se okrenemo i vratimo na onu raskrsnicu?“ Na ivici očajam sam.

„Evo.“ Tod zaustavlja kola i uzima mapu. „Zbunjujuće“, priznaje on. „Hajde da odemo do one kafane pa pitaj tamo.“

„Ali brzo.“

Izlazim iz kola dok su još u pokretu i trčim prema kafani. Kiša polako prestaje ali je prilično hladno. Vazduh je zasićen vlagom, poput ledenog pokrova koji se nadvio nad zemljom. Otvaram vrata i utrčavam u kafanu, odgurujući pri tom par muškaraca. Naginjem se preko šanka i pitam ženu sa pregačom, „Možete li mi reći kako da dođem do Koršama?“

„Do Koršama? Da vidimo.“ Žena zamišljeno podiže metalnu lopaticu kojom je upravo zahvatila led i ubacuje ga u šejker.

„Hitno je“, dodajem. „Veoma hitno.“

„Neka ide niz Ston strit“, kaže jedan od gostiju. „Kraće je.“

„A gde je Ston strit?“

Čovek mi daje nepotrebno komplikovane instrukcije dok se povlačim ka vratima.

„Levo, desno, desno, levo“, ponavljam dok trčim nazad ka kolima, gacajući kroz barice koje mi natapaju cipele. „Levo, desno, desno, levo. Kreći!“ kažem Todu.

Nastavljamo put i ubrzo stižemo u Koršam, omanju varošicu od nekoliko kućica poredanih duž jedne ulice.

„Hvala bogu. A sad da vidimo: *MU haus*, *Natings*, *Pondfar*... Gde je jebeni *Eš tri haus*⁷. Ne vidim ništa slično.“

„Možda je ovo?“

„Ništa ne piše. Da istrčim i proverim? Gori svetio, znači ima nekog.“

Hitam do vrata i kucam stisnutom pesnicom. Možda će mi Holi otvoriti, razmišljam. Ili Čarli. Međutim, kada se vrata otvore, prinuđen sam da spustim pogled jer na njima stoji sićušna devojčica sa pletenicama u žutoj haljini. „Je l' ti mama kod kuće?“ pitam.

„Moja mama je umrla“, odgovara ona, smrtno ozbiljna.

„O, žao mi je. Pa dobro, je l' ti tu tata?“ „Tata!“ viče devojčica piskavim glasom. „Tata, traži te neka teta.“ Niki Frenč

„Pitaj kako se zove, hoćeš li?“

„Hitno je!“ urlam s vrata a zatim ih širom otvaram. „Gde je *Eš tri haus*?“

Čovek silazi niz stepenice. „*Eš tri haus*⁷. Pa, to je u jednoj od dolina, mislim. U stvari, siguran sam da jeste. Liz!“ doziva nekog na spratu. „Gde je *£5 tri haus** Je Y to ono sa potokom u dnu vrta, na putu do Rouza i Krauna?“

„Da? Zašto?“

„Ovde je neka žena pa...“

„Možete li samo da mi objasnite“, prekidam ga. „Hitno je.“ „Vratite se uzbrdo i na prvom skretanju desno pa nizbrdo“, odgovara on.

Pre bi se reklo da je *Eš tri haus* koliba u dolini, okrečena u belo i okružena šumarkom. Odmah primećujem da u njoj ne gori svetio, niti da se puši iz dimnjaka. Izgleda hladno i napušteno.

Po ko zna koji put izlazim kako bih otvorila kapiju ali se više ne vraćam u kola nego pretrčavam poslednjih nekoliko metara do kuće. Stojim na pragu pod malim tremom i udaram zvekirom u vrata. Ništa. Saginjem se i otvaram mali metalni prorez za poštu, virim unutra ali vidim samo oštre dlačice kroz koje se ubacuju pisma. Priljubljujem lice uz prozor ali u polumraku, osvetljenom samo farovima od kola, ne vidim ništa osim obrisa nameštaja u tami.

„Holi!“ dozivam. Zatim još glasnije, drmusajući kvaku na vratima.

„Holi, jesi li tu?“

Čujem Todove korake po šljunkovitoj stazi iza sebe i okrećem se. „Nema nikog“, kažem kroz polujecaj.

Tod diže pogled, obuhvatajući celu kuću. Sledećeg trenutka se saginje, uzima kamenicu i njom gađa prozor. Prasad je zapanjujuće glasan u sablasnoj tišini. Gledamo se: prilično sam sigurna da Tod ništa slično nije uradio u svom životu. Mi smo racionalni ljudi, Tod i ja, tolerantni i pravdoljubivi. Čutke posmatram kako sklanja preostale komade stakla sa prozorskog okna, uvlači ruku i otvara prozor. Školski primer provale. Tod se bez reči penje na prozor i uskače unutra. Čujem ga kako se kreće po prostoriji i ubrzo otvara ulazna vrata. Ulazim unutra, tražeći pogledom znake života. Zajedno pretražujemo sobe, paleći sva svetla i dozivajući Holi. Dah mi zastaje kada uđem u spavaću sobu i ugledam Ho-linu odeću, odeću koju sam joj ja pomogla da složi. Razbacana je svuda po podu. Na noćnom stočiću pored kreveta je telefon. Tod podiže kabl. „Isključen“, kaže. „Gde su?“

„Verovatno su negde izašli“, nagađa Tod. „Da. Verovatno.“

„Ali u tom slučaju“, nastavlja on, gledajući kroz prozor, „nisu otišli daleko. Tu su im kola.“ „Gde?“

„Eno tamo, parkirana iza stare šupe.“ „Da, to je Čarlijev auto“, potvrđujem.

„Hoćeš da odemo i pogledamo?“ pita Tod i najednom se gledamo s neskrivenim užasom.

Jurcamo niz stepenice, po dve i tri istovremeno, istrčavamo napolje, grabeći preko džombi dok nam odeća zapinje za šiblje. Osećam kako mi srce lupa u grudima a ubrzani dah šišti iz grla. Kada dotrčimo do kola, čujemo tihi rad motora i nešto što iz auspuha vijuga prema vratima na mestu suvozača. Tod skida papirni zglob i oslobađa produžno crevo. Očajnički povlačim vrata ka sebi ali su zaključana.

„Holi!“ vrištim, razaznajući bleđi trougao njenog lica kroz zamagljeno staklo. Ne pomera se. „Holi, stižemo.“

„Evo ga“, kaže Tod, pipajući u polumraku po zemlji u potrazi za nečim oštrim ili teškim, i podižući polovinu megljive cigle.

„Nemoj s prednje strane“, opominjem ga kada podigne zašiljenu opeku obema rukama iznad glave. „Bolje pozadi, inače ćeš je svu iseći.“

Tod počinje da razbija mali bočni prozor kod zadnjeg sedišta, udarajući nekoliko puta ne bi li proširio rupu u staklu. Iz nje nas momentalno zapahnjuje miris sagorelog benzina. Tod ubacuje ruku kroz rupu, otključava vrata iznutra i otvara ih širom.

„Pazi da se ne posečeš“, upozorava me ali prekasno. Već uranjam u opasne dubine kola u kojima Holi beživotno leži. Nadljudskom snagom povlačim njeno telo na hladnu zemlju.

„Holi!“ urlam. „Holi!“

Privijam je uz sebe. Tod se spušta na zemlju pored nas i palcem opipava puls na njenom mršavom zglobu. „Živa je, Meg“, ushićeno kaže i sa svog mobilnog već zove hitnu pomoć. „Još je živa... Trebaju nam kola hitne pomoći“, objašnjava on. „Pokušaj trovanja izduvnim gasovima u automobilu. Eš tri haus, u predgrađu Koršama, na putu za Rouz i Kraun. Požurite, molim vas. I pošaljite policiju“, dodaje.

„Pitaj šta treba da radimo dok ih čekamo“, sugerišem.

Ali već su mu objasnili. Prstima zatvaram Holine nozdrve i duvam joj u usta. Usne su joj mlitave, koža beživotna i hladna ali osećam otkucaje njenog srca. Tod i ja joj naizmenično dajemo ve-štačko disanje dok ledeni vetar šušti u obližnjim krošnjama, nadjačavajući na mahove žubor potoka. Ne znam koliko vremena prolazi. Minuti. Sati. Ćutimo.

A onda se događaju dve stvari. Na vrhu brda vidimo automobilska svetla. I dok nam se ambulantna i policijska kola približavaju, Holine oči se otvaraju. Za trenutak se gledamo i mislim da mi se čak i osmehuje.

Posle toga nastaje metež, svetio, buka; ljudi se nadvijaju nad nju, nešto brzo govore, jedni drugima daju instrukcije. Ćovek u uniformi priča nešto u voki-toki. Holi podižu na nosila, pokrivaju je debelim ćebetom i ubacuju u ambulantna kola. Potom odlaze, upalivši rotaciono svetio čiji plavi zraci sablasno bleskaju kroz šumarak. Sa nama ostaje samo policijsko vozilo i dva policajca. Neko drugi se pobrinuo za sve ostalo. Prilazim Todu na nogama koje će, čini mi se, svakog časa pokleknuti. Grlim ga i čvrsto privijam uz sebe. Obrazi su mi vlažni ali ne znam da li je to od mojih ili njegovih suza, ili od kiše koja je opet počela da sipi. A onda, preko njegovog ramena vidim siluetu na kapiji. Za trenutak stoji mirno a onda počinje da korača prema nama, sve brže i brže.

„Meg“, zadihano kaže Ćarli kada dotrči do nas. „Šta se desilo?“ Okreće se prema policiji. „Gde je moja žena?“

I počinje da plače.

Trideset deveto poglavlje

Posmatram kako Čarli briše suze i ponovo pita, „Šta se desilo?“ Njegovo lice, osvetljeno policijskim farovima, izgleda ispijeno i avetinjski bledo; ruke su mu uvučene u džepove dok mu zakrvavljene oči sijaju. Ovo je napaćeni čovek i uprkos besu, bolu i užasu, nevoljno ga žalim i istovremeno ga se plašim.

„U redu je, gospodine“, počinje jedan od policajaca ali ga ja prekidam.

„Odveli su je u hitnu, Čarli“, kažem, najmirnije što mogu. „Dobro znaš šta se desilo.“

„Šta?“ breca se on. „Šta?“

„Živa je.“

„Ne razumem.“

„Razumeš, i to dobro“, sikićem, prilazeći dvojici policajaca koji nešto razgovaraju između sebe. „Ovo je suprug. Najbolje da s njim porazgovarate jer ovo nije pokušaj samoubistva. Nego ubistva.“

Policajci me gledaju sa neskrivenom nelagodnom na licu. Nisam sigurna u koga više sumnjaju, u Čarlija ili u mene. Čarli pravi neki melodramatični gest, brbljajući nešto u fazonu kako ne bi podneo da se Holi nešto dogodi.

„Žao mi je“, odgovara jedan od policajaca. „Gospođice...?“

„Ja sam Meg Samers, Holina najbolja prijateljica“, odlučno kažem. „Malopre sam sa svojim dečkom doputovala iz Londona. Slutila sam daje Holi u opasnosti. Stigli smo u poslednji čas.“

„Hoću da vidim svoju ženu“, zahteva Čarli. „Hoću da vidim Holi. Možete li da me odvedete odavde? Sve drugo može da sačeka.“

„Kako si to izveo?“ pitam ga. „Kako? Znam kroz šta si sve prošao. Znam za Naomi. Sve znam. Mogao si da je ostaviš, jednostavno da odeš. Šta ti je ovo trebalo?“

„Gospođice Samers“, prekida me policajac. „Molim vas, smirite se.“

„Mirna sam. Vičem li? Plačem li? Ne. Mirna sam. Savršeno sam mirna.“

„Meg, dušo“, oglašava se Tod, hvatajući me za ruku.

Čarli se okreće prema policajcima. „Moja žena pati od jake depresije“, objašnjava im. „Već je pokušala da se ubije. Lečena je elektrošokovima. Već nedeljama priča o samoubistvu.“

„Ovo poslednje nije tačno.“

„Znači, ovo joj nije prvi put?“ pita policajac Čarlija.

„Nije. Pre nekoliko nedelja, popila je preveliku dozu lekova. Holi je manično-depresivna. Svi oko nje stradaju. Slušajte, možemo li o tome kasnije? Sada moram da je vidim.“

„A pošto je manično-depresivna i već je pokušala da se ubije, mislio si da možeš da je ubiješ i izvučeš se. Savršen alibi. Svi su očekivali da će to ponovo izvesti. Ko bi posumnjao na ubistvo?“

„Meg“, tiho kaže Čarli. „Prekini. Molim te.“

„Nekada si je voleo. Kako ste spali na ovo?“

„Nemoj“, preklinje me, bukvalno pokrivajući uši rukama. „Ne mogu više da te slušam.“

„Za koji minut ćemo vas odvesti do bolnice, gospodine“, obaveštava ga jedan od policajaca. „U međuvremenu, biće najbolje da uđete unutra.“

Dok ovaj govori, drugi policajac Čarlija samilosno tapše po ramenu. „Siguran sam da nema razloga za brigu, gospodine“, kaže mu. „Verovatno je u pitanju nesporazum.“

Njih dvojica - Čarli i krupniji policajac - zajedno odlaze u pravcu kuće. Tod i ja ostajemo s drugim, koji ne deluje ni sumnjičavo ni ljutito, pa čak ni zabrinuto. Samo mu je lice malo zblanuto, kao da sam zakomplikovala nešto što je trebalo da bude jednostavna procedura.

„Baš je hladno“, primećuje policajac. Srednjih je godina, zjapurenog lica, verovatno od vetra koji nemilice duva sa severa. Drveće se povija pod njegovim naletima. „Svi bismo voleli da što pre odemo odavde, zar ne? U međuvremenu, što ne sačekate u svojim kolima dok mi završimo istragu?“

„Ništa mi ne verujete, je li? Kako objašnjavate to što znam da je Holi bila u opasnosti i što sam dojurila ovde sa Todom da je spasem? Kako to objašnjavate? Slučajnost?“

Nema odgovora.

„Hajde da sačekamo u kolima“, predlaže Tod. „Ne moraš odjednom sve da dokažeš. Najvažnije je da si joj spasla život, Meg. Da nisi, dosad bi već bila mrtva. Ali nije. Živa je. U bolnici je. Bezbedna je.“

Tod mi otvara vrata da sednem na suvozačevo mesto ali ih ne zatvara, uprkos studeni. Sedim i slušam vetar u krošnjama, oseća-jući njegove snažne prste na svom vratu. Nekoliko desetina metara dalje, policajac pretražuje automobil u kojem je Holi za dlaku skončala. Primećujem jak snop njegove baterijske lampe koji se pomera kroz mračnu unutrašnjost. Dugo niko ne progovara. Policajac konačno izlazi iz kola i polako odlazi u kuću, osvetljavajući sebi put. U ruci, obloženoj belom rukavicom, nosi nešto što podseća na platneni podmetač ili komad krpe.

„Jednog dana“, zamišljeno kažem, „sećaćemo se ovoga i izgledaće kao san, kao nešto što se dogodilo nekom drugom.“

Policajac ubrzo izlazi iz kuće i kreće prema nama.

„Možete li da pođete s nama?“ pita kada stigne do kola. „Gospodin Karter želi da nešto vidite pre nego što ga odvezemo u bolnicu.“ „I ja hoću u bolnicu“, insistiram. „Molim vas, pođite sa mnom.“

Pratimo ga do kuće i dalje u dnevnu sobu čiji pod je pokriven komadićima stakla sa razbijenog prozora. Čarli sedi u fotelji, raširenih nogu i čudno nakrivljene glave. Izgleda smoždeno i kada digne pogled, izraz na njegovom licu se nimalo ne menja.

„Dakle“, počinjem, „šta bi to trebalo da vidim?“

„Ostavila je pismo“, odgovara stariji policajac, gledajući me dobroćudno.

„Šta?“ zaprepašćeno pitam.

„Pretražili smo kola. Na sedištu smo pronašli pismo. Iz njega se jasno vidi da je nameravala da se ubije.“

„Nemoguće“, mrmljam. „To je laž. Dajte da vidim.“ „Pokažite joj“, kaže Čarli.

Policajac mi prilazi, vadeći komad papira iz providne fascikle i spušta ga na sto. Prepoznajem Holin kitnjasti rukopis čim ga vidim. Nekada smo se šalile na tu temu. Holi je levoruka i piše s pomalo uvrnutom šakom kao da ne želi da neko drugi pročita ono što piše. Rukopis joj nikada nije bio čitljiv. Posle godina iskustva jedino sam ja mogla da ga dešifrujem, zbog čega često igram ulogu njenog tumača.

„Jedva smo pročitali“, priznaje policajac.

„Znam“, kažem kroz uzdah. Papir je iscepan po dijagonali i reči su napisane pri vrhu, kao da je planirala da napiše dugačko pismo a onda se predomislila jer zapravo nije imala šta da kaže. Ništa osim, „Žao mi

je. Tako, tako mi je žao, ali samo želim da sve ovo prestane. Oprosti mi."

„Ne!" uzvikujem. „Ovo nije tačno. Nešto ovde ne valja."

Osećam Todovu smirujuću ruku na svom ramenu. „Ovo je neka greška", nastavljam. „Nešto se događa ali ne znam šta."

„Dobro si postupila" umiruje me Tod. „Spasla si joj život." Zatim se okreće prema Čarliju i oštrije kaže, „Pa jeste, zar ne?"

Čarlijevo lice je ukočena maska i pogled mu leti ka policajcima. „Vratio bih se", odgovara on. „Spasao bih je."

„Ti si lažov i ubica."

„Molim vas, udaljite svoju devojk", ljubazno kaže policajac Todu. „Uzrujana je."

Bez ijedne reči, Tod me izvodi napolje i smešta u kola. Ubacuje ključ i pre nego što upali motor, naginje se ka meni i ljubi me. „Spremna?" tiho pita.

„Čekaj!"

„Staje sad?"

„Ima nešto", kažem. „Nešto... ali ne mogu... uh..." „Meg..."

„Ćuti. Izvini. Ali ćuti samo za momenat."

Hvatam se za glavu, masirajući svoje slepoočnice. Nešto mi nadolazi. Samo što nije, ali ne znam tačno šta. Stanje je slično onom kada stojite na platformi u londonskom metrou, iščekujući da voz svakog trena izbije iz tunela. Isprva ga ne čujete ali ga osećate. Zadah toplog vazduha iz tunela, nekoliko papirića koji lete na promaji, iako je voz još pola milje daleko. Tako sada osećam nešto u svojoj glavi ali ne mogu da dokučim šta. A onda mi sine. Da. Da.

Guram ruke u džepove svoje jakne, one koju ne skidam već nekoliko dana. Da, tako je. Ne moram čak ni da gledam. Vidim i bez gledanja. „Moram da se vratim u kuću", kažem Todu.

„Daj, Meg, ne budi smešna."

„Moram."

Tod bukvalno trči za mnom. Verovatno misli da sam potpuno odlepila i jedina mu je želja da me spreči da ne učinim neku glupost. Ali uspevam da mu izmigoljim. Kada mi policajac otvori vrata, po izrazu njegovo lica zaključujem da mu nije nimalo drago što me vidi. Čarli je još u svom kaputu, ožalošćeni suprug, spreman da sedne

pored bolničke postelje svoje lude žene. Oproštaj-no pismo i dalje stoji na kuhinjskom stolu.

„Gospođice Samers, nešto ste zaboravili?"

„Ne. Nečeg sam se setila", odgovaram, gledajući policajca u oči. „Jeste li vi našli pismo?"

„Izvinite", umorno uzvraća on. „Mislio sam da smo s tim završili."

„Jeste li vi našli pismo?"

Nestrpljiv uzdah. „Jesam."

„Gde ste ga našli?"

„Na suvozačevom sedištu", odgovara on, pomalo iritirano.

„I ovo je njeno oproštajno pismo?"

„Da."

„Tačno. Ali ne za *ovaj* pokušaj samoubistva." Nastaje muk.

„Kako to mislite?" pita policajac, najednom zainteresovan.

Vadim iscepani komad papira iz džepa, onaj s telefonom, onaj koji sam pronašla ispod Čarlijevog radnog stola. Prisanjam ga komadu na stolu. Iscepane dijagonale se savršeno uklapaju.

„Meg, moja draga i verna prijateljice. Volim te", kažem. „Ova poruka je bila namenjena meni."

„Šta kog đavola trabunjaš?" ljutito će Čarli. „To je čista glupost."

„Nije", obrazlažem. „Holi mi je rekla da je pre prvog pokušaja meni napisala oproštajno pismo ali ono nikada nije pronađeno. Pretpostavila sam da se zagubilo u svom tom haosu. Ali nije. Čarli gaje sačuvao. Da, sačuvao si ga", kažem, streljajući ga pogledom. „Sačuvao si svoju kartu iz zatvora, zar ne, Čarli? Kad god da insceniraš Holino samoubistvo, dovoljno je samo da ostaviš ovo pismo - naravno, iscepivši prethodno moje ime - i niko ti ne bi postavljao suvišna pitanja. Ali sada nije tako. Ovo je dokaz da si sve sam isplanirao."

Dugo vlada neprijatna tišina. Policajac sa stola pažljivo uzima jedan pa drugi komad papira i spušta ih u svoju fasciklu.

„Zar je toliko mrziš, Čarli?" pitam ga.

Čarli diže pogled. „Mrzim?" Zvuči skoro da priča sam sa sobom, odsutno i izmučeno, osluškujući sopstvene reči kao da ih ni sam ne razume. „Godinu dana sam čistio njena sranja. Bio sam trezan kada se ona napijala, smirivao sam ljude koje je bez razloga napušavala. Ili s kojima se jebala. Govorila je da će za mene učiniti sve, i mislila je to. Ali šta je učinila? Prvo je potrošila sav novac koji smo imali, onda onaj

koji nismo imali, i na kraju se uvukla u kockarske dugove, iz čistog hira. Svakodnevno je radila stvari za koje bih ja, da sam ih učinio... verovatno ispaštao do kraja života. Kada sam je upoznao bio sam neko ali je ona pogazila sve to udovoljavajući samo sebi. Uništila je sve dobro u meni, sve ono što sam mislio da vredi. Mržnja? Ljubav? Ne vidim više nikakvu razliku, Meg. Ionako su to samo reči. Nisam više mogao to da podnosim. Samo sam hteo da se sve završi, da se oslobodim i opet budem svoj."

Osećam kako u meni umire i poslednji trag sažaljenja prema ovom čoveku, zamenjen nekom vrstom gađenja: Čarli sam sebe već dovoljno sažaljeva.

„Gospodine Karter“, obraća mu se krupniji policajac, „u ovom trenutku moram da vas upozorim da će sve što kažete...“

„Pustite me da je vidim“, prekida ga Čarli.

Okrećem se prema Todu. „Idemo“, kažem.

S rukom u ruci izlazimo iz kuće.

Četrdeseto poglavlje

Čujem glas, glas koji poznajem, i ukopavam se u mestu, puštajući sećanja da me preplave.

„Molim vas, dajte mi bele ruže“, kaže taj ženski glas i odmah znam kome pripada.

Petak je po podne, jedan od onih vedrih septembarskih dana kada se sunce i svežina nadmeću u senci, kada leto susreće jesen. U Sohou sam, kupujem namirnice za žurku, natenane, uživajući u mirisima i zvucima oko sebe. Zastajem ispred tezge sa cvećem i oklevam između bronzanih hrizantema i frezija. Razmišljam o drugim stvarima - o siru, voću, ljudima koji još nisu potvrdili svoj dolazak, o tome šta ćemo jesti za večeru i vulkanskoj erupciji sa novinskog naslova koji sam pročitala u prolazu - međutim, kada začujem taj glas, sve ovo nestaje i vraćam se priči za koju sam mislila daje zauvek završena. Okrećem se, skoro nevoljno.

Jedva je prepoznajem. Na sebi ima ružičasti kaput od debelog tvida i crne kožne čizme špicastih vrhova i visokih potpetica. Kosa joj je duga i prava a koža sjajna i zategnuta. Kompletna njena pojava odiše samouverenošću i bogatstvom. Više to nije skromna medicinska sestra s bankovnim računom u minusu čije bledopla-ve oči zure u mene iznad bokora cveća. Za trenutak vidim iskru iznenađenja ili neprijateljstva, ali ona na licu brzo namešta kozmetički osmeh.

„Meg? Meg Samers!“ „Naomi“, kažem. „Kako si?“

„Dobro sam. Bar onoliko dobro koliko je to moguće. Neke stvari se ne zaboravljaju tako brzo ali rekla sam sebi da moram da budem jaka i da nastavim sa svojim životom a ne da se smaram, niti da budem njegova žrtva. Bilo je grozno, zar ne?“

Najednom deluje ozbiljno i tužno.

„Pokušala sam da te nađem“, kažem. „Kad je sve prošlo.“

„Jesi li? Da sam samo znala. Nisam mogla više da ostanem u onoj kući. Sigurna sam da me razumeš. Morala sam da odem odande.“

„Imaš li vremena za jednu kara?“

„Volela bih, Meg. Ali možda neki drugi put. Moramo da se ispričamo, ali danas sam u strašnoj gužvi...“

„Nećemo dugo“, insistiram. Hvatam je za ruku i praktično izvlačim na užurbanu ulicu, uvodeći je u najbliži kafić gde naručujemo kafu za mene i biljni čaj za nju. Sedimo za stolom pored velikog prozora. Obasjana suncem, osećam neobičnu vrućinu pa skidam svoj kaput ali Naomi ostaje zakopčana do grla.

„Kako je Holi?“ pita ona. „Volela bih da je vidim ali pretpostavljam da bi joj to bilo previše bolno. Čula sam da je bolje, da se vratila na posao.“

Nemam nameru da sa njom ćaskam o Holi pa odmah prelazim na stvar. „Jesi li u kontaktu sa Čarlijem?“

„Sa Čarlijem? Ne. Neko vreme mi je slao pisma iz zatvora ali ih nisam otvarala“, odgovara Naomi i telom joj prolazi vidan drhtaj. „Neću više ništa da imam s njim posle onoga što je učinio Holi i meni. Kapiraš?“

„Staje tebi učinio?“

„Iskoristio me je. Izdao me je. Možeš li da zamisliš kako sam se osećala kada sam otkrila? Čovek kojeg sam volela i s kojim sam želela da provedem ostatak života.“

Na ovo poslednje ne reagujem i dugo vlada mučna tišina.

„Znam šta si rekla policiji za mene“, nastavlja ona. „Razumljivo. Bila si uzrujana. To je sasvim prirodno. Znam da si oduvek volela Holi. Obožavala si je. Žao mi je, Meg. Moj odnos sa Čarlijem je možda izgledao... Činjenica je da sam ga žalila. Mislila sam da je čovek na ivici propasti. Mislila sam da mu je potrebna pomoć. I dozvolila sam sebi da se zaljubim.“

„Čarli je dobio sedam godina“, obaveštavam je. „To znači da će izaći za četiri, a možda i pre. Da sam stigla samo pet minuta kasnije, dobio bi petnaest. Kad sam odjurila iz Londona i izvukla Holi iz kola, ne samo što sam spasila život njoj, nego sam Čarliju skratila zatvorsku kaznu za osam godina. A kada sam te pitala da li znaš gde su Čarli i Holi otputovali, pogledala si me u oči i rekla da ne znaš. Zato što si znala šta Čarli planira da izvede i znala si da mu treba vremena.“

„Nije tačno.“ Naomi vadi iz svoje tašnice par kožnih rukavica i počinje da ih navlači, prst po prst.

„Zapravo, hoću da znam“, nastavljam. „Da li se ikada budiš noću i razmišljaš o tome?“

„Ne brini, spavam kao beba.“

Za trenutak mislim kako se sprema da ode a onda joj nešto pada na pamet i naginje se bliže. „A da li ti ikad razmišljaš”, pita ona, „kako je sve bilo dobro dok nije došla Holi. Čarli je bio normalan, dobroćudan, talentovan čovek, zadovoljan svojim životom, sve dok nije sreo nju. Sada služi zatvorsku kaznu za pokušaj ubistva. Ona Debora je takođe bila uspešna poslovna žena. Sada je bez posla, bez stana i bez zdravog razuma, koliko znam. Njen dečko, Stjuart, prolazi kroz mučno suđenje na kojem se Holi pojavljuje kao svedokinja i šarmira sve odreda. Čitala sam o tome u lokalnim novinama. Dakle, Holi se ništa nije promenila. Stjuart je dobio samo opomenu ali to će mu zauvek pisati u dosijeu. I sve to samo zbog nje.”

„Svakako ne samo zbog nje.”

„Niko nije pravio sranja dok se nije pojavila Holi. Niko nije bio nasilan ili zao. Sve su to bili obični ljudi koji su živeli svoje male živote. Samo su imali tu nesreću da joj se nadu na putu, s kojeg ih je oduvala poput uragana. Baš kao i mene.”

„Meni izgledaš kao da ti sada sasvim dobro ide” primećujem.

Naomi spušta pogled na prsten na mojoj ruci. „Koliko vidim, i tebi”, uzvraća ona. „Čestitam. Svaka čast!”

Podiže levu ruku, ponosno mi pokazujući svetlucavi dijamant-ski prsten.

Četrdeset prvo poglavlje

Tod mi prepušta kompletnu organizaciju venčanja. „Hoću sve što ti hoćeš“, uverava me.

Ne znam da li bi to trebalo da me ushiti ili samo malo iznervira. Zaključujem da me ushićuje. Prilično sam sigurna šta želim. Želim da moje venčanje ni po čemu ne liči na ona koja organi-zuje moja firma. Neću da liči na vašar ili kurs borilačkih veština, ili karneval u Rijuu ili festival u Glastonberiju. Biće to prilika svim našim prijateljima i rođacima da se skupe sa svih meridijana i jedu, piju, ćaskaju i požele nam sve najbolje.

Imala sam trenutke zabrinutosti oko Holine uloge u svemu tome. Bila mi je kuma na opštinskom venčanju - kako sam mogla da izaberem nekog drugog? - i priznajem da sam zbog toga bila malo nervozna. Ali nisam morala. Holi se držala sjajno. Nije sletela padobranom i nije se obukla kao klovn. Nosila je ljupku plavu haljinu i šeširić sa velom, izgledala je ozbiljno i bila presrećna skoro kao ja. Insistirala je na tome da posle ceremonije organizuje ručak za našu malu grupu, Todovu porodicu, moju porodicu i njegovog kuma, Frenka. Bilo je savršeno. U španskom restoranu odmah iza ugla, gde roštilj peku na otvorenom i služe ga s obiljem vina u bokalima. Tokom svadbenog ručka, u jednom trenutku sam spazila kako Holi ćaska s jednim od mojih rođaka i pomislila, Pa, što da ne? Uхватила je moj pogled, nasmešila se i porumenela.

Holi ima neke predloge za moj svadbeni pir. Kao profesionalac u tom poslu, poznaje neka spektakularna mesta kao što su: Tauer bridž ili ogromna staklena sala s pogledom na Oksford strit, ili stara krojačka radionica u Spitalfildu, ili brod na Temzi, ili zatvorena stanica metroa, ili najveća dečja igraonica na celom svetu. Lično poznaje klovn, mađioničara, žonglera, svirača lute, lutkara iz Afrike. Svi zvuče predivno, ona je predivna, ali odmahujem glavom. „Ne“, kažem. „Ovo je moj dan i neću ni zbog čega da lupam glavu. Neće biti nikakvih govora i zdravica. Tod mi je obećao. Samo žurka za odrasle. Ljudi mogu da piju i vesele se. I ništa ne može da krene naopako.“

„A hrana?“ pita ona i počinje priču o kuvaru kojeg je nedavno upoznala, majstoru za spremanje prasetine.

„Todovi roditelji su zaduženi za posluž enje“, odgovaram. „Insistirali su.“

„Samo hoću da pomognem“, joguni se Holi.

„Ali prvo pitaj?“ podsećam je. „Mislim, pre nego što pomogneš.“

Strepim da je nisam uvredila ali ona se smeje i sestri nski me grli.

Jedan od Todovih prijatelja ima kuću u Hakniju sa velikim vrtom na koji se nastavlja još veći vrt. Vezuje ih kapija koja može da se otvori, spajajući ta dva vrta u jednu prostranu celinu okruženu bedemima obraslim zelenilom. E, tu će se održati naša zabava. Devojke u firmi ceo dan rade na tome i kada me o tome obaveste, skoro plaćem od sreće. Sa drveća vise cvetni bokori dok zvončići veselo zvone na povetarcu. Svud unaokolo postavljene su svece, pod čijim sjajem vrt deluje nestvarno.

Još mnogo toga se može reći o žurci. O tome kako brinem da li će svi doći, da li će biti dovoljno pića za sve i, naposl etku, da li će na kraju žurke konačno početi da se razilaze. O tome kako u tom bajkovitom vrtu sagledavam ceo svoj život, od ljudi koje nisam videla još od osnovne škole do ljudi koje svakodnevno viđam pored automata za kafu, od ostarelih baba-tetki do bivših frajera. O tome kako vidim presek Todovog života, ljude koje ću tokom narednih meseci i godina pobliže upoznati, ljude koje ću voleti zato što ih on voli. O susretu s Todovom bivšom devojkom koja me je nervirala zato što je visoka skoro metar i osamdeset, a ponajviše zbog toga što je prilično fina ali mi je ego umirila činjenica da je došla sa svojim novim dečkom koji je ružniji od Toda, što zaključujem posle samo jednog letimičnog pogleda. Ali to su neki drugi ljudi, a ovo je priča o Holi.

Ne smem da odam utisak kako sve vreme brinem o njoj jer zapravo više ne moram. Za povratak na posao bila joj je potrebna ogromna hrabrost. Da, Holi je bila na dnu i morala je da se popne na vrh u cipelama teškim kao olovo. Učinjeno je toliko štete. Ipak, stari klijenti nam se polako vraćaju ali veliki broj to ne čini, zbog čega smo prinuđeni da tražimo nove. Nažalost, neki od novajlija odustaju čim čuju glasine o njoj. Jedva i sama mogu da poverujem ali Holi je uspela: zasukala je rukave i potrudila se da naša firma opet stane na noge.

Naravno, nije sve isto kao pre. Ne može biti. Nedostaje nam onaj duh improvizacije koji je ranije postojao, baš kao i žurke duge trideset

šest sati, osećaj da hodamo po konopcu sa sigurnosnom mrežom ispod nas. Mnogo toga je nestalo ali tako je moralo biti. Razlika između pijanog i treznog, maničnog i normalnog, između mlade žene koja je previše glupa da bi znala kako reći nikad ne umiru i druge, neznatno starije žene, koja je naučila par životnih lekcija.

Međutim, na svadbenoj žurci me Holi par puta štrecne, možda zato što je poslednja svadba na kojoj sam bila, zapravo, bila njena. Osećam se bolje čim je ugledam. Uvreženo pravilo da niko ne može da zaseni nevestu očigledno nije tačno, bar ne do kraja svadbene ceremonije. Holi prosto blista u svojoj skarletnoj haljini, specijalno kreiranoj za kriminalno ponašanje. Tetura se dok nosi veliku, šarenu kutiju sa mašnom, insistirajući daje otvorim na licu mesta. U njoj je globus oko kojeg je, u predelu ekvatora, vezana još jedna ružičasta mašna sa karticom na kojoj pišu samo dve reči 'Tvoja Ostriga'. „Kao u onom filmu 'Svet je...'”, pojašnjava Holi.

Tod joj prilazi i grli je. „Volim ovakve stvari”, kaže joj, vrteći globus poput deteta. „Vidi. Jesi li znala daje Njujork na istoj geografskoj širini kao Rim?”

„Nisam”, veselo kažem.

„Korisno je podsetiti se da je svet okrugao”, primećuje Holi, „s vremena na vreme.”

Tod s ponosom podiže globus i odnosi ga u kuću. Holi me grli i odmerava od glave do pete. „Pregrmela sam, mislim”, kaže mi. „I devedeset devet posto zahvaljujući tebi.”

„Devet posto, pre bih rekla”, odgovaram.

„Možemo u nedogled da se natežemo oko procenata”, bezbrižno kaže ona.

„Samo sam učinila ono što se očekuje od prijatelja.”

Holi odmahuje glavom. „Bojim se da većina ne zna da je sve to deo sporazuma.” Steže mi ruku. „Ah, da. Imaš pozdrave od Čarlija.”

„Šališ se?” zapanjeno pitam.

„Piše mi”, odgovara Holi. „Naravno, njegova pisma pročitam samo ovlaš pre nego što ih prosledim svom advokatu.” „Zar je to dozvoljeno?”

„Nikako da se oslobodim ideje da je sve to bila moja greška, na neki način. Što i jeste. Mislim da sam se zaljubila u fantaziju i samo bog zna kroz kakav pakao je Čarli prošao, koje košmare je proživio. Upropastila sam ga. Da mene nije sreo, verovatno bi sada bio

slobodan, i sve bi bilo dobro. A ja sam od njega napravila čoveka sposobnog da ubije." Osvrće se oko sebe i primećuje nove goste koji pristižu. „Nije ni vreme ni mesto", tužno mi kaže. „E, samo još nešto što mi je rekao moj advokat. Sećaš se Čarlijevog plana? Znaš ono, da me ubije tako da sve izgleda kao samoubistvo a onda da od odštete otplati celu kuću i dobije još jedan debeli ček. Ali nije pročitao ono što piše sitnim slovima. Ne bi mu uspelo. Suvišno je reći, ali osiguranje se ne isplaćuje u slučajevima samoubistva. Jadni Čarli. Nije uspeo ni čak kao ubica." Opet mi steže ruku i odlazi.

Od tada je povremeno viđam ali samo iz daljine. Na žurkama ovog tipa sveprisutan je problem odabira grupe kojoj se prikloniti, da li će to biti prijatelji, rođaci, kolege sa fakulteta ili sa posla. Ali Holi nema taj problem. Svaki put je vidim u drugom delu vrta, udubljen u razgovor s različitim ljudima. A onda je neko vreme uopšte ne vidim. Gledam oko sebe ne bih li je našla, pitajući se da li se iskrala i otišla kući. Na pamet mi padaju i druge stvari, na primer, da se upustila u neki drugi razgovor i izgubila pojam o vremenu.

U kuhinji evociram uspomene sa starom drugaricom iz srednje škole kada oko sebe osetim tople Todove ruke. „Dobro se provodiš?" šapuće mi na uho.

„Sjajno."

„Tek sada saznajem koliko je zanimljiv život koji si vodila", priznaje on.

„S kim si sad pričao?" pitam, skoro uplašeno.

„Sa svima", odgovara on i gleda na svoj sat. „Znaš li koliko je sati?"

„Ne."

„Skoro će ponoć. Hteo sam da..."

Tod ne uspeva da završi rečenicu jer celu kuću potresa neve-rovatna eksplozija. U trenutku panike pomišljam da je u pitanju teroristički napad a onda kroz otvorena vrata vidim gusti dim. Istrčavam napolje. Tod me u stopu prati. Među gostima vlada metež, svi uspaničeno viču uglas, pokazujući rukama na kuću. Okrećem se i dižem pogled. Najviši prozor je otvoren i iz njega kulja crni dim, padajući nadole poput penušave, crne reke. A onda se pomaljaju dva lica, garava od čađi, poput dimnjačarskih. Okrećem se oko sebe. „Šta se...?"

I sada su tu. Ljudi koji su me voleli i mrzeli, koji su me želeli živu i koji su me Meli mrtvu, koji su pokušali da me spasu i koji su me oslobodili.

Svi izgledaju sretno. Zure jedni u druge, drže se za ruke; neki se ljube. Sigurna sam da jedni drugima obećavaju nešto u životu koji im pre-stoji. Veliko i tajanstveno putovanje. Samo jedna osoba nedostaje.

Ponekad mi se čini da Čarli nikada nije ni postojao, da je bio samo san, nestvarni oblik, jigura koja nestaje u ništavim u mom pomućenom umu. Na neki načinje to tačno. Kao što sam maločas rekla Meg, Čarli u kojeg sam se zaljubila bio je izmišljeni lik - isto to bila sam ja njemu. Bio je čovek koji će me izbaviti od same sebe. Kao što mi psihoterapeutkinja tokom svake seanse najmanje triput kaže, „Ti si jedina osoba koja može sebi da pomogne, Holi.“ Moje ime upotrebljava u svakoj rečenici, „Šta misliš o tome, Holi?“ „Kako ti to objašnjavaš, Holi?“ Želim da joj kažem da sam i sama pohađala taj kurs iz menadžmenta, onaj na kojem vas uče kako da se čvrsto rukujete kada nekog upoznajete, gledajući ga u oči. Hoću da kažem da mi je dosadila ova priča o meni, meni, meni. Sve vreme to vrlo dobro izgleda u meni, istraživanje mračnog i tajnog lavirin-ta mog uma, ali šta je sa predivnim spoljašnjim svetom? Staje sa poezijom, muzikom, strašću, talasima tirkiznog mora? A onda pomislim na svoje prijatelje, porodicu; pomislim na dragu Meg koja čak i sada, na svojoj svadbenoj zabavi ne prestaje da me prati pogledom, proveravajući jesam li zaista dobro. Nastaviću. Nastaviću da pričam o tabletama, vežbama, terapiji. Neću da umrem treći put. Ne još. Sačuvaću se do prirodne smrti.

Meg me pita da li mi nedostaju moja raspoloženja. Lice joj je toliko zgrčeno da izbegavam odgovor. Istina je da mi nedostaju, naravno, kao što ljubavnik može da nedostaje. Moja divlja i razuzdana ja. Crnilo iz kojeg izviru demoni a onda veličanstvena svetlost.

Padanje i ustajanje; udaranje o zemlju a onda letenje uvis sve dok ne dostignem toliku sreću i slobodu da skoro poželim da umrem od silne radosti; delirijum ushićenja koje je na samoj ivici užasa. Svet je moj i ja sam njegov.

Međutim, nedostajanje počinje da boli. Pobožno se obuzdavam, skoro gušeći sebe tim okovima revnosti. Budim se u isto vreme; odlazim na posao i vraćam se kući u isto vreme; lako večeram; u krevet odlazim rano. Ne oblačim svoju omiljenu odeću, ne flertujem, ne plešem, ne pijem, ne kikoćem se, ne plačem, ne bludim. Malo-pomalo, popuštam sebi uzde.

Večeras se osećam dobro, osećam se sjajno, skoro kao u dobra stara vremena kada je iz mene vrcala energija tako snažna da sam jedva

osećala tlo pod nogama. I pogled na Meg, na njeno dobroćudno i ljupko lice. Srećnaje. Nikada niko nije zaslužio da bude srećan kao što je to Meg, kojoj je tuđa sreća uvek na prvom mestu. Nadam se da Tod shvata koliko je srećan. Nadam se da ja shvatam koliko sam srećna.

Nekada sam mislila da sam u suštini sama - i da su svi na ovom kaotičnom svetu takođe sami. Zapravo je to iskonski osećaj humanosti. Čitavog života tražite ljubav i bliskost; tražite bezuslovnu odanost i priznanje. Od roditelja, prijatelja, partnera. Svi dajemo obećanja jedni drugima i verujemo im, ili se bar pravimo da im verujemo. Ne prestajemo da se nadamo da nismo sami. A opet, u trenucima velikih kriza i crnog očaja, jedina osoba koja može da nas spase smo mi sami. Niko drugi to nije u stanju. O tome sam stalno razmišljala, i još razmišljam, međutim, kada sam bila potištena, bespomoćna i kada sam odustajala od sebe same, tu je bila Meg, poput dobre vile. Verovala je u mene kada sam izgubila veru u sebe, i naterala me je da živim kada sam bila spremna da umrem. Ako svoje demone stavim na jedan tas i Meg na drugi, ona ih sve prevagnjuje. To smatram srećom.

Svadbena veselje se sada stišava. Ljudi planiraju da se razidu. Gledam na sat i vidim da je ponoć, skoro pravi čas. Probijam se kroz masu, ulazim u kuću i uzimam svežanj koji sam sakrila pod kaputima u gostinskoj sobi.

Poznati mehurić radosti titra mi u grlu. Znam da je ono što sam naumila glupo.

Koštali su me skoro dvesta funti. Čovek koji mi ih je prodao bio je donekle iznenađen kada sam mu rekla da ću dosledno pratiti uputstvo, a žena koja je takođe kupovala nije mogla da sakrije svoje negodovanje. Kako mogu da potrošim toliko novca, pitala je, na nešto što će biti gotovo dok izbrojim do deset i od čega neće ostati više ništa? Ali zar nije shvatila suštinu? Raditi danima i ne-deljama a onda sve to potrošiti u jednom veličanstvenom trenu.

Opet se iskradam u vrt. Dok prolazim kroz kuhinju, vidim Meg naslonjenu na Toda koji joj nešto šapuće na uho. Ne primećuju me. Na pakovanju piše da se pale na osamdeset metara od ljudi. Kakva besmislica. Osamdeset metara bi značilo da se udaljim čak do susedne kuće s druge strane puta. Stoga to činim na kraju vrta. Biće dovoljno. Valjda.

Prva ne gori kako treba. Fitolj joj se u poslednjem trenutku krivi u stranu pa izleće pod pogrešnim uglom, direktno prema kući. Imam gadan osećaj da je uletela kroz najviši prozor. Iza sebe čujem povike i vrisku, vidim dim na najvišem prozoru. Ali kasno je da brinem oko toga jer je jedna od iskri već zapalila drugi fitilj. Gledam kako mali plamičak putuje do rakete a potom nestaje u njenom podnožju. Za trenutak izgleda kao da se ugasio a onda čujem glasno šištanje i raketa munjevito leti u tamno nebo, eksplodirajući u bleštavilo najboljih boja i oblika. Moj poklon mojoj drugarici.

Vreme staje. U skrivenom vrtu svi gledaju gore, u predivni cvet savršene svetlosti. Njegove raspršene latice od vatre bešumno padaju na nas.

Dvaput sam umrla. Sada živim.

kraj